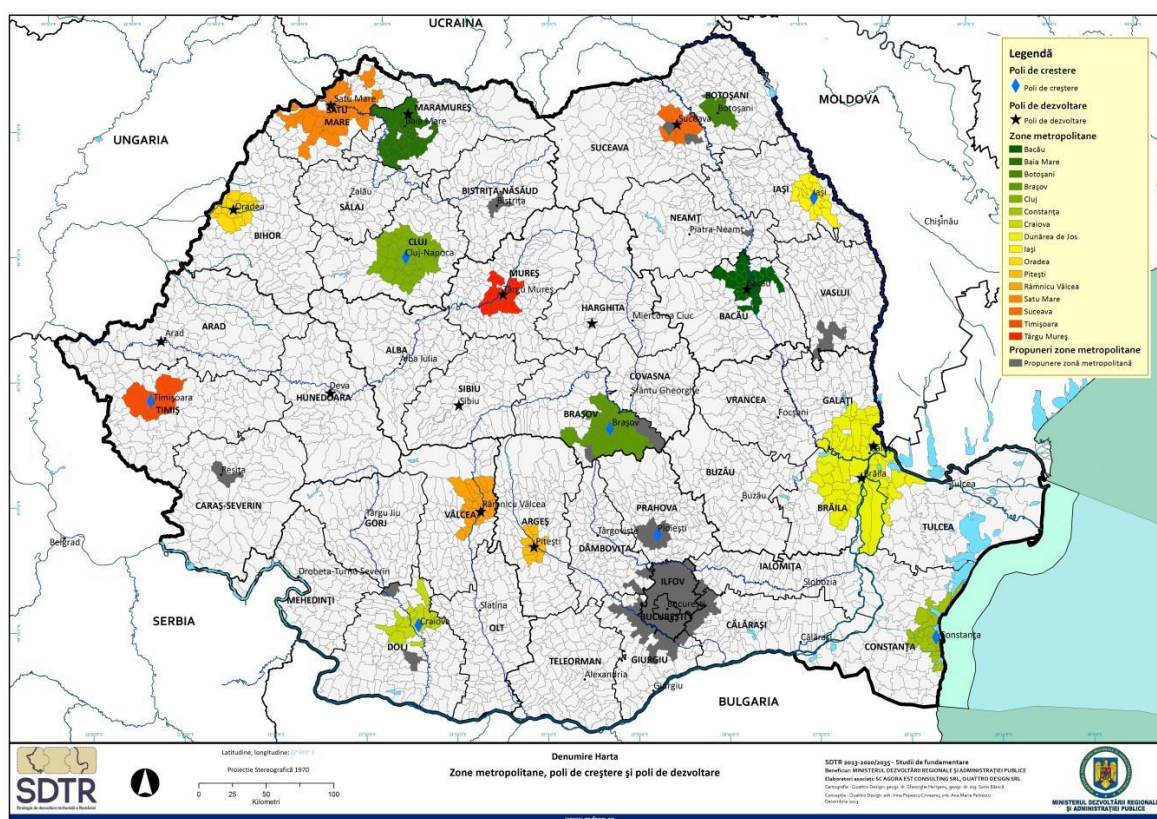

RAPORT DE MEDIU

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI ROMÂNIA POLICENTRICĂ 2035 COEZIUNE ȘI COMPETITIVITATE TERITORIALĂ, DEZVOLTARE ȘI ȘANSE EGALE PENTRU OAMENI

TITULAR: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

RAPORT DE MEDIU

Colectiv de elaborare a raportului de mediu

Dr. Ing. MĂRUNȚELU Nicolae – elaborator înscris în Registrul național al elaboratorilor de studii pentru protecția mediului la numărul 107

Ing. DELIMART Laura Andreea – elaborator înscris în Registrul național al elaboratorilor de studii pentru protecția mediului la numărul 498

Biolog BĂDESCU Iulia Simona – elaborator înscris în Registrul național al elaboratorilor de studii pentru protecția mediului la numărul 542

VERSIUNEA	DATA	ELABORAT	DESCRIERE
A.	30.09.2014	MN, DLA, BIS	Prezentare versiune preliminară
B.	27.10.2014	MN, DLA, BIS	Comentarii versiune preliminară
C.	03.11.2014	MN, DLA, BIS	Grup de lucru 1
D.	11.12.2014	MN, DLA, BIS	Grup de lucru 2
E.	18.02.2015	MN, DLA, BIS	Grup de lucru 3
F.	13.11.2015	MN, DLA, BIS	Grup de lucru 4
G.	18.12.2015	MN, DLA, BIS	Grup de lucru 5
H.	27.01.2016	MN, DLA, BIS	Grup de lucru 6
I.	08.04.2016	MN, DLA, BIS	Consultare publică
J.	21.04.2016	MN, DLA, BIS	Revizuire

RAPORT DE MEDIU

Cuprins

Glosar de abrevieri	6
LISTA TABELELOR	8
Capitolul I. Introducere	10
1.1 Informații generale.....	10
1.2 Metodologia de evaluare	13
Capitolul II. Conținutul și obiectivele principale ale SDTR și relația cu alte planuri și programe relevante	15
2.1 Conținutul SDTR	15
2.1.1. Structurarea analizei diagnostic	15
2.1.2. Cadrul de planificare al SDTR	16
2.1.2.1. Prevederi strategice	16
2.1.2.1. Prevederi operaționale	16
2.2 Obiectivele SDTR.....	17
2.3 Relația cu alte planuri și programe relevante	19
2.3.1 Relația cu alte proiecte la nivel european.....	19
2.3.2 Legătura SDTR cu documentele naționale.....	24
Capitolul III. Aspecte relevante ale stării actuale a mediului și ale evoluției sale probabile în situația neimplementării SDTR	43
3.1. Aspecte relevante ale stării actuale a mediului	43
3.1.1 Localizare și organizarea administrativă, date demografice	43
3.2 Cadrul natural.....	44
3.2.1 Relieful	44
3.2.2 Resursele de sol.....	45
3.2.3 Hidrologie și hidrogeologie	47
3.2.4 Condiții climatice	48
3.2.5 Biodiversitatea.....	49
3.2.6. Resursele naturale	51
3.3 Condiții economice	53
3.3.1 Agricultură și silvicultură	53
3.3.2 Industria	55
3.3.3 Serviciile	56
3.3.3.1 Servicii de sănătate	56
3.3.3.2 Educația și învățământul	58
3.3.3.3 Transporturile și telecomunicațiile	59
3.3.3.4 Turismul	69
3.3.4 Fondul locativ și infrastructura localităților.....	70
3.3.5 Producerea energiei electrice și termice	72
3.3.6 Asigurarea gestionării deșeurilor	73
3.3.7 Patrimoniul cultural imobil	82
3.4 Calitatea factorilor de mediu.....	84
3.4.1. Aer.....	84
3.4.2 Ape de suprafață și subterane	88
3.4.2.1 Resursele de apă de suprafață	91
3.4.2.2. Resursele de apă subterană	93
3.4.2.3. Calitatea apelor	94
3.4.2.3.1. Apele de suprafață	94
3.4.2.3.2. Apele subterane	95
3.4.3. Sol	95

RAPORT DE MEDIU

3.4.3.1. Clase de calitate a solurilor	95
3.4.3.2. Degradarea și poluarea solurilor	95
3.4.3.3 Presiuni ale unor factori asupra stării de calitate a solurilor din România	95
3.4.3.4 Poluări accidentale. Accidente majore de mediu	97
3.5 Zgomotul	99
3.6 Starea florei și faunei.....	100
3.7 Arii naturale protejate. Starea patrimoniului natural.....	106
3.8 Factori de risc natural.....	109
3.9 Factori de risc tehnologic	111
3.10 Managementul deșeurilor	112
3.11 Starea patrimoniului cultural imobil.....	112
3.12 Mediul urban	113
3.13 Aspecte privind utilizarea substanțelor și amestecurilor chimice periculoase.	116
3.14. Evoluția probabilă a stării mediului în situația neimplementării SDTR.....	117
Capitolul IV. Caracteristici de mediu ale zonei posibil a fi afectată semnificativ	124
4.1. Aer	124
4.2. Ape de suprafață și subterane	126
4.3. Sol și subsol	127
4.4. Biodiversitate.....	128
4.4.1. Flora	128
4.4.2. Fauna	133
4.5. Arii naturale protejate. Patrimoniu natural	136
4.6. Peisaj	137
4.7. Populație	138
4.8. Mediu social și economic	138
4.9. Patrimoniul cultural imobil și arhitectonic.....	138
4.10. Deșeuri.....	139
4.11 Schimbări climatice	139
Capitolul V. Probleme de mediu existente, relevante pentru SDTR inclusiv în particular, cele legate de orice zonă care prezintă o importanță specială pentru mediu, cum ar fi ariile de protecție specială avifaunistică sau siturile de importanță comunitară	144
Capitolul VI. Obiectivele de protecția mediului, stabilite la nivel național, comunitar sau internațional, care sunt relevante pentru SDTR și modul în care s-a ținut cont de aceste obiective și orice alte considerații de mediu în timpul pregătirii SDTR.....	146
6.1 Obiective de mediu și criterii de mediu.....	147
Capitolul VII. Potențiale efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra relațiilor dintre acești factori	150
7.1 Matricea de impact.....	150
CAPITOLUL VIII. Posibile efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra sănătății, în context transfrontalier	168
8.1.1 Programul IPA de cooperare transfrontalieră România - Serbia 2014-2020 ..	169
8.1.2 Programul de cooperare transfrontalieră România – Bulgaria 2014-2020	170
8.1.3 Program de cooperare transfrontalieră dintre România și Ungaria în perioada 2014 -2020.....	171
Capitolul IX Măsurile propuse pentru a preveni, reduce și compensa efectele adverse asupra mediului.....	174
9.2. Apă.....	176
9.3. Sol	177
9.4. Biodiversitate.....	178

RAPORT DE MEDIU

9.4.1. Flora	181
9.4.2. Fauna	182
9.5. Arii naturale protejate. Patrimoniu natural	183
9.6. Peisaj	184
9.7. Populație	184
9.8. Măsuri pentru minimizarea efectelor negative ale producerii și gestionării deșeurilor din construcții și demolări asupra sănătății umane și mediului	185
9.9 Măsuri de limitare a efectelor negative ale schimbărilor climatice	186
CAPITOLUL X. Motivarea selectării variantelor alese și o descriere a modului în care s-a efectuat evaluarea, inclusiv orice dificultăți (cum sunt deficiențele tehnice sau lipsa de know-how) întâmpinate în prelucrarea informațiilor cerute	189
10.1. Scenariu de Bază orizont 2035 (S-B 2035)	190
10.2. Scenariul Metropole orizont 2035 (S-M 2035)	191
10.3. Scenariul România Policentrică orizont 2035 (S-RP 2035)	193
10.4. Scenariul Regiuni Funcționale orizont 2035 (S-FR 2035)	195
Capitolul XI. Măsuri avute în vedere pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării SDTR	221
Capitolul XII. Rezumat fără caracter tehnic	228
Bibliografie	241
Anexa 1. Măsuri, acțiuni, exemple de proiecte propuse în SDTR. Explicarea relației dintre acestea	243
Anexa 2. Matricea pentru identificarea efectelor cumulate importante	261
Anexa 3. Matricea pentru identificarea efectelor cumulate importante (Măsuri și acțiuni relevante pentru SDTR corelate cu obiectivele generale și obiectivele specifice)	274

RAPORT DE MEDIU

Glosar de abrevieri

Abreviere	Descriere
AAPL	Autoritățile Administrației Publice Locale
ACIMSS	Autoritatea Centrală pentru Inspecția Muncii și Securitate Socială
AEPM	Agenția Europeană pentru Protecția Mediului
AFM	Administrația Fondului de Mediu
ANIF	Agenția Națională de Imbunătățiri Funciare
ANPM	Agenția Națională pentru Protecția Mediului
ANRSC	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
AP	Arie protejată
APCADR	Autoritatea Publică Centrală pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
APCAI	Autorități publice centrale în domeniul afacerilor interne
APCDC	Autoritatea publică centrală în domeniul culturii
APCDERE	Autoritatea Publică Centrală în domeniul Energetic și Resurselor Energetice
APCDR	Autoritatea Publică Centrală pentru Dezvoltare Regională
APCDT	Autoritatea Publică Centrală în Domeniul Turismului
APCE	Autoritatea Publică Centrală pentru Economie
APCEN	Autoritatea Publică Centrală în domeniul Educației Naționale
APCFE	Autoritatea Publică Centrală în domeniul Fondurilor Europene
APCFP	Autoritatea Publică Centrală pentru Finanțe Publice
APCIMM	Autoritatea Publică Centrală în domeniul Întreprinderilor Mici și Mijlocii
APCPM	Autoritatea Publică Centrală pentru Protecția Mediului
APCS	Autoritatea Publică Centrală pentru Sănătate Publică
APCT	Autoritatea Publică Centrală pentru Transporturi
APIA	Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
APSA	Arii de protecție specială avifaunistică
ASC	Arii speciale de conservare
B&A	Baterii și Acumulatori
BF	Beneficiar Final
CAT	Comisie de Analiză Tehnică
CDI	Cercetare Dezvoltare Inovare
CE	Comisia Europeană
Convenția RAMSAR	Convenția asupra zonelor umede de importanță internațională
CSC	Cadru Strategic Comunitar
DAJ	Direcții Agricole Județene
DCA (WFD)	Directiva Cadru Apă
DCD	Deșeurile din Construcții și Demolări
DEEE	Deșeurile de echipamente electrice și electronice
EA	Evaluarea Adecvată
EIM	Evaluarea Impactului asupra Mediului
ER	Energie Regenerabilă
ESM	Evaluarea Strategică de Mediu
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FFN	Fondul Forestier Național
FNUASS	Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate

RAPORT DE MEDIU

FSE	Fondul Social European
FSIE	Fonduri Structurale și de Investiții Europene
GAEC	Bune Condiții Agricole și de Mediu
GAL	Grupul de Acțiune Locală
GES	Gaze cu Efect de Seră
GL	Grup de Lucru
HG	Hotărâre de Guvern
ICPA	Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie
INDCA	Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Agricolă Fundulea
INS	Institutul Național de Statistică
IPCC	Comisia Interguvernamentală pentru Schimbări Climatice
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MDRAP	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
MFP	Ministerul Finanțelor Publice
ONG	Organizație Non - Guvernamentală
ONUAA	Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
PAAR	Planul de analiză și acoperire a riscurilor
PATN	Planul de amenajare a teritoriului național
PCB	Bifenili Policlorurați
PISC	Panoul interguvernamental privind schimbările climatice
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PO	Program Operațional
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Programul Operațional Regional
PP	Plan sau program
PPPDEI	Planul pentru prevenirea, protecția și diminuarea efectelor inundațiilor in cadrul bazinelor hidrografice
RM	Raport de Mediu
SAU	Suprafață Agricolă Utilizată
SDTR	Strategia de dezvoltare teritorială a României
SER	Strategia Energetică a României
SGA	Sistem Global Armonizat de clasificare și etichetare a produselor chimice
SIC	Situri de importanță comunitară
SUERD	Strategiei UE pentru regiunea Dunării
UE	Uniunea Europeană
UU	Uleiuri Uzate
VSU	Vehicule Scoase din Uz

RAPORT DE MEDIU

LISTA TABELELOR

Tabel 1. Obiectivele generale și specifice ale SDTR.....	18
Tabel 2. Evoluția suprafeței fondului forestier, pe categorii de folosință și specii, în perioada 2010 – 2014.....	54
Tabel 3. Energia electrică în anul 2014 fata de anul 2013.....	73
Tabel 4. Deșeurile colectate de municipalități în anul 2012.....	75
Tabel 5. Rata de reciclare a deșeurilor municipale	76
Tabel 6. Deșeuri de ambalaje valorificate, pe tipuri de material, în anul 2012	77
Tabel 7. Deșeuri de ambalaje reciclate, pe tipuri de material, în anul 2012.....	77
Tabel 8. Deșeurile nepericuloase generate de principalele activități economice (cu excepția industriei extractive), în perioada 2006 – 2012 (UM: mii tone).....	78
Tabel 9. Deșeurile periculoase generate pe principalele activități economice, în perioada 2006 – 2012 (UM: mii tone)	78
Tabel 10. Numărul de vehicule scoase din uz colectate vs tratate	79
Tabel 11. Suprafața ariilor naturale protejate la nivel național în 2014	106
Tabel 12. Situri RAMSAR existente în România	107
Tabel 13. Evoluția stării mediului în situația neimplementării SDTR.....	117
Tabel 14. Obiective de mediu relevante pentru SDTR	147
Tabel 15. Compatibilitatea dintre obiectivele SDTR și obiectivele de mediu relevante	149
Tabel 16. Sistem de notare pentru cuantificarea impactului asupra mediului	151
Tabel 17. Matricea de impact - evaluarea calitativă a efectelor măsurilor SDTR asupra aspectelor de mediu supuse analizei	152
Tabel 18. Interpretarea matricei de impact.....	161
Tabel 19. Îndeplinirea obiectivelor SDTR la nivel național și la nivelul zonelor (domeniilor teritoriale specifice)	198
Tabel 20. Analiza posibilității implementării liniilor directoare ale SDTR în fiecare din cele 4 scenarii analizate	199
Tabel 21. Analiza alternativelor din punct de vedere al aspectelor de mediu și al obiectivelor relevante de mediu pentru SDTR.....	201
Tabel 22. Autoritățile responsabile pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării SDTR.....	222
Tabel 23. Monitorizarea efectelor semnificative asupra mediului ale implementării SDTR	223

RAPORT DE MEDIU

LISTA FIGURILOR

Figura 1. Împărțirea administrativă la nivel național	43
Figura 2. Relief și zone geografice la nivel național	45
Figura 3. Repartiția fondului funciar pe categorii de folosințe in anul 2013.....	46
Figura 4. Arii protejate la nivel național.....	50
Figura 5. Reciclarea deșeurilor municipale	76
Figura 6. VSU colectate/reciclate	80
Figura 7. Regiunile cel mai mult afectate de consecințele economice ale directivelor în domeniul calității aerului (ESPON ARTS).....	85
Figura 8. Poluarea economică și impactul său economic.....	86
Figura 9. Distribuția indicelui tehnico-edilidar la nivelul României	89
Figura 10. Indicele tehnico-edilidar la nivel județean-urban	90
Figura 11. Indicele tehnico-edilidar la nivel județean – disparități.....	90
Figura 12. Indicele tehnico edilidar la nivel județean - disparități la nivel comunal.....	91
Figura 13. Regiuni biogeografice la nivelul României.....	101
Figura 14. Imagine schematică scenariul Metropole orizont 2035.....	193
Figura 15. Imagine schematică scenariul România policentrică orizont 2035	194
Figura 16. Imagine schematică scenariul regiuni funcționale orizont 2035	196

Capitolul I. Introducere

1.1 Informații generale

Documentul de față reprezintă Raportul de Mediu (denumit în continuare RM) realizat în cadrul procedurii de Evaluare Strategică de Mediu a Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României (denumită în continuare SDTR).

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) în calitate de titular al SDTR, are obligația parcurgerii procedurii evaluării de mediu pentru planuri și programe, în vederea emiterii de către autoritatea competentă pentru protecția mediului a avizului de mediu, care confirmă integrarea aspectelor privind protecția mediului în SDTR.

Obligativitatea elaborării SDTR este prevăzută la nivelul legii 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul.

SDTR este documentul strategic care orientează procesele de dezvoltare de la nivelul teritoriului în acord cu dinamicile teritoriale, tendințele pentru orizontul de timp 2035 și țintele europene de dezvoltare cu relevanță teritorială.

SDTR va reprezenta viziunea asumată a Guvernului și Parlamentului României privind dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul de timp 2035: România 2035, o țară cu un teritoriu funcțional, administrat eficient, care asigură condiții atractive de viață și locuire pentru cetățenii săi, cu un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei.

SDTR reprezintă documentul strategic național pentru întreg sistemul de planuri de urbanism și documentații de amenajare a teritoriului.

Prin natura sa, SDTR este un document cu caracter director conținând un set de măsuri teritoriale și acțiuni strategice cu rol în modelarea spațiului național în scopul asigurării unor condiții atractive de viață pentru populație și pentru susținerea dezvoltării economice.

Având la bază caracterul integrator al SDTR, precum și poziția documentului strategic în ierarhia sistemului de amenajare a teritoriului și urbanismului, măsurile pe care se sprijină procesul de implementare a SDTR sunt încadrate în două direcții principale:

- Măsuri de implementare specifice domeniului amenajării teritoriului și urbanismului;
- Măsuri de implementare specifice domeniilor politicilor sectoriale cu impact teritorial.

SDTR prin scenariul de dezvoltare România policentrică 2035 urmărește promovarea zonelor urbane funcționale medii/mari la nivel național, prin elemente legate de creșterea conectivității și accesibilității între marile orașe și consolidarea poziției zonelor puternic urbanizate, odată cu asigurarea unor servicii optime de bază care să deservească orașele mici și localitățile rurale, plecând de la următoarele ipoteze ce guvernează dezvoltarea unui teritoriu:

RAPORT DE MEDIU

- existența unor rețele de transport eficiente și diversificate care să interconecteze orașele mari și piețele economice reprezintă un element important în dezvoltarea viitoare a teritoriului național;
- dezvoltarea zonelor rurale este dependentă de asigurarea unui grad crescut de accesibilitate și legături de transport diversificate către marile centre urbane;
- orașele din zonele transfrontaliere au o capacitate crescută de cooperare și pot pune bazele unor sisteme urbane funcționale care să permită gestionarea eficientă a fluxurilor de oameni, mărfuri;
- accesul oamenilor la oportunități reprezintă un element de atractivitate în configurarea spațiului urban și rural de calitate;
- teritoriile policentrice prezintă un potențial mai mare de asigurare a unui echilibru în dezvoltare în detrimentul celor mai puțin policentrice. Acest lucru poate fi asigurat prin susținerea dezvoltării unor centre urbane majore la nivelul teritoriului național și conectarea acestora cu orașele mici și zonele rurale.

Având la bază acest model de dezvoltare, SDTR prin scenariul România policentrică 2035 afirmă că la nivel național zonele urbane funcționale reprezintă porți de dezvoltare a teritoriului care contribuie la dezvoltarea unei rețele policentrice bine conectată la marile metropole europene, având capacitatea de a genera performanță economică la nivelul întregului teritoriu național. Totodată, zonele rurale reprezintă spații atractive de locuit prin promovarea potențialului unic natural și a unor servicii sociale de bază accesibile.

Scenariul România policentrică 2035 înglobează **principiile cooperării, concentrării și conectivității**, structurându-și eforturile în jurul a patru piloni de acțiune, astfel:

- **accesibilitate și mobilitate;**
- **zone funcționale urbane;**
- **resurse naturale și culturale;**
- **cooperare teritorială.**

Fiecare pilon este construit în armonie cu obiectivele Strategiei Europa 2020, respectiv creșterea inteligentă, durabilă și incluzivă, cu obiectivul de coeziune teritorială, precum și în corelare cu Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării.

Activitățile principale de amenajare a teritoriului și de urbanism constau în transpunerea la nivelul întregului teritoriu național a strategiilor, politicilor și programelor de dezvoltare durabilă în profil teritorial, precum și urmărirea aplicării acestora în conformitate cu documentațiile de specialitate legal aprobate.

RAPORT DE MEDIU

SDTR structurează demersul de planificare în jurul a două perspective principale:

- **Perspectiva investițională** - se traduce printr-un ansamblu de măsuri teritoriale și proiecte strategice care configurează teritoriul național în raport cu traiectoria economică, demografică și de planificare a resurselor și care are drept scop creșterea capacității zonelor de a genera performanță economică și creștere demografică pozitivă;
- **Perspectiva de directivare** - se traduce într-un set de principii și măsuri teritoriale care au drept scop fixarea cadrului și măsurilor de protecție a spațiului natural și construit în raport cu sistemul de planuri și documentații de amenajarea teritoriului și urbanism.

Având la bază perspectivele enunțate care configurează rolul SDTR în raport cu politicile sectoriale și sistemul de planificare teritorială, măsurile și proiectele identificate prin procesul de planificare sunt încadrate în două paliere operaționale, respectiv:

- măsuri teritoriale și proiecte adresate unor provocări manifestate la întreg teritoriul național și prin a căror implementare se urmărește atingerea unui impact la scară națională;
- măsuri teritoriale și proiecte adresate unor provocări manifestate la nivelul unor zone specifice de la nivelul teritoriului (ex. zone urbane, zone rurale, zone transfrontaliere, zone montane, zona costieră) prin a căror implementare se urmărește obținerea unui impact semnificativ la nivelul teritoriilor specifice.

Planificarea strategică a României integrează trei perspective:

- **perspectiva națională** – SDTR este un document la scară națională care oferă un cadru național de gestiune a proceselor de dezvoltare;
- **perspectiva teritorială** – SDTR este un document de planificare teritorială care abordează o serie de probleme de politică publică sectoriale la nivel teritorial;
- **perspectiva strategică** – SDTR este un document strategic care furnizează o viziune și scenariul optim privind dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul de timp 2035.

Caracterul integrator al Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României este reflectat în accentul pus pe teritoriul național prin necesitatea încadrării în teritoriu a intereselor naționale integrate pe termen lung. **Caracterul democratic al Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României** garantează, conform demersului de elaborare a strategiei, un proces de planificare deschis, incluziv și transparent.

Corelarea cu proiectele de dezvoltare ale unor zone și implicit ale unor comunități umane a Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României este primordială datorită faptului că aceasta poate influența la nivel teritorial viitorul

RAPORT DE MEDIU

acestora, prin generarea unor politici integrate. Această corelare se realizează prin consultări și colaborare cu autoritățile administrației publice locale în cursul procesului de implementare.¹

1.2 Metodologia de evaluare

În vederea aplicării prevederilor Directivei SEA, România a realizat transpunerea integrală a acestei directive prin HG nr.1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe. Hotărârea de Guvern este aplicabilă la nivel național, stabilind, împreună cu HG nr.1000/2012, competențele de derulare a procedurii și de emitere a avizului de mediu pentru planurile și programele elaborate la nivel național, regional și județean sau local.

Evaluarea strategică de mediu (SEA) pentru SDTR s-a realizat prin parcurgerea etapelor stabilite prin HG 1076/2004, respectiv:

- a) etapa de încadrare a planului sau programului în procedura evaluării de mediu;
- b) etapa de definitivare a proiectului de plan sau de program și de realizare a raportului de mediu;
- c) etapa de analiză a calității raportului de mediu.

În funcție de etapa SEA, s-a optat pentru combinarea următoarelor metode descriptive, analitice și interactive:

- Consultare (Grup de Lucru – denumit în continuare GL) în etapa de definire a domeniului;
- Stabilire indicatori și consultare (GL) pentru etapa de monitorizare;
- Analiza multicriterială și consultare (GL și consultarea publicului).

Grupul de lucru constituit în cadrul procedurii SEA pentru SDTR a inclus reprezentanți ai următoarelor instituții:

- Titularul SDTR - Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice;
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor:
 - Direcția Evaluare Impact și Controlul Poluării;
 - Serviciul Controlul Poluării și Protecția Atmosferei;
 - Direcția Dezvoltare Durabilă și Protecția Naturii;
 - Direcția Generală Deșeuri, Situri Contaminate și Substanțe Periculoase;
 - Direcția Generală Schimbări Climatice;
- Departamentul pentru Ape, Păduri și Piscicultură;
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Finanțelor Publice;
- Departamentul pentru Energie;
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- Ministerul Transporturilor;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Culturii;
- Ministerul Educației Naționale;
- Ministerul pentru Societatea Informațională;
- Departamentul pentru întreprinderi Mici și Mijlocii, Mediu de Afaceri și Turism.

¹ SDTR

RAPORT DE MEDIU

În conformitate cu prevederile articolului 14 din HG 1076/2004, în cadrul Grupului de lucru au fost analizate posibilitățile de evaluare a SDTR cu privire la domeniul și nivelul de detaliu al informațiilor ce trebuie incluse în Raportul de mediu.

Raportul de mediu este un instrument important pentru integrarea considerațiilor de mediu în pregătirea și adoptarea planurilor și programelor deoarece asigură identificarea, descrierea și evaluarea potențialelor efecte semnificative asupra mediului.

Elaborarea raportului de mediu și integrarea considerațiilor de mediu în pregătirea planurilor și programelor reprezintă un proces iterativ care trebuie să contribuie la luarea unor decizii durabile.² Conținutul Raportului de Mediu pentru SDTR respectă cerințele Anexei 2 a HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe. În cadrul Evaluării strategice de mediu a SDTR, analizarea modului în care obiectivele planului contribuie la atingerea obiectivelor de mediu relevante a luat în considerare efectele semnificative potențiale asupra mediului în cazul implementării planului sau al neimplementării acestuia, astfel:

- **analiza stării mediului** în zona de impact a SDTR, pe suportul datelor și informațiilor existente;
- **identificarea aspectelor de mediu și a problemelor de mediu** relevante la nivelul teritoriului național/regional/local pentru care SDTR poate avea o adresare directă;
- **identificarea/formularea obiectivelor de mediu relevante** cărora SDTR trebuie să le răspundă pentru aspectele de mediu și problemele de mediu identificate;
- **analiza stării mediului în condițiile neimplementării SDTR** - alternativa 0;
- **evaluarea efectelor asupra mediului** generate de Alternativele analizate de SDTR și justificarea Alternativei alese, prin evaluarea modului în care obiectivele și măsurile propuse contribuie la atingerea obiectivelor de mediu relevante.

² Manual aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe
Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor și Agenția Națională pentru Protecția Mediului

RAPORT DE MEDIU

Capitolul II. Conținutul și obiectivele principale ale SDTR și relația cu alte planuri și programe relevante

2.1 Conținutul SDTR

În conformitate cu prevederile Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, **Strategia de dezvoltare teritorială a României** este documentul programatic pe termen lung prin care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a României, bazat pe un concept strategic, precum și direcțiile de implementare pentru o perioadă de timp de peste 20 de ani, la scară regională, interregională, națională, cu integrarea aspectelor relevante la nivel transfrontalier și transnațional (Art. 14.(3)).

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice este autoritatea administrației publice centrale pentru planificare teritorială, amenajarea teritoriului și urbanism, având în această calitate atribuții privind elaborarea, sub coordonarea primului-ministru, a Strategiei de dezvoltare teritorială a României și a politicilor publice în conformitate cu obiectivele acesteia (Art. 18. (a), Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul cu modificările și completările ulterioare).

În acest context, SDTR reprezintă documentul național de planificare din sfera domeniului amenajării teritoriului și urbanismul, liantul de fundamentare a deciziilor strategice sectoriale cu impact teritorial. Prin urmare, SDTR integrează prevederi ale strategiilor sectoriale și propune o viziune teritorială de dezvoltare a României în context internațional, european și zonal.

De menționat faptul că, având în vedere specificul activității de amenajare a teritoriului și urbanism, SDTR nu reprezintă suma proiectelor strategice cu dimensiune teritorială de la nivelul strategiilor sectoriale, ci expresia integrată a acestor proiecte într-o perspectivă teritorială. Astfel, SDTR corelează dimensiunea economică, de mediu, socială, culturală și de infrastructură a dezvoltării într-un document integrat care evidențiază constrângerile teritoriale și vectorii care susțin aceste procese de dezvoltare.

2.1.1. Structurarea analizei diagnostic

Procesul de fundamentare a SDTR a fost abordat pe trei paliere de analiză, astfel:

A. Analiza teritoriului național în context european și global;

B. Analiza teritorială prin raportarea la scara întregului teritoriu național în raport cu 3 categorii de sisteme:

- Sistemul teritorial conectiv – cuprinde totalitatea infrastructurilor conective ale teritoriului național (transport, energie, broadband);
- Sistemul teritorial al așezărilor umane - analiza rețelei de localități din România;
- Sistemul teritorial al componentelor naturale.

RAPORT DE MEDIU

C. Analiza teritorială prin concentrarea pe anumite zone de la nivelul teritoriului: zone urbane, zone rurale, zone montane, zone transfrontaliere, zona costieră și zone în declin.

Această abordare a procesului de fundamentare a SDTR a permis identificarea unor măsuri teritoriale care să răspundă atât nevoilor întregului teritoriu național, cât și provocărilor de la nivelul unor zone specifice.

2.1.2. Cadrul de planificare al SDTR

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României conține două categorii de prevederi, respectiv:

- **Prevederi strategice** – aceste prevederi orientează procesul de dezvoltare și furnizează reperele strategice de dezvoltare ale teritoriului național pentru orizontul de timp 2035, ele fiind următoarele: viziune strategică, obiective generale, obiective specifice și linii directoare de planificare.
- **Prevederi operaționale** – aceste prevederi operaționalizează prevederile strategice și au rolul de a arăta modul prin care pot fi realizate viziunea de dezvoltare și obiectivele SDTR. Astfel, prevederile operaționale reprezintă „instrumente operaționale” de realizare a prevederilor strategice ale SDTR, ele fiind reprezentate la nivel național și zonal.

2.1.2.1. Prevederi strategice

Din punct de vedere metodologic, SDTR conține următoarele prevederi strategice:

- **Viziune de dezvoltare;**
- **Obiective generale** (în număr de 5);
- **Obiective strategice** (în număr de 18);
- **Linii directoare** (în număr de 10).

Liniile directoare de planificare influențează direct procesul de planificare teritorială, la confluența nivelelor strategic și operațional, aliniind obiectivele, politicile și programele cu priorități aplicate la nivel teritorial. Liniile directoare de planificare sunt elemente obligatorii care vor fi preluate fără modificări în toate documentațiile de planificare spațială (strategice și operaționale) la nivel național. Liniile directoare de planificare sunt independente de orice alt element al SDTR și se aplică indiferent de structura și obiectivele acesteia, fiind echivalentul unui cadru minimal de planificare teritorială și urbană.

2.1.2.1. Prevederi operaționale

Prevederile palierului operațional de la nivelul SDTR sunt următoarele:

- A. Măsuri teritoriale la nivel național (în număr de 16) - aceste măsuri teritoriale ținesc întreg teritoriul național sau anumite teritorii cu specific geografic și corespund celor 3 categorii de sisteme teritoriale analizate, respectiv: sistemul

RAPORT DE MEDIU

teritorial conectiv; sistemul teritorial al așezărilor umane; sistemul teritorial al componentelor naturale.

- B. Măsurile teritoriale integrate la nivel zonal (în număr de 50) – acestea ținesc anumite zone de la nivelul teritoriului, precum: zone urbane, zone rurale, zone transfrontaliere, zona costieră, zone montane și zone în declin demografic sau economic.

Măsurile teritoriale integrate la nivel zonal se declină în tipuri de acțiuni și exemple de proiecte strategice în următoarea succesiune ierarhică:

- Măsurile teritoriale integrate la nivel zonal;
 - Acțiuni;
 - Exemple de proiecte.
- C. Acțiuni – aceste prevederi operaționale reprezintă, după caz, un proiect generic (ex. renovarea centrelor istorice).
- D. Exemplele de proiecte – reprezintă expresia teritorială a acțiunilor, acestea fiind localizate teritorial la nivel de unitate administrativă. Exemplele de proiecte nu sunt evidențiate la nivel de perimetru, soluțiile tehnice finale și amplasamentul lor urmând a fi stabilite prin planurile urbanistice și evaluate în conformitate cu legislația specifică de mediu.

Măsurile, acțiunile și exemplele de proiecte propuse în SDTR sunt prezentate în anexa 1, iar impactul acestora asupra mediului este evaluat în cadrul raportului de mediu.

2.2 Obiectivele SDTR

Obiectivul principal al procesului de planificare strategică îl reprezintă crearea cadrului necesar pentru sprijinirea și ghidarea procesului de dezvoltare teritorială la nivel național, cu scopul valorificării oportunităților și a nivelului de dezvoltare al fiecărui teritoriu, ținând cont de prevederile principalelor documente strategice europene și naționale și în special de:

- obiectivele Strategiei Europa 2020;
- prioritățile Agendei Teritoriale revizuite UE 2020;
- obiectivele strategiilor politicilor sectoriale din România.

SDTR are 5 obiective generale însoțite de 18 obiective specifice, conform tabelului 1.

RAPORT DE MEDIU

Tabel 1. Obiectivele generale și specifice ale SDTR

Obiective generale	Obiective specifice
O.1 Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband	O1.1 Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european
	O1.2 Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional
	O1.3 Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acestuia la proiectele pan-europene cu impact regional și național
O.2 Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și inclusive	O2.1 Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale
	O2.2 Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională
	O2.3 Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local
	O2.4 Furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației.
O.3 Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane	O3.1 Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente cu vocație de poli internaționale și racordarea lor eficientă la rețeaua urbană europeană
	O3.2 Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor cu rol polarizator la nivelul teritoriului
	O3.3 Consolidarea rolului localităților rurale cu potențial de polarizare în scopul asigurării unei accesibilități crescute a populației rurale la servicii de interes general
	O3.4 Sprijinirea dezvoltării sistemelor urbane și axelor de dezvoltare de la nivelul teritoriului prin asigurarea unor intervenții integrate teritorial
O4 Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială	O4.1 Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural
	O4.2 Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit
	O4.3 Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale.
	O4.4 Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și forestiere și limitarea extinderii intravilanului localităților
O.5 Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială	O5.1 Consolidarea capacității structurilor de guvernare la niveluri multiple și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice
	O5.2 Consolidarea instrumentelor de planificare spațială și a instituțiilor cu rol în gestionarea și planificarea proceselor de dezvoltare a teritoriului (sau de amenajare a teritoriului)
	O5.3 Consolidarea capacității de cooperare și planificare în domeniul transfrontalier și transnațional.

RAPORT DE MEDIU

2.3 Relația cu alte planuri și programe relevante

În scopul valorificării oportunităților și a nivelului de dezvoltare al fiecărui teritoriu, SDTR ține cont de prevederile principalelor documente strategice europene și naționale și în special de:

- obiectivele Strategiei Europa 2020;
- prioritățile Agendei Teritoriale revizuite UE 2020;
- obiectivele strategiilor politicilor sectoriale din România.

2.3.1 Relația cu alte proiecte la nivel european

La elaborarea SDTR s-a ținut cont de următoarele acte / proiecte / programe la nivel european:

a. Carta europeană a Amenajării Teritoriului - Carta de la Torremolinos (1983)

Documentul aprobat în cadrul Consiliului Europei stabilește principiile agreate la nivel european cu privire la activitatea de amenajare a teritoriului, conținând prevederi specifice pentru: zonele rurale, zonele urbane, zonele de frontieră, zonele montane, regiunile cu deficiențe de structură, regiunile în declin, zonele de coastă și insulele.

Complementar procesului de fundamentare adresat întregului teritoriu național, fundamentarea SDTR s-a bazat și pe o analiză realizată la nivelul unor zone cu specific geografic. Astfel, în vederea operaționalizării obiectivelor strategice la nivelul unor teritorii cu specific geografic, analizele realizate au abordat următoarele tipuri de zone: zone urbane, zone rurale, zone montane, zone transfrontaliere, zona costieră, precum și alte zone cu o localizare variabilă în raport cu dinamica socio-economice de la nivelul teritoriului (exemplu zone în declin demografic, zone cu potențial economic).

b. Perspectiva dezvoltării spațiale a Europei - ESDP (1999)

Documentul stabilește pentru prima dată un cadru pentru a asigura o dezvoltare teritorială durabilă și echilibrată a teritoriului european, bazat pe acceptarea necesității unei viziuni pan-europene asupra viitorului Europei. Motivul central al acestui document îl reprezintă dezvoltarea spațială echilibrată a continentului european.

Obiectivele SDTR includ toate cele 10 principii ale dezvoltării durabile, aplicate teritoriului României, astfel:

- promovarea și încurajarea dezvoltării generate de funcțiunile urbane și de îmbunătățirea relațiilor dintre orașe și sate;
- promovarea unor condiții de accesibilitate mai echilibrate;
- facilitarea accesului la informație și cunoaștere;
- reducerea degradării mediului;
- valorificarea și protecția resurselor și patrimoniului natural;
- valorificarea patrimoniului natural ca factor de dezvoltare;
- dezvoltarea resurselor energetice în menținerea securității;

RAPORT DE MEDIU

- promovarea unui turism de calitate și durabil;
limitarea preventivă a efectelor catastrofelor naturale.

c. Principiile directoare pentru o dezvoltare teritorială durabilă a continentului european (2000)

Prin acest document au fost adoptate principiile dezvoltării teritoriale durabile ale continentului european, principii care sunt cuprinse și în obiectivele SDTR:

- promovarea și încurajarea dezvoltării generate de funcțiunile urbane și de îmbunătățire a relațiilor dintre orașe și sate;
- promovarea unor condiții de accesibilitate mai echilibrate;
- facilitarea accesului la informație și cunoaștere;
- reducerea degradării mediului;
- valorificarea și protecția resurselor și patrimoniului natural;
- valorificarea patrimoniului natural ca factor de dezvoltare;
- dezvoltarea resurselor energetice în menținerea securității;
- promovarea unui turism de calitate și durabil;
- limitarea preventivă a efectelor catastrofelor naturale.

d. Carta de la Leipzig pentru orașe europene durabile (2007)

Prin ratificarea acestui act, statele membre se angajează să integreze principiile și strategiile Cartei de la Leipzig în politicile de dezvoltare naționale, regionale și locale, să folosească instrumentul dezvoltării urbane integrate și să promoveze o organizare teritorială echilibrată.

Principiile și strategiile Cartei de la Leipzig sunt cuprinse în următoarele obiectivele specifice ale SDTR:

- O1.1 Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european;
- O3.1 Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente cu vocație de poli internaționale și racordarea lor eficientă la rețeaua urbană europeană;
- O4.3 Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale.

e. Cartea verde privind coeziunea teritorială - Transformarea diversității teritoriale într-un avantaj (2008)

Modelul de organizare teritorială a continentului european, în special a rețelei de localități, este unic, iar răspunsul politicilor la acest fapt rezidă în acțiuni pe trei fronturi - concentrare, conectare și cooperare.

Politica de coeziune teritorială a SDTR urmărește diminuarea diferențelor de dezvoltare dintre regiunile geografice, dintre mediul urban și cel rural, dintre centru și periferie, precum și prevenirea amplificării discrepanțelor teritoriale. În SDTR se prevede dezvoltarea echilibrată, coerentă și armonioasă a teritoriului, sub aspectul activităților economice, sociale, al dotărilor, al accesibilității și al calității mediului, al existenței condițiilor de viață și de muncă echitabile pentru toți cetățenii, indiferent de locul în care se află.

RAPORT DE MEDIU

f. Europa 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii (2010)

Strategia Europa 2020 se axează pe trei priorități: creștere inteligentă, creștere durabilă și favorabilă incluziunii.

SDTR stabilește două direcții principale de acțiune care constituie repere în procesul de configurare a viziunii de dezvoltare:

- Pe plan european:
 - intensificarea relațiilor cu Occidentul european;
 - constituirea unei zone de creștere integrată sud-europeană.
- Pe plan național:
 - sprijinirea dezvoltării cu prioritate a zonelor urbane cu potențial economic și conectarea acestora cu restul teritoriului;
 - asigurarea unei echipări complete a teritoriului cu infrastructură de bază, precum și a accesului tuturor cetățenilor la serviciile de interes general.

g. Tratatul de la Lisabona

Tratatul de la Lisabona a adăugat coeziunea teritorială la obiectivele coeziunii economice și sociale. Coeziunea teritorială reprezintă un obiectiv politic la nivel european. Coeziunea teritorială înseamnă în primul rând recunoașterea diversității teritoriale și nevoia de a construi pe baza acestei diversități pentru a genera dezvoltare socio-economică.

Soluția pentru realizarea coeziunii cu zonele mai puțin dezvoltate, care rămân în urmă, este de a conecta oamenii care locuiesc aici cu oportunitățile din orașele mari. Zonele urbane pot fi motoare de creștere și centre de creativitate și inovare.

De asemenea, coeziunea teritorială înseamnă și abordarea legăturilor dintre mediul urban și cel rural.

SDTR prin obiectivul general 5, *Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială* pune un accent deosebit în procesul de planificare pe spații coerente de dezvoltare caracterizate de interacțiuni puternice bazate pe schimburi socio-economice, precum axe de dezvoltare, zone urbane funcționale și sisteme urbane, fapt ce presupune diversificarea formelor de guvernare și consolidarea structurilor de cooperare de la nivelul teritoriului.

Aceasta abordare corespunde noului obiectiv de coeziune teritorială introdus de Tratatul de la Lisabona, care recunoaște că la nivel european nu se poate realiza o coeziune economică și socială în lipsa punerii unui accent mai puternic pe impactul teritorial al politicilor UE.

RAPORT DE MEDIU

h. Agenda Teritorială a Uniunii Europene 2020 - Spre o Europă inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, compusă din regiuni diverse (2011)

Priorități teritoriale pentru dezvoltarea Uniunii Europene sunt:

- promovarea dezvoltării teritoriale policentrice și echilibrate;
- încurajarea dezvoltării integrate în orașe, regiuni rurale și specifice;
- integrarea teritorială în regiunile funcționale transfrontaliere și transnaționale;
- asigurarea competitivității globale a regiunilor pe baza economiilor locale puternice;
- îmbunătățirea conexiunilor teritoriale pentru indivizi, comunități și întreprinderi;
- gestionarea și conectarea valorilor ecologice, peisagistice și culturale ale regiunilor.

Prioritățile teritoriale pentru dezvoltarea Uniunii Europene se regăsesc și în obiectivele SDTR, atât în provocările dezvoltării teritoriale, cât și în prioritățile teritoriale pentru dezvoltarea României. Aceste priorități se manifestă în obiectivele SDTR prin:

- promovarea de diverse acțiuni bazate pe tipologia așezărilor urbane (poli de creștere, zone metropolitane, orașe mici, stațiuni turistice);
- definirea intervențiilor specifice pentru tipurile de zone identificate, pe baza zonelor funcționale (zone centrale, zone rezidențiale, zone industriale, etc.);
- stabilirea criteriilor de selecție pentru proiectele de regenerare urbană, proiectele urmând a fi selectate în funcție de obiectivul intervenției.

i. Programul IPA de cooperare transfrontalieră România – Republica Serbia 2014 – 2020

Acest program are ca obiective și domenii de intervenție care au fost preluate ca priorități ale SDTR:

- promovarea ocupării forței de muncă și consolidarea serviciilor de bază pentru o creștere inclusivă (prioritatea tematică a);
- protecția mediului și managementul riscurilor (prioritatea tematică b);
- mobilitate și accesibilitate sustenabilă (prioritatea tematică c);
- atractivitate pentru un turism sustenabil (prioritatea tematică d);

j. Programul de cooperare transfrontalieră România – Bulgaria 2014 – 2020

Strategia Programului de Cooperare Transfrontalieră România – Bulgaria 2014-2020 se bazează pe cinci Obiective Tematice (OT) care sunt aliniate cu aspectele identificate ca fiind cele mai de dorit pentru a fi rezolvate prin cooperare transfrontalieră:

- promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și gestionării riscului;
- conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;

RAPORT DE MEDIU

- promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;
- promovarea ocupării forței de muncă sustenabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă.
- consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a persoanelor interesate și a unei administrații publice eficiente.

În SDTR sunt incluse măsuri pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere (un nou proiect de pod Romania-Bulgaria), intensificarea legăturilor de afaceri, intensificarea contactelor transfrontaliere și a schimburilor comerciale, crearea de euroregiuni pentru oferirea cadrului necesar cooperării transfrontaliere, punerea în valoare a potențialului navigabil al Dunării (coridorul TEN-T), crearea de infrastructură de afaceri comună.

Acțiunea se propune a fi răspuns la angajamentele României și Bulgariei în cadrul OCEMN32 cu privire la autostrada Mării Negre. Traseul propus este Varna-Dobrich-Negru-Vodă- Cobadin - Medgidia. Problema traversării Dunării se rezolvă prin acces la podul rutier Cernavodă pentru traficul de coastă care vine din Turcia și Bulgaria.

k. Program de cooperare transfrontalieră dintre România și Ungaria in perioada 2014 – 2020

Programul are 7 axe prioritare:

- Protecția comună și utilizarea eficientă a valorilor comune și a resurselor (Cooperarea pe resursele naturale și culturale);
- Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor (Cooperarea privind accesibilitatea);
- Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea pieței forței de muncă transfrontaliere (Cooperarea pe soluții de afaceri);
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare (Cooperarea pe soluții sociale);
- Îmbunătățirea prevenirii și a gestionării riscurilor și prevenirea dezastrelor (Cooperarea pe gestionarea riscurilor);
- Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni (Cooperarea transfrontalieră);

Frontiera României cu Ungaria este o frontieră internă UE și reprezintă una din legăturile României cu Europa de Vest. Euroregiunea "Dunăre – Criș - Mureș - Tisa" (DCMT) are ca obiectiv dezvoltarea și lărgirea relațiilor dintre comunitățile și autoritățile locale în domeniul economic, educație, cultură, sănătate, știință și sport, precum și colaborarea în perspectiva integrării europene. Parteneri sunt 4 județe din România (Timiș, Arad, Caraș Severin, Hunedoara), 4 din Ungaria (Csongrad, Bekes, Jasz-Nagykun-Szolnok, Bacs – Kiskun) și regiunea Voivodina din Serbia.

Conectarea cu spațiul european este prevăzută în SDTR în cadrul obiectivului O1.1 Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european.

RAPORT DE MEDIU

2.3.2 Legătura SDTR cu documentele naționale

a. Legea nr. 350/ 2001 privind urbanismul și amenajarea teritoriului

Activitatea de amenajare a teritoriului este reglementată în prezent în România de Legea nr. 350/ 2001 privind urbanismul și amenajarea teritoriului.

Scopul de bază al amenajării teritoriului îl constituie armonizarea la nivelul întregului teritoriu a politicilor economice, sociale, ecologice și culturale, stabilite la nivel național și local pentru asigurarea echilibrului în dezvoltarea diferitelor zone ale țării, urmărindu-se creșterea coeziunii și eficienței relațiilor economice și sociale dintre acestea.

Planul de amenajare a teritoriului național are caracter director și reprezintă sinteza programelor strategice sectoriale pe termen mediu și lung pentru întreg teritoriul țării, planul de amenajare a teritoriului național este compus din secțiuni specializate.

Activitățile principale de amenajare a teritoriului și de urbanism constau în transpunerea la nivelul întregului teritoriu național a strategiilor, politicilor și programelor de dezvoltare durabilă în profil teritorial, precum și urmărirea aplicării acestora în conformitate cu documentațiile de specialitate legal aprobate.

Strategiile, politicile și programele de dezvoltare durabilă în profil teritorial, se fundamentează pe SDTR.

Strategia de dezvoltare teritorială a României este documentul programatic pe termen lung prin care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a României, bazat pe un concept strategic, precum și direcțiile de implementare pentru o perioadă de timp de peste 20 de ani, la scară regională, interregională, națională, cu integrarea aspectelor relevante la nivel transfrontalier și transnațional.

În elaborarea SDTR, au fost urmărite principiile strategice privind:

- racordarea teritoriului național la rețeaua europeană și intercontinentală a polilor de dezvoltare și a coridoarelor de transport;
- dezvoltarea rețelei de localități și structurarea zonelor funcționale urbane;
- promovarea solidarității urban-rural și dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
- consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături interregionale;
- protejarea, promovarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

b. Legea 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități

Legea nr 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități oferă instrumentul de delimitare a celor două spații geografice.

Potrivit acestei legi, unitățile administrativ teritoriale de bază sunt municipiile, orașele și comunele.

Ierarhizarea localităților pe ranguri este următoarea:

RAPORT DE MEDIU

- rangul 0 - Capitala României, municipiu de importanță europeană;
- rangul I - municipii de importanță națională, cu influență potențială la nivel european;
- rangul II - municipii de importanță inter-județeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități;
- rangul III - orașe;
- rangul IV - sate reședință de comună;
- rangul V - sate componente ale comunelor și sate aparținând municipiilor și orașelor.

În SDTR se subliniază necesitatea redefinirii metodologiei de delimitare a zonelor metropolitane, cu mențiunea că zona metropolitană și aglomerarea urbană au multe puncte de tangență, astfel:

- un areal care se dezvoltă pe seama unei așezări urbane cu mai mult de 100 000 de locuitori;
- au o capacitate economică, fie și polarizată în câțiva centri, ce poate susține dezvoltarea întregii zone;
- au o rețea de transport în comun și o infrastructură eficiente pentru funcționarea zonei metropolitane;
au o conducere unitară, dar nu centrală, unde se promovează principiile dezvoltării durabile.

c. Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională (SNDR) 2014 - 2020

SNDR reprezintă viziunea Guvernului României privind dezvoltarea regională, stabilindu-se prioritățile de dezvoltare ale regiunilor, precum și relațiile instituționale care să faciliteze corelarea cu strategiile sectoriale. Acest document de programare reprezintă baza strategică pentru fundamentarea programelor de finanțare din fonduri externe/comunitare, naționale, regionale și/sau locale, care au ca scop dezvoltarea regională.

Prin SNDR se dau liniile directoare de dezvoltare regională a României în perioada 2014-2020. Obiectivul general al SNDR este de îmbunătățire continuă a calității vieții. Acest obiectiv se corelează cu obiectivul european de creștere a competitivității regiunilor și promovarea echității.

SDTR s-a construit pe o abordare de jos în sus și de sus în jos, pentru asigurarea corelării cu strategiile regiunilor de dezvoltare conținute în Planurile de Dezvoltare Regională. Toate prioritățile și obiectivele SNDR se regăsesc în cadrul SDTR, iar în cadrul celor 18 obiective specifice din SDTR se propun acțiuni conținute, la nivel strategic și de SNDR.

SDTR integrează o serie de priorități regionale stabilite la nivelul SNDR, însă documentul strategic transcede orizontul de timp 2020 fixând priorități proprii în raport cu acest cadru temporal.

RAPORT DE MEDIU

d. Planul de amenajare a teritoriului național – PATN

PATN este suportul dezvoltării complexe și durabile inclusiv al dezvoltării regionale a teritoriului și reprezintă contribuția specifică a țării noastre la dezvoltarea spațiului european și premiza înscrierii în dinamica dezvoltării economico-sociale europene. Planul cuprinde următoarele secțiuni:

- Secțiunea I - Rețele de transport;
- Secțiunea II - Apa;
- Secțiunea III - Zone de protecție;
- Secțiunea IV - Zone de risc natural;
- Secțiunea V - Zone turistice.

Prin obiectivele ei generale SDTR vizează dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul 2035. În aceste obiective sunt cuprinse toate secțiunile din Planul de amenajare a teritoriului național.

e. Planul de amenajare a teritoriului zonal – PATZ

PATZ se întocmește pentru teritorii grupate într-o zonă cu caracteristici comune, geografice, economice sau/și de altă natură, care cuprinde în întregime sau parțial teritoriul administrativ al mai multor unități teritoriale administrative. Acest tip de plan generează politici teritoriale zonale pe probleme concrete de interes comun.

În SDTR sunt prevăzute acțiuni pentru dezvoltarea zonală, ca de exemplu PATZ Zona Costieră a României. Sunt vizate cele două sectoare, cel nordic, cu aspect deltaic-lacunar și cel sudic, mai înalt, cu faleză.

Zona costieră, compusă din județele Constanța și Tulcea prezintă indicatori mai slabi decât media națională în ceea ce privește densitatea rețelelor de transport însă aceasta se datorează în cea mai mare măsură rețelelor din județul Tulcea, care au cea mai slabă dezvoltare.

Dublarea liniei de cale ferată pe traseul Constanța Mangalia și electrificarea vor crea premisele unei dezvoltări economice generale, datorită punerii în valoare a potențialului de transfer al mărfurilor prin Portul Constanța, nod principal al rețelei centrale TEN-T.

Tot în aceasta zonă în SDTR sunt prevăzute oportunități pentru:

- utilizarea resurselor regenerabile de energie eoliană;
- potențial pentru dezvoltarea acvaculturii ecologice;
- potențial pentru agrement nautic și pescuit sportiv;
- recunoaștere internațională a valorilor de patrimoniu existente în Delta Dunării;

SDTR include măsuri pentru dezvoltarea Zonei Costiere, ca de exemplu:

- dezvoltarea zonei costiere a Mării Negre pe baza unui plan de amenajare integrat al teritoriului zonal;
- intervenții pentru conservarea și valorificarea subsistemului natural costier;
- intervenții pentru asigurarea conectivității zonei de coastă, atât față de teritoriul de influență cât și între centrele costiere românești;
- dezvoltarea potențialului turistic a zonei costiere românești;
- inițierea și promovarea politicii maritime integrate la Marea Neagră și susținerea inițiativelor de „creștere albastră”.

RAPORT DE MEDIU

f. Planul de amenajare a teritoriului județean - PATJ

Planul de amenajare a teritoriului județean - PATJ - se întocmește pentru teritoriul administrativ al județului și reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio - economică a acestuia. PATJ are rol de armonizare a dezvoltării durabile a teritoriului și preia prevederile planurilor de amenajare a teritoriului zonal sau național.

g. Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă România Orizonturi 2013-2020-2030

Elementul definitoriu al acestei Strategii Naționale este racordarea deplină a României la o nouă filosofie a dezvoltării, proprie Uniunii Europene și larg împărtășită pe plan mondial – cea a **dezvoltării durabile**.

Prin această strategie se stabilesc obiectivele concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Ca orientare generală, strategia vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen mediu și lung:

Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile;

Orizont 2030: Aproximarea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

În SDTR sunt abordate principalele priorități teritoriale pentru perioada 2014-2020, respectiv:

- Îmbunătățirea calității vieții pentru comunitățile locale și regionale, pentru ca regiunile României să devină mai atractive pentru locuit, pentru petrecerea timpului liber, pentru investiții și muncă;
- Promovarea parteneriatelor rurale-urbane;
- Consolidarea rețelei urbane prin dezvoltare policentrică și specializare teritorială;
- Creșterea accesibilității și conectivității;
- Acces echitabil la servicii de interes general;

Patru din cele cinci priorități naționale contribuie direct la dezvoltarea durabilă:

- promovarea competitivității economice și dezvoltarea locală;
- dezvoltarea infrastructurii moderne pentru creștere economică și locuri de muncă;
- optimizarea utilizării și protecției resurselor și în special a resurselor naturale;
- transport durabil, turism durabil, etc.

RAPORT DE MEDIU

h. Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România 2030 (2008)

Urmare a aprobării de către Guvernul României în anul 2005 a unui Memorandum privind liniile directoare de dezvoltare teritorială în anul 2008 a fost elaborat *Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România 2030*. Acest document a fost supus consultării publice și având în vedere prevederile legii nr.350/2001 a stat la baza elaborării Strategiei de dezvoltare teritorială a României.

Un concept de dezvoltare teritorială fundamentează și orientează strategia de dezvoltare teritorială a României, din perspectiva unui document construit în parteneriat și agreat de actorii instituționali, sectoriali și teritoriali.

Obiectivele strategice propuse de conceptul strategic au fost:

- valorificarea periferității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental;
- racordarea la rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare;
- structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane;
- afirmarea solidarității urban-rural;
- dezvoltarea rurală;
- consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale;
- dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
- creșterea competitivității teritoriale;
- protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

SDTR oferă principiile pe baza cărora urmează să fie identificate zonele urbane pentru promovarea și punerea în aplicare acțiunilor integrate de dezvoltare durabilă, ca de exemplu:

- promovarea de diverse acțiuni bazate pe tipologia așezărilor urbane (poli de creștere, zone metropolitane, orașe mici, stațiuni turistice);
- utilizarea dispozițiilor din documentațiile de planificare urbană pentru a delimita zonele de intervenție și a stabili tipurile de intervenții; definirea intervențiilor specifice pentru tipurile de zone identificate, pe baza zonelor funcționale (zone centrale, zone rezidențiale, zone industriale, etc.);
- definirea intervențiilor specifice pentru tipurile de zone identificate, pe baza zonelor funcționale (zone centrale, zone rezidențiale, zone industriale, etc.);
- concentrarea pe domenii specifice de intervenție pentru a se asigura o abordare mai integrată;

i. Planul de analiză și acoperire a riscurilor (PAAR)³

Scopurile PAAR sunt acelea de a asigura cunoașterea de către toți factorii implicați a sarcinilor și atribuțiilor ce le revin premergător, pe timpul și după apariția unei situații de urgență, de a crea un cadru unitar și coerent de acțiune pentru prevenirea și gestionarea riscurilor generatoare de situații de urgență și de a asigura un răspuns optim în caz de urgență, adecvat fiecărui tip de risc identificat.

³ Ordin 132/29.01.2007 Metodologia de elaborare a Planului de analiză și acoperire a riscurilor și a Structurii - cadru a Planului de analiză și acoperire a riscurilor

RAPORT DE MEDIU

Planul cuprinde riscurile potențiale identificate la nivelul unităților administrativ teritoriale, măsurile, acțiunile și resursele necesare pentru managementul riscurilor respective.

Analiza se realizează pe tipuri de riscuri, pe baza datelor și evidențelor statistice, precum și a altor documente avute la dispoziție - studii, prognoze etc., fiind avute în vedere:

- riscurile naturale;
- riscurile tehnologice;
- riscurile biologice;
- riscurile de incendiu;
- riscurile sociale;
- alte tipuri de riscuri.

În SDTR sunt prevăzute o serie de măsuri teritoriale pentru diminuarea riscurilor naturale ținând cont că teritoriul României este vulnerabil la o serie de riscuri naturale, care au avut un impact deosebit în perioada recentă, în parte din cauza schimbărilor climatice, dar și din cauza lipsei unor măsuri de prevenire a riscurilor și a apariției unor factori suplimentari, ca de exemplu defrișarea pădurilor în unele bazine hidrografice, care au condus la creșterea riscului de inundație, riscuri de poluare accidentală, de eroziune a zonei costiere, de poluare transfrontalieră și a zonelor montane prin poluarea râurilor de munte.

În obiectivul specific al strategiei O4.3 Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale (inundații, alunecări de teren, viituri, cutremure) sunt prevăzute o serie de acțiuni, ca de exemplu:

- elaborarea de hărți ale riscurilor de fenomene meteorologice extreme și elaborarea unor planuri de măsuri pentru prevenirea și contracararea efectelor acestora;
- interzicerea construcțiilor în zonele cu risc de inundații;
- accesul la servicii de interes general în spațiul rural prin dotări generate de măsurile de reducere a riscurilor naturale (lucrări de apărare și amenajare a digurilor, sisteme de detecție și alarmare, extinderea rețelei de internet pentru facilitarea coordonării intervențiilor în situații de urgență și de calamitate, servicii de urgență de tip integrat SMURD etc.).

Măsurile sunt reprezentate atât de acțiuni strategice care converg spre valorificarea potențialului teritorial, cât și de acțiuni ce urmăresc protejarea spațiului natural, diminuarea riscurilor naturale și conservarea valorilor naturale ale teritoriului național.

Având la bază caracterul integrator al SDTR și al activității de amenajare a teritoriului, măsurile cu ținte în sistemul teritorial natural urmăresc formularea unor răspunsuri integrate în profil teritorial pentru provocările legate de potențialul natural și riscurilor la care mediul înconjurător este supus.

RAPORT DE MEDIU

j. Planul național de asigurare cu resurse umane, materiale și financiare pentru gestionarea situațiilor de urgență⁴

Planul se propune anual spre aprobare Guvernului de către Comitetul național pentru situații speciale de urgență⁵. Componentele Sistemului Național de Management a Situațiilor de Urgență, organele centrale și organizațiile neguvernamentale cu atribuții în domeniul managementului situațiilor de urgență și funcții de sprijin repartizate potrivit legii prevăd anual, în bugetele proprii, fonduri pentru asigurarea resurselor umane, materiale și financiare necesare gestionării situațiilor de urgență.

Resursele umane necesare funcționării Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență se asigură prin intermediul autorităților și instituțiilor administrației publice centrale și locale.

Fondurile bănești pentru realizarea și desfășurarea activităților de management a situațiilor de urgență la nivel central și local se asigură din bugetul de stat și/sau din bugetele locale, după caz, precum și din alte surse interne și internaționale.

k. Planurile de management ale ariilor naturale protejate

Sunt documente oficiale rezultate în urma unor procese continue, care în timp fac posibilă realizarea unui management eficient, productiv și adaptabil al ariei protejate. Planurile de management pentru siturile Natura 2000 sunt întocmite pentru ariile naturale protejate, acele zone terestre, acvatice și/sau subterane în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică ori culturală deosebită, care au un regim special de protecție și conservare, stabilit conform prevederilor legale.

În SDTR în subcapitolul "Tendințe și provocări teritoriale majore" se prevede extinderea continuă a suprafețelor și ariilor naturale protejate și precizarea atribuțiilor sistemului de protecție. Pentru protecția lor sunt prevăzute acțiuni, ca de exemplu:

- conservarea strictă a pădurilor virgine și cvasi-virgine;
- cartarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor sălbatice de interes comunitar și stabilirea sistemului de monitorizare a stării de conservare a acestora;
- elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate;
- dotarea și echiparea administrațiilor ariilor naturale protejate și organizarea infrastructurii de vizitare și cercetare, respectând principiile de protecție a mediului;
- amenajarea de campinguri în zonele turistice;
- inventariere națională a traseelor montane;
- eliminarea completă a activităților poluatoare sau distructive (balastiere, deversări, micro-hidrocentrale) din cadrul zonelor protejate;
- monitorizarea sistematică și constantă a presiunii turistice în zonele protejate.

⁴ OUG 1/2014 privind unele măsuri în domeniul managementului situațiilor de urgență

⁵ În conformitate cu HG nr. 94/2014 privind organizarea, funcționarea și componența Comitetul național pentru situații speciale de urgență.

RAPORT DE MEDIU

I. Planul pentru prevenirea, protecția și diminuarea efectelor inundațiilor (PPPDEI) în cadrul bazinelor hidrografice

PPPDEI face parte din Programul național bazat pe metode științifice / avansate de modelare hidraulică, dar și pe rezultatele unor metode simplificate de generare a curbelor de inundabilitate, aplicate în zonele neacoperite de P.P.P.D.E.I. Hărțile de hazard la inundații prezintă extinderea zonei inundate, specifică unor debite cu diferite probabilități de depășire.

În cadrul SDTR a fost propusă implementarea planurilor de prevenire, protecție și diminuare a efectelor inundațiilor.

Sunt date exemple de proiecte, unele cu referire strictă la pregătirea populației și teritoriului pentru contracararea efectelor inundațiilor, cum ar fi:

- valorificarea sistemului de avertizare timpurie de inundații pe Prut;
- regularizarea cursului râului Prut.

Problema pe care o abordează cele două proiecte se referă la toate aspectele generate de un obstacol natural reprezentat de cursul râului, de la reducerea vulnerabilității la inundații, prin gospodărirea potențialului hidrologic până la navigabilitatea cursului inferior al râului.

m. Planului național de management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României (PNMBD)

PNMBD vizează în principal îmbunătățirea calității mediului, respectiv protecția și îmbunătățirea tuturor corpurilor de apă, în conformitate cu cerințele Directivei Cadru Apă.

Scopul PNMBD este protecția pe termen lung, utilizarea și gospodărirea echilibrată și durabilă a resurselor de apă precum și protecția ecosistemelor acvatice, având ca obiectiv general atingerea "stării bune/potențialului bun" (atât ecologic, cât și chimic) a apelor de suprafață și subterane.

În SDTR sunt prevăzute măsuri pentru:

- valorificarea durabilă a potențialului fluviului Dunărea și a patrimoniului natural din zona transfrontalieră româno-bulgară;
- îmbunătățirea accesibilității prin dezvoltarea infrastructurii de navigație.

RAPORT DE MEDIU

n. Documentele strategice aferente perioadei de programare financiară 2014-2020

Regulamente europene pentru perioada 2014-2020 acordă un rol important abordării integrate la nivel teritorial și sectorial, planificării strategice și dimensiunii teritoriale în programarea și implementarea programelor operaționale finanțate din fonduri structurale și de coeziune, ceea ce reprezintă o premisă pentru consolidarea demersului de planificare strategică teritorială la nivel național, în scopul accesării acestor finanțări indispensabile dezvoltării României.

Capitolul 3 al Acordului de parteneriat (propunerea oficială transmisă de România către Comisia Europeană) cuprinde măsurile avute în vedere pentru asigurarea abordării integrate a dezvoltării teritoriale în perioada financiară următoare. Sunt enunțate principalele priorități teritoriale pentru perioada 2014-2020, în corelare cu versiunea preliminară a Strategiei de dezvoltare teritorială a României, respectiv:

- îmbunătățirea calității vieții pentru comunitățile locale și regionale;
- promovarea parteneriatelor rural-urbane;
- consolidarea rețelei urbane prin dezvoltare policentrică și specializare teritorială;
- creșterea accesibilității și conectivității;
- acces echitabil la servicii de interes general.

Trei din cinci priorități naționale de finanțare din Acordul de parteneriat contribuie direct la dezvoltarea durabilă: promovarea competitivității economice și dezvoltarea locală, dezvoltarea infrastructurii moderne pentru creștere economică și locuri de muncă, optimizarea utilizării și protecției resurselor naturale.

De asemenea se menționează necesitatea unor politici și măsuri specifice pentru unele zone cu particularități, respectiv: Delta Dunării, zona montană, zona costieră, zonele transfrontaliere, zone rurale periferice. Principalele modalități de sprijinire a proiectelor care contribuie la realizarea priorităților de dezvoltare teritorială sunt: instrumentele de dezvoltare teritorială, axe de finanțare.

Investițiile teritoriale integrate reprezintă un instrument de stimulare a creării de zone urbane funcționale și de aplicare a acestui obiectiv strategic.

Principiile pe baza cărora urmează să fie identificate zonele urbane pentru promovarea și punerea în aplicare acțiunilor integrate de dezvoltare durabilă sunt:

- promovarea de diverse acțiuni bazate pe tipologia așezărilor urbane (poli de creștere, zone metropolitane, orașe mici, stațiuni turistice);
- utilizarea dispozițiilor din documentațiile de planificare urbană pentru a delimita zonele de intervenție și a stabili tipurile de intervenții;
- definirea intervențiilor specifice pentru tipurile de zone identificate, pe baza zonelor funcționale (zone centrale, zone rezidențiale, zone industriale, etc.);
- concentrarea pe domenii specifice de intervenție pentru a se asigura o abordare integrată;
- stabilirea criteriilor de selecție pentru proiectele de regenerare urbană, proiectele urmând a fi selectate în funcție de obiectivul intervenției.

RAPORT DE MEDIU

Din perspectiva dezvoltării urbane, măsurile prioritare sunt: susținerea dezvoltării economiei orașelor; îmbunătățirea calității mediului în zonele urbane; susținerea dezvoltării infrastructurii de bază și a mobilității urbane în orașele României.

În cadrul Strategiei UE pentru regiunea Dunării (SUERD), resursele de dezvoltare ale țărilor care au cooperat sunt analizate împreună, într-un mod complementar și integrat pentru o dezvoltare mai cuprinzătoare, mai inteligentă și mai durabilă a regiunii Dunării și a fiecărei țări în parte. Astfel la nivel național programele operaționale vor viza cu prioritate susținerea financiară a proiectelor care contribuie la realizarea obiectivelor SUERD.

Acțiuni comune în domeniul cooperării teritoriale europene pot viza: îmbunătățirea cercetării și inovării, a infrastructurii TIC, dezvoltarea turismului și promovarea patrimoniului cultural în zonele de frontieră, consolidarea cooperării dintre comunitățile relevante, dezvoltarea infrastructurii transfrontaliere în domeniul transportului și mediului, eliminarea blocajelor legate de fluxurile de transport transfrontalier, susținerea dezvoltării infrastructurii (infrastructura de transport, tratarea deșeurilor și a apei, managementul dezastrelor și a amenințărilor naturale) și îmbunătățirea cooperării.

În SDTR sunt prevăzute măsuri pentru îmbunătățirea infrastructurii care să ofere o navigație fiabilă. Printre acestea se remarcă:

- valorificarea durabilă a potențialului fluviului Dunărea și a patrimoniului natural din zona transfrontalieră româno-bulgară;
- îmbunătățirea accesibilității prin dezvoltarea infrastructurii de navigație;
- îmbunătățirea accesibilității terestre la zona transfrontalieră și dezvoltarea rețelei de localități.

o. Programului Operațional Regional (POR) 2014-2020

Obiectiv general al POR 2014-2020 este creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Acest obiectiv se corelează cu obiectivul european privind creșterea competitivității regiunilor și promovarea echității sociale.

POR va contribui la promovarea și susținerea progresului economic și social la nivelul regiunilor, având o importantă contribuție la dezvoltarea durabilă a regiunilor. POR are, cu alte cuvinte, la bază, prioritățile de investiții ale planurilor regionale de dezvoltare.

În SDTR sunt prevăzute, printre altele, măsuri pentru încorporarea orientărilor comune pentru spațiul amenajat european, cu referință prioritară la menținerea unui echilibru rațional între interesul privat și cel public, în condițiile respectării stricte a regimului juridic al proprietății asupra terenurilor.

RAPORT DE MEDIU

Printre acestea se exemplifică:

- extinderea și dezvoltarea infrastructurii de utilități publice în vederea conectării și asigurării accesului populației din zonele urbane și zonele de influență urbană la servicii de calitate;
- asigurarea accesului populației urbane la servicii de interes general;
- realizarea unei politici în domeniul locuirii;
- consolidarea rolului de centre locale al orașelor mici în vederea menținerii profilului urban al orașelor din zonele izolate;
- conectarea localităților rurale greu accesibile sau izolate la rețeaua principală de așezări și infrastructura majoră de transport;
- echiparea localităților rurale cu infrastructură tehnico-edilitară;
- creșterea competitivității spațiilor rurale și crearea locurilor de muncă;
- dezvoltarea unor spații rurale atractive și creșterea calității vieții cetățenilor;
- asigurarea accesului echitabil la serviciile de interes general în zone rurale.

p. Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM) 2014 - 2020

POIM 2014 – 2020 este un document strategic de programare care acoperă domeniile transport, mediu și energie regenerabilă, obiectivul acestuia fiind de a contribui la Strategia Uniunii Europene pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, luând în considerare obiectivele și prioritățile specifice tematice selectate în funcție de nevoile naționale, regionale și locale.

Pentru exercițiul bugetar 2014 – 2020, POIM asigură cadrul de implementare a investițiilor la nivel local, regional și național în infrastructura de transport (rutier, feroviar, aerian, naval, maritim și intermodal), în infrastructura de mediu (apă, apă uzată, deșeuri, biodiversitate, schimbări climatice, gestionare dezastre), precum și a investițiilor în domeniul eficienței energetice (energie regenerabilă, cogenerare, distribuție și siguranță).

Prin obiectivele specifice SDTR prevede măsuri pentru infrastructura de transport, infrastructura de mediu și investiții în domeniul energiei, astfel:

- O1.1 Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european;
- O1.2 Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional;
- O1.3 Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acestuia la proiectele pan-europene cu impact regional și național;
- O2.1 Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale.

Având la bază caracterul integrator al SDTR și al activității de amenajare a teritoriului, măsurile teritoriale din sfera resurselor naturale, mediului și schimbărilor climatice sunt de o importanță deosebită pentru planificarea teritorială, obiectivul de asigurare al unei dezvoltări durabile fiind prezent în toate planurile și strategiile de dezvoltare cu impact teritorial. Unele dintre aceste măsuri vizează domeniul eficienței energetice, astfel:

RAPORT DE MEDIU

- realizarea de amenajări tehnice pentru valorificarea potențialului de energie regenerabilă a teritoriului național;
- extinderea și reabilitarea infrastructurii de transport a energiei în scopul asigurării unei conectări eficiente a localităților și consolidarea capacității de export; Acordarea de finanțări nerambursabile pentru instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire pentru locuințele individuale din mediul urban.

r. Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR 2014-2020)

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020 este documentul programatic elaborat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în baza căruia sunt gestionate fondurile europene destinate sectorului agricol, dar și dezvoltării rurale din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală. Acesta cuprinde un set de măsuri care vizează dezvoltarea sectoarelor agroalimentar, nonagricol și forestier cu respectarea principiilor de dezvoltare durabilă.

În SDTR zonele rurale sunt tratate ca zone specifice la nivel teritorial. Pentru aceste zone s-au stabilit proiecte și măsuri cu scopul de a răspunde tuturor provocărilor prezente și viitoare, ținând cont că aceste zone cuprind 87% din suprafața țării și 8,89 milioane de locuitori (conform recensământului din 2011)

s. Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020 (SNGD)

Această strategie urmărește, în principal, reducerea semnificativă a ratei de generare a deșeurilor, prin încurajarea prevenirii și reutilizării acestora, precum și reducerea cantității de deșeurii care necesită o gestionare ulterioară și îmbunătățirea designului produselor și utilizării materialelor în scopul creșterii eficienței folosirii resurselor, prin îmbunătățirea proiectării produselor pentru reducerea cantității de materiale utilizate în procesul de fabricare și a utilităților, ca de exemplu energiei, apei pe durata de viață a produsului etc.

În SDTR se asigură cadrul de implementare a investițiilor la nivel local, regional și național în infrastructura de mediu. Pentru sectorul deșeurii sunt propuse implementarea și extinderea sistemelor integrate de management al deșeurilor (închiderea depozitelor neconforme și ecologizarea lor, amenajarea de platforme pentru colectarea deșeurilor, achiziționarea și instalarea de containere pentru colectare selectivă, achiziționarea de concasoare pentru deșeurile din construcții, înființarea de centre de reciclare a deșeurilor, etc.) cu precădere în localitățile montane și rurale care nu dispun de servicii de salubritate.

RAPORT DE MEDIU

ș. Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon (CRESC) și Planul național de acțiune 2016 - 2020 privind schimbările climatice (PNASC)

Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon (CRESC) și Planul Național de Acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice (PNASC) reprezintă documente programatice pentru perioada 2016 – 2020 - 2030 aferente domeniului global al schimbărilor climatice, exinzându-se ca analiză la orizontul anului 2050 și stabilind liniile operaționale de acțiune ale României pentru prevenirea și combaterea efectelor schimbărilor climatice și pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice a căror manifestare este deja vizibilă la nivel global, regional și local.

Strategia tratează **componenta privind reducerea emisiilor de GES și creșterea capacității naturale de absorbție a CO₂ din atmosferă**, acțiuni urgente de atenuare în context internațional, european și național.

O secțiune relevantă este aceea a țințelor și a termenelor-limită stabilite la nivelul Uniunii Europene: **reducerea emisiilor de GES cu 40% până în 2030 care răspunde țințelor europene și pregătirea pentru obiectivele foii de parcurs UE 2050.**

Sunt analizate sectoarele energie, transport, industrie, agricultură și dezvoltare rurală, dezvoltare urbană, gestionarea deșeurilor, apă, silvicultură. Sunt prezentate aspectele de finanțare, politicile de stimulare a dezvoltării unor tehnologii verzi cu emisii de GES reduse. Valorificarea eficientă a fondurilor structurale din partea UE face obiectul uneia dintre componentele programului “România: Programul privind schimbările climatice și o creștere economică verde cu emisii reduse de carbon”. Se prezintă programul de monitorizare a implementării obiectivelor strategice de reducere a emisiilor de GES.

Strategia tratează și **aspectele de adaptare la efectele schimbărilor climatice și necesitatea acțiunii în această direcție**. Este analizată încadrarea și raportarea acțiunilor de adaptare la schimbările climatice la nivel sectorial și provocările la nivel de sectoare. Obiective și acțiuni-cheie sunt identificate în sectoarele: agricultură, resurse de apă, mediul de viață (infrastructură și urbanism), transport, industrie, energie, turism și activități recreative, silvicultură, biodiversitate, sănătate publică și servicii de răspuns în situații de urgență, educarea și conștientizarea publicului și asigurările ca instrument de adaptare.

În concluzie, Strategia CRESC este structurată pe **doua direcții/componente principale**:

(1) Reducerea emisiilor de GES provenite din activitățile economice, în conformitate cu țințele naționale și cu angajamentele față de UE și

(2) Adaptarea la impactul și efectele schimbărilor climatice, atât prezente, cât și viitoare.

RAPORT DE MEDIU

Planul Național de Acțiune 2016 - 2020 privind schimbările climatice (PNASC)

Acțiunile cuprinse în Planul Național de Acțiune au fost formulate în urma analizelor intersectoriale pentru: energie, transporturi, procese industriale, dezvoltare urbană, gestionarea deșeurilor, apă, silvicultură, agricultură și dezvoltare rurală, iar pentru componenta de „Adaptare a sistemelor la schimbări climatice”, direcțiile de acțiune au fost orientate către: agricultură, resurse de apă, biodiversitate, silvicultură, energie, industrie, transporturi, turism și activități recreative, sănătate publică, mediu de viață (infrastructură și urbanism), asigurările ca instrument de adaptare, educație publică și conștientizare.

t. Strategia energetică a României (SER)

Obiectivul general al strategiei sectorului energetic îl constituie satisfacerea necesarului de energie atât în prezent, cât și pe termen mediu și lung, la un preț cât mai scăzut, adecvat unei economii moderne de piață și unui standard de viață civilizată, în condiții de calitate, siguranță în alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Strategia energetică va urmări îndeplinirea principalelor obiective ale noii politici energie – mediu ale Uniunii Europene, obiective asumate și de România. Obiectivele strategice ale strategiei energetice a României sunt concentrate pe trei direcții: siguranța energetică, dezvoltare durabilă, competitivitate.

Obiectivele SER relevante pentru SDTR sunt cele legate de siguranța energetică și dezvoltare durabilă. Atât SER, cât și SDTR propun reducerea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului înconjurător, prin utilizarea tehnologiilor curate.

Obiectivele strategice privind siguranța energetică și dezvoltarea durabilă ale strategiei energetice a României au stat la baza măsurilor propuse pentru îndeplinirea obiectivului specific O1.3 al SDTR, "Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național".

Măsurile prevăzute în SDTR se referă la:

- reabilitarea rețelei de transport și distribuție de gaze care, în prezent, este într-un stadiu avansat de depreciere;
- construcția amenajărilor tehnice pentru valorificarea surselor de energie regenerabilă pentru creșterea rezilienței României în caz de criză energetică prin diminuarea dependenței față de importuri;
- acțiuni pentru diminuarea riscurilor naturale;
- acțiuni legate de reducerea poluării mediului, știut fiind că cele mai consistente emisii de poluanți atmosferici provin din industria energetică, industria siderurgică, industria metalurgică și industria materialelor de construcții.

RAPORT DE MEDIU

ț. Master Planul General de Transport al României

Master Planul analizează obiectivele majore ale sistemului național de transport și constituie un instrument strategic de planificare a intervențiilor majore (proiecte și alte acțiuni) ce sunt semnificative pentru obiectivele de transport la scară națională.

Obiectivul general al MPGT îl reprezintă asigurarea condițiilor pentru a realiza un sistem de transport eficient, durabil, flexibil, sigur, echilibrat între modurile de transport, în armonie cu mediul și în conectivitate cu rețelele transeuropene de transport - precondiții esențiale pentru dezvoltarea economică a țării.

Obiectivele strategice ale Master Planului General de Transport sunt:

- Îmbunătățirea mobilității populației și a mediului de afaceri de-a lungul rețelei de transport TEN-T, a coridoarelor de conectivitate națională, precum și a coridoarelor de conectivitate regională definite în MPGT;
- creșterea accesibilității polilor de dezvoltare urbană, a zonelor cu potențial de dezvoltare economică precum și accesibilității zonelor de pe teritoriul României care au acces indirect la rețeaua de autostrăzi/drumuri naționale;
- îmbunătățirea condițiilor de siguranță în transport și reducerea riscului de accidente în zonele cu potențial de accidente determinate de blocajele rutiere, întârzierile în trafic și condițiilor dificile de trafic;
- promovarea formelor de transport rutier, naval, feroviar și aerian care protejează biodiversitatea și care au un impact favorabil asupra emisiilor de noxe în atmosferă.

La elaborarea SDTR s-a ținut cont de proiectele propuse în Master Planul General de Transport, dar în cadrul SDTR a fost propusă și realizarea unei serii de intervenții la scară redusă care nu fac obiectul Master Planului General de Transport pentru îndeplinirea obiectivelor 1.1 (Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european) și a obiectivului 1.2 (Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional).

u. Strategia Națională și Planul de acțiune pentru conservarea biodiversității 2020

Prin Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității, România își propune, pe termen mediu 2010-2020, 4 ținte strategice generale:

Ținta 1: Stoparea declinului diversității biologice reprezentată de resursele genetice, specii, ecosisteme și peisaj și refacerea sistemelor degradate până în 2020;

Ținta 2: Integrarea politicilor privind conservarea biodiversității în toate politicile sectoriale până în 2020;

Ținta 3: Promovarea cunoștințelor, practicilor și metodelor inovatoare tradiționale și a tehnologiilor curate ca măsuri de sprijin pentru conservarea biodiversității ca suport al dezvoltării durabile până în 2020.

Ținta 4: Îmbunătățirea comunicării și educării în domeniul biodiversității până în 2020.

RAPORT DE MEDIU

Acestor 4 ținte strategice generale le sunt asociate 10 obiective strategice:

- A. Dezvoltarea cadrului legal și instituțional general;
- B. Asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii naturale protejate;
- C. Asigurarea unei stări de conservare favorabilă pentru speciile protejate;
- D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice;
- E. Conservarea ex-sitului;
- F. Controlul speciilor invazive;
- G. Accesul la resursele genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor ce decurg din utilizarea acestor resurse;
- H. Susținerea și promovarea cunoștințelor, practicilor și inovațiilor tradiționale;
- I. Dezvoltarea cercetării științifice și promovarea transferului de tehnologie;
- J. Comunicarea, educarea și conștientizarea publicului.

Măsurile propuse în SDTR au fost elaborate cu respectarea țintelor 2 și 3 și ale obiectivelor B, C și D ale Strategiei privind conservarea biodiversității. În SDTR sunt prevăzute măsuri pentru conservarea ariilor naturale protejate și a biodiversității.

v. Strategia de Dezvoltare a Turismului Durabil în Carpați (Orientări strategice pentru Dezvoltarea Durabilă a Carpaților (2014-2020))

Dezvoltarea durabilă a zonei montane presupune creșterea rațională a atractivității și dezvoltarea economico-socială în contextul asigurării bunăstării populației fără a pune în pericol existența generațiilor viitoare.

Strategia de dezvoltare a turismului durabil în Carpați are patru obiective generale:

Obiectiv general 1: Creșterea competitivității economice;

Obiectiv general 2: Creșterea atractivității Carpaților și stabilizarea populației montane;

Obiectiv general 3: Îmbunătățirea caracteristicilor de mediu în zona de munte;

Obiectiv general 4: Conservarea și valorificarea resurselor culturale.

În SDTR sunt incluse următoarele măsuri pentru dezvoltarea turismului durabil în Carpați:

- dezvoltarea infrastructurii pentru turismul activ și de aventură în zonele montane și în stațiunile montane pentru sporturi de iarnă;
- conectarea localităților montane la infrastructura de transport;
- dezvoltarea infrastructurii specifice pentru turism montan, de exemplu domenii schiabile, cu precădere la nivelul stațiunilor turistice atestate;
- facilitarea accesului la internet și telefonie mobilă pentru localitățile montane;
- facilitarea accesului populației din zonele montane la servicii sociale diversificate;
- echiparea localităților montane cu infrastructură tehnico-edilitară.

RAPORT DE MEDIU

w. Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare (Strategia CDI) 2014 – 2020

Strategia CDI 2007-2013 a susținut internaționalizarea și a contribuit la stabilirea unui sistem de guvernare și a unui cadru instituțional prin care s-au simplificat procedurile administrative în domeniul cercetării. Cu toate acestea, judecând după standardele internaționale lipsește masa critică de resurse umane și infrastructura de cercetare pentru dezvoltarea unor domenii promițătoare și, în mod special, pentru cercetarea și inovarea interdisciplinară. Din cauza unor finanțări reduse, sectorul cercetare – dezvoltare este subdimensionat și în aceste condiții, inovarea nu reprezintă un factor central al dezvoltării economice și sociale.

Strategia CDI 2014 – 2020 își propune să rezolve aceste neajunsuri, în așa fel încât în anul 2020, România să devină competitivă la nivel regional și global, prin inovare alimentată de cercetare - dezvoltare, generând bunăstare pentru cetățeni.

Obiectivele Strategiei CDI 2014 – 2020, care au fost însușite la realizarea SDTR sunt:

Obiective generale

- Creșterea competitivității economiei românești prin inovare;
- Creșterea contribuției românești la progresul cunoașterii de frontieră;
- Creșterea rolului științei în societate.

Obiective specifice

- Crearea unui mediu stimulatив pentru inițiativa sectorului privat,
- Susținerea specializării inteligente,
- Concentrarea unei părți importante a activităților CDI pe probleme societale,
- Susținerea aspirației către excelență în cercetarea la frontiera cunoașterii

Obiective specifice transversale

- Atingerea până în 2020 a masei critice de cercetători
- Dezvoltarea unor organizații de cercetare performante.

x. Strategia națională pentru competitivitate 2015 – 2020

Strategia Națională pentru Competitivitate 2015 – 2020 (SNC) reprezintă un document strategic al Ministerului Economiei, elaborat prin consultări atât cu mediul privat, cât și cu ministerele de linie (în special cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice), pentru corelarea intervențiilor dedicate competitivității, având în vedere domeniile naționale de excelență, inclusiv din perspectiva dimensiunii teritoriale și a dezvoltării rurale (sursa: SNC).

Strategia Națională pentru Competitivitate 2015 – 2020 izvorăște din dezideratul de a construi pe baze strategice un viitor mai bun pentru economia românească și pentru români în general. Prin viziunea, prioritățile și obiectivele propuse, acest document strategic oferă o soluție pentru dezvoltarea economică în România pe termen scurt și mediu, axat pe patru direcții:

- Restructurarea sectoarelor economice în direcția unor poziții competitive superioare
- Formarea masei critice de firme competitive prin crearea unui mediu atractiv, transparent și inovativ;

RAPORT DE MEDIU

- Integrarea marilor jucători într-un proiect coerent de dezvoltare a economiei;
- Integrarea societății într-un proiect coerent de dezvoltare a economiei.

„Strategia națională pentru competitivitate 2015 – 2020” a fost aprobată prin HG nr. 775/2015 privind aprobarea Strategiei Naționale pentru competitivitate 2015 – 2020.

y. Strategia Națională de Sănătate 2014 – 2020

Documentul este menit să furnizeze cadrul general de intervenție pentru remedierea deficiențelor identificate în sectorul de sănătate: să reducă inegalitățile importante existente în sănătate, să optimizeze utilizarea resurselor în serviciile de sănătate în condiții de cost-eficacitate crescută utilizând medicina bazată pe dovezi și, nu în ultimul rând, să îmbunătățească capacitatea administrativă și calitatea managementului la toate nivelurile.

Viziune

- creșterea accesului la servicii de sănătate
- reducerea diferențelor în starea de sănătate la nivelul comunităților și între comunități
- sistem integrat prin colaborarea cu cabinetele medicilor de familie, serviciile sociale de la nivelul comunității, organizații neguvernamentale, precum și cu oricare alte structuri medicale și sociale de pe raza comunității și a județului.
- coordonare metodologică asigurată de către Ministerul Sănătății și de structurile sale de specialitate în teritoriu.

Obiective strategice ale Strategiei naționale de sănătate 2014 - 2020 sunt:

Obiectiv general Asigurarea unui acces echitabil a tuturor cetățenilor, în special a grupurilor vulnerabile, la servicii de sănătate de calitate și cost eficiente .

Obiectiv specific: Organizarea unui sistem de servicii de asistență comunitară de bază medico-sociale integrate și comprehensive, destinate în principal populației din mediul rural și grupurilor vulnerabile, inclusiv populația romă.

Prevederile strategiei naționale pentru sănătate au fost preluate în SDTR în cadrul obiectivului O2.4 Furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației, pentru a cărui monitorizare a fost propus obiectivul de mediu relevant 18 (OMR 18) Populația și sănătatea umană și indicatorii prezentați în capitolul 11.

z. Hotărâre nr. 525 din 27 iunie 1996 pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism

Regulamentul general de urbanism reprezintă sistemul unitar de norme tehnice și juridice care stă la baza elaborării planurilor de amenajare a teritoriului, planurilor urbanistice, precum și a regulamentelor locale de urbanism.

RAPORT DE MEDIU

Regulamentul general de urbanism se aplică în proiectarea și realizarea tuturor construcțiilor și amenajărilor, amplasate pe orice categorie de terenuri, atât în intravilan, cât și în extravilan.

Planurile urbanistice generale sunt documentații complexe care se întocmesc pentru întregul teritoriu intravilan al localităților în corelare cu teritoriul administrativ al acestora și reglementează utilizarea terenurilor și condițiile de ocupare a acestora cu construcții, inclusiv infrastructuri, amenajări și plantații, constituindu-se în suportul pentru realizarea programelor de dezvoltare a localităților.

Regulamentul general de urbanism conține norme (reglementări, reguli) concrete aplicabile în urbanism și amenajarea teritoriului și sprijină implementarea oricăror măsuri propuse în SDTR.

Obiectivele și principiile promovate de aceste documente de importanță europeană sau națională au fost preluate în obiectivele, măsurile și acțiunile SDTR.

Capitolul III. Aspecte relevante ale stării actuale a mediului și ale evoluției sale probabile în situația neimplementării SDTR

3.1. Aspecte relevante ale stării actuale a mediului

3.1.1 Localizare și organizarea administrativă, date demografice

Localizare și organizare administrativă

România este o țară de dimensiuni medii la nivelul UE, fiind situată în partea central sud-estică a Europei, la jumătatea distanței dintre Oceanul Atlantic și Munții Urali, în interiorul și exteriorul arcului munților Carpați, pe cursul inferior al Dunării, cu ieșire la Marea Neagră. România este a 13-a țară ca suprafață din UE⁶, cu o formă circulară/elipsoidală, măsurând în linie dreaptă circa 735 km de la est la vest și circa 530 km de la nord la sud. România se învecinează la nord cu Ucraina, la est cu Republica Moldova (granița fiind formată în totalitate de râul Prut) și Ucraina, la sud cu Bulgaria (mare parte fiind frontieră fluvială, cu Dunărea), la sud-vest cu Serbia, iar la vest cu Ungaria (figura 1).

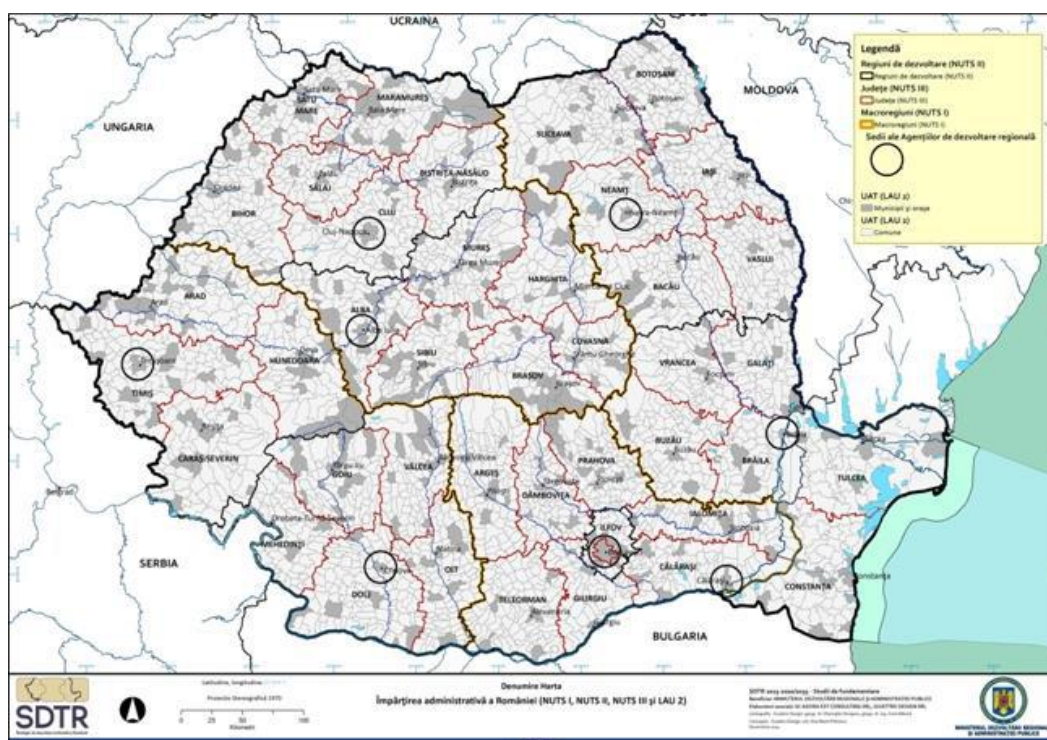

Figura 1. Împărțirea administrativă la nivel național⁷

Frontierele României au o lungime totală de 3149,9 km, din care 1.877,1 km au devenit în 2007 granițe ale UE - spre Serbia, Republica Moldova și Ucraina. Din frontiere 1085,6 km sunt terestre, 1.816,9 km sunt fluviale, litoralul românesc al Mării Negre având lungimea de 247,4 km⁸.

⁶ Raport anual privind starea mediului în România în anul 2013

⁷ Studiile de fundamentare SDTR

⁸ Raport anual privind starea mediului în România în anul 2013

Date demografice

Suprafața României este de 238.391 km², iar populația României era de 20.121.641 locuitori la recensământul din anul 2011⁹, densitatea fiind de 84,4 locuitori/ km². Conform datelor Băncii Mondiale din 2012, PIB-ul României este de 192,7 mld. \$, iar PIB/ locuitor este de 8.800 \$. România este alcătuită din 8 regiuni de dezvoltare (fără statut administrativ la momentul actual), 41 de județe, 103 municipii, 217 orașe, 2.861 comune și 12.957 sate. Capitala României, municipiul București, are o suprafață de 228 km², cu o populație în anul 2011 de 1.883.425 locuitori și o densitate de circa 8.300 locuitori/ km².

3.2 Cadrul natural

3.2.1 Relieful

Sistemul teritorial natural cuprinde domeniile teritoriale legate în mod direct de elemente non-umane, în mod specific:

- relief și rețea hidrografică;
- resurse naturale (totalitatea elementelor naturale ale mediului ce pot fi folosite în activitatea umană: resurse neregenerabile - minerale și combustibili fosili, regenerabile - apă, aer, sol, floră, faună sălbatică, inclusiv cele inepuizabile - energie solară, eoliană, geotermală și a valurilor);
- biodiversitate (patrimoniul natural, arii protejate).

România se remarcă prin următoarele caracteristici geografice: prezintă un relief variat, aproape întregul teritoriu este situat în bazinul hidrografic al Dunării, are acces la Marea Neagră și este traversată de Munții Carpați. Prezența lanțului muntos carpatic se constituie atât ca un avantaj, din punct de vedere al resurselor solului și subsolului, cât și ca un obstacol în realizarea conexiunilor cu vestul Europei și a infrastructurii de transport.

Cele 3 trepte morfologice majore cuprinse pe teritoriul României sunt:

- treapta înaltă, a munților Carpați;
- treapta medie, care corespunde Subcarpaților, dealurilor și podișurilor;
- treapta joasă, a câmpiilor, luncilor și Deltei Dunării (figura 2).

Cele trei trepte sunt distribuite relativ proporțional pe întreg teritoriul național - 35% munți, 35% dealuri și podișuri și 30% câmpii.

Zona muntoasă reprezintă porțiunea cea mai puțin modificată antropic, cu o densitate redusă a populației stabile și localități mici, multe aflate în curs de depopulare din cauza migrației. Acest fenomen de slabă antropizare a favorizat apariția în regiunile montane a celor mai importante arii protejate: 12 din cele 13 parcuri naționale și 9 din cele 14 parcuri naturale. **Zona de dealuri și podișuri** a fost supusă unor intervenții antropice extinse (așezări urbane și rurale, infrastructură, exploatare forestiere, etc.) fiind expusă unor fenomene de degradare a solului prin despăduriri, eroziune, alunecări de teren. **Zonele de câmpie** sunt cele mai dens

⁹ Raport anual privind starea mediului în România în anul 2013

RAPORT DE MEDIU

populate și intens exploatare, arealele naturale ce s-au păstrat reprezentând excepția (cu precădere în luncile principalelor artere hidrografice). **Litoralul românesc al Mării Negre** este supus unui accentuat proces de eroziune (circa 2.400 hectare de plajă pierdute în ultimii 35 de ani), afectând activitățile umane și în special turismul.

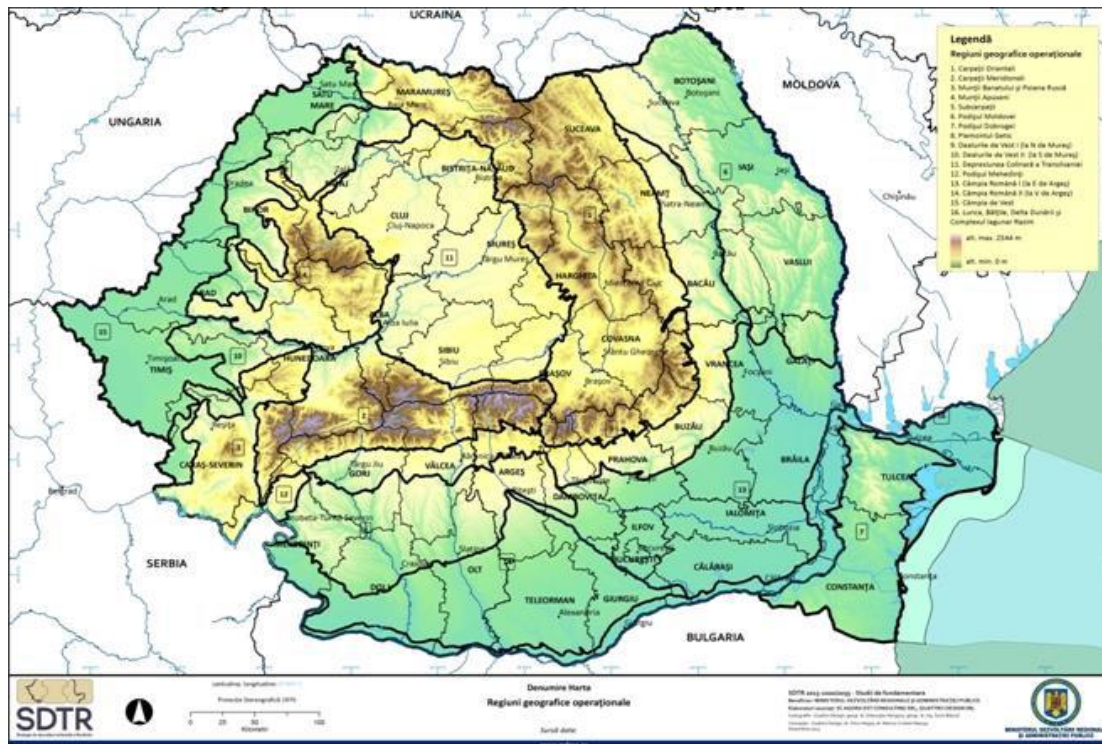

Figura 2. Relief și zone geografice la nivel național¹⁰

3.2.2 Resursele de sol

Repartiția fondului funciar pe categorii de folosințe în anul 2013 este următoarea¹¹:

- 61,3% din suprafața țării este alocată terenurilor agricole;
- 28,3 % păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră;
- 10,4 % alte terenuri (ape, bălți, curți, construcții, căi de comunicație, terenuri neproductive).

¹⁰ Studiile de fundamentare SDTR

¹¹ Anuarul Statistic al României, anul 2014

RAPORT DE MEDIU

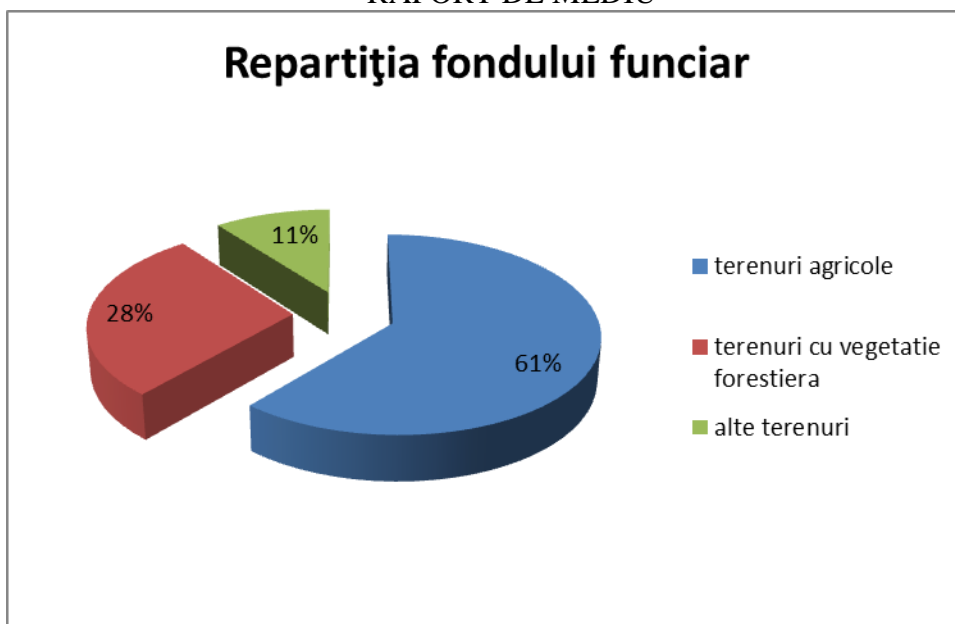

Figura 3. Repartiția fondului funciar pe categorii de folosințe în anul 2013

Terenurile arabile ocupă 64,3% din totalul suprafeței agricole, iar restul se repartizează între pășuni (22,4 %), fânețe (10,6 %), vii (1,4%) și livezi (1,3%).¹²

România dispune de rezerve minerale încă neexploatate estimate la 20 mld. tone de minereuri neferoase, feroase și nemetalifere, precum și 74 mil. tone rezerve de țiței și 185 mld m³ de gaze naturale. Sub-Carpații și Dealurile de Vest sunt zonele cele mai importante la acest capitol datorită bogatelor resurse de subsol (petrol, gaze, cărbuni, sare). Resursele de energie primară fosile și minerale (țiței, gaze naturale, cărbune, minereu de uraniu) sunt pe cale de epuizare, fiind necesare importuri de energie. Volumul apelor subterane are un potențial considerabil, mai ales în ceea ce privește rezerva de ape minerale (o treime din totalul UE), din care se valorifică doar 40%.

Cel mai mare potențial de exploatare este cel dat de resursele regenerabile. Există o multitudine de posibilități de exploatare, pe teritoriul României, în urma cartărilor zonelor cu potențial putând fi evidențiate:

- energie eoliană - Dobrogea, Moldova;
- energie solară - Delta Dunării, Dobrogea, Câmpia Română;
- energie provenită din micro-hidrocentrale/biomasă - Moldova, munții Carpați, depresiunea Transilvaniei, Sub-Carpații și Câmpia Română.

Potențialul României în domeniul materiilor prime critice, cu risc ridicat al unei penurii de aprovizionare în următorii 10 ani și care sunt importante în lanțul valoric pentru competitivitatea industriei la nivelul UE, în special în vederea îndeplinirii obiectivelor politicii în domeniul schimbărilor climatice și a inovării tehnologice **este scăzut.**

¹² Anuarul Statistic al României, 2014

3.2.3 Hidrologie și hidrogeologie

Rețeaua hidrografică este diversificată pe tot teritoriul național. Deși România dispune de numeroase surse de apă dulce, activitățile antropice au afectat calitatea apelor de suprafață și subterane, îndeosebi a celor freatice. Doar puțin peste jumătate (57%) din lungimea totală a râurilor monitorizate calitativ reprezintă ape care pot fi utilizate pentru alimentarea centralizată cu apă potabilă. Rețeaua hidrografică are particularitatea că în proporție de 97% apele supraterane sunt colectate de fluviul Dunărea.

În România, precipitațiile au scăzut cu o rată de 30 mm pe deceniu, între anii 1961 și 2006. Studiile la scară continentală pentru Europa estimează că, probabil, precipitațiile medii anuale vor scădea cu 5-20 % în Europa de Sud și Mediterană în perioada 2071-2100, în comparație cu perioada 1961-1990. În corelație cu schimbările legate de precipitații, debitele anuale ale cursurilor de apă cresc în nord și scad în sud și se estimează că această tendință va crește în viitor. Sunt estimate de asemenea schimbări mari ale ciclicității, cu debite reduse vara și ridicate iarna. Drept consecință, seceta și deficitul de apă se așteaptă să crească, în special vara. Se estimează că inundații vor apărea mai des în multe bazine hidrografice, în special iarna și primăvara, deși estimările legate de schimbările frecvenței inundațiilor și magnitudine rămân nesigure. În general, impactul schimbărilor climatice asupra României include o probabilă creștere a valurilor de frig, a valurilor de căldură, a inundațiilor puternice, a alunecărilor de teren, a formării barajelor de gheață pe cursurile de apă, a daunelor provocate de frig și a avalanșelor.

Vulnerabilitățile cheie față de schimbarea climatică identificate în diferite sectoare legate de apă¹³

Studiile au identificat următoarele vulnerabilități:

- a. Aprovizionarea cu apă va fi afectată negativ, deoarece iernile mai calde și mai scurte vor duce la reducerea volumului sezonier de zăpadă și la topirea timpurie și rapidă a zăpezii, ducând la deficit în lunile de vară;
- b. Verile mai calde și mai secetoase vor cauza de asemenea deteriorarea calitativă a resurselor de apă, reducând astfel aprovizionarea cu apă a acumulărilor permanente;
- c. Aprovizionarea va suferi de asemenea din cauza coborârii nivelului apei subterane în lunile de vară, din cauza reducerii regimului debitului de suprafață
- d. Temperaturile mai ridicate din timpul verii vor duce la o evapo-transpirație crescută și astfel la un necesar mai mare de apă în agricultură, în aceeași perioadă în care aprovizionarea va suferi un deficit. Necesarul de apă pentru consum casnic și aprovizionarea se vor confrunța cu aceeași situație, dar mai puțin pronunțată;
- e. Tratarea apelor uzate va fi frecvent împiedicată de inundații, din cauza infiltrării apei pluviale în sistemele de canalizare și din cauza inundării directe a instalațiilor de tratare;
- f. Flora și fauna din ecosistemele acvatice (râuri și lacuri), precum și cele dependente de precipitații, de debitele râurilor și de zone mlăștinoase, vor suferi din

¹³ Raportul de evaluare rapidă a resurselor integrate de apă; Programul privind schimbările climatice și o creștere economică verde cu emisii reduse de carbon

RAPORT DE MEDIU

cauza reducerii cantitative a debitelor de apă pe timpul verii, a frecvenței crescute a inundațiilor și a secetei;

g. Temperaturile mai ridicate din timpul verii care duc la degradarea calității apei prin reducerea oxigenului dizolvat, eutrofizare și proliferarea algelor, vor avea efect negativ asupra mediului;

h. Schimbările din straturile acvifere vor avea efect negativ asupra bilanțului hidrografic în terenurile mlăștinoase care sunt alimentate din apele subterane în sezonul cu debit redus;

i. Producția pe timp de vară a centralelor hidroelectrice va fi afectată negativ în anii secetoși. Instalațiile hidroelectrice se vor confrunta cu amenințarea în creștere a inundațiilor intense. Lacurile de acumulare vor trebui să ofere un tampon suficient care să atenueze efectele negative ale viiturilor;

j) nivelurile scăzute ale apelor Dunării, în unele perioade secetoase, afectează capacitatea de răcire a centralelor nucleare, ducând la niveluri reduse de exploatare și diminuarea marjelor de siguranță;

Pericole legate de apă

În perioada 2015 -2030 se prognozează următoarele pericole:

a. Inundațiile - inundațiile apar frecvent în România și predispunerea la inundații este estimată la aproximativ 1,1 milioane ha. Deși cartografierea pericolelor de inundații a fost desfășurată pentru râurile mari (categoria 1, 2 și 3) din toate cele 11 bazine hidrografice, râurile mai mici nu au fost încă acoperite;

b. Viiturile rapide: viiturile de intensitate ridicată și scurtă durată (viituri rapide) devin de asemenea din ce în ce mai comune în zonele muntoase, în principal din cauza frecvenței precipitațiilor cu intensitate ridicată și din cauza schimbării utilizării terenului;

c. Seceta: din cauza temperaturilor în creștere și a debitelor râurilor în scădere, frecvența secetei este în creștere în România.

3.2.4 Condiții climatice

România are o climă temperat-continentală de tranziție, cu influențe oceanice dinspre vest, cu modulări mediteraneene dinspre sud-vest și cu efecte continentale excesive dinspre nord-est. Variațiile climatice sunt modulate de elemente geografice, cum ar fi poziția principalului lanț muntos și înălțimea acestuia, poziționarea Mării Negre, etc. Temperatura medie anuală variază cu altitudinea, de la 8°C în partea de nord, la 11°C în sud, cu aproximativ 2,6°C în zona de munte și 11,7°C la câmpie. La nivelul perioadei 1901–2010, în România temperatura medie anuală a aerului a înregistrat o tendință evidentă de creștere îndeosebi după anul 1961, anul cel mai cald din întreg șirul de observații fiind 2007 (11.5 °C), iar cel mai rece 1985 (8.4 °C). În intervalul 2001-2010, în România temperatura medie anuală a aerului a crescut cu 0.4...0.5 °C față de fiecare deceniu începând din 1961 și până în prezent, încălziri semnificative înregistrându-se în special în lunile de vară și iarnă. Sub aspect pluviometric, pe perioada 1901-2007 s-a remarcat o tendință generală de scădere a cantităților anuale de precipitații, după anul 1961 semnalându-se totodată, o

RAPORT DE MEDIU

intensificare a deficitului de precipitații îndeosebi în regiunile din sudul, estul și sud-estul țării.

În România, începând din anul 1901 și până în prezent, în fiecare deceniu s-au produs în medie 1 până la 3-4 ani extremi secetoși sau ploioși, alternanța perioadelor secetoase urmate de perioade cu precipitații abundente căzute pe secvențe scurte de timp generatoare de viituri rapide și inundații (ex. primăvara și vara 2004-2005, primăvara și vara 2006, vara 2008, vara 2010, primăvara și toamna 2013, primăvara și vara 2014) fiind din ce în ce mai evidentă îndeosebi după 1981.

Cea mai mare cantitate anuală de precipitații înregistrată în România a fost de 2401,5 mm, la stația meteorologică Vârfu Omu, în anul 1941. Cea mai mare cantitate lunară de precipitații (588,4 mm) a fost înregistrată în iunie 2011 la stația Bâlea Lac. Cea mai mare cantitate de precipitații căzută în 24 de ore (262 mm) a fost consemnată la stația meteorologica Deva în data de 19 iulie 1934.¹⁴

Conform estimărilor celui de-al Patrulea raport PISC (PISC, 2007)¹⁵, România trebuie să se aștepte la o creștere continuă și regulată a mediei anuale de precipitații de 10-20% până la finalul secolului, însă este posibil să varieze semnificativ între nordul și sudul țării și munți și zonele joase.

De asemenea, se estimează că diagrama precipitațiilor va continua să se schimbe cu o frecvență mai mare a evenimentelor izolate, mai intense și localizate de ploaie. Regimurile de precipitații pot, de asemenea, deveni mai haotice și dificil de prognozat.

Impactul schimbărilor climatice poate fi pozitiv sau negativ, însă cele întâlnite în România sunt predominant negative. Acestea includ:

- o incidență sporită a inundațiilor;
- o intensitate și frecvență sporite de secetă;
- risc sporit de eroziune și deșertificare a solului;
- productivitate agricolă redusă;
- alte costuri sociale și economice.

3.2.5 Biodiversitatea

România prezintă o mare biodiversitate și un patrimoniu natural excepțional, cu numeroase specii de plante și animale, unele unice la nivelul UE.

Ecosistemele naturale sau semi-naturale reprezintă 47% din suprafața României: ecosisteme forestiere, pajiști, ecosisteme de apă dulce și salmastră, ecosisteme marine și de coastă, ecosisteme subterane, habitate naturale și semi-naturale.

¹⁴ Administrația Națională de Meteorologie

¹⁵ PISC (2007). Acțiunea Schimbărilor Climatice 2007 Raport de sinteză. Panoul interguvernamental privind schimbările climatice, Geneva

RAPORT DE MEDIU

Pe teritoriul României există 45 rezervații științifice, 13 parcuri naționale, 206 monumente ale naturii, 671 rezervații naturale, 15 parcuri naturale, 3 Rezervații ale Biosferei, 19 zone umede de importanță internațională, 383 situri de importanță comunitară, 148 arii de protecție specială avifaunistică și un sit al patrimoniului mondial natural și cultural, conform raportului anual privind starea mediului în România în anul 2014.

Pe teritoriul României există trei Rezervații ale Biosferei - Delta Dunării, Retezat, Pietrosul Rodnei și 19 zone umede de importanță internațională (protejate prin Convenția Ramsar) - Delta Dunării, Parcul Natural Porțile de Fier, Ostroavele Dunării – Bugeac – Iortomac, Confluența Olt-Dunăre, Blahnița, Calafat – Ciuperceni – Dunăre, Bistreț, Dunărea Veche – Brațul Măcin, Parcul Natural Comana, Brațul Borcea, Confluența Jiu – Dunăre, Suhaia, Balta Mică a Brăilei, Lunca Mureșului, Canaralele de la Hârșova, Iezerul Călărăși, Lacul Techirghiol, Tinovul Poiana Stampei și Complexul Piscicol Dumbrăvița.

Ca zonă de protecție și de interes special, Delta Dunării este cea mai extinsă zonă umedă din Europa și o rezervație de interes mondial.

Zonele protejate sunt supuse intervențiilor antropice, dar și schimbărilor climatice și se constituie ca puncte vulnerabile care necesită atenție specială.

Ariile protejate ocupă circa 30% din teritoriul național (Figura 4) din care ariile de interes comunitar (siturile Natura 2000) acoperă cea mai mare parte, suprafața lor fiind aproximativ de trei ori mai mare decât cea a ariilor protejate de interes național (aceasta fiind de circa 9 %).

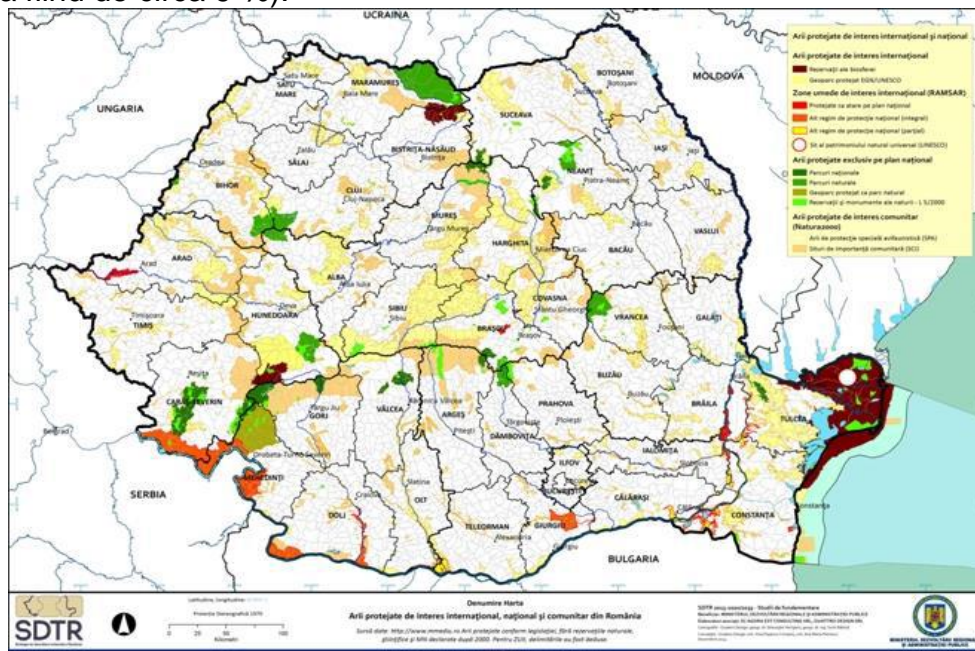

Figura 4. Arii protejate la nivel național¹⁶

¹⁶ Studiile de fundamentare SDTR

RAPORT DE MEDIU

Ariile protejate sunt delimitate aproape exclusiv în areale slab populate: zonele montane, cele deltaice și de litoral, albiile majore ale principalelor râuri. Nu sunt protejate suficient arealele intens antropizate subcarpatice și de deal. În zonele montane există păduri virgine și cvasi-virgine (circa 1% din suprafața țării) singulare în sistemul natural european.

3.2.6. Resursele naturale

România dispune atât de resurse neregenerabile (minerale și combustibili fosili), cât și de resurse regenerabile (apă, aer, sol, floră, faună sălbatică, inclusiv cele inepuizabile – energia solară, eoliană, geotermală și a valurilor).

Resursele naturale de materii prime neregenerabile sunt surse generatoare de energie, precum hidrocarburile (petrolul, gazele naturale) și zăcămintele de cărbuni. Alte resurse neregenerabile sunt: zăcămintele de minereuri feroase, neferoase, nobile, rocile utile.

Cele mai importante resurse naturale regenerabile ale României sunt: resursele de apă (atât ape de suprafață – râuri, lacuri, fluviul Dunărea, cât și ape subterane), solul, fauna, flora, pădurile, energia solară, energia eoliană.

O categorie importantă de resurse regenerabile o reprezintă apele minerale (carbogazoase, sulfuroase, feruginoase etc.) și apele geotermale.

România deține 27 cursuri interioare de apă importante, dintre care cel mai lung râu interior este râul Mureș (761 km lungime), iar cel mai scurt râu este râul Trotuș (162 km lungime).

Cel mai extins bazin hidrografic este bazinul hidrografic al râului Siret, având suprafața de 42.890 km².

În România, există peste 3.450 de lacuri a căror suprafață reprezintă circa 1,1% din suprafața țării. Acestea sunt în general mici ca suprafață, 91,5% dintre ele având suprafața sub 1 km². Principalele lacuri naturale ocupă 92.892,3 ha, iar principalele lacuri antropice ocupă o suprafață totală (la nivel normal de retenție) de 102.454 ha, această suprafață incluzând și suprafața lacului Porțile de Fier, între confluența râului Nera-Dunăre și baraj, având circa 70.000 ha. (Raportul privind starea mediului în România în 2013).

Cursul Dunării este subdivizat în patru sectoare: sectorul Baziaș - Porțile de Fier, sectorul Porțile de Fier – Călărași, sectorul Călărași-Brăila, sectorul Brăila - Marea Neagră. Dunărea reprezintă sursă de apă, sursă de hrană și sursă de energie (prin hidrocentralele de la Porțile de Fier I și II).

Dunărea formează la întâlnirea cu Marea Neagră Delta Dunării, cu o suprafață totală de 4.178 km², distribuită pe teritoriile a două țări vecine: România și Ucraina.

Marea Neagră asigură legătura României spre mări și oceane, dar și valorificarea bogățiilor subterane (petrol, gaze naturale), acvatice (fauna piscicolă) și de uscat (turism, agrement).

RAPORT DE MEDIU

Alte categorii importante de resurse regenerabile sunt reprezentate de energia eoliană și de cea solară. Legislația României sprijină proiectele în energii regenerabile prin sistemul certificatelor verzi, care permite investitorilor recuperarea investițiilor. Certificatele verzi sunt acordate pentru energia electrică produsă din surse regenerabile și livrată consumatorilor. La finalul anului 2011, România ocupa locul 10 în topul celor mai atractive țări din lume în ceea ce privește investițiile în energia eoliană, depășind țări precum Olanda, Italia, Japonia sau Australia¹⁷.

Producția din centralele electrice eoliene în anul 2012 a fost de 2.640,7 milioane KWh, în creștere cu 1.397,6 milioane KWh (47%) față de anul 2011 (potrivit datelor transmise de Institutul Național de Statistică, INS și citate în Raportul privind starea mediului în România în 2012). Potrivit aceluiași raport, România a avut la sfârșitul anului 2012, o capacitate de energie eoliană instalată de 1,9 gigawați, reprezentând 5% din producția energetică națională. Parcurile eoliene au fost dezvoltate preponderent în Dobrogea, dar conform studiilor de prognoză efectuate, acestea vor fi dezvoltate și în alte regiuni ale țării (Moldova și Banat).¹⁸

În România sunt recunoscute 56 tipuri de ape minerale naturale. Peste o treime din apele minerale ale Europei se regăsesc în România. Unele dintre aceste ape având și efect terapeutic. Sunt renumite stațiunile: Băile Herculane, Băile Felix, Covasna, Sovata, Băile Tușnad, Vatra Dornei, Slănic Moldova, Mangalia, Eforie Nord, Govora, Băile Olănești, Călimănești, Căciulata etc. O altă categorie importantă de resurse regenerabile este reprezentată de solurile fertile, precum cernoziomurile din Câmpia Română, Câmpia de Vest, Podișul Moldovei, Câmpia Transilvaniei, Dobrogea și alte zone.

Din suprafața totală a țării, 61,7% este suprafață agricolă, 28,28% este suprafață ocupată cu păduri și vegetație forestieră, iar 10,02% reprezintă suprafața apelor și alte suprafețe. Solurile agricole ocupă 14,7 milioane ha, cele arabile ocupă 9,4 milioane ha, iar cele forestiere circa 6,7 milioane ha.

De asemenea, biodiversitatea reprezintă o categorie importantă de resurse a României. România este o țară cu o mare diversitate biologică și cu un procent ridicat de ecosisteme naturale. Vegetația este variată și caracteristică a trei zone de vegetație: alpină, forestieră și de stepă. Vegetația alpină, din zonele montane, este vulnerabilă la factorii de mediu și factorii antropogeni, deoarece se regenerează extrem de greu. Vegetația de stepă și de silvostepă, care ocupă zonele cu deficit de umiditate din Podișul Dobrogei, Câmpia Română, Podișul Moldovei și Câmpia de Vest, a fost, în cea mai mare parte, înlocuită prin culturi agricole.

Fauna României este foarte bogată în specii. Dintre speciile existente, unele sunt ocrotite, atât prin acte de importanță națională (OUG 57/2007), cât și prin acte europene sau internaționale (Directiva Habitate, Directiva Păsări, Convenția Bonn, etc.), iar alte specii sunt de interes cinegetic sau economic. Pădurile României conservă un genofond de mare diversitate.

¹⁷ Renewable Energy Country Attractiveness, Ernst&Young, 2012

¹⁸ Raportul privind starea mediului în România în 2013

RAPORT DE MEDIU

3.3 Condiții economice

România are o economie modernă, cu cele trei sectoare de activitate bine definite:

- sectorul primar: agricultura;
- sectorul secundar: industria;
- sectorul terțiar: serviciile.

3.3.1 Agricultură și silvicultură

Sectorul Agricultură¹⁹

Din suprafața totală a țării, 61,3 % este suprafață agricolă, 28,3% este suprafață ocupată cu păduri și vegetație forestieră, iar 10,4% reprezintă suprafața apelor și altor suprafețe. România are o suprafață agricolă de aproximativ **23.839.1** mii hectare, dintre care 14.615,1 mii ha sunt ocupate de terenuri arabile.

Suprafața terenurilor arabile ocupă 64,3% din totalul suprafeței agricole, iar restul se repartizează între pășuni (22,4 %), fânețe (10,6 %), vii (1,4%) și livezi (1,3%).

După structura proprietății la sfârșitul anului 2013, proprietatea agricolă privată însuma 93,6 % din suprafața agricolă totală și era constituită din: proprietatea privată a statului, a unităților administrative teritoriale, a persoanelor juridice și a persoanelor fizice.

Ca urmare a creșterii indicelui demografic, în ultimii 65 ani, suprafața arabilă pe locuitor a scăzut de la 0,707 ha în anul 1930 la 0,470 ha în anul 2013, practic resursele în cadrul acestei folosințe fiind epuizate.

Suprafața agricolă din România a înregistrat un trend descrescător constant în perioada 2000-2013.

Terenurile arabile, cele ocupate cu vii și livezi au înregistrat, de asemenea, scăderi comparativ cu anul 1990. În cazul suprafețelor ocupate cu pășuni s-au constatat creșteri în perioada 1990-2000, după care, de asemenea, au scăzut constant. Suprafețele ocupate cu fânețe, în perioada 1990-2013, au înregistrat un trend crescător cu un maxim la nivelul anului 2011.

Suprafața amenajată cu diverse lucrări în fondul agricol (administrat de ANIF și factori locali) în anul 2014 însuma 8.406.426 ha, cu 251.832 ha mai puțin decât în anul 1999.

Ponderea principalelor tipuri de amenajări este următoarea:

- suprafața amenajată pentru irigații are teoretic o pondere de 36,77 % din totalul amenajărilor, scăzând cu 115.413 ha față de anul 1999;
- suprafața amenajată cu lucrări de desecare-drenaj cuprinde 36,71% din totalul amenajărilor și a scăzut în anul 2014 cu 115.413 ha față de anul 1999;

¹⁹ Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

RAPORT DE MEDIU

- suprafața amenajată cu lucrări antierozionale este de 26,52 % din totalul amenajărilor și a scăzut în anul 2014 cu 47.891 ha față de anul 1999.

Conform datelor furnizate de anuarele statistice, în perioadă 2000 – 2014 au fost irigate suprafețe reduse, cuprinse între 45.719 ha și 569.100 ha, iar în anul 2014, 164.500 ha .

Deoarece teritoriul României este vulnerabil la o serie de riscuri naturale printre care se numără și schimbările climatice, în cadrul SDTR au fost propuse o serie de măsuri de management și adaptare a agriculturii la schimbările climatice. Măsurile propuse sunt corelate cu măsurile propuse în cadrul Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon (CRESC) și în Planul național de acțiune 2016 - 2020 privind schimbările climatice (PNASC)

Sectorul Silvicultură

Conform raportului anual privind starea mediului în România în 2014, pădurile din România reprezintă aproximativ 28 % din suprafața țării. România are o biodiversitate bogată și are cea mai mare suprafață acoperită cu păduri naturale și regenerare natural datorită practicilor de gestionare actuale. Pădurile din România sunt utilizate în scopuri de protecție și de producție.

Fondul forestier național al României ocupa la sfârșitul anului 2014, o suprafață de 6.545 mii hectare, care reprezintă 27,5% din suprafața țării. Suprafața fondului forestier, la 31 decembrie 2014, comparativ cu aceeași dată a anului 2013, a înregistrat o creștere de 0,1% datorată în principal reamenajării de pășuni împădurite și introducerii în fondul forestier a terenurilor degradate, în condițiile Legii nr. 46/2008 privind Codului silvic, republicată.

Evoluția suprafeței fondului forestier, pe categorii de folosință și specii, în perioada 2010 – 2014 se prezintă în tabelul 2.

Tabel 2. Evoluția suprafeței fondului forestier, pe categorii de folosință și specii, în perioada 2010 – 2014²⁰

Categoriile de folosință	2010	2011	2012	2013	2014
	Mii hectare				
Fondul forestier total	6515	6522	6529	6539	6545
Suprafața pădurilor, din care	6535	6365	6373	6381	6387
Rășinoase	1941	1949	1945	1937	1930
Foioase	4413	4416	4428	4444	4457
Alte terenuri din fondul forestier	161	157	156	158	158

²⁰ Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

RAPORT DE MEDIU

Contribuția agriculturii și silviculturii la combaterea efectelor schimbărilor climatice

Agricultura cât și fondul forestier românesc pot juca un rol important în lupta cu schimbările climatice, puternic resimțite în ultimii ani mai ales prin inundații și prin temperaturi ridicate și secete prelungite. Aceste fenomene afectează atât productivitatea agricolă și forestieră, cât și valoroase habitate și ecosisteme.

Printre acțiunile mai importante luate în această direcție, se pot menționa:

- *Realizarea împăduririlor în vederea absorbției și a sechestrării emisiilor de gaze cu efect de seră.*

Pădurile au o contribuție importantă la reducerea nivelului CO₂ și purificarea aerului. Schimbările survenite în utilizarea terenului (incluzând împădurirea terenului agricol sau neagricol) afectează în mod direct balanța carbonului – în special, prin înființarea pădurilor tinere, cu viteză mai mare de creștere, care absorb cantități mai mari de CO₂ în comparație cu pădurile îmbătrânite;

- Utilizarea biomasei ca sursă de energie regenerabilă;

- Agricultură ecologică care poate contribui semnificativ la protejarea resurselor de apă și sol, conservarea biodiversității, diminuarea efectelor schimbărilor climatice.

Gospodărirea și amenajarea pădurilor constituie totodată unul dintre obiectivele principale ale Strategiei naționale de prevenire a inundațiilor. Pădurile joacă un rol important în regularizarea debitelor cursurilor de apă, în asigurarea calității apei și în protejarea unor surse de apă importante pentru comunitățile locale fără alte surse alternative de asigurare a apei. Este cazul pădurilor situate în perimetrele de protecție a resurselor de apă subterane sau de suprafață, precum și a pădurilor situate pe versanții aferenți lacurilor naturale și de acumulare.

Pădurile au un rol important în menținerea stabilității terenurilor, inclusiv pentru controlul eroziunii, alunecărilor de teren sau avalanșelor. Împăduririle cu specii indigene vor viza de asemenea terenurile agricole cu probleme de eroziune și pericol de alunecare. Aceste măsuri se regăsesc și în obiectivele specifice ale SDTR respectiv:

- O4.1 Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural și

- O4.3 Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale.

3.3.2 Industria

Produsul Intern Brut (PIB) estimat (la 5 martie 2014) pentru anul 2013 a fost de 631130.1 milioane lei prețuri curente, în creștere – în termeni reali – cu 3,5% față de anul 2012.

Industria a avut cea mai mare contribuție la creșterea PIB în anul 2013, cu o pondere de 30 %.

Principalele industrii ale României sunt cea textilă și de încălțăminte, industria metalurgică, de mașini ușoare și de asamblare de mașini, minieră, de prelucrare a lemnului, a materialelor de construcții, chimică, alimentară și cea de rafinare a petrolului. O importanță secundară o au industriile farmaceutică, a mașinilor grele și

RAPORT DE MEDIU

a aparatelor electrocasnice. În prezent, industria constructoare de mașini este foarte dinamică, fiind susținută în principal de producătorul de autovehicule Dacia. Industria românească de IT cunoaște de asemenea o creștere anuală constantă (Raportul privind starea mediului în România în 2013).

Dezindustrializarea României reprezintă un proces de pierdere în special a industriei grele care are loc începând cu 1990 până în prezent. După ce perioada comunistă a fost marcată de o industrializare forțată a economiei românești, în prezent se observă o tendință total opusă. Dezindustrializarea poate fi definită ca un rezultat al tranziției de la o economie centralizată de tip socialist, la o economie de piață.

3.3.3 Serviciile

3.3.3.1 Servicii de sănătate

Sănătatea în România se situează în general sub standardele europene, cu mari discrepanțe între mediul urban și cel rural.

Strategia Națională de Sănătate 2014 - 2020 - "Sănătate pentru Prosperitate" reprezintă angajamentul României de a asigura și promova sănătatea ca determinant cheie al unei dezvoltări armonioase din punct de vedere social, teritorial și economic, ca motor de progres și prosperitate al națiunii și nu ca o povară.

Actualmente în România, mare parte din serviciile de sănătate se acordă direct în spital, acest segment fiind mult hipertrofiat, pe când serviciile furnizate în comunitate sunt oferite într-un volum mult sub necesar (ex. servicii de asigurarea sănătății mamei și copilului, servicii de îngrijiri la domiciliu pentru pacienții dependenți, servicii de monitorizare a pacienților cu diabet, etc.). Ambulatoriul trebuie să dețină o pondere mult mai importantă în oferirea de servicii medicale de specialitate și să constituie un filtru eficace în reducerea spitalizărilor evitabile.

Viziunea pentru perioada 2014-2020 este de a răsturna această piramidă viciată a serviciilor – moștenită și ineficientă – și de a asigura gradual o acoperire mai mare a nevoilor de sănătate ale populației prin serviciile de la baza sistemului (servicii de asistență comunitară, servicii de asistență acordate de medicul de familie și de ambulatoriul de specialitate).

Ca urmare a bilanțului negativ între natalitate, mortalitate și migrația externă, populația stabilă din România a scăzut substanțial în perioada dintre recensămintele din 2002 și 2011 (de la 21,6 la 20,1 mil. locuitori), pe fondul unei tendințe de îmbătrânire prin scăderea ponderii populației tinere și creșterea ponderii populației de peste 60 de ani până la 20,8% (2012).

Speranța de viață la naștere - măsură a calității vieții unei națiuni și indicator al randamentului potențial al investițiilor în capitalul uman - a avut o evoluție pozitivă în ultimele două decade la ambele sexe, așa încât s-a atins 70,1 ani la bărbații și 77,5 ani la femei (2011). Durata medie a vieții este mai mare în urban decât în rural, dar magnitudinea diferenței urban-rural diferă semnificativ între regiuni (+0,8 în regiunea Vest și +3 ani în București-Ilfov). După speranța de viață România este plasată pe penultimul loc în UE 27, iar discrepanța față de populația europeană generală este mai substanțială la bărbați (-6,5 ani) decât la femei (-4,9 ani). Durata medie a vieții

RAPORT DE MEDIU

este mai mare în urban decât în rural, dar magnitudinea diferenței urban-rural diferă semnificativ între regiuni (+0,8 în regiunea Vest și +3 ani în București-Ilfov).

Rata natalității, stabilizată în perioada 2006-2010 la valori de peste 10 născuți vii ‰ locuitori, reintră pe o tendință descendentă din 2010 și atinge 9,4 născuți vii ‰ locuitori în 2011. Natalitatea cea mai mică este în regiunile sudice – exceptând București-Ilfov -, iar diferențele tradiționale dintre urban și rural aproape s-au șters în 2011. Indicele conjunctural al fertilității este stabilizat de circa 10 ani în jurul valorii de 1,3 copii/femeie în România, față de 1,56 copii/femeie în UE 27. (Raportul privind starea mediului în România în 2013).

Mortalitatea generală s-a menținut la valori în platou în ultimii ani, valoarea din 2011 fiind egală celei înregistrate în 2009 (12 decese ‰ locuitori), fiind cu circa 25% peste media UE 27. În mediul rural se constată un exces de mortalitate (14,2‰) comparativ cu mediul urban (9,8‰) pe seama populației mai îmbătrânite.

Mortalitatea infantilă și-a menținut tendința descendentă până la minima de 9,0 decese ‰ născuți-vii în 2012, mai ales pe seama reducerii mortalității postneonatale, dar rămâne cea mai mare rată din țările UE și de 2,4 ori peste media europeană (~4‰ în 2011). Riscul de deces este mai mare în mediul rural (>50%) decât în urban și diferă între județe (valori maxime în Tulcea -15,2‰ și Mehedinți -16,1‰).

Determinanții socio-economici dețin (direct sau indirect) un rol important în modelarea stării de sănătate a populației, influențând în bună măsură și accesul la serviciile de sănătate. România este una din țările europene cu cele mai înalte niveluri ale sărăciei. Circa 42% din populația României este la risc de sărăcie și excluziune socială, nivel depășit în UE-27 doar de Bulgaria. Sărăcia este mai pregnantă în mediul rural (risc de sărăcie de 3 ori mai mare), în anumite regiuni geografice (+23-25% în NE și SE), la lucrătorii pe cont propriu, inclusiv din agricultură (+ 38%), la femei, în gospodăriile cu copii dependenți, mai ales cele cu 2-3 copii (aproape dublă), la copiii sub 15 ani (+43%) și la persoanele peste 65 ani.”

Incidența TBC în România este cea mare din UE 27, atât pentru cazurile noi, cât și pentru recurențe. După incidența infecției cu virusurile hepatitice B (HVB) și C (HVC), România deținea locul doi în Europa în 2011 și respectiv 2010. Deși în scădere marcată după 2002, incidența sifilisului rămâne de circa două ori mai mare comparativ cu media europeană. România este una dintre puținele țări din Europa centrală și de sud-est cu un număr mare de persoane afectate de HIV/SIDA aflate în viață, în cea mai mare măsură ca urmare a vârfului epidemic de la începutul anilor 90. În perioada 2005-2011 incidența HIV în România a fluctuat pe o tendință generală de creștere de la 1,05 cazuri noi ‰00 (2005) la 1,84 ‰00 (2011), dar s-a păstrat sub valorile din UE 27.

În ceea ce privește acoperirea cu furnizori de servicii medicale, diferența urban – rural este net în favoarea urbanului pentru toate categoriile de furnizori. La nivel național densitatea medicilor de familie (MF) este de 0,5/1000 locuitori în mediul rural față de 0,73/1000 locuitori în mediul urban, iar restul furnizorilor lipsesc practic din rural. Gradientul urban-rural și inegalitățile teritoriale se reflectă în indicatorii stării de sănătate.

RAPORT DE MEDIU

În perioada de creștere economică 1996 - 2008 accesul populației la servicii de sănătate a crescut de la 61% la 71% per total. În realitate, creșterea globală a accesului s-a datorat exclusiv evoluției favorabile în rândul segmentului de populație cu veniturile cele mai mari (de la 65% la 80%), în timp ce în segmentul cel mai sărac nu s-a înregistrat niciun progres legat de accesul la servicii.

Conform raportului Euro Health Consumer Index publicat în 2014, România se plasează pe penultimul loc din Europa din perspectiva consumatorului de servicii de sănătate, corelat cu nivelul alocării financiare pentru sănătate pe cap de locuitor. În 2010, spitalele au consumat peste 50% din bugetul public pentru sănătate, în timp ce asistența primară a primit mai puțin de 7%, îngrijirile pe termen lung având un procent neglijabil, modelul ce s-a perpetuat și în anii mai recentți.

Raționalizarea capacității spitalelor a fost inițiată de Ministerul Sănătății prin implementarea Planului național 2011-2013 de reducere a paturilor din spitalele publice și private în contract cu FNUASS. Astfel, au fost reduse un număr substanțial de paturi (de la 129.524 de paturi în 2011 la 123.127 în 2013), România având în 2013 un număr de aproximativ 5.8 paturi la 1000 locuitori, cu valori apropiate de media statelor Uniunii Europene¹³.

În România sunt în prezent 386 de spitale publice (descentralizate către autoritățile locale, cu excepția spitalelor terțiare care au rămas în jurisdicția Ministerului Sănătății), de la spitale universitare care furnizează servicii terțiare de cel mai înalt nivel localizate în București și în alte șase centre universitare la spitale mici cu două-trei specialități sau chiar una singură²¹.

Prin măsurile propuse pentru îndeplinirea obiectivului **O2.4** Furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației, respectiv facilitarea accesului populației la servicii de sănătate la standarde europene, va fi înregistrat un impact semnificativ pozitiv asupra populației umane. De asemenea, colectarea și managementul deșeurilor medicale va avea impact indirect pozitiv asupra mediului (prin eliminarea riscului de contaminare a mediului și reducerea cantității de deșeuri produse).

3.3.3.2 Educația și învățământul

Sistemul de învățământ reprezintă subsistemul principal al sistemului de educație. Structura sistemului de învățământ din România cuprinde:

- învățământul preșcolar;
- învățământul primar;
- învățământul secundar inferior;
- învățământul general obligatoriu;
- învățământul secundar superior;

RAPORT DE MEDIU

- școlile de arte și meserii;
- școlile de ucenici;
- învățământul post-liceal;
- învățământul superior.

După 1989 învățământul românesc a înregistrat progrese în ciuda condițiilor economice dificile și a schimbărilor care au intervenit în viața socială. După 1998 a fost demarată reforma în educație, ca urmare a democratizării treptate, a infuziei fondurilor europene și ale Băncii Mondiale.

3.3.3.3 Transporturile si telecomunicațiile

Transportul reprezintă un sector important al economiei atât din punct de vedere al contribuției sale directe la crearea produsului intern brut, cât și prin prisma rolului său în circulația bunurilor și implicit în realizarea valorii adăugate brute a celorlalte ramuri. Transporturile pot fi considerate o continuare firească a procesului de producție.

Transportul, cu o pondere de circa 7% în produsul intern brut, reprezintă a doua categorie de servicii, după comerț, ca importanță în sectorul terțiar și în același timp o activitate cu o contribuție la creșterea economică echivalentă cu a agriculturii. Spre deosebire de aceasta, transporturile au o evoluție constantă, în ritmuri anuale de creștere ridicate.

După mediile în care se desfășoară, transporturile și comunicațiile se încadrează în patru mari categorii:

- pe uscat: feroviare, rutiere;
- pe apă: fluviale, maritime, canale;
- aeriene: aeronave;
- speciale: conducte, magistrale, telegraf, telefon, radio, aerospațiale.

Transporturi pe uscat

După revoluția din 1989, când a căzut regimul comunist, România a rămas cu una din cele mai mari, dense și utilizate rețele de căi ferate din Europa, dar, în același timp, a rămas în urmă cu infrastructura. Acest lucru, combinat cu decăderea economică din anii 1990, cauzată de trecerea țării la economia de piață, a dus la intrarea companiei CFR într-o relativă perioadă de declin.

Traficul feroviar este înlesnit de construcții speciale de mare tehnicitate: terasări, poduri, tuneluri etc. Principalele poduri de cale ferată traversează Dunărea (la Giurgiu - Ruse făcând legătura cu Bulgaria și la Fetești - Cernavodă înlesnind circulația către litoralul românesc) și Prutul (la Ungheni, spre Republica Moldova).

RAPORT DE MEDIU

Cele mai lungi tuneluri feroviare din România sunt: Leșul Ursului (6.000 m), Teliu (4375 m), Romuli - Maramureș (2.388 m), Mestecăniș (1.800 m).

Performanța utilizării căii ferate din România, chiar cu nivelul scăzut de calitate a serviciilor, măsurate prin viteza comercială, este doar la jumătate față de media UE. În transportul de mărfuri, se înregistrează o proporție de 28% din totalul tonelor/km transportat, ceea ce situează România la aproape jumătate de maxima UE. Se poate aștepta ca investițiile în infrastructura feroviară să conducă cel puțin la o stabilizare a utilizării acesteia în transportul de mărfuri, ceea ce apoi va genera efecte benefice și pentru reducerea congestiei arterelor rutiere și diminuarea efectelor negative ale transportului mărfurilor pe șosele.

Zestrea materială a segmentului de transport pe căile ferate s-a degradat constant, pe lângă dezafectarea unor linii, se constată reducerea numărului de garnituri, a locomotivelor de toate tipurile și a numărului vagoanelor de marfă și de călători. Creșterea îngrijorătoare a duratei de parcurs ca și a condițiilor de călătorie au contribuit, de asemenea, la scăderea considerabilă a utilizării trenului în favoarea celorlalte moduri de transport, în special cel rutier.

Rețeaua căilor ferate române are o lungime totală de 10.777 km, din care 33% este electrificată; densitatea cailor ferate este de 15,9 km la 1.000 km²

Rețeaua feroviară este dispusă în funcție de văile transversale (radial) și în concordanță cu treptele de relief (concentric) și organizată în opt magistrale ce pornesc din București către extremitățile țării: Timișoara, Arad, Oradea, Satu-Mare, Suceava, Iași, Galați și Constanța. Trecerea către rutele internaționale se face prin intermediul punctelor de frontieră: Giurgiu, Moravița, Curtici, Episcopia Bihor, Vicșani, Ungheni, Negru Vodă.

Transporturi rutiere

Lungimea totală a șoselelor în România este de 79.904 km și 546,2 km autostradă. Densitatea șoselelor este de 306,7 km la 1000 km² și 30,2 autovehicule pe un km de drum.

Legătura cu țările din nordul și vestul continentului se face prin intermediul drumurilor internaționale:

- E 60, face legătura cu litoralul românesc, prin Transilvania cu Franța, Germania, Italia, Cehia, Slovacia, Austria, Ungaria;
- E 70 leagă Serbia, Italia, prin România (Moravița, Timișoara, Drobeta, Craiova, București, Giurgiu), cu Bulgaria, Turcia, Grecia;
- E 85 leagă Polonia, Ucraina, prin România (Suceava, Bacău, Urziceni, București, Giurgiu) cu sudul continentului.

Principalele puncte de frontieră sunt: Moravița, Nădlac, Borș, Siret, Albița, Negru Vodă, Giurgiu. Principalele poduri rutiere sunt cele de pe Dunăre: Giurgiu - Ruse, Calafat - Vidin, Fetești - Cernavodă, Giurgeni - Vadu Oii și peste Prut la Albița.

Cea mai mare densitate de drumuri se înregistrează în regiunea București-Ilfov, regiunea Sud, Sud-Vest și Nord. Regiunile Nord-Vest și Vest, așezate la intersecția axelor de comunicare N-S și E-V, dispunând de o rețea destul de densă, dezvoltată și repartizată echilibrat în teritoriu. Se înregistrează o degradare a celei mai mari părți a rețelei rutiere, în ciuda faptului că în ultimele două decenii au fost modernizați

RAPORT DE MEDIU

peste 5.000 km de drum național. Ponderea drumurilor modernizate în teritoriu este scăzută, ceea ce are consecințe negative în atragerea unor largi teritorii în activități economice productive, limitând atât desfacerea produselor agricole în centrele urbane, cât și posibilitatea ca zonele cu potențial agroturistic să fie atrase în circuitul economic național.

Lipsa rețelei de autostrăzi face ca transportul rutier în România (ca de altfel în general în partea central-estică a Europei) să fie mult mai puțin rapid decât la nivel european, diferența fiind accentuată și de Munții Carpați, care constituie un obstacol dificil de traversat fără investiții majore. Completarea rețelei TEN-T rutiere, mai ales celei centrale, din care remarcăm coridorul 4 de transport (București – Pitești – Sibiu – Timișoara și ramura sudică Timișoara – Drobeta Turnu Severin – Calafat – Craiova - București), dar și celelalte segmente (Giurgiu – București – Buzău – Focșani – Bacău – Suceava și Sebeș – Turda – Târgu Mureș – Pașcani – Iași), va fi esențială pentru reducerea timpilor de călătorie pe teritoriul României.

Transporturi pe apă

Căile fluviale ale României sunt: fluviul Dunărea, canalul Dunăre - Marea Neagră, canalul Bega și Prutul (până la Albița). Principalele porturi la Dunăre sunt: Sulina, Tulcea, Galați, Brăila (porturi fluvio-maritime cu cel mai intens trafic), la care se adăugă și: Cernavodă, Călărași, Giurgiu, Zimnicea, Drobeta Turnu Severin, Orșova și Moldova Veche.

Canalul Dunăre - Marea Neagră are o lungime de 64 km, este construit între Constanța - Sud și Cernavodă, scurtând drumul pe Dunăre cu aproape 400 km; pe acest canal sunt amenajate sisteme de ecluze în părțile extreme și instalații portuare (Cernavodă, Medgidia, Basarabi, Agigea).

Traficul din portul Constanța crește consistent, deși rata creșterii s-a redus în ultimii ani, deserving atât România cât și țările învecinate. În contextul dezvoltării viitoare a piețelor de export pentru produse agricole și alte mărfuri vrac, Dunărea reprezintă o oportunitate importantă pentru a conecta portul Constanta la piețele europene și a reduce ponderea transportului rutier, poluator și consumator de resurse neregenerabile.

Între Poarta Alba și Midia - Năvodari se face legătura cu un alt canal, ramificație a Canalului Dunăre - Marea Neagră.

Deschiderea la Marea Neagră și capacitatea portului Constanța de a genera un trafic consistent reprezintă un avantaj teritorial pentru conectarea la fluxurile mondiale. Constanța poate deveni nod principal pentru exporturile Uniunii Europene către Asia, în special în cazul mărfurilor care se pretează la transporturile maritime. Pentru a valorifica la maximum aceste avantaje, este însă necesară transformarea fluviului Dunărea într-un coridor constant de trafic fluvial, precum și îmbunătățirea semnificativă a legăturilor interioare, în special a transportului feroviar (prin modernizarea liniilor ferate), dar și crearea unei alternative eficiente pentru transportul rutier (prin dezvoltarea rețelei de autostrăzi), diminuând astfel timpul de acces și costurile de transport dinspre și către Europa Centrală și lărgind astfel aria de colectare și de desfacere a mărfurilor care tranzitează portul Constanța.

RAPORT DE MEDIU

Transporturi aeriene

Transporturile aeriene în România sunt deservite de 53 de aeroporturi, dintre care doar 16 sunt funcționale la nivel internațional și doar 5-6 funcționează efectiv în acest regim. Traficul aerian rămâne la un nivel redus, reprezentând doar 3% din traficul de persoane și 1% din transportul de bunuri și este dominat de aeroportul Henri Coandă din București.

Aviația utilitară acționează în agricultură și silvicultură, medicină. În corelare cu poziția orașelor din România la nivel global, în ceea ce privește sectorul de servicii și cel financiar, municipiul București reprezintă principala poartă către Europa și către restul lumii, cu conexiuni rezonabile către destinații din afara continentului european, dar având la rândul său doar o importanță regională. Chiar și în condițiile unor valori reduse și generalizate de accesibilitate pentru întreg spațiul național, se pot distinge trei aeroporturi care preiau rolul de puncte de deservire pentru regiunile pe care le polarizează. Este vorba despre aeroporturile din Timișoara, Cluj-Napoca și într-o măsură mai mică Iași.

Impactul acestor tipuri de transport asupra mediului se manifestă la nivelul tuturor factorilor de mediu prin:

- aglomerări de trafic și accidente – în cazul transporturilor rutiere;
- poluarea aerului, ca efect al emisiilor generate;
- poluarea fonică și vibrațiile – în marile intersecții, de-a lungul șoselelor, în apropierea nodurilor feroviare și a aeroporturilor;
- poluarea solului și a apei, prin deversarea produselor petroliere;
- ocuparea unor suprafețe de teren din intravilan pentru parcări;
- schimbarea peisajului eco-urban;
- generarea de deșeuri solide (anvelope uzate, acumulatori, altele).

Dintre efectele pe care transportul le are asupra sănătății umane sunt importante cele legate de nocivitatea gazelor de eșapament care conțin NO_x, CO, SO₂, CO₂, compuși organici volatili, particule încărcate cu metale grele (plumb, cadmiu, cupru, crom, nichel, seleniu, zinc), poluanți care, împreună cu pulberile antrenate de pe carosabil, pot provoca probleme respiratorii acute și cronice, precum și agravarea altor afecțiuni. Traficul greu este generator al unor niveluri ridicate de zgomot și vibrații, care determină condiții de apariție a stresului, cu implicații uneori majore asupra stării de sănătate.

Din punct de vedere al impactului asupra mediului înconjurător, există o gamă largă de factori care influențează creșterea emisiilor de CO₂ rezultate din transportul rutier, cum ar fi cererea și oferta de autoturisme, necesitățile de mobilitate individuală, disponibilitatea/lipsa disponibilității serviciilor publice alternative de transport în comun, precum și costurile asociate deținerii unui autoturism proprietate personală.

Deși eficiența energetică a vehiculelor a fost și este în continuă creștere, acest lucru este compensat de creșterea lungimii medii a unei călătorii, creșterea numerică a parcurilor auto, precum și de alte variabile, cum ar fi stilul de condus, ambuteiajele din trafic etc., fapt care se traduce printr-o creștere a intensității emisiilor de gaze cu efect de seră.

RAPORT DE MEDIU

Zgomotul provenit din trafic afectează oamenii în diferite moduri: cauzează, atât disconfort, cât și probleme de sănătate. Efectele asupra stării fizice includ: un ritm cardiac mai ridicat (deci un risc mai mare de boli cardiovasculare), dereglări psihice și un nivel mare de stres, dereglări de somn, probleme cognitive, de înțelegere și concentrare la copii, iar la nivele foarte înalte de zgomot, probleme auditive.

Gazele emise din trafic contribuie, atât la creșterea acidității atmosferei, cât și la formarea ozonului troposferic, cu efecte directe și/sau indirecte asupra tuturor componentelor de mediu (vegetație, fauna, sol, apă). Prezența metalelor grele în gazele de eșapament afectează calitatea solului și a apelor, starea de sănătate a florei și faunei. De asemenea, se produce poluarea solului cu diferite deșeuri (în special în locurile de parcare), cu produse petroliere provenite de la unele defecțiuni ale autovehiculelor, precum și cu diferite substanțe provenite din accidente rutiere.

Transporturi speciale

Rețeaua de conducte care transportă petrol și gaze naturale se îndreaptă din zona de exploatare a Depresiunii Colinare a Transilvaniei (gaz metan) către zonele de consum ale țării sau din portul Constanța către zonele de prelucrare (petrol). Ambele rețele sunt într-un stadiu avansat de depreciere, cu 64% din totalul lungii rețelei de distribuție fiind mai veche de 25 de ani și aproximativ 46% din echipamentele de distribuție fiind mai vechi de 15 ani.

Infrastructura pentru pietoni și bicicliști

În centrul marilor orașe, în special în zona istorică a acestora, au fost amenajate zone pietonale, prin interzicerea traficului rutier, refacerea sistemului de canalizare, pavarea cu piatra cubică și susținerea unei campanii de promovare a mersului pe jos. Conform rapoartelor furnizate de primăriile acestor orașe s-a constatat o creștere cu 20% a vitezei mijloacelor de transport în comun și o diminuare cu 15% a poluării din zona centrală a orașelor care au adoptat aceste măsuri.

În ceea ce privește mersul cu bicicleta, o bună infrastructură pentru bicicliști există în unele orașe, dar este în general neregulată, nu formează o rețea unitară și este de multe ori prost întreținută. Parcarea autovehiculelor pe piste pentru bicicliști reprezintă de asemenea o problemă, contribuind la reducerea și mai mult a gradului de utilizare a acestora. Cu toate acestea, există exemple de îmbunătățire a facilităților pentru bicicliști.

Telefonia fixă

La data de 31 decembrie 2008, în România existau 5,04 milioane linii de acces, rata de penetrare a telefoniei fixe la nivel de populație fiind de 23,4%, iar la nivel de gospodării de 53,6%, procentele maxime la care a ajuns vreodată acest indicator. Din punct de vedere al accesului la comunicații broadband (în special internet), România se plasează între ultimele locuri la nivel european.

Acest lucru se întâmplă deși viteza de conexiune și rata de conectivitate au valori foarte mari la nivel național, plasând România în ianuarie 2014 pe locul 1 în Europa și pe locul 6 în lume. Deși s-a reușit digitalizarea completă a rețelei de comunicații, operatorii de servicii nu au dezvoltat rețeaua de comunicații spre mediul rural.

RAPORT DE MEDIU

De obicei, operatorii de rețea dezvoltă servicii cu precădere în mediul rural plasat în jurul orașelor, localitățile depărtate de reședințele de județ având acces mai redus la serviciile de comunicații. Datorită faptului că dezvoltarea rețelei de comunicații este strâns corelată cu dezvoltarea unei rețele de alimentare cu energie electrică stabilă pentru localități și este dependentă de existența unor drumuri de acces moderne care să ofere și siguranța traseelor, este necesar să se asigure sincronizarea între extinderea celor trei rețele.

Transportul și emisiile de gaze cu efect de seră

Transportul este răspunzător pentru aproximativ o pătrime din emisiile de gaze cu efect de seră din UE (emisii GES), ceea ce îl face al doilea cel mai mare sector ce emite gaze cu efect de seră după cel energetic. Numai transportul rutier contribuie cu aproximativ o cincime din totalul emisiilor de dioxid de carbon (CO₂) din UE, principalul gaz cu efect de seră. Deși emisiile generate de alte sectoare în general scad, cele generate de sectorul transporturilor au crescut cu 36 de procente din 1990.

UE a implementat o serie de politici de reducere a emisiilor pentru o gamă întreagă de moduri de transport, ca de exemplu includerea sectorului aviației în Sistemul UE de comercializare a cotelor de emisii (EU ETS) și în obiectivele de emisii de CO₂ pentru mașini. Cea mai mare parte a emisiilor de gaze cu efect de seră asociate transportului intern este generată de transportul rutier. Cu toate acestea, există, de asemenea, emisii semnificative generate de sectoarele aviației și maritim, iar în aceste sectoare este înregistrată cea mai rapidă creștere a emisiilor, ceea ce înseamnă că sunt necesare politici pentru reducerea emisiilor de GES generate de diverse moduri de transport.

Recunoașterea implicărilor climatice asupra transporturilor, spre deosebire de alte sectoare, s-a declanșat greu. Unul dintre motive este acela că trecerea la un context cu emisii reduse de dioxid de carbon pare să fie mai costisitoare decât în alte sectoare. Un sondaj recent efectuat în 25 de orașe europene a constatat că Bucureștiul este cel mai poluat și că poluarea aerului reduce speranța de viață cu 2 ani, ca urmare a concentrației ridicate de particule fine, în mare parte datorată emisiilor motoarelor Diesel și sistemului de termoficare.

Politicile care să îndrume cererea către moduri și tehnologii cu emisii reduse de dioxid de carbon trebuie să facă parte din programele și proiectele de investiții. Asemenea politici pot reduce cererea de transport pe termen lung, prin modificarea geografiei economice a orașelor și țărilor. Dar acest obiectiv va necesita buna coordonare a politicilor privind transporturile, politicilor urbane, de mediu și de sănătate.

Impacturile schimbărilor climatice asupra sectorului transportului

Se preconizează că schimbările climatice vor avea un impact semnificativ asupra transportului, afectând modul în care specialiștii în transport planifică, proiectează, construiesc, exploatează și întrețin sistemele de transport. Deciziile luate astăzi, în special cele legate de reproiectarea și reabilitarea infrastructurii existente sau de proiectarea de noi infrastructuri de transport vor afecta măsura în care sistemul se

RAPORT DE MEDIU

va adapta pe viitor la schimbările climatice. Concentrarea acum pe această problemă va contribui la evitarea unor investiții viitoare costisitoare și a perturbării operațiunilor. Totuși, studiile de cercetare privind impactul schimbărilor climatice asupra sectorului transportului sunt puține.

Infrastructura de transport este vulnerabilă la temperaturile extreme, precipitații / inundațiile cauzate de râuri care pot duce la deteriorarea drumurilor, căilor ferate, aeroporturilor și a porturilor. Aceste constatări sunt în conformitate cu cercetările anterioare și cu nivelul tot mai mare de conștientizare în rândul specialiștilor din domeniul transportului din întreaga lume cu privire la importanța schimbărilor climatice și la necesitatea unei strategii de adaptare în sectorul transportului. Raportul "*Rezumat al Evaluărilor sectoriale rapide și al Recomandărilor de includere a măsurilor privind schimbările climatice în Programele operaționale sectoriale 2014-2020*" indică de asemenea că „drumurile și căile ferate sunt înlocuite în general la fiecare 20 de ani și pot face față schimbărilor climatice la momentul înlocuirii”, ceea ce sugerează că numai în cazul mijloacelor cu o durată mai mare viață este esențial să se ia în considerare aspectele legate de adaptare.

Furtunile violente și creșterea nivelului mării constituie motive majore de îngrijorare. Se preconizează că furtunile violente, creșterea nivelului mării și inundațiile vor deteriora sau vor face inaccesibilă infrastructura din zonele joase de coastă, inclusiv drumuri și terasamente de cale ferată, tuneluri și coridoare feroviare/de metrou subterane.

Creșterea preconizată a nivelului mării va agrava de asemenea inundațiile din zonele de coastă pentru că furtunile violente vor acționa de la un nivel mai ridicat, pătrunzând și mai adânc în interiorul uscatului. Inundațiile și revărsările de apă din zonele de coastă ale Mării Negre vor necesita lucrări costisitoare de reabilitare și în unele cazuri, mutarea infrastructurii din zona de coastă.

Vânturile și furtunile puternice ar putea duce la prăbușirea podurilor și la avarierea infrastructurii. Integritatea structurală a podurilor lungi este vulnerabilă la vânturile puternice. Alte elemente de infrastructură auxiliară pot fi deteriorate în mare măsură de vânturile puternice: indicatoare rutiere, semnalizatoare rutiere, pasaje, stații de tren, puncte de colectare a taxei pentru utilizarea infrastructurii rutiere sunt toate vulnerabile la vânturi puternice. Deoarece locomotivele și vagoanele de tren sunt vehicule cu înălțime mare, vânturile laterale de mare viteză le pot influența stabilitatea. În plus, un număr crescut de incidente datorate vânturilor puternice, care sunt estimate pentru Europa Centrală, ar putea avaria liniile aeriene și duce la un număr mai mare de căderi de copaci și resturi vegetale, necesitând un management mai bun al vegetației.

România va fi afectată de inundațiile rezultate în urma creșterii intensității precipitațiilor. Creșterea intensității precipitațiilor afectează nivelul umidității în sol și nivelul hidrostatic din spatele zidurilor de sprijin și culeelor, precum și stabilitatea infrastructurii pavajului, ceea ce influențează la rândul său frecvența alunecărilor și căderilor de teren. Viiturile rapide pot duce la erodarea drumurilor și șinelor de cale ferată și, prin urmare, la deraieri, iar inundațiile sezoniere datorate creșterii cotelor apelor râurilor pot face impracticabile drumurile și tronsoanele adiacente de cale

RAPORT DE MEDIU

ferată. Excesul de precipitații duce la erodarea și uzura pilonilor podurilor. Pe de altă parte, precipitațiile reduse din timpul verii și perioadele de secetă prelungită pot contribui la scăderea nivelului apei subterane, conducând la accelerarea tasării infrastructurii și a terasamentelor rutiere.

Temperaturile extreme și variațiile de temperatură vor duce la accelerarea deteriorării rețelei de drumuri. Variațiile termice suportate de pavajele din beton sau magnitudinea tensiunii acumulate în pavajul încastrat depinde de intervalul de temperatură în circulație. Căldura sau frigul extrem și ciclurile de îngheț-dezghet pot duce la accelerarea deteriorării infrastructurii rutiere.

O creștere a temperaturii maxime în circulație va duce la creșterea frecvenței de apariție a fâgașelor, a fenomenelor de înmuiere și curgere a asfaltului în cazul pavajelor din asfalt, în timp ce o scădere a temperaturii minime în circulație va duce la creșterea probabilității de cracare termică. Intensificarea traficului, cuplată cu decenii de neglijență și proastă întreținere au dus la apariția fâgașelor excesive și a cracării rețelei rutiere.

De exemplu, în România, camioanele sunt supuse pe timpul verii unor restricții privind tonajul, precum și intervalul de circulație (în timpul zilei) pentru a reduce deteriorarea drumurilor când asfaltul este moale. Pe de altă parte, temperaturile extrem de scăzute din timpul iernii au dus la creșterea cracării termice și a fragilității pavajului.

Temperaturile extreme, ridicate sau coborâte contribuie la deteriorarea infrastructurii feroviare. Acumularea de zăpadă și gheață pe șine în timpul iernii poate conduce la scăderea vitezei și la deraierea trenurilor. Temperaturile mari pot duce la flambajul șinelor de cale ferată, care contribuie la deraierea trenurilor și la impunerea restricțiilor de viteză. Atunci când șinele de tren sunt expuse la soare în timpul verii, ocazional pot apărea încovoieri cauzate de căldură care pot fi periculoase pentru trafic. Temperaturile crescute din timpul verii pot duce de asemenea la tasarea structurilor.

Variațiile de temperatură, în special căldura extremă și valurile de căldură vor afecta durata și practicile de construcție. Căldura extremă va crea condiții nefavorabile de lucru pentru muncitori și va restricționa anumite tipuri de activități de construcție. De exemplu, temperatura ridicată, umiditatea redusă și vânturile puternice sunt factori care contribuie la reducerea timpilor de întărire și a rezistenței betonului.

Comunitățile rurale și cele izolate vor fi cel mai mult afectate de impactul schimbărilor climatice asupra transportului rutier și rețelei de drumuri. Comunitățile izolate și comunitățile rurale din zonele muntoase sunt în special vulnerabile la impacturile schimbărilor climatice asupra rețelei de drumuri, întrucât aceste comunități sunt în general conectate la rețeaua de transport printr-un singur drum și, prin urmare, depind în mare măsură de acesta pentru a avea acces la rețea. În plus, drumurile rurale și locale sunt în general proiectate la standarde mai reduse și tind să aibă de suferit din cauza neglijenței și lipsei de întreținere. Schimbările climatice au un impact asupra drumurilor și comunităților rurale în diferite feluri: Precipitațiile intense după o perioadă de secetă pot duce la deteriorarea în mare măsură a drumurilor de pământ și pietriș, iar creșterea volumului de precipitații poate afecta

RAPORT DE MEDIU

frecvența alunecărilor și căderilor de teren care pot contribui la deteriorarea infrastructurii rutiere, în special în regiunile muntoase.

Podurile și tunelurile sunt vulnerabile la inundații și vânturi puternice. Datorită costurilor relativ mari de construcție și întreținere, tunelurile și podurile constituie elemente deosebit de importante ale oricărei rețele de transport terestru. În plus, în multe cazuri, nu există rute alternative convenabile pentru tuneluri sau poduri.

Inundațiile vor duce de asemenea la erodarea și uzura pilonilor de suport ai podurilor, iar creșterea volumului de precipitații va duce la creșterea riscului de cedare a excavațiilor și zidurilor de sprijin situate la sau în jurul portalurilor tunelurilor. Scurgerile de apă ca urmare a creșterii nivelului de precipitații vor afecta de asemenea debitele râurilor și depunerea de aluviuni în anumite localități, cu un potențial impact negativ asupra fundațiilor podurilor.

Creșterea nivelului mării, furtunile violente și creșterea intensității precipitațiilor și a scurgerilor de apă vor afecta porturile fluviale și pe cele maritime din zona de coastă, situate de-a lungul Mării Negre. Infrastructura sectorului de transport maritim include porturi fluviale și maritime, precum și terminalele intermodale de suport. Impacturile preconizate ale schimbărilor climatice sunt diferite pentru căile de navigație interioare și pentru cele din zona de coastă. Facilitățile porturilor din zona de coastă și ale porturilor maritime vor fi afectate de creșterea intensității precipitațiilor și de creșterea nivelului mării. Facilitățile din zonele publice ale porturilor vor fi în special vulnerabile la inundații ca urmare a creșterii numărului de precipitații intense și a impactului nivelului mai ridicat al refluxului și furtunilor violente datorate creșterii nivelului mării. Nivelul mării raportat la nivelul de andocare este un aspect important care trebuie luat în considerare atât pentru docurile pe uscat, cât și pentru cele imersate, pentru docurile pentru încărcarea/descărcarea mărfurilor și pentru danele pentru containere, astfel încât să se asigure accesul macaralelor și al altor structuri. Schimbările datorate creșterii volumului de precipitații intense și a nivelului mării ar putea necesita reabilitarea unora din facilitățile existente. În cel mai bun caz, acestea vor duce probabil la mai multe întârzieri datorate fenomenelor meteorologice și întreruperi periodice a serviciilor de expediție de mărfuri. Pe termen lung, creșterea nivelului mării ar putea necesita mutarea porturilor și construirea de diguri și stăvilare. Furtunile violente și valurile mai puternice vor necesita construirea unor diguri de larg mai mari. În plus, creșterea nivelului mării, în combinație cu furtunile violente ar putea elimina în întregime sistemele de dirijare a apei în zona de coastă ca urmare a surpării terenului.

Navigabilitatea mai multor canale de navigație și a căilor de navigație interioare va fi probabil afectată din cauza nivelurilor mai scăzute ale apei preconizate și va trebui să fie reevaluată în mod corespunzător (Canalul Dunăre - Marea Neagră). Este posibil ca unele canale să fie mai accesibile pentru expediția mai adânc în interiorul uscatului ca urmare a creșterii nivelului mării. Navigabilitatea altora ar putea fi afectată negativ de schimbările legate de sedimentare și de localizarea bancurilor de nisip. Navigabilitatea căilor de navigație interioară ar putea fi semnificativ afectată de inundații, de perioadele de secetă și de variațiile nivelului mării. Acest lucru va duce la costuri semnificative de întreținere și dragare, precum și la scăderea numărului de zile în care se poate naviga. Nivelul mai scăzut al apei va afecta în special fluviul Dunărea și afluenții acestuia.

RAPORT DE MEDIU

Precipitațiile reduse, seceta și debitul redus asociat pot afecta navigația fluvială pe principalele căi navigabile, precum Dunărea. Acest lucru se observă deja, potrivit Administrației Fluviale a Dunării de Jos, prin adâncimi reduse ale apei, ceea ce înseamnă că numărul de zile în care sunt introduse restricții de navigație este în creștere.

În absența măsurilor de adaptare, este posibil ca temperaturile mai mari și valurile de căldură mai frecvente (în special în sud și sud-est) să cauzeze probleme pentru infrastructura feroviară și rutieră. Drumurile din asfalt pot deveni moi și se pot deforma mai mult sub greutatea vehiculelor, ducând la introducerea restricțiilor de trafic rutier (în special pentru vehiculele de mare tonaj). Această problemă este deja recunoscută de compania națională de drumuri din România, prin folosirea standardelor pentru materiale și a normelor de proiectare modificate în zonele vulnerabile pentru a face față temperaturilor mai mari și a reduce deformarea. Probleme similare pot apărea, de asemenea, cu suprafețele din asfalt (de exemplu, pistele) ale aeroporturilor din România. Șinele liniilor ferate se curbează, de asemenea, în cazul temperaturilor ridicate, ceea ce poate duce din nou la limitări de viteză și utilizare.

În cazul transportului public urban (și a serviciilor naționale de transport feroviar), temperaturile mai ridicate și valurile de căldură pot cauza disconfortul călătorilor și posibile riscuri de siguranță. Acest lucru va genera nevoia de sisteme îmbunătățite de ventilație în stații (de exemplu în stațiile de metrou) și la îmbunătățirea sistemelor de ventilație sau aer condiționat din trenuri, metrouri, tramvaie, troleibuze și autobuze. Acesta este un aspect important pentru menținerea atractivității acestor moduri de transport care sunt la concurență cu autoturismele proprietate personală, unde aerul condiționat este o opțiune din ce în ce mai populară.

Opțiuni pentru controlul emisiilor din sectorul transporturi

O bună modalitate de concepere a mecanismelor de reducere a emisiilor în sectorul transporturilor o constituie grupul de măsuri:

- evitare;
- transfer;
- îmbunătățire.

Evitarea creșterii emisiilor de CO₂ printr-o dezvoltare urbană și interurbană care reduce nevoia călătorilor de a parcurge distanțe lungi în autovehicule de călători.

Acest aspect este clar legat de problemele de dezvoltare urbană și de politicile din domeniul transportului elaborate pentru a răspunde fenomenului de creștere a emisiilor.

Transferul modal către variante cu emisii reduse, prin promovarea traficului de călători cu autobuzul, trenul sau metroul și a traficului de mărfuri cu trenul, în detrimentul autovehiculelor de călători și al camioanelor. Având în vedere că orașele produc o mare parte a emisiilor, este nevoie de elaborarea unor politici de încurajare a transferului modal de la autovehiculele de călători la tranzitul de masă, pentru a crește ponderea modală a transportului public sau pentru a încetini o pondere modală în declin. Creșterea rolului transportului feroviar, în special pentru transportul de mărfuri, este esențială;

RAPORT DE MEDIU

Îmbunătățirea autovehiculelor, combustibililor și operațiunilor în vederea diminuării emisiilor prin intermediul tehnologiilor prezente și viitoare din domeniul auto, standarde privind economia de combustibil și politici de gestionare a traficului.

De asemenea, realizarea acțiunilor propuse pentru îndeplinirea obiectivului **O1.3** Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național nu va exercita un impact semnificativ asupra mediului. Deoarece acțiunile propuse prevăd reabilitarea conductelor existente, nu va crește riscul apariției unor poluări ca urmare a deprecierei conductelor, din contră, acest risc va fi diminuat.

3.3.3.4 Turismul

Turismul în România se concentrează asupra peisajelor naturale și a istoriei sale.

În spațiul rural au fost identificate șapte mari zone turistice de importanță deosebită: Carpații Meridionali, Munții Banatului, Munții Apuseni, Carpații de Curbură, Zona Maramureșului, Bucovina, Litoralul Mării Negre și Delta Dunării. Ariile de concentrare ale comunelor cu potențial turistic ridicat sunt amplasate, în general în zonele montane și deltaice cu peisaje spectaculoase precum și în vecinătatea litoralului Mării Negre. Din păcate, în multe zone rurale cu potențial, activitățile turistice sunt slab dezvoltate în raport cu potențialul natural și patrimoniul cultural existent. Cu toate acestea, Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026 arată că există suficiente unități de cazare rurale disponibile atât în sectorul celor înregistrate, cât și al celor neînregistrate, neoficiale, care se consideră a avea o pondere mai mare în zonele rurale.

Trebuie avut în vedere potențialul uriaș în privința spațiului rural de care dispune România în multe cazuri de excepție, cu multe elemente de unicitate în Europa și pe Glob, multe alte forme de turism putând fi dezvoltate sub sfera turismului rural, specializate în dimensiunea culturală (turism rural-meșteșugăresc, rural-gastronomic, rural-arhitectural, rural-etnofolcloric etc.), funcțională (agroturism, ecoturism ș.a.), tematică (legate de specificul unor anumite activități: dezvoltarea unor pensiuni viticole, pomicole, pentru creșterea animalelor, piscicole, hipice etc.) sau pur și simplu legate de dezvoltarea turismului de aventură, departe de tumultul marilor aglomerații urbane.

Turismul rural, cu subcomponentele sale (agroturism, ecoturism etc.) poate fi dezvoltat ca un produs durabil, chiar și în zonele peisagistice protejate sau în parcurile naționale.

Se constată o predominare în ultimii 15 ani a cererii turistice pentru zona montană în comparație cu celelalte zone, însă tendința nu este deloc încurajatoare, fiind de scădere continuă de la 40%, cât se înregistra în 1995 ca număr de turiști angajați în acțiuni turistice în zona montană, la sub 30 % (mai exact, 27 % în anul 2008). Mai mult, tendința de scădere a continuat și după 2008, doar 19% dintre turiștii (români) participanți la turismul intern în 2011 alegând zona montană.

RAPORT DE MEDIU

Mai mult de un sfert din turismul intern, după numărul de turiști (cu o medie de 26,5% în perioada 1995-2008) este concentrat în zona litorală, tendința cererii pentru litoralul Mării Negre fiind însă ascendentă, aceasta crescând de la 19 % în 1995 la 32,7 % în 2008. Ideea este întărită și de faptul că, spre exemplu, jumătate din cererea turistică internă a turiștilor români în 2011 a fost pentru zona litorală. Produsul turistic litoral înregistrează o tendință ascendentă, cu următoarea nuanță: devine preferabilă pentru rezidenții români (numărul acestora fiind în creștere, atingând valoarea de 50 % în 2011 din total), însă se remarcă o scădere continuă a turiștilor străini care vin pe litoralul românesc după anul 2000, ceea ce scoate în evidență lipsa atractivității produsului turistic litoral pentru rezidenții europeni.

Pe măsură ce capacitatea de cazare s-a mărit și s-a modernizat în stațiunile de la poalele munților, nu au mai fost întreținute refugiile și cabanele simple de adăpost din arealul subalpin și alpin, ceea ce nu încurajează drumețiile și turismul cu adevărat specific muntelui, ci mai mult forme asociate, conexe în depresiunile submontane și intramontane. În regiunile muntoase au fost omologate de către ANT începând cu 2005 peste 650 trasee turistice, cele mai multe în munții Făgăraș, Bucegi și Piatra Craiului. Totuși nici infrastructura turistică, atât cea generală, cât și cea specifică nu se prezintă în cele mai adecvate condiții, fiind relevant exemplul marcajelor deteriorate sau absente de pe traseele turistice, absența unei indexări a acestor trasee pe sezoane iarnă/vară, la care se pot adăuga și alte aspecte legate de promovare, informare etc.

Având în vedere faptul că România este o țară eminentemente carpatică cu o cerere predominantă pentru produsul turistic montan în ultimele două decenii, chiar dacă și aici tendința a fost ușor descendentă (în favoarea celui litoral în cazul rezidenților români), acesta ar trebui să fie principalul produs turistic al țării noastre. Atractivitatea zonei montane este sporită și de complexitatea activității turistice, turismul montan și de sporturi de iarnă fiind completat de specificul balneoclimateric imprimat de izvoarele minerale și termale de pe marginea ramei carpatice, dar și de varietatea formelor de turism speciale ce pot fi practicate în Carpații românești, de la speleoturism (turism speologic) și până la ciclism montan, rafting, turism cinegetic, ș.a.

3.3.4 Fondul locativ si infrastructura localităților

România, conform datelor prezentate de INS la sfârșitul anului 2011 dispunea de un fond de 8,468 milioane unități locative. Această cifră reprezintă aproximativ 420 locuințe la 1.000 locuitori, având în vedere numărul de 20.121.641 locuitori înregistrați la sfârșitul anului. În perioada 2006 - 2010, fondul locativ din proprietatea statului s-a menținut constant în jurul valorii de 195 mii locuințe, pe când fondul din proprietate privată a crescut de la an la an, ajungând de la o valoare de 8.036 mii, la 8.272 mii locuințe. În mod corespunzător a crescut și numărul camerelor de locuit, cât și suprafața locuibilă.

Industria construcțiilor a României a avut în anul 2007 o creștere de 32%, fapt care o plasează pe locul doi în Uniunea Europeană, după Slovacia.

Aproape 88,4% din totalul fondului locativ este ocupat. Gospodăria medie este compusă din 3 persoane, ceea ce este relativ mult față de indicele similar de 2,4 persoane/gospodărie existent în medie în cele 28 țări ale UE. Ca rezultat al

RAPORT DE MEDIU

privatizării masive a fondului locativ public închiriat, gradul de ocupare a locuințelor de către proprietarii acestora a crescut până la 81% în 2003 cu tendința de creștere în continuare. Între anii 1990 și 2004 circa 2,2 milioane locuințe s-au vândut, ceea ce reprezintă 27% din fondul total de locuințe. Fondul de locuințe sociale destinat închirierii este de cel mult 2,7%. Datorită ocupanților și calității tehnice a clădirilor, reabilitarea locuințelor a devenit o provocare primordială. Această acțiune se desfășoară în cadrul Programului de reabilitare termică a locuințelor.

Evoluția economică de-a lungul perioadei de tranziție a determinat schimbări și în politica sectorului locativ.

Privatizarea a contribuit la promovarea drepturilor de proprietate, dar a determinat și o drastică reducere a fondului de locuințe de stat și a condus la apariția unor dificultăți majore în legătură cu satisfacerea cererii de locuințe și a coeziunii sociale.

Descentralizarea a încurajat apariția și dezvoltarea sectorului privat, dar a determinat totodată o scădere drastică a fondurilor publice investite în construcția de locuințe și în infrastructura necesară unei locuințe civilizate.

Majoritatea primăriilor sunt practic incapabile să facă față independent problemelor locative ale grupurilor sociale defavorizate.

Reducerea numărului de locuitori și îmbătrânirea populației ar trebui să reducă cererea de locuințe, însă creșterea numărului de proprietari de locuințe și suprafața utilă redusă pe persoană, menține o cerere semnificativă pentru noi locuințe.

Retrocedarea fostelor proprietăți a generat procese încă în curs de derulare la instanțele judecătorești, a provocat multe neplăceri, în special datorită practicilor corupte și insuficientelor spații locative disponibile pentru asigurarea compensației.

Aproximativ 67% din fondul de locuințe existent a fost construit după 1960. Aceste clădiri sunt afectate de calitatea slabă a izolației termice și de procesul de deteriorare continuă. Privatizarea fondul locativ a făcut ca reabilitarea să devină și mai dificil de realizat, întrucât foarte puțini proprietari realizează faptul că locuința lor are în mod real nevoie de îmbunătățiri. Majoritatea proprietarilor au serioase probleme financiare privind întreținerea locuințelor lor. În aceste condiții, proprietarii fie nu mai sunt interesați în reabilitarea spațiului locativ, fie renunță la soluția îmbunătățirii condițiilor de viață din cauza imposibilității de a suporta cheltuielile de reparație. Trebuie, de asemenea, menționat faptul ca mulți proprietari încă mai consideră că statul trebuie sa le asigure sprijinul material necesar în această problemă. Cu alte cuvinte, ei doresc să beneficieze de avantajele deținerii unei proprietăți, dar refuză responsabilitatea pe care un asemenea statut o implică. Numai 27% dintre proprietarii din zona urbană locuiesc în case individuale, 46% au încă probleme cu spațiul de locuit insuficient (conform statisticilor I.N.S.)

Cea mai mare parte a fondului locativ situat în clădiri cu mai multe etaje este conectată la rețeaua publică de încălzire aflată parțial în stare tehnică proastă. În prezent se manifestă tendința de a utiliza alte sisteme de încălzire, în special în noile construcții.

Cu o suprafață medie a locuințelor mai mică de 40 m² și numai 15 m² suprafața medie locuibilă pe cap de locuitor (suprafața utilă include bucătăria, coridoarele etc. și este cu 20% – 30% mai mare), România are o mare problemă în ceea ce privește

RAPORT DE MEDIU

cantitatea. În cele 27 țări membre UE o locuință are o suprafață utilă medie de 87 m² și respectiv 36 m² pe cap de locuitor.

Furnizarea de locuințe este puternic influențată de privatizarea masivă din ultimii 20 ani, de volumul redus al noilor construcții și de investițiile insuficiente în fondul de locuințe existent. Privatizarea a contribuit la asigurarea posibilității de a avea o locuință, cel puțin pentru locatarii acestora. Situația este diferită în cazul gospodăriilor care intră pe piața imobiliară. Trei categorii de locuitori sunt afectate în mod special de penuria de locuințe accesibile: tinerii, persoanele care se mută dintr-o localitate în alta și cei cu venituri mici.

3.3.5 Producerea energiei electrice si termice

Consumul final de energie electrică al României a fost, în 2014, de 49,246 miliarde KWh, cu 1,9% mai mic față de anul 2013, conform datelor furnizate de Institut Național de Statistică. De asemenea, consumul populației a scăzut cu 0,6% în 2014 raportat la consumul de 2013.

Consumul primar de energie al României este caracterizat de o cotă relativ mare și în creștere de surse de energie cu emisii reduse de carbon, chiar dacă consumul de gaze naturale este în declin. Din 2000 până în 2011, cota de energie primară din surse precum cea nucleară, hidro, eoliană și biomasă a crescut de la 15 la 22 la sută, în timp ce cota de energie obținută din gaze naturale a scăzut de la 37 la 30 de procente. Cota cărbunelui a crescut de la 20 la 22 de procente.

În total, amprenta de carbon a sectorului energetic s-a redus cu aproximativ 7 procente, de la 92,89 la 86,32 milioane de tone de CO₂ echivalent (Programul privind schimbările climatice și o creștere economică verde, cu emisii reduse de carbon).

În România, sectorul energetic este răspunzător pentru 70% din totalul emisiilor de gaze cu efect de seră (GES).

Trei sferturi din emisiile GES ale sectorului energetic provin din generarea de curent electric și căldură, precum și din consumul de combustibili în alt scop decât pentru transport.

Reducerea continuă a emisiilor de carbon ale sectorului energetic, prin intermediul opțiunilor privind furnizarea de curent electric și căldură cu emisie de carbon redusă și prin îmbunătățirea eficienței conversiei, transmisiei, distribuției și consumului de energie, reprezintă măsurile cele mai eficace pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în concordanță cu obligațiile asumate de țara noastră pe plan European și internațional.

Costul global al investiției pentru planul guvernului de dezvoltare a sectorului energetic în perioada 2014-2020 este estimat la circa 14 miliarde euro, cu o finanțare publică estimată de 3,6 miliarde euro. Circa jumătate din costul total al investiției va fi alocat construirii a două noi reactoare nucleare și reabilitării termocentralelor existente pe bază de cărbuni, care vor fi utilizate în principal ca unități de rezervă pentru capacitatea nucleară. Deoarece finanțarea unităților nucleare rămâne în suspensie în absența interesului investitorilor, este puțin probabil ca acestea să fie finalizate până în 2020. Acest lucru va duce la o creștere substanțială a utilizării termocentralelor ineficiente alimentate cu combustibili fosili în

RAPORT DE MEDIU

ultimii ani din perioada 2014- 2020, în condițiile unei presupuse creșteri robuste a cererii de energie.

În anul 2014, resursele de energie electrică au fost de 63.985,3 milioane KWh, în creștere cu 4.627,8 milioane KWh (+7,8%) față de anul 2013. Creșterea resursei de energie electrică s-a datorat în principal creșterii producției, cu 4.377,3 milioane KWh (+7,4%).²²

România dispune de rezerve importante de cărbune, de un potențial hidroenergetic economic amenajabil important și de un potențial tehnic semnificativ de resurse regenerabile, ceea ce constituie premise favorabile susținerii dezvoltării sectorului energetic pe termen lung. În condițiile creșterii prognozate în următorii ani a prețului la hidrocarburi și a dependenței de o sursă unică de aprovizionare cu gaze naturale din import (Rusia), dezvoltarea producției de energie pe bază de cărbune, energie nucleară și resurse regenerabile, reprezintă principalele opțiuni pentru viitor.

Cărbunele este principala sursă pentru producerea energiei, cu o pondere cuprinsă între 35 și 42 % din total. Pe locul 2 s-au plasat sursele hidro, cu un procent de 26,4%, iar energia din surse nucleare a avansat pe locul 3, cu o pondere de 17,3%.

Principalii producători de energie electrică din România sunt Termoelectrica, cele 3 complexe energetice din Oltenia (CE Turceni, CE Rovinari și CE Craiova), Hidroelectrica și Nuclearelectrica.

În anul 2014 exportul de energie electrică a fost de 8189,6 milioane KWh în creștere cu 5723,7 milioane KWh, fata de anul 2013²³.

În tabelul 3 sunt prezentate sursele de energie electrică în anul 2014 față de anul 2013 ponderea energiei electrice obținute din surse de energie regenerabilă.

Tabel 3. Energia electrică în anul 2014 fata de anul 2013

Anul	2013	2014
Producție	99,2%	98,9%
Termocentrale clasice	45,9%	42,0%
Hidrocentrale	25,7%	30,0%
Centrale nucleare-electrice	19,7%	18,4%
Instalații foto-voltaice	0,7%	2,1%
Centrale eoliene	8,0%	7,5%
Import	0,8%	1,1%

3.3.6 Asigurarea gestionării deșeurilor

Creșterea continuă a efectivului populației umane determină creșterea producției, implicit creșterea consumului de resurse, generând un impact semnificativ asupra mediului.

²² INS Comunicat de presă nr. 37 din 11 februarie 2015

²³ INS Comunicat de presă nr. 37 din 11 februarie 2015

RAPORT DE MEDIU

Principiul acțiunii preventive este unul din principiile care stau la baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr.195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare, iar Directiva 2008/98/CE privind deșeurile, transpusă în legislația națională prin Legea nr.211/2011 privind regimul deșeurilor, prezintă ierarhia deșeurilor, astfel:

- prevenirea
- pregătirea pentru reutilizare
- reciclarea
- alte operațiuni de valorificare, de exemplu valorificarea energetică
- eliminarea.

Obiectivele comunitare privind gestionarea deșeurilor sunt:

- până în anul 2020 minimum 50% reciclare și pregătire pentru reutilizare pentru deșeurile de hârtie, metal, plastic și sticlă din deșeurile menajere.
- până în anul 2020, minimum 70% reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială pentru deșeurile nepericuloase provenite din activități de construcție și demolări.

Gestionarea deșeurilor municipale presupune colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea acestora, inclusiv monitorizarea depozitelor de deșeuri după închidere.

În România, responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor municipale aparține administrațiilor publice locale, care, prin mijloace proprii sau prin concesionarea serviciului de salubritate către un operator autorizat, care trebuie să asigure colectarea (inclusiv colectarea separată), transportul, tratarea, valorificarea și eliminarea finală a acestor deșeuri.

În structura deșeurilor municipale din România, cea mai mare pondere o au deșeurile menajere (circa 64%), în timp ce deșeurile stradale și deșeurile din construcții și demolări au aproximativ aceeași pondere (10%, respectiv 9%). Peste 90% din deșeurile municipale colectate sunt eliminate prin depozitare (Raportul anual privind starea mediului în România în 2014).

În anul 2012, cantitatea de deșeuri municipale colectată prin intermediul serviciilor proprii specializate ale primăriilor sau ale firmelor de salubritate a fost de 4.930 mii tone, cantitate aproximativ similară cu cea din anul 2011. Din cantitatea totală de deșeuri municipale colectată de operatorii de salubritate, 76 % este reprezentată de deșeurile menajere și asimilabile.

Pentru unele fluxuri de deșeuri care se regăsesc în deșeurile municipale sunt prevăzute următoarele responsabilități pentru producători:

- **deșeuri de ambalaje - obiective anuale de reciclare/valorificare:**
 - hârtie și carton - 60%;
 - plastic - 22,5%;
 - sticlă - 60%;
 - metal - 50%;

RAPORT DE MEDIU

- **deșeuri de echipamente electrice și electronice**
 - rată de colectare (4 kg/cap de locuitor/an);
- **deșeuri de baterii și acumulatori - rate minime de colectare :**
 - 25% până la data de 26 septembrie 2012;
 - 45% până la data de 26 septembrie 2016.

Colectarea/reciclarea/valorificarea/tratarea deșeurilor**Deșeuri municipale**

Colectarea deșeurilor municipale este responsabilitatea municipalităților, direct (prin serviciile de specialitate din cadrul Consiliilor Locale) sau indirect (prin cedarea acestei responsabilități pe bază de contract, către firme specializate în servicii de salubritate).

Deșeurile colectate de municipalități în anul 2012 se prezintă în tabelul 4.²⁴:

Tabel 4. Deșeurile colectate de municipalități în anul 2012

Deșeuri colectate	Cantitate colectată – mii tone	Procent %
Deșeuri menajere	3.768	76,43
Deșeuri din servicii municipal	681	13,81
Deșeuri din construcții și demolări	481	9,71
Total	4.930	100%

Reciclarea/valorificarea deșeurilor municipale

În anul 2012, din 5.046,423 mii tone deșeuri municipale colectate de operatorii de salubritate (exclusiv deșeuri din construcții și demolări), au fost valorificate 747,225 mii tone (14,81%), prin reciclare materială sau valorificare energetică.

Valoarea a fost calculată prin însumarea cantităților reciclate pentru următoarele tipuri de deșeuri:

- deșeuri menajere și asimilabile și din servicii municipale colectate de operatorii de salubritate
- deșeuri menajere generate și necolectate de operatorii de salubritate
- deșeuri reciclabile provenite de la populație, colectate prin intermediul operatorilor economici autorizați, alții decât operatorii de salubritate (hârtieși carton, metale, plastic, sticla, lemn, biodegradabil, textile, DEEE, deșeuri de baterii și acumulatori)

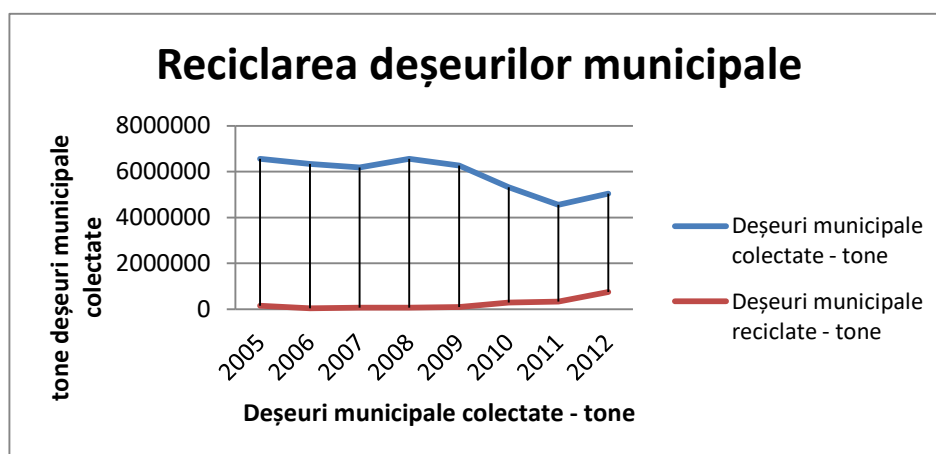
²⁴ Sursa: Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

RAPORT DE MEDIU

Tabel 5. Rata de reciclare a deșeurilor municipale²⁵

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Deșeuri municipale colectate - tone	6558363	6334491	6187943	6558342	6264778	5325808	4553300	5046423
Deșeuri municipale reciclate - tone	145412	40945	65741	72110	100455	296342	331622	747225
Rata de reciclare a deșeurilor municipale (%)	2.22	0.65	1.06	1.10	2	6	7	14,81

Din graficul de mai jos observăm că ratele de reciclare și valorificare a acestor deșeurile colectate sunt foarte reduse.

Figura 5. Reciclarea deșeurilor municipale**Deșeurile de ambalaje**

Conform Planului de Implementare a Directivei nr. 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iulie 1998 privind ambalajele și deșeurile de ambalaje cu modificările ulterioare, România trebuie să implementeze etapizat un sistem de colectare separată/selectivă a deșeurilor de ambalaje.

În prezent România se află în cea de a doua etapă care se va finaliza în anul 2017 cu extinderea acestui sistem la nivel național, excepție făcând locuințele colective, mediul rural dispersat și zonele montane (perioada de implementare pentru sistemele de colectare selectivă este 2017 – 2022), după care urmează cea de a treia etapă, pentru mediu rural dispersat și zonele montane.

Cantitatea de ambalaje introduse pe piață (tone), în anul 2012, este de 1.059.557 tone.

²⁵ Raportul anual privind starea mediului în România în 2014

RAPORT DE MEDIU

Cantitatea de deșeuri de ambalaje valorificate, în anul 2012, este de 608.712 tone iar situația acestor deșeuri pe tipuri de material este prezentată în tabelul 6.

Tabel 6. Deșeuri de ambalaje valorificate, pe tipuri de material, în anul 2012

Tip material	tone	%
Sticlă	106192	66,26
Plastic	154778	51,93
Hârtie/carton	212648	70,16
metal	32398	55,54
lemn	102696	42,83
altele	0	0
total	608712	57,45

Cantitatea de deșeuri de ambalaje reciclate, în anul 2012, a fost de 601.800 tone, situația acestor deșeuri pe tipuri de material este prezentată în tabelul 7.

Tabel 7. Deșeuri de ambalaje reciclate, pe tipuri de material, în anul 2012

Tip material	tone	%
Sticlă	106192	66,26
Plastic	152852	51,29
Hârtie/carton	211698	69,84
metal	32398	55,54
lemn	98660	41,15
altele	0	0
total	601800	56,80

Deșeuri biodegradabile

Din totalul cantității de deșeuri municipale, cea mai mare parte o reprezintă deșeurile menajere și deșeurile asimilabile celor menajere (circa 72%), iar aproximativ 45% din acestea o reprezintă deșeurile biodegradabile. Acestea provin atât din gospodăriile populației, cât și de la operatori economici, spații comerciale, birouri, instituții publice, unități sanitare, precum și din spații publice (parcuri, grădini publice, piețe, străzi).

În anul 2014, la nivel național, erau autorizate circa 85 de instalații și platforme pentru compostarea deșeurilor biodegradabile municipale.²⁶

Deșeuri industriale

În cursul anului 2012, cantitatea de deșeuri generate de industria extractivă, energetică și prelucrătoare a fost de circa **147,34** milioane tone, din care, cea mai mare parte (peste 90%) sunt deșeuri rezultate din activitățile de extracție (minerit).

²⁶ Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

RAPORT DE MEDIU

Responsabilitatea gestionării deșeurilor industriale revine operatorilor economici generatori. Aceștia au asigurat gestionarea deșeurilor conform prevederilor actelor de reglementare pe care le dețin, prin valorificare (reciclare și co-incinerare) sau eliminare (depozitare și incinerare).

Pentru incinerarea deșeurilor industriale, pe parcursul anului 2012 au funcționat:

- 8 instalații de incinerare/coincinerare aparținând la 8 operatori privați din industrie, care incinerează/ coincinerează propriile deșeuri periculoase;
- 15 instalații existente pentru incinerarea deșeurilor periculoase aparținând operatorilor privați care incinerează pentru terți;
- 7 instalații de co-incinerare în cuptoare de ciment - autorizate pentru tratarea deșeurilor periculoase solide și lichide.

- **Deșeuri periculoase/nepericuloase**

Tabel 8. Deșeurile nepericuloase generate de principalele activități economice (cu excepția industriei extractive), în perioada 2006 – 2012 (UM: mii tone)²⁷

Activitatea economică	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Industria prelucrătoare	8.964,15	18.860,39	10.678,66	7.780,74	7.010,46	7.215,96	5.689,61
Producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă	102.551,84	36.465,59	7.055,92	6.103,45	5.886,2	6.547,9	9042,52
Captarea, tratarea și distribuția apei	220,82	10,96	20,58	12,85	17,62	28,11	65,24
Alte activități	483,92	1.494,34	506,52	739,25	514,9	912,97	1016,44
Total	112.220,73	56.831,28	18.261,68	4.636,29	13.429,18	14.704,94	15813,81

Tabel 9. Deșeurile periculoase generate pe principalele activități economice, în perioada 2006 – 2012 (UM: mii tone)²⁸

Activitate economica	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Industria extractivă	497,59	11,24	31,11	87,79	146,27	110,39	147,34
Industria de prelucrare a țițeiului, cocsificarea cărbunelui	226,35	37,89	114,53	125,91	157,51	145,16	189,04
Fabricarea substanțelor și produselor chimice	47,11	53,33	54,02	24,55	22,01	8,9	8,16
Industria metalurgică	168,76	121,62	150,78	99,64	71,53	64,01	17,52
Industria de mașini și echipamente	33,05	26,67	28,58	25,36	24,63	18,62	16
Industria mijloacelor de transport	26,19	31,06	13,33	12,11	9,59	16,74	2,69
Alte activități	53,76	137,28	42,59	63,22	82,77	55,48	69,75
TOTAL	1.052,81	419,08	434,94	438,58	514,32	419,30	450,5

²⁷ Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

²⁸ Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

RAPORT DE MEDIU

Deșeuri generate de activitățile medicale

În anul 2012, la nivelul unităților sanitare cu paturi publice și private care au raportat date, cantitatea totală generată de deșeuri rezultate din activitatea medicală a fost de 33.732 tone/an deșeuri, din care 24.806 tone/an deșeuri nepericuloase, asimilabile celor menajere, 7.622 tone/an deșeuri infecțioase periculoase, iar 1.303 tone/an deșeuri înțepătoare/tăietoare periculoase.

Vehicule scoase din uz

Operatorii economici implicați în implementarea Legii nr. 212/2015 privind modalitatea de gestionare a vehiculelor și a vehiculelor scoase din uz sunt producătorii de vehicule, distribuitorii, fabricanții de componente pentru vehicule, colectorii, companiile de asigurări, precum și operatorii care au ca obiect de activitate: tratarea, recuperarea, reciclarea vehiculelor scoase din uz, inclusiv a componentelor și materialelor acestora. :

Tabel 10. Numărul de vehicule scoase din uz colectate vs tratate

Număr VSU	2008	2009	2010	2011	2012
VSU colectate	53912	52360	197445	124299	55374
VSU tratate	51577	55875	190790	128839	57950

**Diferența dintre numărul de vehicule scoase din uz colectate și numărul de vehicule scoase din uz tratate se datorează faptului că nu toate vehicule scoase din uz colectate în anul 2007 au fost tratate²⁹*

Operatorii economici autorizați să desfășoare activități de tratare a vehiculelor scoase din uz sunt obligați să asigure, pentru toate vehiculele scoase din uz preluate în vederea tratării, realizarea următoarelor obiective:

- reutilizarea și valorificarea a cel puțin 95% din masa medie pe vehicul și an;
- reutilizarea și reciclarea a cel puțin 85% din masa medie pe vehicul și an.

La sfârșitul anului 2012, își desfășurau activitatea un număr de 445 operatori economici autorizați pentru colectarea vehiculelor scoase din uz însumând 528 puncte de lucru.

Producătorii și importatorii de vehicule, în număr de 31, și-au constituit rețelele de colectare a vehiculelor scoase din uz uniform răspândite în teritoriu.

Lista operatorilor economici autorizați să desfășoare activități de colectare și/sau tratare a vehiculelor scoase din uz, se actualizează periodic și se publică pe site-ul Agenției Naționale pentru Protecția Mediului.

În anul 2012 deșeurile generate de Vehiculele Scoase din Uz au fost în cantitate de 50.732 tone/an, iar cele tratate de 11.150 tone/an³⁰ iar număr de vehicule tratate a fost de 57.950 de bucăți.

²⁹ Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

RAPORT DE MEDIU

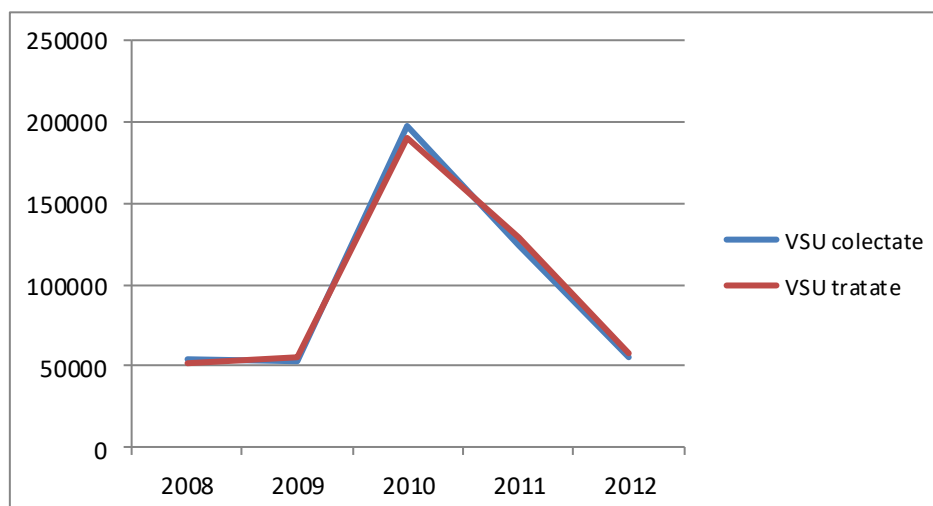

Figura 6. VSU colectate/reciclate

Deșuri din construcții și demolări

În fluxul deșeurilor municipale deșeurile din construcții și demolări sunt reprezentate de:

- deșuri de beton, cărămizi, resturi ceramice;
- deșuri lemnoase, din sticlă, din plastic;
- deșuri de asfalt, gudroane și produse gudronate;
- resturi metalice;
- resturi din excavații (pământ, pietre, pietriș);
- deșuri de materiale izolante;
- amestecuri de deșuri din construcții și demolări etc.

Conform Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2014 - 2020 aprobată prin Hotărâre nr. 870/2013 întreprinderile (titularii de activități de construcții/demolări) și autoritățile publice locale trebuie să utilizeze analiza ciclului de viață la evaluarea proiectelor, la momentul achizițiilor de materiale și la stabilirea obiectivelor de gestionare a deșeurilor pe amplasament. Analiza ciclului de viață este o metodă structurată și standardizată la nivel internațional (ISO 14040 și 1404419) care transpune "life cycle thinking" într-un cadru cantitativ.

Legea nr. 211/2011 la art. 17 stabilește pentru producătorii de deșuri și autoritățile administrației publice locale obligația de a atinge, "până în anul 2020, un nivel de pregătire pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere rambleiere care utilizează deșuri pentru a înlocui alte materiale, **de minimum 70% din masa cantităților de deșuri nepericuloase** provenite din activități de construcție și demolări, cu excepția materialelor geologice naturale definite la categoria 17 05 04 din Hotărârea Guvernului nr. 856/2002, cu completările ulterioare".

³⁰ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=env_waselvt&lang=en

RAPORT DE MEDIU

În anul 2012 cantitatea de deșeuri din construcții și demolări a fost de circa 481 mii tone.³¹

Uleiuri uzate

Cantitatea totală de uleiuri proaspete introdusă pe piață în anul 2011 la nivel național a fost de circa 60733,75 tone.

Cantitatea totală de ulei uzat colectată, valorificată și eliminată, în anul 2011, a fost de circa 20587,9364 tone.

Deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEEE)

La începutul anului 2006, s-a demarat procedura de înregistrare a producătorilor de echipamente electrice și electronice în Registrul producătorilor și importatorilor de echipamente electrice și electronice, conform cerințelor legislației în vigoare.

Până la sfârșitul anului 2014, s-au înregistrat 2.185 producători de echipamente electrice și electronice (EEE).

În anul 2012, a fost pusă pe piață o cantitate de 130.549 tone EEE și au fost colectate 23.084 tone DEEE, conform datelor furnizate de Eurostat.

Deșeuri de baterii și acumulatori (B&A)

Începând cu anul 2009, s-a demarat procedura de înregistrare a producătorilor de baterii și acumulatori în Registrul producătorilor și importatorilor de B&A, conform cerințelor legislației în vigoare. Până la sfârșitul anului 2012, s-au înregistrat 493 producători de baterii și acumulatori (B&A), iar la sfârșitul anului 2014, erau înregistrați 691 producători de baterii și acumulatori (B&A).

Conform art. 7(1) din H.G. nr. 1.132/2008, începând cu anul 2012, producătorii de baterii și acumulatori portabili trebuie să realizeze o rată minimă de colectare de 25%.

Pentru anul 2012 s-a realizat o rată de colectare a B&A portabile de 11% (46% pentru tipul de B&A portabile plumb - acid, 6% pentru tipul de B&A portabile Nichel - Cadmiu și 10% pentru celelalte tipuri de B&A portabile).

În perioada 2009 – 2012, a fost colectată o cantitate de 249862,85 tone B&A.

Operatorii economici din România care au tratat deșeuri de B&A cu plumb au realizat, pentru anul 2012, nivel de eficiență a reciclării de circa 81%.³²

Depozitarea deșeurilor, stațiile de sortare și/sau transfer, platformele de compostare

La sfârșitul anului 2014, erau autorizate și în operare 34 de depozite conforme pentru deșeuri municipale, 133 instalații de sortare și/sau transfer și 85 de instalații și platforme pentru compostarea deșeurilor biodegradabile municipale.

În cursul anului 2012, au fost în operare 30 de depozite pentru deșeuri industriale periculoase și nepericuloase, din care³³:

³¹ Agenția Națională pentru Protecția Mediului

³² Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

³³ Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

RAPORT DE MEDIU

- 6 depozite pentru deșeuri industriale periculoase, din care:
 - 4 depozite conforme ale operatorilor economici care își depozitează propriile deșeuri;
 - 2 depozite zonale conforme;
- 24 depozite pentru deșeuri industriale nepericuloase, din care:
 - 10 depozite conforme pentru deșeuri industriale nepericuloase;
 - 12 depozite care utilizează instalații de “hidro-transport” a deșeurilor sau care depozitează deșeuri în stare lichidă și deșeuri cu proprietăți corozive, oxidante;
- 2 iazuri de decantare.

Concomitent cu sistarea depozitării pe depozitele neconforme, au fost realizate stații de transfer și sortare care au preluat deșeurile colectate din localitățile în care a fost sistată activitatea pe depozitele neconforme.

Lista depozitelor în operare și a stațiilor de transfer și/sau sortare, actuale, se află pe site-ul Agenției Naționale pentru Protecția Mediului în cadrul Rapoartelor privind calitatea aerului la nivel național, publicate anual.

Acțiuni la nivel strategic

Se impun următoarele acțiuni la nivel strategic:

- dezvoltarea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor punând accentul pe colectarea selectivă și pe valorificarea deșeurilor reciclabile și a bio - deșeurilor, prin procesare și prin transformarea în energie;
- crearea unor noi centre de reciclare a deșeurilor, la distanțe optime față de generatorii de deșeuri;
- stabilirea și aplicarea unor sancțiuni pentru nerespectarea colectării deșeurilor menajere;
- managementul integrat al deșeurilor: realizare/extindere/modernizare de platforme de depozitare, cooperare intercomunală pentru identificarea unui sistem comun de management al deșeurilor.

3.3.7 Patrimoniul cultural imobil

Conform Planului de Amenajare a Teritoriului Național (PATN) – Secțiunea a III-a zone protejate (aprobat prin Legea nr. 5/2000), pe teritoriul țării au fost identificate următoarele valori de patrimoniu cultural de interes național (monumente istorice de valoare națională excepțională):

Monumente și ansambluri de arhitectură:

- 35 de cetăți;
- 5 ansambluri de curți domnești;
- 22 de biserici fortificate – cetăți;
- 28 de castele, conace și palate;
- 11 cule;
- 70 de clădiri civile urbane;
- 20 de ansambluri urbane;

RAPORT DE MEDIU

- 81 de biserici din lemn;
- 7 muzee etnografice în aer liber;
- 6 biserici rupestre;
- 197 de biserici și ansambluri mănăstirești;
- 13 obiective de arhitectură industrială și amenajări căi de comunicație;
- 15 monumente de arhitectură populară (locuințe sătești);
- 7 ansambluri tradiționale rurale;

Monumente și situri arheologice:

- 6 complexe paleolitice;
- 11 așezări neolitice și eneolitice;
- 6 așezări și necropole din epoca bronzului;
- 9 fortificații și așezări din prima epocă a fierului (hallstattiene);
- 35 fortificații dacice;
- 8 necropole și zone sacre – epoca fierului;
- 33 caste și așezări civile aferente, fortificații romani-bizantine;
- 10 orașe antice;
- 6 edificii;
- 15 monumente medievale identificate pe baza cercetărilor arheologice;
- 6 rezervații arheologice cuprinzând situri cu niveluri de locuire pe perioade îndelungate – așezări și necropole.

Conform informațiilor din Strategia privind Patrimoniul Cultural Național și a unui studiu aferent acestuia din anul 2005, situația monumentelor istorice se prezintă astfel: există un total de 26.900 de monumente istorice, dintre care 75% sunt în pericol, iar 35% sunt degradate.

În baza Legii 422/2001 referitoare la protejarea monumentelor istorice autoritățile centrale și locale vor întreprinde un ansamblu de măsuri cu caracter științific, juridic, administrativ, financiar, fiscal și tehnic menite să asigure identificarea, cercetarea, inventarierea, clasarea, evidența, conservarea, inclusiv paza și întreținerea, consolidarea, restaurarea, punerea în valoare a monumentelor istorice și integrarea lor social-economică și culturală în viața colectivităților locale.

În cadrul Strategiei sectoriale în domeniul culturii și patrimoniului național pentru perioada 2014-2020 sunt prevăzute măsuri legislative pentru protejarea patrimoniului cultural național, precum și a patrimoniului imaterial, prin promovarea unui cadru legislativ specific în vederea promovării eficiente și proactive a patrimoniului național, precum și prin programe și măsuri specifice privind evaluarea, restaurarea și conservarea, respectiv punerea lor în valoare și reinserția în viața comunității, prin dezvoltarea de proiecte integrate și de rețele de cooperare.

RAPORT DE MEDIU

3.4 Calitatea factorilor de mediu

3.4.1. Aer

Tranziția industrială s-a manifestat spațial prin diferențierea și concentrarea marilor poluatori în special în anumite regiuni (de ex. Sud-Vest sau Sud), concomitent cu declinul industrial masiv al altora (de ex. Nord-Est), dar și apariția treptată a industriilor high-tech și a unor unități de producție de mai mici dimensiuni, dar mai eficiente în toate regiunile țării. Parțial, această evoluție este și efectul procesului de integrare în UE și adoptării aquis-ului comunitar, respectiv a directivelor europene privind calitatea aerului și a mediului în general.

În privința industriei energetice – rămasă principalul poluator atmosferic – se remarcă menținerea unor unități de mari dimensiuni în special în sud-vestul țării și diminuarea relativă a activității centralelor orășenești (pe fondul debransării și a proliferării surselor individuale de energie termică), dar și creșterea recentă a gradului de valorificare a surselor regenerabile de energie (în special a potențialului eolian).

Proiectul ESPON ARTS demonstrează faptul că implementarea Directivelor în domeniul calității aerului a avut efecte diferite în spațiul UE, accentuând anumite decalaje preexistente în ceea ce privește dezvoltarea economică. În țările care au făcut parte din fostul bloc comunist, alături de alți factori (lipsa rentabilității, tehnologiile învechite, dispariția unor piețe de desfacere), implementarea unor norme mai stricte privind emisiile atmosferice a stat la baza dispariției unui număr mare de unități industriale, fapt ce s-a reflectat în scăderea valorii unor indicatori ce țin de bunăstarea socială și economică.

Este și cazul României care a fost printre cele mai afectate țări la nivel european, iar regiunea de Nord-Est (figura 7) a fost evaluată ca fiind singura din UE care a suferit un impact negativ foarte puternic. Este un util punct de plecare pentru analiza activităților responsabile de poluarea atmosferică, a diferențierilor regionale și a modului cum se repercutează menținerea sau dispariția mării industrii moștenite asupra bunăstării indivizilor și asupra calității mediului.

RAPORT DE MEDIU

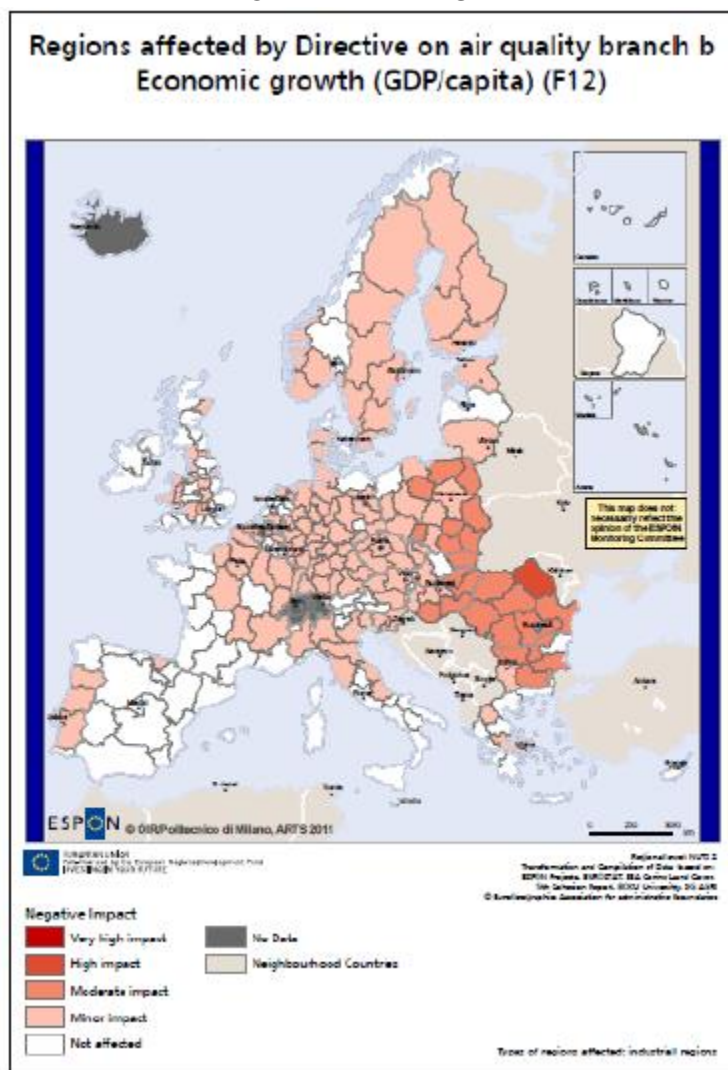

Figura 7. Regiunile cel mai mult afectate de consecințele economice ale directivelor în domeniul calității aerului (ESPON ARTS)³⁴

Datele despre poluarea atmosferică sunt prezentate conform *Raportului anual al Punctului de contact ESPON din România Decembrie 2013*.

Aspectele referitoare la factorii ce pot avea un impact negativ asupra capitalul natural, respectiv poluarea atmosferică cauzată de activitățile economice și în special de cele **industriale** au fost incluse în analiză sub forma reprezentării marilor poluatori activi cunoscuți în prezent (pe domenii de activitate și ținându-se cont de costurile estimate ale poluării), dar și prin stabilirea unor indicatori de măsurare a poluării atmosferice. Având în vedere datele extrem de eterogene, deseori inexacte sau contradictorii din rapoartele județene anuale privind Starea mediului (2000-2011) **nu au putut fi selectați decât doi indicatori ai calității aerului relevanți: de azot (NOx) și dioxidul de sulf (SO₂)**. S-a calculat, conform estimărilor județene, media anilor 2000-2011 pentru cei doi indicatori care apoi au fost ponderați în funcție de Plafoanele Naționale de Emisie (NECD, 2012). Astfel pentru NOx plafonul național

³⁴ Raport anual al Punctului de contact ESPON din România Decembrie 2013 Dezvoltare comunitară în profil teritorial

RAPORT DE MEDIU

este 437 Gg, iar pentru SO₂ de 918 Gg - factorul de diferențiere fiind deci de 2,1. Suma ponderată a celor doi indicatori a fost raportată la populația județeană (NUTS3) a anului 2011. Astfel indicele de poluare atmosferică s-a calculat ca:

$$\text{Ipa} = \text{Emisii NOx} \times 2.1 + \text{Emisii SO}_2 / \text{Pop. NUT3}$$

Reprezentarea cartografică a acestui indicator (figura 8) s-a făcut prin raportarea la primii 22 poluatori industriali la nivel național, cei care fac parte dintre primii 622 principali poluatori din spațiul UE (instalații mari de ardere) care contribuie cu 75% din emisiile, respectiv costurile de poluare rezultate din arderea combustibililor fosili. Sunt de altfel și unitățile pentru care au fost estimate și cele mai mari costuri ale poluării (v. AEPM, 2011 – Revealing the costs of air pollution from industrial facilities).

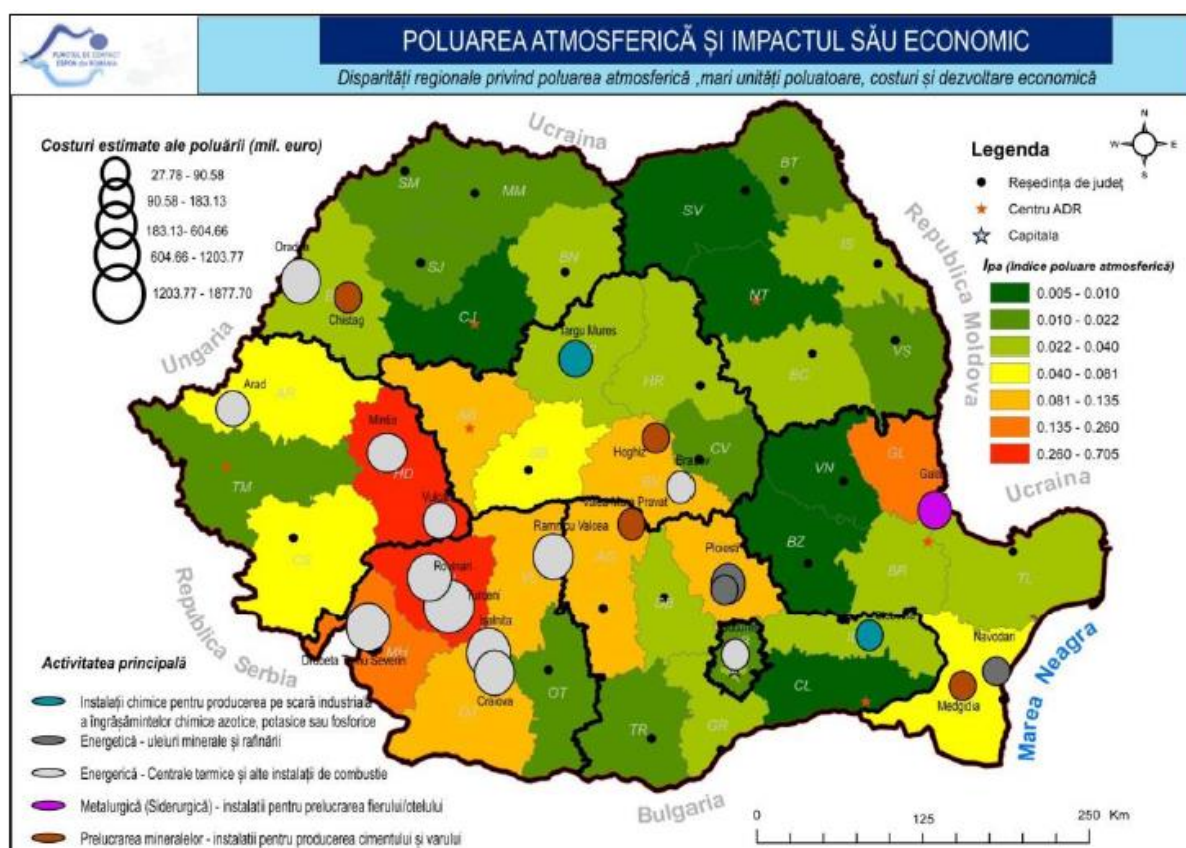

Figura 8. Poluarea economică și impactul său economic³⁵

Cea mai mare parte dintre aceștia aparține domeniului producției de energie menținute funcționale, în prezent, mai ales marile termocentrale aflate în partea de sud-vest și vest a României (**Turceni, unul dintre primii poluatori la nivelul Uniunii Europene, Ișalnița, Drobeta Turnu Severin, Rovinari, Craiova, Oradea, Arad, dar și unitățile electro-termice orășenești din București sau Brașov**). De altfel, la nivelul României, cea mai mare parte a poluatorilor semnificativi, monitorizați în mod special ca fiind **instalații IPPC** – 172 în total, aparțin energiei (mai ales acele centrale de termoficare urbane). Celelalte domenii care contribuie semnificativ la poluarea locală și regională aparțin **petrochimiei (rafinările de la**

³⁵ Rapoartele județene anuale privind Starea mediului 2000-2011, INS

RAPORT DE MEDIU

Năvodari, Ploiești sau Brazi), industriei chimice (producția de îngrășăminte chimice la Târgu Mureș și Slobozia), siderurgiei (doar Combinatul de la Galați) și producției varului și cimentului (Hoghiz, Chiștag sau Valea-Mare Pravăț).

Regiunea Nord Est este singura în care nu se află niciunul dintre acești mari poluatori importanți la nivelul Uniunii Europene. Acest fapt, cu consecințe benefice asupra mediului în general, dar indirect negative asupra bunăstării economice a populației, este relevant și în urma aplicării indicatorului general al poluării atmosferice (Ipa). Județele asupra cărora poluarea aerului pune în cel mai mic grad presiune asupra sănătății populației aparțin acestei regiuni (Suceava, Neamț – în acest caz poluarea redusă nu se corelează neapărat cu un nivel scăzut al calității vieții, motoarele economice provenind din agricultură, servicii sau facilități industriale modernizate sau nepoluante), dar și altor unități teritoriale cu un grad scăzut de industrializare în prezent (Vrancea, Buzău, Călărași).

De altfel, regiunile estice ale României (Nord-Est și Sud-Est) includ județe situate sub media națională, în ceea ce privește indicele de poluare atmosferică, cu excepția județelor Galați (unde Combinatul Siderurgic se menține ca unul dintre marii poluatori naționali) și Constanța (cu activități economice poluatoare mai diversificate). La polul opus, partea centrală și sud-vestică a României, include un număr mai mare de unități poluatoare, situându-se deasupra mediei naționale, în acest sens remarcându-se mai ales județele Gorj cu două dintre cele mai mari termocentrale din țara noastră, dar și Hunedoara, puternic urbanizat și industrializat în perioada comunistă. La nivelul regiunilor, cea de Sud-Vest se remarcă și prin emisiile importante – în special datorate industriei energetice – din Dolj, Mehedinți și Râmnicu Vâlcea, în timp ce în Vest și Centru raportul cel mai defavorabil între poluare și populație se stabilește în Brașov, Alba, dar și în Sibiu, Arad sau Caraș Severin.

Calitatea aerului în România este reglementată prin Legea nr. 104 / 2011 privind calitatea aerului înconjurător.

În special, Directiva 2008/50/CE privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa stabilește valori limită pentru dioxidul de sulf, dioxidul de azot, monoxid de carbon, benzen, ozon, pulberi în suspensie (PM 10 și PM 2.5) și plumb. Emisiile naționale de oxizi de azot, amoniac, compuși organici volatili nonmetalici și dioxid de sulf sunt reglementate de Directiva 2001/81/CE privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații de ardere de dimensiuni mari.

Atât Protocolul Gothenburg, cât și Directiva NEC (Directiva nr. 2001/81/CE privind plafoanele naționale de emisie pentru anumiți poluanți atmosferici) sunt în proces de revizuire la nivel internațional, respectiv european.

Revizuirea vizează în principal extinderea obiectivelor stabilite pentru anul 2010 cu stabilirea pentru fiecare Parte/Stat Membru de plafoane naționale de emisii care trebuie respectate până în anul 2020 pentru SO₂, NO_x, COV și NH₃ și pulberi.

România are obligația de a limita emisiile de poluanți anuale de gaze cu efect de acidificare și eutrofizare și de precursori ai ozonului, sub valorile de 918 mii tone/an

RAPORT DE MEDIU

pentru dioxid de sulf (SO₂), 437 mii tone/an pentru oxizi de azot (NO_x), 523 mii tone/an pentru compuși organici volatili nonmetanici (NMVOC) și 210 mii tone/an pentru amoniac (NH₃), valori ce reprezintă plafoanele naționale de emisie.

Calitatea aerului

Evaluarea calității aerului înconjurător este reglementată prin Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător ce transpune Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind arsenul, cadmiul, mercurul, nichelul, hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător.

La nivelul anului 2013, evaluarea calității aerului înconjurător în România s-a realizat permanent prin intermediul a 138 stații automate ce fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (R.N.M.C.A.) repartizate pe întreg teritoriul țării.

Stațiile sunt dotate cu analizoare automate ce măsoară continuu concentrațiile în aerul înconjurător ale următorilor poluanți: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), particule în suspensie (PM 10 și PM 2,5). Aceștia li se adaugă echipamente de laborator utilizate pentru măsurarea concentrațiilor de metale grele, plumb (Pb), cadmiu (Cd), arsen (As), nichel (Ni), din particule în suspensie și din depuneri.

3.4.2 Ape de suprafață și subterane

În România³⁶ există următoarele categorii de ape:

- 78.905 km râuri (cadastrate), din care:
 - râuri permanente – 55.535 km;
 - râuri nepermanente – 23.370 km;
- 117 lacuri naturale cu suprafața mai mare de 50 ha, dintre care peste jumătate sunt în Delta Dunării;
- 236 acumulări cu suprafața mai mare de 50 ha;
- 781,37 kmp ape tranzitorii;
- 571,8 kmp ape costiere.

Principalele râuri ale României sunt Dunărea, Siretul, Mureșul, Oltul, Someșul, Prutul, Bistrița etc. Dintre acestea, de departe cel mai important este fluviul Dunărea care curge în limitele teritoriului României pe o distanță de 1.075 km, din lungimea sa totală de 2.860 km. Îi urmează Mureșul (716 km), Prutul (716 km), Oltul (670 km), Siretul (576 km), Someșul (349 km), Argeșul (344 km), Bistrița (290 km).

Teritoriul României dispune de toate tipurile de resurse de apă. Apa dulce este cea din râuri, lacuri și din straturile subterane. Cea mai mare resursă de apă dulce provine din Dunăre și din râurile interioare. Lacurile naturale, deși numeroase (3.450) au o contribuție nesemnificativă la volumul resurselor de apă ale României.

³⁶ ANAR Sinteză planurilor de management la nivel de bazine / spații hidrografice

RAPORT DE MEDIU

Cel mai important parametru ce caracterizează resursele de apă din râuri îl constituie stocul mediu multianual, exprimat sub formă de volum scurs, fie sub formă de debit.

ESPON (figurile 9 - 12) este un program de cercetare aplicată finanțat de către Comisia Europeană și statele membre ale UE. Misiunea sa este de a susține elaborarea de politici în ceea ce privește politica de coeziune a UE. Programul face acest lucru prin furnizarea de dovezi și cunoștințe cu privire la structurile teritoriale europene, tendințe, perspective și impactul politicilor care permit comparații între regiuni și orașe și care sprijină înțelegerea diversității teritoriale europene.

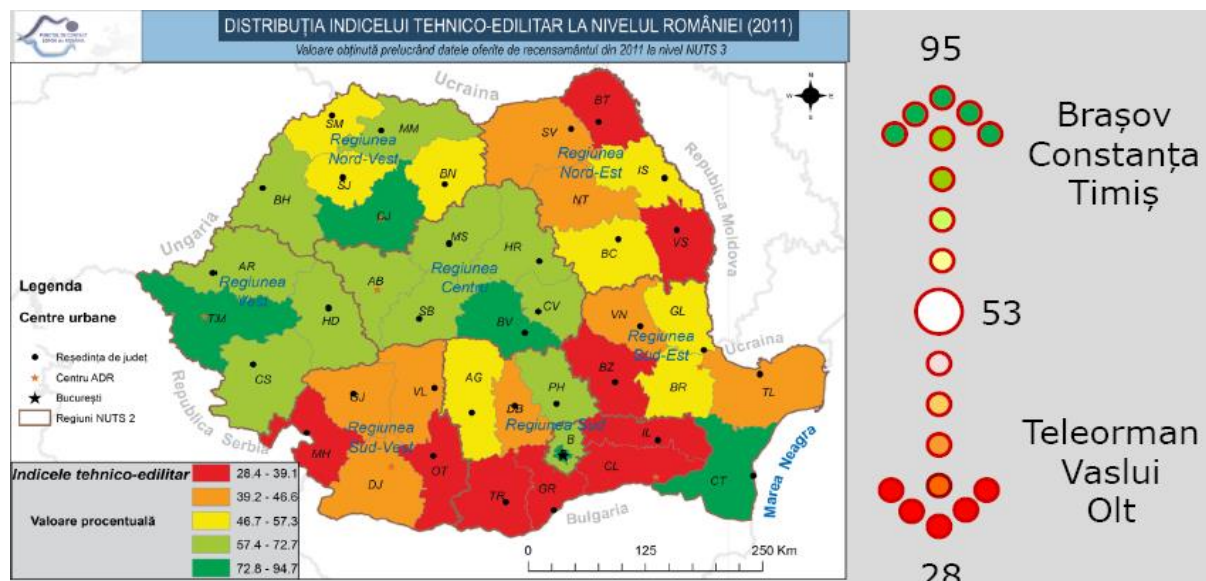

Figura 9. Distribuția indicelui tehnico-edilitar la nivelul României³⁷

³⁷ Raport privind calitatea locuirii în profil teritorial – factor și rezultat al dezvoltării teritoriale (ESPON)

RAPORT DE MEDIU

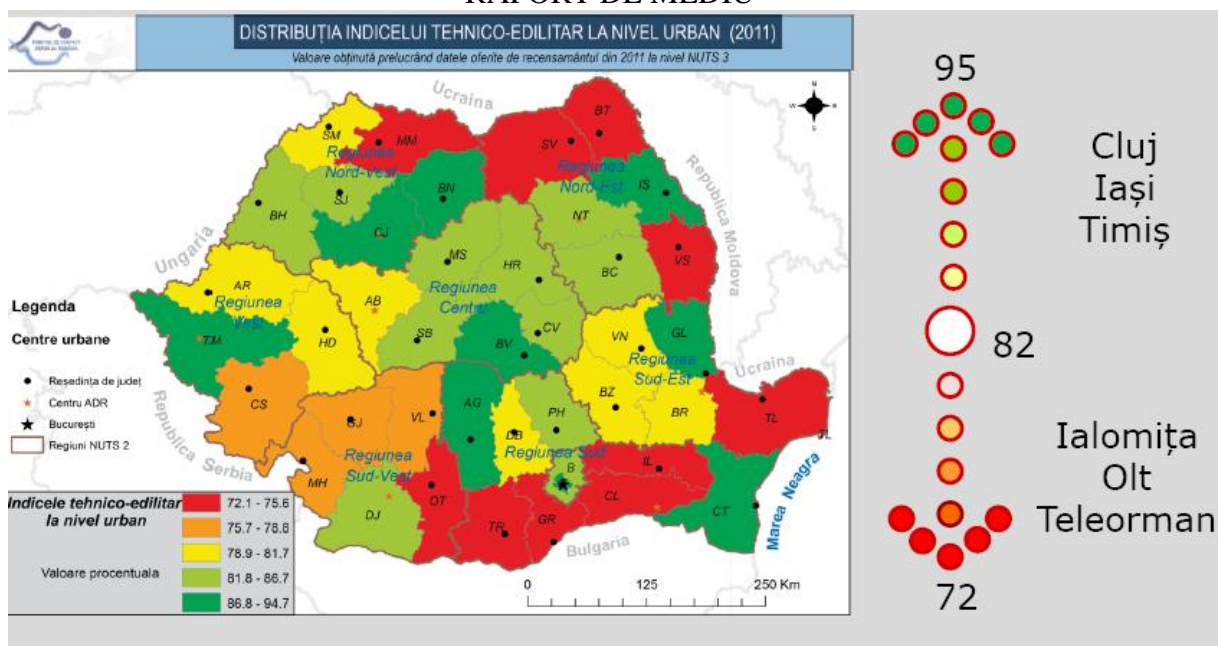

Figura 10. Indicele tehnico-edilitar la nivel județean-urban³⁸

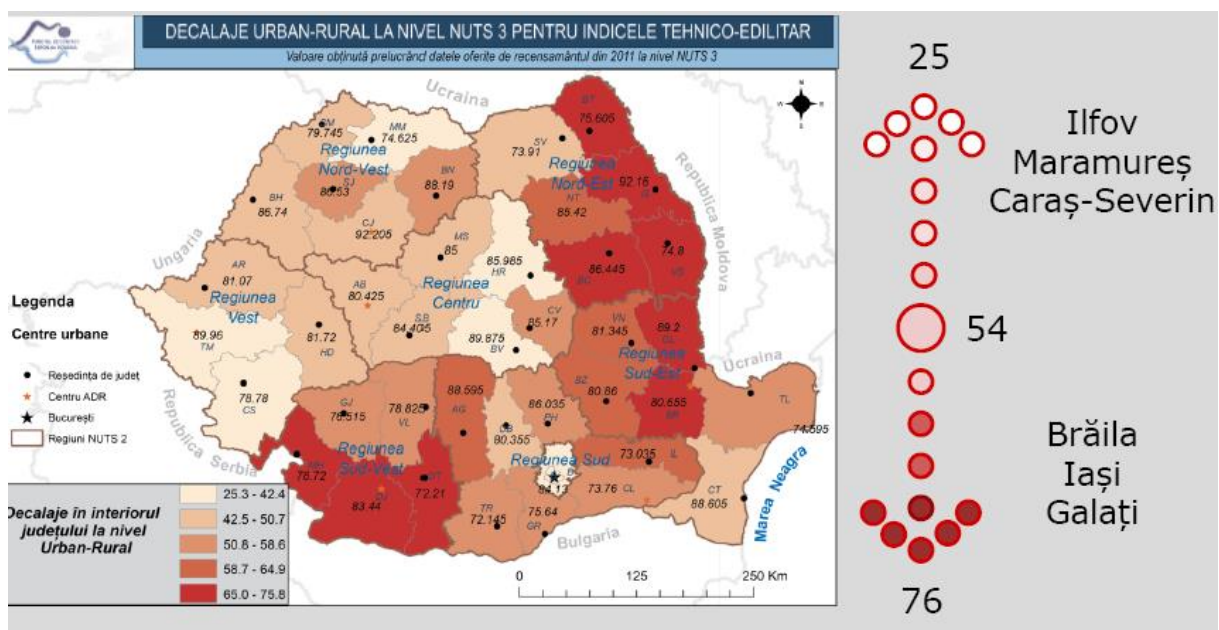

Figura 11. Indicele tehnico-edilitar la nivel județean – disparități³⁹

³⁸ Raport privind calitatea locuirii în profil teritorial – factor și rezultat al dezvoltării teritoriale (ESPON)

³⁹ Raport privind calitatea locuirii în profil teritorial – factor și rezultat al dezvoltării teritoriale (ESPON)

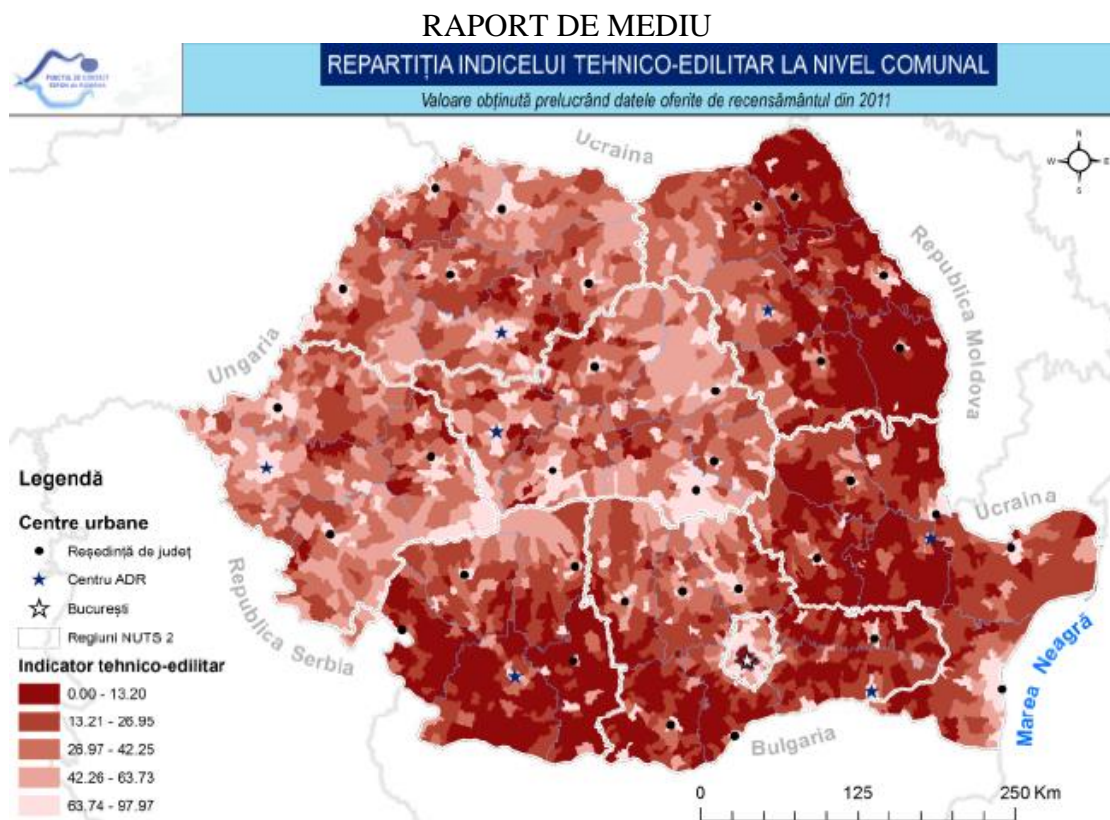

Figura 12. Indicele tehnico edilitar la nivel județean - disparități la nivel comunal⁴⁰

3.4.2.1 Resursele de apă de suprafață

Totalul resurselor hidrologice de apă al apelor de suprafață interioare în condiții climatice normale însumează 40,424 km³/an, iar cele provenite din Dunăre 175,4 km³/an din care României îi revin 87,7 km³/an.

Factorul determinant care influențează scurgerea și implicit volumul resursei de apă, este cel climatic. Sub acest aspect, teritoriul țării poate fi împărțit în trei mari zone cu tipuri climatice diferite: regiunea de vest, de est și de sud.

Regiunea de vest cuprinde arealul intracarpatic, celelalte conținând spațiile extracarpatic de la sud și est de acest lanț muntos. Zona de vest include bazinele Tisa, Someș, Crișuri, Mureș, Bega – Timiș – Caraș, Nera – Cerna și parțial Olt. Zona de sud cuprinde bazinele Jiu, Olt (parțial), Vedea, Argeș, Ialomița, Dunărea și Litoralul, iar cea de est, bazinele Siret și Prut. Datele existente evidențiază că scurgerea bogată se constată numai în zona de vest, de 1,36 ori față de media multianuală pe țară, comparativ cu zonele de est și sud care se situează sub această medie. Explicația constă în caracteristicile climatice ale fiecărei zone.

Vestul țării are un regim pluviometric mai bogat, specific climatului continental cu nuanțe oceanice, tipic pentru vestul și centrul Europei, în timp ce în est și sud este

⁴⁰ Raport privind calitatea locuirii în profil teritorial – factor și rezultat al dezvoltării teritoriale (ESPON)

RAPORT DE MEDIU

caracteristic climatul continental de nuanță excesivă, cu regim pluviometric sărac, specific marilor câmpii de la nord de Marea Neagră. Fenomenul secării este prezent aici pe numeroase râuri din Câmpia Română și Podișul Moldovei. O mențiune specială se face pentru zona de sud a țării, unde scurgerea foarte redusă (115 mm/an) se poate explica prin ponderea mare a zonelor de câmpie în care cantitatea de precipitații este cea mai scăzută din țară. În zona de sud, chiar și râuri importante, cum este spre exemplu Vedea, sunt afectate de fenomenul secării.

O importanță deosebită pentru utilizarea resurselor de apă o are cunoașterea distribuției în timp a volumului resurselor de apă pe luni și sezoane. Volumul de apă multianual scurs pe întreaga suprafață hidrografică este variabil de la an la an și distribuit neuniform pe sezoane și luni. Astfel, în sezonul de primăvară (lunile III – V) se produce 39,7% din totalul scurgerii anuale, iar în cel de toamnă (lunile IX – XI) numai 14,2%. Rezultă că sezonul de toamnă este cel mai secetos sezon din România și nu cel de vară (lunile VI – VIII), când volumul scurgerii este aproape dublu (26,7%) față de cel de toamnă. Fenomenul este confirmat și de repartiția pe luni a volumului scurs. Lunile ce participă cu cea mai mare pondere (14,3%) la volumul anual scurs sunt aprilie și mai, în timp ce lunile de toamnă, septembrie și octombrie participă cu numai 4,67% fiecare.

O situație aparte se prezintă în bazinul Crișurilor. În acest bazin se constată o pondere foarte scăzută a scurgerii în lunile de toamnă, dar odată cu venirea iernii are loc o creștere spectaculoasă a scurgerii și care continuă o dată cu venirea primăverii, atingând maximul în luna martie, după care scade treptat către sfârșitul acestui anotimp și mult mai accentuat spre lunile de vară. Distribuția este tipică pentru un regim climatic umed, cu ierni blânde, în care scurgerea bogată se explică prin abundența precipitațiilor sub formă de zăpadă și adeseori prin ploaie. De altfel, bazinul Crișurilor este cel în care se produc destul de frecvent inundații în lunile de iarnă. Temperaturile nu foarte scăzute din zonă, permit topirea timpurie a stratului de zăpadă, așa explicându-se și maximul din lunile februarie – martie, topire care de obicei se asociază cu ploi abundente.

În contrast, în bazinul Siret, ponderea scurgerii lunilor de toamnă este mult mai mare, scăzând însă spre iarnă, minimul atingându-se în luna ianuarie, când apele sunt puternic afectate de fenomenele de îngheț. Creșterile spectaculoase au loc începând cu luna aprilie și ating maximul anual în luna mai.

Toate aceste aspecte conduc către următoarele remarci cu caracter general asupra potențialului resurselor de apă ale râurilor interioare:

- resursele de apă ale României sunt neuniform distribuite în spațiu. Cele mai bogate în resurse de apă sunt în bazinele cu suprafețe relativ mici, dar cu altitudini mari: Nera – Cerna și Tisa superioară, urmate de Jiu, Someș și Olt. Cele mai sărace în resurse de apă sunt bazinele Dunării și Litoralului;
- resursele de apă ale râurilor României sunt neuniform distribuite în timp, având mari variații sezoniere. La nivel de țară, în sezonul de primăvară se produce 39,7% din totalul scurgerii anuale, în timp ce în sezonul de toamnă, cel mai secetos sezon din România, scurgerea nu reprezintă decât 14,2% din cea anuală, comparativ cu sezonul de vară când scurgerea atinge 26,7% din cea anuală și chiar cu cel de iarnă când se scurge 19,4% din stocul mediu multianual.

RAPORT DE MEDIU

Resursele hidrologice ale României au nu numai o variație sezonieră, ci și de la un an la altul. Exprimat prin raportul dintre stocurile anuale ale cursurilor interioare de apă și stocul mediu multianual al acelorași cursuri de apă, acest coeficient de variație este cuprins între 2 și 0,5. Așa se face că în anul 1970 stocul anual al râurilor interioare a însumat 74,413 miliarde mc, iar în anul 1990, unul dintre cei mai secetoși ani din punct de vedere hidrologic, acest stoc să fie de numai 22,293 miliarde m³.

3.4.2.2. Resursele de apă subterană

Apele subterane constituie o resursă mai puțin văzută, iar evaluarea ei este mai dificilă. Ea se realizează pe baza observațiilor sistematice efectuate la posturile rețelei hidrogeologice naționale.

Apele subterane se constituie într-o resursă importantă în special datorită calității lor fizico – chimice și biologice.

Posibilitatea de înmagazinare și circulație a apelor subterane se află în strânsă legătură cu alcătuirea litologică, dispoziția spațială și condițiile de alimentare, elemente care determină de fapt condițiile hidraulice ale acviferelor, funcție de care apele subterane sunt denumite freatice și de adâncime.

Apele freatice se află cantonate în primele orizonturi permeabile, până la circa 50 m adâncime, fiind sub influența directă a factorilor atmosferici.

Apele subterane de adâncime sunt cantonate la adâncimi mai mari, fiind închise prin orizonturi impermeabile.

Apele freatice sunt cantonate pe teritoriul României în trei macroregiuni: orogenul carpatic, depresiunile și bazinele intracarpatiche, depresiunile și bazinele extracarpatiche.

În orogenul carpatic precipitațiile sunt abundente, dar pantele mari ale reliefului asigură un drenaj foarte puternic. Din acest motiv, dar și datorită predominanței rocilor compacte, fisurate, apele freatice sunt cantonate preferențial în scoarța de alterare care nu poate asigura rezerve mari. Precipitațiile frecvente și abundente asigură însă o realimentare permanentă, din care provin numeroasele izvoare cu apă dulce din zona de munte.

În depresiunile intramontane, în depozitele permeabile se acumulează rezerve importante de ape freatice. Trebuie remarcată influența directă pe care o are litologia rocilor acestei mari regiuni hidrogeologice asupra acumulării apelor subterane.

În concluzie, zonele montane și submontane ale orogenului carpatic prezintă un interes minor din punct de vedere al aprovizionării cu apă prin foraje și în consecință nu se includ în estimările resurselor de apă subterană.

Apele de adâncime cu caracter ascensional sau artezian au o largă răspândire în regiunile sedimentare pericarpatiche, situându-se până la adâncimi de câteva mii de metri, lipsind aproape total în zonele cu roci compacte.

Pe teritoriul României se identifică 5 bazine arteziene – ascensionale majore care cantonează ape de adâncime. Regiunile carpatiche au rol de cumpănă față de regiunile depresionare din jur. În interiorul lor există însă depresiuni tectonice sau structuri ce favorizează acumularea apelor de adâncime cu caracter ascendent.

RAPORT DE MEDIU

Cele cinci bazine arteziene – ascensionale majore identificate pe teritoriul României sunt: Bazinul Pericarpatic, Bazinul Predobrogean, Bazinul Premaritim Dobrogean, Bazinul Transilvan, Bazinul Vestic.

Resursele exploatabile de ape subterane pe întreg teritoriul țării au rezultat:

Resursa totală – 304,9 m³/s (9,62 km³/an), din care:

- ape freatice – 149,4 m³/s (4,72 km³/an);
- ape de adâncime – 155,5 m³/s (4,90 km³/an).

Prin însumarea valorilor prezentate anterior, rezultă că potențialul teoretic al resurselor de apă ale României totalizează 137,774 km³/an, din care Dunărea contribuie cu 87,7 km³/an, râurile interioare cu 40,424 km³/an, iar apele subterane cu 9,62 km³/an.

3.4.2.3. Calitatea apelor

3.4.2.3.1. Apele de suprafață

Începând cu anul 2010, evaluarea calității apelor de suprafață în România, s-a realizat conform cerințelor Directivei Cadru a Apei 2000/60/CEE, transpusă în legislația românească prin Legea nr. 310/2004 (care modifică și completează Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare) pe baza elementelor biologice, chimice și hidromorfologice.

Evaluarea se realizează pe corp de apă, acesta fiind unitatea de bază care se utilizează pentru stabilirea, raportarea și verificarea modului de atingere al obiectivelor de mediu țintă ale Directivei Cadru a Apei. Prin „corp de apă de suprafață” se înțelege un element discret și semnificativ al apelor de suprafață ca: râu, lac, canal, sector de râu, sector de canal, ape tranzitorii, o parte din apele costiere.

Directiva Cadru Apă definește în art.2 starea apelor de suprafață prin: starea ecologică și starea chimică.

Pentru categoriile de ape de suprafață, evaluarea stării ecologice se realizează pe 5 stări de calitate, respectiv: foarte bună, moderată, slabă și proastă cu codul de culoare corespunzător (albastru, verde, galben, portocaliu și roșu).

Evaluarea stării ecologice/potențialului ecologic a corpurilor de apă de suprafață se realizează prin integrarea elementelor de calitate (biologice, fizico-chimice suport, poluanții specifici). Obiectivul de mediu pentru un corp de apă de suprafață se consideră a fi atins atunci când corpul de apă se încadrează în starea ecologică bună, respectiv potențialul ecologic bun.

Conform documentului „Sinteza calității apelor din România în anul 2013 - extras”, disponibil pe site-ul Administrației Naționale Apele Române, în anul 2013 au fost monitorizate și evaluate din punct de vedere al stării ecologice/potențialului ecologic un număr total de 908 corpuri de apă (din care pentru 8,37 % dintre corpuri de apă s-a evaluat starea/potențialul doar din punct de vedere fizico-chimic) și o lungime totală de 31892,6 km.

RAPORT DE MEDIU

3.4.2.3.2. Apele subterane

Resursele de apă subterană sunt constituite din depozitele de apă existente în straturi acvifere freatice și straturi de mare adâncime. Repartiția scurgerii subterane variază pe marile unități tectonice de pe teritoriul țării

3.4.3. Sol

3.4.3.1. Clase de calitate a solurilor

Solurile din Romania sunt cuprinse în cele 4 clase de calitate.

În cazul terenurilor arabile, care ocupă 63,77% din suprafața cartată, cele mai multe terenuri se grupează în domeniul claselor de calitate a II-a (28,40%) și a III-a (38,83%).

Practic în clasa I de calitate la arabil intră 6,3% din totalul terenurilor, restul claselor prezentând diferite restricții.

În cazul pășunilor și al fânețelor majoritare sunt clasele III-V, în cel al viilor, clasele II-IV, iar al livezilor, clasele III-IV.

3.4.3.2. Degradarea și poluarea solurilor

Suprafața agricolă din România a înregistrat un trend descrescător constant în perioada 2000-2013. Terenurile arabile, cele ocupate cu vii și livezi au înregistrat, de asemenea, scăderi comparativ cu anul 1990. În cazul suprafețelor ocupate cu pășuni s-au constatat creșteri în perioada 1990 - 2000, după care, de asemenea, au scăzut constant. Suprafețele ocupate cu fânețe, în perioada 1990 - 2013, au înregistrat un trend crescător cu un maxim la nivelul anului 2011.

Construirea haotică, fără respectarea unei strategii de urbanism coerentă și consecventă conduce la utilizarea nejudicioasă a zonelor destinate pentru construcții și la extinderea acestora în detrimentul celor naturale.⁴¹

3.4.3.3 Presiuni ale unor factori asupra stării de calitate a solurilor din România

Conform Raportului privind starea mediului în România în 2014 asupra stării de calitate a solurilor exercită presiuni următorii factori:

Îngrășăminte

Conform raportului anual privind starea mediului în România în 2014, numai 6,5 % din terenurile cultivabile au fost fertilizate cu îngrășăminte naturale în anul 2014, ceea ce, coroborat și cu datele fertilizării minerale, indică faptul că este necesară o echilibrare a balanței nutritive a acestor terenuri pentru a se realiza recolte sigure și stabile.

⁴¹ Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

RAPORT DE MEDIU

Produse pentru protecția plantelor

Consumul mediu de produse de uz fitosanitar la hectar de teren arabil a scăzut de la 1,18 kg s.a./ha în anul 1999 la 0,72 kg s.a./ha în anul 2014.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013 s-a constatat scăderea consumului de insectide (188 t) și creșterea consumului de erbicide (306 t) și fungicide (39 t), conform raportului anual privind starea mediului în România în 2014.

Situația amenajărilor de îmbunătățiri funciare

În anul 2014, comparativ cu anul 2013, au crescut suprafețele în care au fost executate lucrări de desecare-drenaj cu 245 ha și cele în care au fost executate lucrări de combatere a eroziunii solului cu 2.549 ha. Suprafața amenajată cu diverse lucrări în fondul agricol (administrate de ANIF și factori locali) în anul 2014 însuma 8.406.426 ha, cu 251.832 ha mai puțin decât în anul 1999.

Poluarea solurilor cu emisii de la termocentralele pe cărbune

În cadrul tematicii de cercetare abordate în ultimii ani s-au efectuat determinări ale caracteristicilor fizice și chimice ale solurilor din zona de influență a unor termocentrale și din analiza datelor obținute, se remarcă următoarele elemente:

- poluarea în faza incipientă a solurilor cu cantități mici-moderate de metale grele;
- acidificare slabă a solurilor, sub impactul emisiei scăzute de SO₂, ca urmare a utilizării lignitului, mai puțin bogat în sulf;
- efectele poluării cu emisii ale termocentralelor se extind pe un areal larg, dar cel mai afectat este cel din jurul unității, precum și din zona haldelor de steril, amplasate pe terenuri depresionare, cu pericol de pătrundere în apa freatică a metalelor grele și a noxelor acide, care prezintă o concentrație mai ridicată în materialele depozitate; de exemplu, în zona de influență a CET Mintia și Paroșeni, sunt afectate moderat 3.500 ha terenuri agricole, iar în zona de influență a CET Rovinari și Turceni, circa 30.000 ha sunt afectate slab și 25.000 ha sunt afectate moderat.

Deși, aparent mai puțin poluante decât metalurgia neferoasă, termocentralele pe cărbune impun o serie de măsuri, cum sunt:

- monitorizarea, în continuare, a stării de poluare a solurilor și vegetației din zonele afectate;
- re tehnologizarea unităților respective, prin înlocuirea filtrelor uzate, desulfurarea cărbunilor, mai ales în cazul utilizării celor bogați în sulf, recultivarea haldelor etc.

RAPORT DE MEDIU

Zone critice sub aspectul deteriorării solurilor

La nivel de țară se estimează că sunt afectate în diferite grade de procesele de pantă următoarele suprafețe: eroziunea prin apă 6.300.000 ha, prin vânt 378.000 ha, iar alunecările de diverse tipuri se manifestă diferit pe 702.000 ha.

Conform datelor provizorii sunt afectate de diferite procese de pantă 3.372.916 ha, din care foarte puternic excesiv 664.879 ha. Peste 33,5% (1.129.652 ha) din suprafața raportată se situează în regiunea Nord-Est, suprafețe importante afectate de eroziune și alunecări se găsesc și în regiunile Sud-Est (20,4% - 689.410 ha), Centru (440.745 ha), Vest (329.238 ha), Nord-Vest (316.809 ha).⁴²

Alte procese naturale și/sau antropice care afectează calitatea solurilor sunt:

- compactarea primară și/sau secundară, inventariată pe 1.553.276 ha, din care foarte puternic și excesiv pe 214.081 ha. Cele mai mari suprafețe se regăsesc în regiunile Vest (32,4%), Nord-Est (28,5%), Sud- Muntenia (14,7%) și Centru (12,2%);
- poluarea produsă prin sedimente din cauza eroziunii (colmatare), semnalată în 8 județe pe 13.299 ha, din care puternică pe 4.808 ha, foarte puternică și excesivă pe 2.014 ha. Aproximativ 85% din suprafața afectată este situată în regiunea Nord-Est (11.293 ha).⁴³

3.4.3.4 Poluări accidentale. Accidente majore de mediu

Poluările accidentale: sunt accidente de mediu care se produc în toate elementele acestuia și din motive foarte complexe.

Poluarea naturală - are importanță secundară în condițiile în care aportul antropic de poluanți devine tot mai grav:

- erupțiile vulcanice elimină gaze, vapori, particule solide, care sunt transportate pe mari distanțe de vânt și curenți de aer;
- eroziunea solului, eoliană sau cauzată de ploi, este cu atât mai intensă cu cât solul este lipsit de vegetație, în pantă sau într-o zonă cu rețea hidrografică bogată;
- reziduurile vegetale și animale degajă în urma descompunerii o serie de substanțe gazoase poluante.

Polenul sau fungii pot constitui aerosoli naturali care să influențeze negativ sănătatea populației umane;

Poluarea artificială este de natură:

- fizică (sonoră, radioactivă, termică);
- chimică, biologică (agenți patogeni virusuri, bacterii, fungi);

După mediul în care acționează poate fi:

- poluarea aerului;
- poluarea solului;
- poluarea apei.

⁴² Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

⁴³ Raportul anual privind starea mediului în România în anul 2014

RAPORT DE MEDIU

Creșterea alarmantă a poluărilor accidentale și în special a celor cu consecințe grave necesită măsuri urgente de eficientizare a activităților de control atât prin acțiuni sistematice directe, dar și printr-o mai bună cooperare între autoritățile teritoriale de mediu și agenții economici potențial poluatori. Poluările accidentale pot fi:

- poluări accidentale produse din cauze tehnologice și neglijențe umane;
- poluări accidentale ale localităților și terenurilor, cu produse petroliere, prin spargerea conductelor de transport a acestor produse;
- poluări accidentale datorate accidentelor de circulație;
- poluări accidentale cauzate de factori naturali;
- poluări accidentale, cu produse petroliere.

Autoritățile publice locale responsabile cu planificarea amenajării teritoriului, în colaborare cu autoritățile publice competente la nivel regional și județean, trebuie să ia măsurile necesare ca în politica de dezvoltare a teritoriului sau în alte politici relevante să fie luate în considerare obiectivele de prevenire a accidentelor majore și de limitare a consecințelor acestora.⁴⁴

Autoritățile publice competente la nivel regional și județean, în colaborare cu autoritățile publice responsabile cu planificarea amenajării teritoriului, iau măsurile necesare pentru ca politicile de dezvoltare și amenajare a teritoriului sau alte politici relevante și procedurile de punere în aplicare a acestora să țină cont, pe de o parte, de necesitatea menținerii unor distanțe adecvate, stabilite în funcție de nivelul de pericol, între amplasamentele cărora le sunt aplicabile prevederile hotărârii 804/2007 și zone rezidențiale, clădiri și zone de utilitate publică, căi principale rutiere, zone de recreere și zone protejate de interes și sensibilitate deosebite și, pe de altă parte, în cazul amplasamentelor existente, de necesitatea unor măsuri tehnice suplimentare conform prevederilor art. 6, astfel încât să se reducă riscurile pentru populație.

În scopul reducerii riscului de efecte domino, în cazul în care amplasamentele sunt poziționate de așa natură sau atât de aproape unul de altul încât să crească probabilitatea producerii unor accidente majore sau să se agraveze consecințele acestora, operatorii ar trebui să coopereze în ceea ce privește schimbul de informații pertinente și informarea publicului, inclusiv a amplasamentelor învecinate care ar putea fi afectate.⁴⁵

Ghidului de planificare teritorială în contextul directivelor SEVESO⁴⁶ recomandă ca planurile de amenajare teritorială ar trebui să verifice și să identifice compatibilitatea dintre amenajarea teritorială și amplasamente cu grad ridicat de pericol (atât în cazul celor existente, cât și pentru amplasarea unora noi) pe baza criteriilor prezentate în ghid. Este posibilă caracterizarea măsurilor de prevenire a riscurilor și reducere a impactului, considerând toate destinațiile posibile, în relație cu destinația principală, fie că este una rezidențială, industrială, de infrastructură etc.

⁴⁴ HG 804/2007 privind controlul asupra pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase;

⁴⁶ Ghid de planificare teritorială în contextul directivelor SEVESO

RAPORT DE MEDIU

Pentru a se asigura o mai bună protecție a zonelor rezidențiale, a zonelor de utilitate publică considerabilă și a mediului, inclusiv a zonelor de interes natural deosebit sau deosebit de vulnerabile, este necesar ca, în cadrul politicilor de amenajare a teritoriului sau în cadrul altor politici relevante puse în aplicare în cadrul SDTR, să se asigure distanțe adecvate între asemenea zone și amplasamente care prezintă astfel de pericole, iar, acolo unde sunt vizate amplasamente deja existente, să se pună în aplicare, dacă este necesar, măsuri tehnice suplimentare, astfel încât riscul pentru persoane sau pentru mediu să fie menținut la un nivel acceptabil.

La luarea deciziilor ar trebui să se țină seama de suficiente informații despre riscuri și de recomandările tehnice privind aceste riscuri. În cazul în care este posibil, pentru a se reduce sarcinile administrative, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii, procedurile și măsurile ar trebui să fie integrate în cele efectuate în temeiul altor acte legislative relevante.

3.5 Zgomotul

Zgomotul ambiental este o problemă internațională serioasă și mereu crescândă, care afectează în special populația urbană. Zgomotul este luat în considerare din ce în ce mai mult în evaluarea calității vieții într-un oraș sau în vecinătatea sa. Zgomotul ce provine de la traficul auto sau feroviar, aeroportuar, zonele industriale sau de la vecini duce la creșterea continuă a numărului de reclamații și dispute legale. În afară de crearea de disconfort, zgomotul poate să influențeze somnul, sănătatea, bunăstarea și valoarea proprietăților și poate produce stres, oboseală și pierderea irecuperabilă a auzului și s-a demonstrat că afectează negativ procesul de învățare în școli.

În cadrul programului de monitorizare a zgomotului urban, în perioada 2010-2011

s-a efectuat un studiu privind "Impactul poluării sonore asupra stării de sănătate a populației"⁴⁷, care a urmărit percepția subiectivă a disconfortului creat de zgomot, în 9 localități urbane cu populație de peste 250.000 de locuitori, continuându-se în 2012 în localități cu peste 100.000 de locuitori (Arad, Bacău, Baia-Mare, Botoșani, Brăila, Buzău, București, Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Ploiești, Pitești, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara).

S-a constatat faptul că pe primul loc se situează disconfortul sonor generat de zgomotul provocat de mijloacele de transport în comun (autobuze, troleibuze, tramvaie) din traficul rutier, urmat de traficul feroviar, aerian, naval. Prin măsurile privind reabilitarea termică a clădirilor de locuit, a crescut și confortul acustic, pe lângă cel termic, totuși în casele individuale aceste caracteristici sunt prezente cu o frecvență mai mare cu 10% față de apartamentele din blocuri de locuit (71,1% față de 68,8%)⁴⁸.

Procentul persoanelor deranjate de zgomotul produs de traficul rutier, din zone cu trafic intens, este de aproape 3 ori mai mare decât cel din zone rezidențiale cu trafic redus.

⁴⁷ Ministerul Sănătății, Institutul Național de Sănătate Publică - Centrul Național de Monitorizare a Riscurilor din Mediul Comunitar

⁴⁸ Raport anual privind starea mediului în România în anul 2012

RAPORT DE MEDIU

Aproximativ o treime din locatari acuză disconfortul produs de activități de construcție și demolare ale clădirilor, precum și cu aceeași pondere este reclamat zgomotul produs de activitățile comerciale.

În conformitate cu principiul subsidiarității așa cum este stabilit în Articolul 5 al Tratatului privind înființarea Comunității Europene, obiectivele Tratatului de obținere a unui nivel înalt de protecție a mediului și sănătății vor fi mai bine atinse prin completarea acțiunii Statelor membre cu o acțiune Comunitară care să obțină o înțelegere comună a problemei zgomotului. De aceea, trebuie ca datele privind nivelele de zgomot ambiental să fie colectate, comparate sau raportate în conformitate cu criteriile comparabile. Aceasta implică atât folosirea indicatorilor de armonizare și a metodelor de evaluare, ca și a criteriilor de aliniere a metodelor de întocmire a hărților de zgomot. Asemenea criterii și metode pot fi cel mai bine stabilite de Comunitate.

Hărțile de zgomot și planurile de acțiune în domeniul zgomotului de mediu sunt cerute de legislația europeană în vederea reducerii zgomotului în zonele urbane mari unde nivelurile expunerii pot provoca efecte dăunătoare asupra sănătății umane și a protejării zonelor liniștite împotriva creșterii zgomotului. Planurile de transport urban durabil vor contribui la respectarea acestor solicitări prin identificarea măsurilor menite să administreze zgomotul generat de transportul urban.

Această Directivă se aplică zgomotului ambiental la care sunt expuși în special oamenii în zonele urbane construite pe verticală, în parcurile și grădinile publice sau în zonele liniștite din aglomerări, în zonele liniștite din spațiile deschise, în apropierea școlilor, spitalelor și altor clădiri și zone sensibile la zgomot.

3.6 Starea florei și faunei

România posedă o biodiversitate unică, atât la nivelul ecosistemelor și speciilor, cât și la nivel genetic, ca urmare a poziționării sale geografice. La nivelul României se regăsesc cinci regiuni biogeografice, dintre care două, cea stepică și cea pontică, reprezintă elemente naturale noi la nivelul Uniunii Europene, cu introducerea a numeroase noi tipuri de habitate și specii. (Raportul privind starea mediului în România în 2013).

Regiunile biogeografice ce pot fi întâlnite la nivelul României sunt (figura 13):

- continentală (53%);
- alpină (23%);
- stepică (17%);
- panonică (6%);
- pontică (1%).

RAPORT DE MEDIU

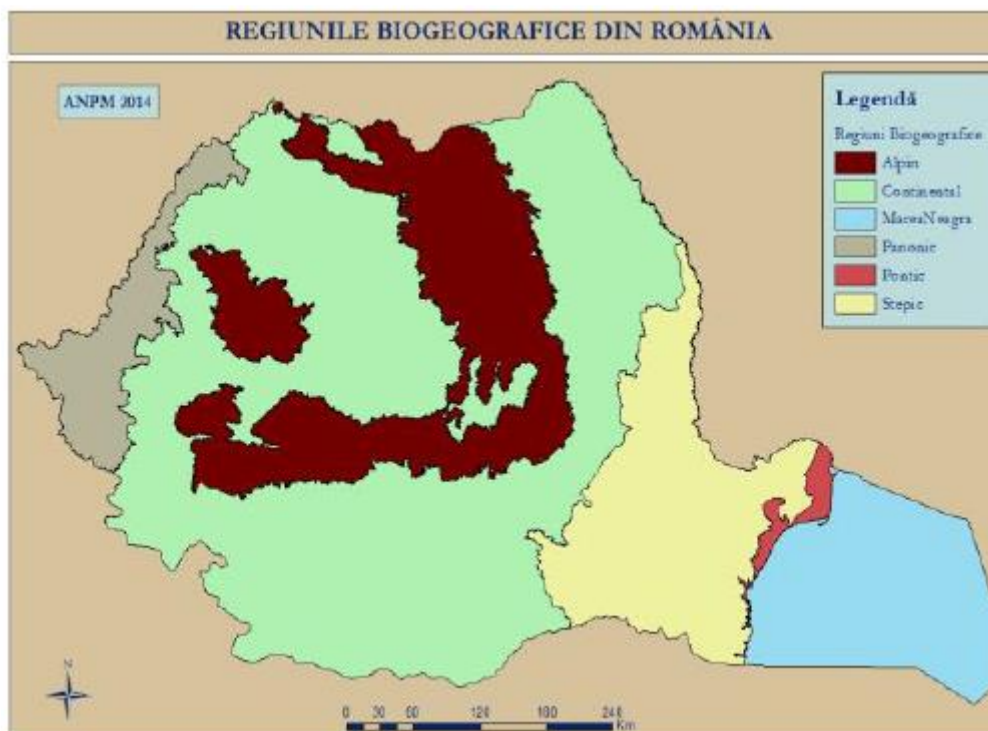

Figura 13. Regiuni biogeografice la nivelul României⁴⁹

Variatatea influențelor climatice, a formelor de relief cât și a litologiei, creează o mare diversitate a condițiilor hidro-geomorfologice și respectiv tipuri unice și extinse de habitate naturale, unele dintre acestea, posibil, unice în Uniunea Europeană. Lanțul carpatic reprezintă un habitat important al carnivorelor mari, adăpostind efective importante la nivelul Uniunii Europene. O altă zonă naturală de importanță europeană este Delta Dunării. Mlaștinile sale constituie un patrimoniu natural unic, cu o biodiversitate bogată și numeroase specii de păsări.

Flora și fauna sălbatică a României prezintă influențe mediteraneene, oceanice și continentale, constituind un patrimoniu natural de o deosebită valoare estetică, științifică și culturală. România adăpostește 3.630 de specii de plante, din care, până în prezent, 23 de specii sunt declarate monumente ale naturii. (Raportul privind starea mediului în România în 2013).

Lista Roșie a plantelor superioare din România (1994) cuprinde un număr de 1.438 de taxoni și infrataxoni (1.235 specii și 203 subspecii), distribuiți pe grupele taxonomice mari astfel: 26 Pteridofite, 7 Gimnosperme, 1.062 Dicotiledonate, 343 Monocotiledonate.

La nivel regional, biodiversitatea este caracterizată printr-o mare diversitate de tipuri de habitate naturale, precum și specii de floră și faună.

Cu excepția marilor zone agricole și a unor ecosisteme terestre și acvatice, aflate sub impactul negativ al unor surse de poluare, în care se înregistrează modificări ale structurii și dinamicii diversității biologice, restul mediului natural se păstrează în

⁴⁹ Sursa: Raportul privind starea mediului în România în 2014

RAPORT DE MEDIU

parametrii naturali de calitate, oferind condițiile necesare conservării diversității biologice specifice.

Impactul asupra biodiversității

Diversitatea biologică este într-o continuă amenințare din cauza intensificării activităților economice ce exercită presiuni puternice asupra mediului. (Raportul privind starea mediului în România în 2014)

Conform Raportului privind starea mediului în România în 2014, intensificarea activităților antropice conduce la modificări semnificative de ordin calitativ și cantitativ în structura și funcționarea ecosistemelor:

- erodarea diversității biologice: dispariția sau reducerea efectivelor unor specii, în special mamifere și păsări;
- fragmentarea habitatelor multor specii și întreruperea conectivității longitudinale (prin bararea cursurilor de apă) și laterale (prin îndiguirea zonelor inundabile, blocarea sau restrângerea drastică a rutelor de migrație a speciilor de pești și a accesului la locurile potrivite pentru reproducere și hrănire);
- restrângerea sau eliminarea unor tipuri de habitate sau ecosisteme din zonele de tranziție (perdele forestiere, aliniamente de arbori, zone umede din structura marilor exploatații agricole sau a marilor sisteme lotice) cu efecte negative profunde asupra diversității biologice și a funcțiilor de control al poluării difuze, eroziunii solului, scurgerilor de suprafață și evoluției undei de viitură, controlului biologic al populațiilor de dăunători pentru culturile agricole, reîncărcării rezervelor sau corpurilor subterane de apă;
- modificarea amplă, uneori dincolo de pragul critic, a configurației structurale a bazinelor hidrografice și a cursurilor de apă, asociată cu reducerea semnificativă a capacității sistemelor acvatică de a absorbi presiunea factorilor antropici care operează la scara bazinului hidrografic și cu creșterea vulnerabilității lor și a sistemelor socio-economice care depind de acestea;
- destructurarea și reducerea capacității productive a componentelor biodiversității din sectorul agricol;
- impactul asupra peisajului.

O altă categorie de activitate antropică ce produce impact asupra biodiversității este practicarea turismului necontrolat. Acesta conduce la deteriorarea și degradarea florei sălbatice, perturbarea speciilor de animale, degradarea solurilor în pantă prin nerespectarea traseelor marcate, precum și prin câmpări și focuri deschise în locuri nepermise, aruncarea de deșeuri menajere în spațiile neamenajate în acest scop. (Raportul privind starea mediului în România în 2014)

Activitățile antropice printre care extinderea intravilanului în interiorul ariilor naturale protejate sau în imediata vecinătate a acestora generează o presiune uriașă asupra ariilor naturale protejate. De asemenea, exploatarea excesivă a unor resurse naturale și fragmentarea unor habitate naturale periclitează viața sălbatică.

În Raportul privind starea mediului în România în 2014 au fost identificate următoarele categorii de presiuni antropice exercitate asupra biodiversității:

RAPORT DE MEDIU

a. Amenințări directe:

- pierderi de habitate și fragmentarea habitatelor din cauza urbanizării, dezvoltarea infrastructurii, exploatarea resurselor naturale;
- desecarea mlaștinilor sau utilizarea lor pentru culturi de specii alohtone (salcie energetică, plop euro-american de cultură, salcâm) în vederea obținerii profitului economic;
- abandonarea sistemelor tradiționale de folosire a terenurilor, în special în cazul pășunilor și fânețelor, arderea miriștilor, supra-pășunatul;
- reducerea rezervelor de ape subterane, ca urmare a executării de lucrări hidrotehnice a determinat uscarea parțială sau totală a zeci de hectare de pădure;
- supraexploatarea ecosistemelor și a speciilor: agricultura de tip industrial micșorează resursele solului și duc la eroziunea severă a versanților și la degradarea ecosistemelor;
- organizarea necorespunzătoare a activității de recoltare a fructelor de pădure și de vânătoare;
- pierderea de zone umede ca urmare a transformării acestora în terenuri agricole, folosirea neadecvată a zonelor umede, etc.;
- pericolul plantelor invazive;
- poluarea: ploile acide afectează pădurile, iar eutrofizarea exercită o presiune negativă asupra zonelor umede;
- utilizarea apei de suprafață în sisteme tip microhidrocentrale, fără a menține debitul de servitute;
- defrișarea.

b. Amenințări indirecte:

- depozitarea necontrolată de deșeuri în zone protejate;
- parcurile eoliene: impactul păsărilor zburătoare cu rotoarele turbinelor eoliene, precum și deteriorarea habitatului;
- existența unor conflicte între diverși utilizatori de terenuri: privatizarea pădurilor, slaba implementare și întărire a legislației privind protecția naturii, lipsa resurselor financiare și organizatorice ale instituțiilor implicate în conservarea biodiversității;
- slaba conștientizare a publicului;
- neacordarea atenției cuvenite educației ecologice în școli.

O altă sursă importantă de impact asupra biodiversității este reprezentată de fenomene meteorologice extreme – temperaturi foarte ridicate, furtuni puternice, grindină, cu impact atât de scurtă durată (arbori doborâți la pământ, compromiterea vegetației, mortalități animale, etc.), dar și de lungă durată prin fenomenul de încălzire globală care poate determina schimbări pe areale întinse și compromiterea definitivă a unor specii de plante și animale.

RAPORT DE MEDIU

Creșterea acoperirii terenurilor

Una din principalele cauze ale afectării ecosistemelor specifice pășunilor și fânețelor naturale este extinderea suprafețelor agricole în detrimentul sistemelor în regim natural și semi-natural. Ocuparea acestor terenuri în scopul dezvoltării urbane, industriale, agricole sau pentru transport a condus la degradarea, distrugerea și fragmentarea habitatelor, fiind una din principalele cauze a pierderii biodiversității.

Schimbările în utilizarea terenurilor sunt determinate de progresul economic și tehnologic, dar și de variațiile climatice. Suprafețele scoase din circuitul agricol au primit alte utilizări, precum amplasarea de parcuri eoliene, parcuri industriale, stații de telefonie mobilă, stații de epurare a apelor uzate, căi de comunicație, etc.

Terenurile cu destinație agricolă se reduc ca suprafață, dar agricultura devine intensivă. Crește cantitatea obținută la hectar, dar sunt compromise celelalte servicii oferite de ecosistem (de exemplu, posibilități de recreere în aer liber).

O altă cauză a schimbării utilizării terenurilor este extinderea intravilanului localităților în scopul realizării ulterioare de zone rezidențiale sau turistice. În situația în care extinderea are loc în imediata vecinătate a ariilor naturale protejate sau chiar în interiorul acestora se generează o presiune puternică asupra biodiversității.

De asemenea, supraexploatarea (prin vânătoare, pescuit, supra-pășunare), degradarea sau fragmentarea habitatelor poate conduce la dispariția sau scăderea până la un nivel critic a speciilor.

Creșterea populației

Dezvoltarea exponențială a populației umane a condus la extinderea spațială a sistemelor socio-economice și reducerea suprafețelor ocupate de ecosisteme în regim natural și semi-natural.

Creșterea nivelului de trai a condus la creșterea presiunii asupra biodiversității. Rata cu care oamenii consumă resursele naturale este direct proporțională cu standardul lor de viață. Creșterea nivelului de trai este asociată cu o presiune asupra resurselor neregenerabile (consum mai mare de apă), cu generarea unei cantități mai mari de deșeuri, cu extinderi ale zonelor locuite în zone cu potențial natural și deci cu un impact accentuat asupra mediului și implicit asupra biodiversității. (Raportul privind starea mediului în România în 2013).

Schimbarea peisajelor și ecosistemelor

Conform raportului privind starea mediului în România în 2014, în ultimele decenii, condițiile naturale și peisajul din România au fost influențate în principal de evoluția activităților economice și de creșterea economică a ultimilor ani, bazată pe o exploatare excesivă a resurselor naturale. În aceste condiții, multe specii de plante și animale sunt amenințate cu dispariția.

Modificarea peisajului reprezintă primul indicator al deteriorării mediului înconjurător. La caracterizarea stării unui ecosistem de nivel regional trebuie acordată o atenție deosebită impactului asupra peisajului, la nivelul fiecăruia din cele 3 componente ale

RAPORT DE MEDIU

sale: elementele culturale (așezări, infrastructură, construcții, activități umane), biodiversitatea și structura geomorfologică (relief, caracteristici geologice, hidrologice).

Schimbarea utilizării terenurilor generată de extinderea urbană, infrastructurile de transport și intensificarea practicilor agricole sau silvice poate conduce la fragmentarea habitatelor și reducerea efectivului unor specii, sau în cazuri mai grave chiar la dispariția unor specii.

De asemenea, turismul necontrolat poate conduce la afectarea biodiversității, prin înmulțirea potecilor și a vetrelor ilegale de foc, aruncarea deșeurilor, colectarea de către turiști a unor specii protejate de floră sălbatică.

Presiuni antropice asupra ecosistemului marin

Conform raportului privind starea mediului în România în 2014, **principalele presiuni antropice identificate în zona costieră românească** provin din dezvoltarea accentuată a diferitelor activități socio-economice în spațiul natural al zonei costiere: turism și recreere, construcții/cartiere de case de vacanță în zone turistice, extindere și modernizare porturi turistice existente, porturi și navigație, pescuit marin, agricultura și industria alimentară, industria petrochimică, rafinării etc.

Desfășurarea acestor activități a condus la distrugerea habitatelor, eroziune costieră, poluarea apei și sărăcirea resurselor naturale.

De asemenea, în raportul privind starea mediului în România în 2014 se mai menționează că o altă cauză a degradării zonei costiere românești a fost creșterea rapidă a populației în arii rezidențiale, în zone destinate anterior turismului și dezvoltarea rapidă a infrastructurii aferente. Acestor cauze le mai poate fi asociată și exploatarea la scară mare a resurselor naturale.

O altă sursă de presiune asupra biodiversității marine este reprezentată de traficul maritim, incluzând traficul ambarcațiunilor de agrement (foarte frecvent și intens în sezonul estival. Traficul maritim poate conduce la deversarea de nutrienți, producerea zgomotului subacvatic, pierderi de produse petroliere și răspândirea de organisme non-indigene, exotice.

De asemenea, o altă sursă de presiune asupra biodiversității menționată în raportul privind starea mediului în România este expansiunea urbană/acoperirea spațiului plajelor cu construcții și extinderea pe verticală/ridicarea nivelului vechilor construcții istorice/terase de pe plajă prin executarea mai multor etaje deasupra acestora (zona Mamaia), precum și dezvoltarea necontrolată a construcțiilor turistice provizorii și a activităților de turism, recreere și agrement peste capacitatea de suportabilitate a mediului costier. Dublarea populației în sezonul estival, asociată cu creșterea/dublarea cantității de apă uzată menajeră care necesită epurare, creșterea/dublarea traficului auto și al navigației de agrement, cu creșterea emisiilor și a nivelului de zgomot exercită presiuni semnificative asupra biodiversității marine.

Construcțiile hidrotehnice de pe litoralul românesc au determinat, în timp, o scădere a biodiversității din cauza proceselor de eroziune, modificarea morfologiei țărmului și

RAPORT DE MEDIU

ale pantei fundului, schimbări în structura substratului, creșterea conținutului de substanță organică în apă și sedimente, creșterea turbidității.

Presiunile locale generatoare de substanțe organice/poluanți sunt concentrate în partea sudică a litoralului românesc al Mării Negre, această zonă fiind mai dezvoltată din punct de vedere industrial și urbanistic.

Altă sursă de presiune asupra ecosistemului marin este reprezentată de activitățile de prospectare și explorare pentru petrol și gaze. Atât în cazul prospectării seismice, cât și în cazul prospectării prin foraje au fost identificate mai multe surse de poluare: tăieturi, detritus sau materiale solide de foraj; nămol / noroi de foraj; emisii atmosferice; zgomot subacvatic; deversări accidentale etc..

3.7 Arii naturale protejate. Starea patrimoniului natural

În România au fost desemnate, în scopul asigurării măsurilor speciale de protecție și conservare în sit a bunurilor patrimoniului natural, următoarele categorii de arii naturale protejate:

a) de interes național: rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale;

b) de interes internațional: situri naturale ale patrimoniului natural universal, geoparcuri, zone umede de importanță internațională, rezervații ale biosferei;

c) de interes comunitar sau situri "Natura 2000": situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică;

d) de interes județean sau local: stabilite numai pe domeniul public/privat al unităților administrativ teritoriale, după caz, conform raportului privind starea mediului în România în 2014.

Arii naturale protejate de interes național

În conformitate cu raportarea EIONET- CDDA (Common Database on Designated Areas) către Agenția Europeană de Mediu (EEA) din 15 martie 2015, în anul 2014 existau 951 arii naturale protejate de interes național.

Tabel 11. Suprafața ariilor naturale protejate la nivel național în 2014

Categorii de arii naturale protejate	Număr	Suprafață (ha)
Rezervații științifice	45	24.654
Parcuri naționale	13	316.872
Monumente ale naturii	206	15.413
Rezervații naturale	671	324.182
Parcuri naturale	15	772.810
Arii de protecție specială avifaunistică (SPA)	148	369.732
Situri de importanță comunitară (SCI)	383	4.147.368

RAPORT DE MEDIU

Rezervații ale biosferei	3	664.446
Zone umede de importanță internațională (situri RAMSAR)	19	1.089.448

Sursa: Raportul privind starea mediului în România în 2014

Arii naturale protejate de interes internațional

La nivelul României se regăsesc 22 arii de interes internațional, dintre care 3 rezervații ale biosferei și 19 situri RAMSAR.

Rezervații ale biosferei

Conceptul și denumirea de „Rezervație a Biosferei” au fost promovate cu peste 25 de ani în urmă (1971), prin Programul „*Omul și Biosfera*”, sub auspiciile UNESCO. Prin acest concept s-a avut în vedere conservarea unor zone naturale caracteristice, ecosisteme reprezentative capabile de menținere și extindere a unor specii de plante și animale pe cale de dispariție sau în pericol. La nivelul României există trei rezervații ale biosferei: *Delta Dunării* (1991), *Retezat* (1979), *Pietrosul Rodnei* (1979), dintre care Rezervația Deltei Dunării se distinge, atât ca suprafață, cât și ca nivel al diversității biologice, având triplu statut internațional: Rezervație a Biosferei, Sit Ramsar (zonă umedă de importanță internațională), Sit al Patrimoniului Mondial Natural și Cultural.

Situri Ramsar

Zonele umede au fost definite ca fiind întinderile de bălți, mlaștini, ape naturale sau artificiale, permanente sau temporare, unde apa este stătătoare sau curgătoare, dulce sau sărată, inclusiv întinderi de apă marină a căror adâncime la reflux nu depășește șase metri.

La nivelul anului 2014, România deține 19 situri Ramsar, prezentate în tabelul 12.

Tabel 12. Situri RAMSAR existente în România

Nr.	Denumire	Județ	Suprafața (ha)
1	Delta Dunării	Tulcea, Constanța	580000
2	Parcul Natural Porțile de Fier	Caraș - Severin, Mehedinți	115666
3	Ostroavele Dunării - Bugeac - Iortmac	Călărași, Constanța	82832
4	Confluența Olt-Dunăre	Olt, Teleorman	46623
5	Blahnița	Dolj	45286
6	Calafat-Ciuperceni-Dunăre	Dolj	29206
7	Bistreț	Dolj	27482
8	Dunărea Veche - Brațul Măcin	Brăila, Tulcea, Constanța	26792

RAPORT DE MEDIU

9	Parcul Natural Comana	Giurgiu	24963
10	Brațul Borcea	Călărași, Ialomița	21529
11	Confluența Jiu-Dunăre	Dolj	19800
12	Suhaia	Teleorman	19594
13	Balta Mică a Brăilei	Brăila	17586
14	Lunca Mureșului	Arad, Timiș	17166
15	Canaralele de la Hârșova	Ialomița, Constanța	7406
16	Iezerul Călărași	Călărași	5001
17	Lacul Techirghiol	Constanța	1462
18	Tinovul Poiana Stampei	Suceava	640
19	Complexul Piscicol Dumbrăvița	Brașov	414

Arii naturale protejate de interes comunitar

Ca stat membru al Uniunii Europene, România are obligația de a contribui la asigurarea biodiversității pe teritoriul Uniunii Europene prin conservarea habitatelor naturale precum și a faunei și florei sălbatice.

Pe teritoriul Uniunii Europene a fost constituită o rețea ecologică europeană de arii naturale protejate, rețeaua "NATURA 2000", al cărei scop este menținerea sau, dacă este cazul, restabilirea tipurilor de habitate naturale și a habitatelor speciilor într-o stare de conservare favorabilă, pe cuprinsul ariilor lor de răspândire naturală.

În anul 2007, în România au fost desemnate 273 situri de importanță comunitară prin *OM 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România* și 108 arii de protecție specială avifaunistică prin *HG 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România*.

Ulterior, în 2011 au fost desemnate alte arii protejate de interes comunitar. După aprobarea ordinului nr. 2387 din 29 septembrie 2011 pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România și a hotărârii nr. 971 din 5 octombrie 2011 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 **în România există 383 situri de importanță comunitară și 148 arii de protecție specială avifaunistică.**

Conform raportului anual privind starea mediului în România în 2014, prin desemnarea noilor situri și modificarea limitelor celor desemnate în anul 2007, suprafața acoperită de siturile Natura a crescut astfel:

- de la 12,5% din suprafața țării în 2007 la 15,5% din suprafața țării ocupată de SPA-uri în 2012;
- de la 13,8% din suprafața țării ocupată de SCI-uri în 2007 la 17,4% în 2012.

RAPORT DE MEDIU

Astfel, după desemnarea noilor situri Natura 2000, procentul din suprafața țării ocupat de aceste arii protejate a crescut de la 17,84% la 23,38%.

Conform articolului 17 din Directiva Habitate, România ca stat membru UE avea obligația raportării către Comisia Europeană a datelor privind distribuția speciilor și habitatelor de interes comunitar. Proiectul de Asistență Tehnică 2007.19343.04.03 „*Stabilirea Registrului Național Integrat al speciilor de floră, faună sălbatică și al habitatelor naturale de interes comunitar din România*”, implementat de ANPM, a avut ca rezultat realizarea unei aplicații online cunoscută sub numele de RNI-IBIS disponibilă la adresa www.ibis.anpm.ro. Un modul al aplicației RNI-IBIS este dedicat Siturilor Natura 2000, iar un alt modul – modulul BIMS care are ca scop gestionarea informațiilor privind distribuția speciilor și habitatelor de interes comunitar și național.

Managementul ariilor naturale protejate din România

Managementul ariilor naturale protejate se realizează în conformitate cu prevederile OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice aprobată prin Legea 49/2011 modificată prin OUG nr. 31/04.06.2014 și OG nr. 20/26.08.2014, ale HG nr. 1000/2012 privind reorganizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Protecția Mediului și a instituțiilor publice aflate în subordinea acesteia și ale OM nr. 1052 / 03.07.2014 privind aprobarea Metodologiei de atribuire în administrare și custodie a ariilor naturale protejate, modificat prin OM nr. 1571/16.09.2014.

Situația atribuirii în administrare/custodie a ariilor naturale protejate la sfârșitul anului 2014:

- 53 contracte de administrare;
- 315 convenții de custodie;

Conform raportului privind starea mediului în România în 2014, la sfârșitul anului 2014 exista un număr de 12 planuri de management aprobate, respectiv pentru Parcul Natural Grădiștea Muncelului Cioclovina, Parcul Național Munții Măcinului, Parcului Național Piatra Craiului, Parcul Natural Porțile de Fier, Parcul Național Călimani, Parcul Natural Bucegi, Parcul Natural Balta Mică a Brăilei, siturile Natura 2000 Lacurile de acumulare Buhuși - Bacău – Berești, Plopeni și Poiana cu narcise de la Negrași și pentru ariile naturale protejate de interes național Rezervația de orbeți de la Apahida și rezervația naturală Muzeul Trovanților. De asemenea, au fost promovate acte normative pentru aprobarea regulamentelor și consiliilor științifice și consultative ale parcurilor naturale și naționale.

3.8 Factori de risc natural

La nivel european, în 2010, Comisia Europeană a elaborat Strategia de securitate internă a UE în acțiune: cinci pași către o Europă mai sigură. Aceasta stabilește un program comun pentru statele membre, Parlamentul European și agențiile UE pentru abordarea principalelor provocări la adresa securității Uniunii Europene: faptele grave de criminalitate organizată, terorismul, criminalitatea informatică, securitatea frontierelor și gestionarea dezastrelor naturale și dezastrelor provocate de om.

Obligațiile României care decurg din această strategie sunt:

RAPORT DE MEDIU

- demararea procesului de evaluare a riscurilor la nivel național;
- abordarea multi-hazard și multi-risc;
- evaluarea riscurilor cu impact la nivel național și elaborarea hărților de risc;
- transmiterea către Comisia Europeană a datelor și informațiilor necesare obținerii unei imagini de ansamblu a riscurilor la care este expusă UE.

Tipurile de risc (definite de OUG nr. 21/2004) pot fi de natura incendiilor, cutremurelor, inundațiilor, accidentelor, exploziilor, avariilor, alunecărilor sau prăbușirilor de teren, incluzând atât riscul natural, cât și riscul tehnologic.

În categoria riscurilor naturale sunt cuprinse: cutremurele de pământ, inundațiile și alunecările de teren.

România prezintă vulnerabilitatea crescută în fața hazardurilor naturale: zonă seismică extinsă, zone cu risc în ceea ce privește inundațiile, zone cu risc în ceea ce privește seceta și deșertificarea. Există zone cu vulnerabilitatea ridicată la riscuri naturale (inundații, alunecări de teren, viituri) ca urmare a lipsei lucrărilor de protecție specifice sau a calității slabe a celor existente.

Conform SDTR, cele mai expuse județe la riscurile de inundații recurente sunt Brăila, Galați și Călărași, însă majoritatea localităților din lungul principalelor râuri (Dunăre, Siret, Prut, Mureș, Ialomița, Someș,) sunt vulnerabile.

În ceea ce privește calitatea solului, mai ales a celui agricol, cele mai vulnerabile județe la schimbările climatice sunt: Mureș, Giurgiu, Teleorman, Olt, Dâmbovița, Argeș, Vâlcea, Gorj.

Cauzele care determină evoluția liniei țărmului sunt de natură climatică, tectonică și antropică. Principala cauză a schimbării liniei țărmului românesc a fost construirea, cu ani în urmă, a unor diguri perpendiculare pe linia țărmului, rolul acestora fiind de a diminua acțiunea mecanică a valurilor. Conform SDTR, construirea acestor diguri a condus la schimbarea cursului curenților marini, ceea ce a avut un efect direct asupra proceselor de acumulare și abraziune.

Realizarea unor lucrări de ameliorare a cursurilor de apă a condus la diminuarea cantității de sedimente transportate.

Principalul factor de risc ecologic al zonei costiere este reprezentat de eroziune, fenomen înregistrat în acest moment pe aproape întreg litoralul românesc și din cauza căruia se pierd anual suprafețe importante de teren.

Activitățile economice sunt considerate a fi cei mai mari poluatori ai mediului. Conform estimărilor prezentate de Agenția Națională pentru Protecția Mediului, majoritatea poluanților emiși în atmosferă în 2010 au ca principale surse producția de energie, transportul rutier, sectorul zootehnic, stațiile de epurare a apelor, industria metalurgică și siderurgică.

RAPORT DE MEDIU

3.9 Factori de risc tehnologic

În baza articolului 13 din Hotărârea de Guvern nr. 804/2007 privind controlul asupra pericolelor de accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase, se stabilesc cerințelor minime de siguranță pentru planificarea amenajării teritoriului luându-se în considerare amplasarea obiectivelor care se supun prevederilor hotărârii în scopul limitării consecințelor accidentelor majore pentru populație și mediu și necesitatea menținerii unor distanțe adecvate între aceste amplasamente și zone rezidențiale, clădiri și zone de utilitate publică, căi principale rutiere, zone de recreere și zone protejate de interes și sensibilitate deosebite.

În circumstanțele fundamentării unor criterii de evaluare a gravității consecințelor accidentului tehnic - materializate în adoptarea unei scări convenționale de cuantificare a gravității - pot fi delimitate trei domenii caracteristice riscului tehnic:

- domeniul riscului neglijabil, asociat de regulă avariilor minore, cu consecințe de gravitate redusă, rare și foarte rare;
- domeniul riscului acceptabil, aferent avariilor minore frecvente sau avariilor majore rare și foarte rare;
- domeniul riscului inacceptabil, aferent avariilor majore, cu probabilitate de producere care nu poate fi neglijată sau frecvențe.

Accidentelor tehnice care se încadrează în domeniul riscului inacceptabil trebuie să li se acorde o atenție deosebită, prin recurgerea la mijloace tehnice și manageriale în măsură să reducă probabilitatea producerii evenimentelor nedorite și/sau să diminueze impactul acestor evenimente asupra țințelor potențiale.

Exploatarea eficientă a liniilor și instalațiilor tehnologice presupune funcționarea cvasicontinuă a acestora, prin diminuarea substanțială a ponderii opririlor cauzate de diferite cedări/defectări, în circumstanțele protejării corespunzătoare a sănătății personalului angajat și populației, ale menținerii integrității fizice a echipamentelor tehnologice și ale conservării calității mediului ambiant. O componentă esențială a oricărei analize de risc o constituie identificarea tuturor factorilor de risc implicați în punerea în operă a sistemelor tehnice/tehnologice.

Ținând seama de fazele și etapele punerii în operă a unui sistem tehnic/tehnologic, identificarea și sistematizarea factorilor de risc presupune gruparea acestora în următoarele trei mari categorii:

a) factori intrinseci, caracteristici sistemului tehnic/tehnologic considerat: sunt asociați fazelor de concepție și de realizare ale sistemului și exprimă, în esență, viciile cu care acestea intră în exploatare la beneficiar;

b) factorii asociați condițiilor de exploatare și amplasare teritorială: sunt asociați tuturor acțiunilor distructive exercitate asupra sistemului tehnic/tehnologic, pe durata exploatării acestuia;

RAPORT DE MEDIU

c) factorul uman implicat în faza de exploatare: grupează toate erorile umane care se manifestă în activitățile de mentenanță și de exploatare tehnologică, de-a lungul duratei de servicii privind sistemul tehnic/tehnologic.

În ceea ce privește prezența amplasamentelor cu risc de accidente majore, planurile de amenajare teritorială trebuie să verifice și să identifice compatibilitatea dintre amenajarea teritorială și aceste amplasamente (atât în cazul celor existente, cât și pentru amplasarea unora noi). În vederea atingerii acestui obiectiv este posibilă caracterizarea măsurilor de prevenire a riscurilor și reducerea a impactului, considerând toate destinațiile posibile, în relație cu destinația principală, fie că este una rezidențială, industrială, de infrastructură, etc.

3.10 Managementul deșeurilor

Măsurile specifice propuse pentru un management eficient al deșeurilor cu scopul de a contribui la dezvoltarea teritorială a României:

- **Măsură - Echiparea localităților rurale cu infrastructură tehnico-edilitară**

Acțiuni:

- managementul integrat al deșeurilor: realizare/extindere/modernizare de platforme de depozitare, cooperare intercomunală pentru identificarea unui sistem comun de management al deșeurilor, cu precădere în comunele în care nu sunt furnizate
- includerea comunelor în asociațiile de dezvoltare intercomunitară la nivel de județ pentru utilități publice (managementul deșeurilor / salubritate);
- valorificarea potențialului de producere a energiei din resurse regenerabile în zona montană (biomasă lemnoasă, biodeșeuri).

- **Măsură - Echiparea localităților montane cu infrastructură tehnico-edilitară**

Acțiuni:

Implementarea și extinderea sistemelor integrate de management al deșeurilor (închiderea depozitelor neconforme și ecologizarea lor, amenajarea de platforme pentru colectarea deșeurilor, achiziționarea și instalarea de containere pentru colectare selectivă, achiziționarea de autogunoiere, achiziționarea de concasoare pentru deșeurile din construcții, înființarea de centre de reciclare a deșeurilor, etc.), cu precădere în localitățile montane care nu dispun de servicii de salubritate.

3.11 Starea patrimoniului cultural imobil

România are un patrimoniu cultural imobil de mare valoare și atractivitate turistică. În România sunt înregistrate 29.540 de obiective de patrimoniu înscrise în Lista monumentelor istorice, iar 8 situri sunt înscrise pe lista patrimoniului mondial UNESCO.

Distribuția monumentelor cu valoare arhitecturală și istorică este una relativ echilibrată. Județele în care se constată o concentrare a obiectivelor din categoria

RAPORT DE MEDIU

monumente și ansambluri de arhitectură sunt: Sibiu (801), Brașov (782), Argeș (767), Mureș (736), Prahova (723) și Iași (703), conform SDTR.

Teritoriul protejat reprezintă circa 0,5% din teritoriul național, patrimoniul rural este sub-reprezentat, iar patrimoniul urban este supra-reprezentat. De asemenea, centrele urbane și rurale nu beneficiază de protecție, iar operațiunile de reabilitare a patrimoniului sunt relativ puțin numeroase.

Există la nivelul teritoriului național o infrastructură culturală diversificată (muzee, săli de spectacole, biblioteci, cămine culturale, case de cultură), majoritatea aparținând domeniului public al statului sau al colectivităților locale. Asigurarea resurselor financiare și umane pentru întreținerea acestor obiective reprezintă o provocare pentru autoritățile care le au în patrimoniu.

Absența politicilor publice de educare și culturalizare a populației din mediul rural a condus la apariția disparităților rural-urbane în domeniul cultural și la degradarea treptată a localurilor infrastructurilor culturale.

Din punct de vedere al **indicelui vitalității culturale locale**, la nivel național, primul loc îl ocupă municipiul Cluj-Napoca, cu un indice de vitalitate culturală de 1,09, urmat de Sibiu - 0,88, Sfântu Gheorghe - 0,86, Timișoara - 0,84, Alba Iulia - 0,57, Iași - 0,56, Bistrița - 0,52. Orașele mari (București, Cluj-Napoca, Timișoara, Oradea, Constanța, Sibiu) întrunesc condițiile cele mai avantajoase pentru dezvoltarea produselor culturale conform SDTR. La nivelul României există aproximativ 20 de zone urbane funcționale, dintre care cel puțin 3 cu vocație internațională: București, Timișoara, Cluj-Napoca.

Rețeaua de orașe este bine dezvoltată. Cele 320 de localități urbane (dintre care 103 municipii) sunt distribuite relativ echilibrat la nivel teritorial, cu o medie de 8 orașe pe județ; dintre acestea se detașează județele Suceava, Prahova și Hunedoara. Dar există și județe cu un număr mai mic de 4 orașe (Giurgiu, Bistrița Năsăud, Brăila, Galați și Sălaj).

Majoritatea orașelor aparțin categoriei orașelor mici, cu o populație cuprinsă între 5.000 și 20.000 de locuitori. Rețeaua urbană este compusă din orașe mici și mijlocii (aprox. 90% din totalul orașelor);

Patrimoniul cultural și istoric este bogat, diversificat și relativ bine distribuit în teritoriu. Cele mai bogate județe, cu peste 700 de obiective culturale și istorice sunt: Sibiu, Brașov, Argeș, Mureș, Prahova și Iași. (sursa SDTR).

3.12 Mediul urban

Zonele urbane joacă un rol important în atingerea obiectivelor Strategiei UE pentru Dezvoltare Durabilă. În ariile urbane, dimensiunea de mediu, cea economică și cea socială interferează cel mai puternic. În orașe sunt concentrate cele mai multe probleme de mediu, și tot acolo este locul unde se regăsesc cei mai mulți agenți economici și cele mai multe investiții.

Patru din cinci cetățeni europeni trăiesc în mediul urban și calitatea vieții lor este direct influențată de starea mediului urban. O calitate înaltă a mediului urban

RAPORT DE MEDIU

contribuie de asemenea la atingerea priorității Strategiei Lisabona revizuite, și anume “să facem din Europa un loc mai atractiv pentru a trăi și a investi”. Atractivitatea orașelor europene va întări potențialul de creștere și de generare de locuri de muncă, și, prin urmare, orașele sunt factori cheie pentru implementarea Agendei Lisabona.

Există preocupări tot mai intense privind starea mediului urban în Europa. Provocările de mediu cu care se confruntă orașele au consecințe semnificative pentru sănătatea umană, calitatea vieții cetățenilor din mediul urban și performanța economică a orașelor.

Provocări de mediu cu care se confruntă zonele urbane

Majoritatea orașelor se confruntă cu un set comun de probleme de bază, precum calitatea scăzută a aerului, înaltul nivel de trafic și congestie a traficului, nivelul crescut de zgomot ambiental, mediu construit de calitate scăzută, terenuri abandonate, emisii de gaze cu efect de seră, zone nesistemizate, generarea de deșeuri și ape uzate.

Cauza acestor probleme include modificări în stilul de viață (creșterea dependenței de mașinile proprietate, creșterea numărului de gospodării individuale, creșterea utilizării resurselor pe cap de locuitor) și modificările demografice, de care trebuie să se țină seama la dezvoltarea soluțiilor. Soluțiile trebuie să fie orientate spre viitor, să încorporeze aspecte legate de prevenirea riscurilor, precum anticiparea schimbărilor climatice (de ex. creșterea inundațiilor) sau reducerea progresivă a dependenței de combustibili fosili.

Obiectivele Strategiei Tematice pentru Mediul urban

Măsurile prezentate în această strategie au scopul de a contribui la o mai bună implementare a politicilor de mediu ale UE și a legislației la nivel local, prin sprijinirea și încurajarea autorităților locale de a adopta o abordare mai integrată a managementului urban și prin invitarea statelor membre să sprijine acest proces și să exploateze oportunitățile oferite la nivelul UE.

Daca va fi implementată la toate nivelurile, Strategia va contribui la îmbunătățirea mediului urban, conducând la creșterea atractivității orașelor și la îmbunătățirea condițiilor de viață, muncă, la atragerea de investiții și la reducerea impactului negativ al orașelor asupra mediului la cel mai extins nivel, de exemplu în ceea ce privește schimbările climatice.

Măsuri

Abordarea integrată a managementului de mediu la nivel local și a transportului în mod deosebit, pe baza consultării efective a tuturor factorilor implicați este un element cheie pentru implementarea legislației de mediu și atingerea unor îmbunătățiri pe termen lung în ceea ce privește performanța și calitatea mediului. Este necesară sprijinirea autorităților locale în adoptarea acestor tehnici de management. Comisia Europeană încurajează statele membre, autoritățile locale și regionale să deruleze programe în vederea promovării construcțiilor durabile în orașele lor.

RAPORT DE MEDIU

Designul urban durabil (planificarea corespunzătoare a utilizării terenurilor) va contribui la reducerea răsfirării urbane și la reducerea pierderii de habitate naturale și a biodiversității.

Managementul integrat al mediului urban ar trebui să întărească politicile de utilizare durabilă a terenurilor, care să evite răsfirarea urbană și să reducă proporția terenurilor scoase din circuitul agricol, și să includă promovarea biodiversității urbane și să mărească nivelul de conștientizare în rândul locuitorilor din orașe.

Mediul și calitatea vieții

Planurile de asigurare a unui transport urban durabil vor contribui la reducerea poluării aerului și a celei fonice, la încurajarea ciclismului și a mersului pe jos, îmbunătățind sănătatea. Metodele durabile de construcție vor contribui la promovarea confortului, siguranței, accesibilității și reducerii impactului asupra sănătății generat de poluarea aerului exterior sau de interior, în special în privința sistemelor de încălzire.

Transportul joacă un rol critic în contextul schimbărilor climatice, al calității aerului și dezvoltării durabile. În contextul dezvoltării durabile se va lua în considerare un set complex de acțiuni necesare îmbunătățirii mediului urban, incluzând noile standarde aplicate vehiculelor (EURO 5, EURO 6), ceea ce se va reflecta asupra măsurilor de promovare pe scară mai largă a aplicării diferențiate în zonele sensibile din punct de vedere al mediului și a zonelor cu nivel scăzut de emisii, cu restricții pentru transportul poluant.

Hărțile de zgomot și planurile de acțiune în domeniul zgomotului ambiant sunt cerute de legislația europeană în vederea reducerii zgomotului în aglomerările cu o populație mai mare de 100000 locuitori unde nivelurile expunerii la zgomot pot provoca efecte dăunătoare asupra sănătății umane, precum și pentru protejarea zonelor liniștite împotriva creșterii zgomotului. Planurile de transport urban durabil vor contribui la respectarea acestor solicitări prin identificarea măsurilor menite să administreze zgomotul generat de transportul urban.

Crearea unor zone urbane de înaltă calitate solicită o strânsă coordonare între diverse politici și inițiative, și o mai bună cooperare între diverse niveluri de administrație. Statele membre au responsabilitatea de a ajuta autoritățile locale și regionale să îmbunătățească performanța de mediu din orașele aflate pe teritoriul lor. Măsurile de sprijin furnizate prin intermediul acestei strategii ar trebui să contribuie la furnizarea de ajutor pentru autoritățile locale și alți actori pentru identificarea măsurilor potrivite situațiilor lor particulare, profitând de avantajul schimbului de informații în spațiul Uniunii Europene.

RAPORT DE MEDIU

3.13 Aspecte privind utilizarea substanțelor și amestecurilor chimice periculoase

Conform legislației cadru a chimicalelor, Regulamentul (CE) nr.1272/2008 (CLP) privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, analizează și interpretează datele de risc privind sănătatea, referitoare la intoxicațiile cu produse chimice (pesticide utilizate în agricultură, neagricole, dezinfectanți, detergenți, etc.).

Obiectivul principal îl reprezintă scăderea cazurilor de intoxicații accidentale și voluntare, dar și reducerea numărului cazurilor grave și a celor letale.

Sistemul REACH înlocuiește mai mult de 40 de directive și regulamente și creează un singur sistem aplicabil tuturor produselor chimice.

Regulamentul REACH este completat de Regulamentul CE nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice și a amestecurilor (CLP).

Regulamentul CE nr. 1272/2008 (CLP) include criteriile de clasificare și regulile de etichetare ale Sistemului Global Armonizat (GHS) al Națiunilor Unite (ONU) în cadrul legislației comunitare și reia dispozițiile sistemului REACH, stabilind inventarul clasificărilor și al etichetărilor.

- urmărește să facă mai multe în vederea protejării mediului și a sănătății utilizatorilor;
- face ca industria să fie mai responsabilă în ceea ce privește gestionarea riscurilor pe care le presupun substanțele chimice și furnizarea de informații privind siguranța referitoare la substanțe tuturor celor care produc sau utilizează o substanță.

GHS – sistemul global al Națiunilor Unite în vederea armonizării, clasificării și etichetării substanțelor chimice – va avea, de asemenea, un impact asupra sănătății lucrătorilor⁵⁰.

HG 1408/2008 urmează a fi abrogată începând cu iunie 2015, iar noua legislație pe lângă criteriile de clasificare a substanțelor și amestecurilor, mai stabilește mijloacele de comunicare a riscului pe care **substanțele le prezintă pentru sănătatea umană și mediu**, anume **eticheta și fișa cu date de securitate (SDS)** mijloace foarte importante pentru populație la utilizarea produselor de curățenie, a produselor de aprins focul, a materialelor de construcții și a vopselelor în cadrul activităților casnice de curățenie sau refacere a zonei locuite, inclusiv a naturii vaselor de pregătit hrana, fapt important în asigurarea turismului.

⁵⁰ (http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/chemicals/classification/index_en.htm)

RAPORT DE MEDIU

3.14. Evoluția probabilă a stării mediului în situația neimplementării SDTR

Analiza stării mediului în situația neimplementării SDTR (Alternativa 0) are ca scop evaluarea modului în care planul răspunde nevoilor și cerințelor stării mediului din teritoriul analizat și a tendințelor sale de evoluție și reprezintă o cerință impusă prin Directiva Uniunii Europene 2001/42/EC privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și prin prevederile Hotărârii de Guvern nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.

Scopul acestei analize este de a evalua modul în care SDTR răspunde nevoilor și cerințelor stării mediului de pe teritoriul României și a tendinței sale de evoluție.

Alternativa 0 reprezintă cadrul de referință pentru evaluarea strategiei, iar analiza acesteia s-a realizat pe baza gradului actual de cunoaștere cu privire la starea mediului și la tendințele evoluției sale.

Tabel 13. Evoluția stării mediului în situația neimplementării SDTR

Aspect de mediu	Evoluția posibilă în situația neimplementării SDTR	Evoluția în cazul implementării SDTR
Apă	<p>Utilizarea doar a 57% din lungimea totală râurilor ca sursă pentru apa potabilă</p> <p>Echipare necorespunzătoare a teritoriului (servicii de alimentare cu apă, canalizare, epurare) are efect asupra stării apelor de suprafață și subterane.</p> <p>Stațiile de epurare a apelor uzate au tehnologii depășite și nu asigură condiții de calitate a apelor uzate înainte de evacuarea acestora în emisar fapt ce va conduce la deteriorarea calității apelor de suprafață și subterane</p> <p>Sistemele rurale de alimentare cu apă, aflate în exploatare, nu beneficiază de instalații de tratare sau clorinare, chiar dacă calitatea apei prelevate de la sursă nu îndeplinește întotdeauna condițiile de calitate, conform normativelor de calitate</p> <p>Deversarea apelor uzate neepurate corespunzător poate conduce la poluarea litoralului și a Deltei</p>	<p>Realizarea, extinderea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă, precum și a sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate va conduce la îmbunătățirea calității apelor.</p> <p>Va fi asigurată protejerea surselor de apă potabilă, prin respectarea strictă a distanțelor legale la forajele și izvoarele de exploatare a apei potabile și prin protecția sistematică a solului;</p> <p>Închiderea depozitelor neconforme de deșeuri și ecologizarea lor (în special cele situate în proximitatea albiilor râurilor) va conduce la îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane</p>
Aer	<p>Calitatea aerului ar suferi deprecieri ca urmare a tendinței crescătoare a traficului rutier și a lipsei investițiilor în infrastructura de transport.</p> <p>Deficitul de suprafață împădurită raportată la suprafața țării și în special în vecinătatea aglomerărilor urbane conduce la poluarea aerului.</p>	<p>Adoptarea următoarelor măsuri propuse în SDTR va conduce la scăderea emisiilor de poluanți atmosferici asociați traficului și implicit la îmbunătățirea calității aerului:</p> <p>Asigurarea mobilității urbane durabile: transport public de călători de mare capacitate - tramvai, metrou și autobuze cu benzi dedicate;</p>

RAPORT DE MEDIU

	<p>Se vor intensifica emisiile de poluanți atmosferici ca urmare a depozitării necontrolate a deșeurilor sau a existenței depozitelor neconforme.</p> <p>Lipsa spațiilor verzi sau suprafața insuficientă a acestora de la nivelul orașelor poate afecta calitatea aerului și starea de sănătate a populației.</p>	<p>Integrarea sistemelor de transport urban cu cele metropolitane și regionale (ex: bilete comune, orașe corelate) pentru stimularea utilizării transportului în comun;</p> <p>Consolidarea rețelei de transport feroviar va decongestiona infrastructura rutieră;</p> <p>Realizarea de centuri ocolitoare pentru municipiile reședințele de județ și alte localități urbane amplasate pe principalele artere de transport rutier vor conduce la reducerea poluării;</p> <p>Accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora;</p> <p>Realizarea de rețele de transport alternativ nemotorizat care să conecteze centrul orașului de zonele urbane și rurale din proximitate (ex. transport cu bicicleta);</p> <p>Dezvoltarea infrastructurii de transport între centrul urban și aeroportul din proximitate, dezvoltarea legăturilor periurbane de navetă, de tip cale ferată ușoară, inclusiv de legătură cu aeroporturile regionale.</p> <p>Dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul marilor orașe.</p>
Sol	<p>Extinderea intravilanului poate avea impact asupra solului prin scoaterea anumitor suprafețe din circuitul agricol și ocuparea acestora.</p> <p>Neimplementarea măsurilor pentru diminuarea riscurilor naturale (eroziune, alunecări de teren, inundații) va conduce la creșterea suprafețelor de teren degradate.</p> <p>Calitatea solului va continua să se deterioreze ca urmare a salinizării, alcalinizării sau înmlăștinirii, fenomene ce vor continua în lipsa unui sistem adecvat de irigații;</p> <p>Gradul de poluare a solului se va accentua în urma presiunii exercitate de agricultură și activitățile industriale, dar și în lipsa realizării sistemelor de canalizare în localitățile care nu dispun de așa ceva.</p> <p>Eroziunea solului și alunecările de teren un important factor limitativ al calității solului.</p> <p>Neimplementarea măsurilor pentru identificarea și remedierea siturilor contaminate va conduce la extinderea suprafețelor afectate (prin migrarea poluanților) și la afectarea stării de sănătate a populației.</p> <p>Nu va fi înregistrat impact asupra solului ca urmare a menținerii actualei infrastructuri de transport.</p>	<p>Adoptarea următoarelor măsuri propuse în SDTR va conduce la protejarea solului sau chiar la îmbunătățirea calității acestuia:</p> <p>Limitarea extinderii nefondate a intravilanului prin valorificarea rațională a resurselor de teren din interiorul localităților;</p> <p>Dezvoltarea orașului compact prin folosirea terenurilor neutilizate: situri industriale, foste căi ferate, terenuri militare neutilizate);</p> <p>Identificarea, inventarierea și remedierea siturilor industriale contaminate va conduce la îmbunătățirea calității solului și va diminua riscul de îmbolnăvire a populației umane și va avea efecte benefice și asupra biodiversității;</p> <p>Transformarea terenurilor militare neutilizate aflate în domeniul public;</p> <p>Accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora;</p> <p>Dezvoltarea infrastructurii de transport poate avea impact negativ asupra solului prin scoaterea unor suprafețe din circuitul agricol.</p>

RAPORT DE MEDIU

Biodiversitate	<p>Vulnerabilitate crescută a zonelor și ariilor protejate în fața intervențiilor umane, dar și a hazardelor naturale. Turismul neorganizat sau extinderea necontrolată a activităților antropice în zone cu valoare naturală mare sau în vecinătatea acestora vor contribui în viitor la degradarea ecosistemelor, distrugerea habitatelor și chiar dispariția unor specii de floră și faună; Supra-exploatarea resurselor piscicole; Extinderea necontrolată a intravilanului poate afecta ariile naturale protejate; Neimplementarea sistemelor centralizate de colectare și epurare a apelor uzate va conduce la deprecierea calității apelor și va avea impact inclusiv asupra speciilor acvatice de floră și faună; Neadoptarea planurilor de diminuare a riscurilor naturale va afecta inclusiv speciile de floră și faună: se vor produce în continuare inundații, alunecări de teren în zone cu specii importante de floră sau faună; Neimplementarea măsurilor pentru remedierea siturilor contaminate poate afecta starea de conservare a speciilor de floră sau faună sau a ariilor protejate;</p> <p>În lipsa adoptării unor măsuri specifice se poate produce degradarea monumentelor naturale constituite de formațiuni fizice și biologice sau de grupări de asemenea formațiuni care au o valoare universală excepțională din punct de vedere estetic sau științific; Degradarea formațiunilor geologice și fiziografice și a zonelor strict delimitate constituie habitatul speciilor animale și vegetale amenințate; Poate duce la creșterea vulnerabilității siturilor naturale sau zonelor naturale strict delimitate, care au o valoare universală excepțională din punct de vedere științific.</p>	<p>Aplicarea următoarelor măsuri propuse în SDTR va conduce la îmbunătățirea stării de conservare a speciilor de floră și faună: Accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora; Conservarea strictă pădurilor virgine și cvasi-virgine; Programe de reîmpădurire a suprafețelor forestiere degradate; Cartarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor sălbatice de interes comunitar și stabilirea sistemului de monitorizare a stării de conservare a acestora; Elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate; Elaborarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor; Remedierea siturilor contaminate va conduce la diminuarea riscului afectării ecosistemelor și a speciilor de floră și faună; Încurajarea construirii în terenuri industriale deja utilizate va conduce la limitarea extinderii intravilanului și va diminua potențialul impact asupra ariilor protejate Extinderea infrastructurii de transport poate conduce la afectarea biodiversității, dar se recomandă ca la stabilirea traseelor viitoarelor autostrăzi să se evite traversarea ariilor naturale protejate sau se adopte măsurile necesare pentru diminuarea impactului (precum elemente de infrastructura verde: ecoducte, pasaje subterane pentru amfibieni); Protecția patrimoniului natural Delta Dunării; Monitorizarea sistematică și constantă a presiunii turistice în zonele protejate; Susținerea unor cercetări aplicative (cercetări silvice, agricole și piscicole). Vor fi adoptate măsuri pentru valorificarea și protecția resurselor și patrimoniului natural. Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de unicitate și identitate reprezintă condiții esențiale pentru realizarea unei dezvoltări durabile a teritoriului național. Argumentarea intervențiilor antropice în zonele protejate, manifestate mai ales prin acțiuni contrare măsurilor de protecție; Extinderea continuă a suprafețelor și ariilor naturale protejate și precizarea atribuțiilor sistemului de protecție. Protecția patrimoniului natural transfrontalier.</p>
Patrimoniul cultural imobil	În lipsa adoptării unor măsuri de protecție se poate produce degradarea patrimoniului cultural	Implementarea măsurilor propuse în SDTR va conduce la Restaurarea clădirilor cu valoare arhitecturală și istorică ce au suferit

RAPORT DE MEDIU

	<p>imobil, inclusiv la degradarea cĂminelor culturale și la lipsa renovării centrelor istorice.</p> <p>Nu vor fi promovate unele zone etnofolclorice tradiționale din ariile carpatice (de exemplu: Țara Moșilor, Țara Hațegului, Obcinele Sucevei, Vâlcea).</p>	<p>În urma intervențiilor umane sau naturale;</p> <p>Punerea în valoare a vecinătăților monumentelor, a ansamblurilor și a siturilor;</p> <p>Înființarea de facilități culturale și dezvoltarea celor amplasate în special în orașele mici și în unele sate mai importante, prin parteneriate între localități (teatre, muzee, expoziții, biblioteci publice);</p> <p>Construcția, reabilitarea, modernizarea, dotarea așezămintelor culturale;</p> <p>Adoptarea unor măsuri fiscale pentru stimularea investițiilor în reabilitarea patrimoniului cultural imobil</p>
Deșeuri	<p>Neimplementarea măsurilor propuse în SDTR va conduce la nerespectarea prevederilor din Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2013-2020.</p> <p>Depozitarea neconformă a deșeurilor conduce la existența unor mari suprafețe de soluri contaminate;</p> <p>Lipsa unei evidențe a depozitelor de deșeuri va conduce la existența în continuare a depozitelor neconforme, dar și la apariția unor depozite ilegale de deșeuri;</p> <p>Managementul defectuos al deșeurilor menajere este o problemă pregnantă în mediul rural, dar și urban;</p> <p>Nivel scăzut de reciclare / valorificare a deșeurilor;</p>	<p>Aplicarea următoarelor măsuri propuse în SDTR va avea impact pozitiv asupra mediului și sănătății umane:</p> <p>Dezvoltarea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor punând accentul pe colectarea selectivă și pe valorificarea deșeurilor reciclabile și a biodeșeurilor, prin procesare și prin transformarea în energie va duce la respectarea prevederilor din Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020.</p> <p>Managementul integrat al deșeurilor: realizare/extindere/modernizare de platforme de depozitare, cooperare intercomunală pentru identificarea unui sistem comun de management al deșeurilor;</p> <p>Crearea unor centre de reciclare a deșeurilor.</p>
Schimbări climatice	<p>În lipsa adoptării unor măsuri se vor accentua efectele schimbărilor climatice.</p> <p>Zonele de Sud și Sud-Est ale României sunt cele mai predispuse la schimbările climatice în ceea ce privește reducerea cantităților de precipitații medii anuale și a creșterii temperaturilor;</p> <p>Efectele nocive ale schimbărilor climatice se manifestă și asupra zonei costiere (secete frecvente și prelungite, ariditate)</p> <p>Menținerea activității industriale fără implementarea de măsuri privind modernizarea/ re tehnologizarea și reducerea poluării, lipsa asigurării soluțiilor alternative pentru încălzirea locuințelor, precum și reducerea suprafețelor împădurite vor conduce la menținerea unui nivel ridicat al emisiilor de gaze cu efect de seră;</p> <p>Defrișarea pădurilor;</p> <p>Schimbările climatice au generat pierderi importante de faleză pe coasta românească;</p>	<p>Prin adoptarea măsurilor propuse în SDTR vor fi protejate habitatele naturale în împotriva efectelor negative ale schimbărilor climatice;</p> <p>Se va încuraja dezvoltarea transportului public prin identificarea soluțiilor optime pentru asigurarea unei accesibilități locale și regionale și care contribuie la reducerea emisiilor de dioxid de carbon. Dezvoltarea nodurilor intermodale;</p> <p>Îmbunătățirea capacității de stocare a carbonului a solului și apei și conservarea apei în sisteme naturale pentru a atenua efectul secetelor și a preveni inundațiile, erodarea solului și deșertificarea;</p> <p>Programe de împăduriri;</p> <p>Prin realizarea de amenajări tehnice pentru valorificarea potențialului de energie regenerabilă a teritoriului național se vor diminua emisiile de poluanți atmosferici specifici arderii combustibililor fosili.</p>

RAPORT DE MEDIU

	De asemenea, accelerarea ritmului de producere a schimbărilor climatice are impact și asupra habitatelor și a speciilor de floră și faună.	
Populația și Sănătatea umană	<p>În situația neimplementării planului se poate deprecia starea de sănătate a populației umane. În prezent există un număr semnificativ de orașe mici/zona rurale care beneficiază de o infrastructură de sănătate insuficient dezvoltată sau greu accesibilă. Lipsa de dotare a unităților spitalicești, precum și accesibilitatea scăzută a serviciilor de urgență medicală reprezintă un element cu impact important asupra calității vieții locuitorilor.</p> <p>Accesul la utilități este dificil pentru locuitorii din zonele geografice cu un teren impropriu dezvoltării agriculturii (fie versanți destul de abrupti, fie zone inundabile, fie soluri degradate peste care se pot suprapune condiții climatice improprie).</p> <p>Producerea fenomenului de migrare a forței de muncă în afara țării conduce la creșterea riscului de sărăcie și excluziune socială.</p> <p>Lipsa conexiunilor interregionale, barierele naturale formate de lanțul Carpaților, dar și de principalele râuri duc frecvent la apariția îngustărilor căilor de transport care reprezintă în termeni practici singura alternativă viabilă de mobilitate. De altfel, în cazul unor dezastre naturale sau accidente pe aceste căi de transport se pot produce blocaje semnificative. Existența depozitelor neconforme de deșeuri induce un risc asupra sănătății umane.</p> <p>Existența unor surse de apă subterane cu grad scăzut de potabilitate;</p> <p>Existența unei infrastructuri rutiere care favorizează poluarea fonică poate conduce la afectarea populației.</p> <p>Sistemele rurale de alimentare cu apă, aflate în exploatare, nu beneficiază de stații de tratare sau dezinfecție, în condițiile în care calitatea apei la sursă nu este, în multe cazuri, proprie consumului uman conform normativelor în vigoare, fapt ce poate duce la afectarea stării de sănătate a populației.</p>	<p>Implementarea măsurilor propuse în SDTR va avea impact pozitiv asupra stării de sănătate a populației și asupra calității vieții:</p> <p>Reabilitarea unor căi de acces către localitățile situate în zone greu accesibile și facilitarea accesului la servicii medicale;</p> <p>Dezvoltarea infrastructurii de sănătate în concordanță cu Strategia națională de sănătate 2014 - 2020 și a celei educaționale adaptate nevoilor orașelor mici/zona urbane;</p> <p>Creșterea conectivității zonelor urbane îndepărtate la servicii medicale și educaționale de calitate;</p> <p>Realizarea centrelor de servicii de sănătate, telemedicină, pentru zone cu accesibilitate redusă.;</p> <p>Asigurarea serviciilor de salvamont în toate masivele montane cu circulație turistică (asigurarea de personal competent și echiparea corespunzătoare);</p> <p>Diversificarea activităților economice în mediul rural (dezvoltare a activităților legate de activitățile tradiționale, procesarea produselor agricole și silvice specifice zonei, mici activități industriale, turism) și formarea forței de muncă în concordanță;</p> <p>Valorificarea tuturor resurselor naturale regenerabile existente (ex: plante medicinale, fructe de pădure);</p> <p>Modernizarea și reabilitarea infrastructurii sanitare, a celei de învățământ și a celei de asistență socială;</p> <p>Crearea de centre de servicii integrate;</p> <p>Promovarea centrelor de excelență în cercetare, formare/consolidare clustere economice;</p> <p>Realizarea, extinderea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și stații de tratare a apei, precum și a sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate;</p> <p>Realizarea centrelor de servicii de educație e-learning în zone cu accesibilitate redusă;</p> <p>Revitalizarea teritoriilor slab populate prin acordarea stimulentei financiare și fiscale familiilor tinere, cu educație superioară;</p> <p>Dezvoltarea de echipe mobile interdisciplinare pentru asistență medicală socială și de informare, în special pentru zonele cu acoperire redusă;</p> <p>Servicii de urgență de tip integrat SMURD.</p> <p>Creșterea stocului de locuințe sociale prin identificarea formelor partenoriale care să angreneze capital investițional în astfel de proiecte;</p>

RAPORT DE MEDIU

	<p>Stațiile de epurare în funcțiune sunt într-un grad avansat de uzură putându-se produce deprecierea calității apelor emisarilor și indirect afectarea stării de sănătate a populației;</p> <p>Lipsa locuințelor sociale pentru tineri sau persoane cu venituri medii/mici poate afecta calitatea vieții.</p> <p>Producerea unor inundații poate genera apariția diverselor probleme de sănătate publică în zonele afectate de inundații.</p>	<p>Extinderea sistemelor de atenționare a populației în caz de dezastre naturale;</p> <p>Identificarea soluțiilor pentru asigurarea serviciilor medicale și de educație în întreg teritoriul național (ex: servicii itinerante, transportul elevilor în școli, servicii la distanță, includerea în strategii de dezvoltare locală, etc.);</p> <p>Proiecte de dezvoltare a resurselor umane și dezvoltare a capacității instituționale a autorităților locale.</p>
Transport durabil	<p>În situația neimplementării SDTR se va menține situația actuală:</p> <p>Calitatea slabă a serviciilor de transport de călători și mărfuri</p> <p>Lipsa transportului intermodal</p> <p>Rețele feroviare nemodernizate sau slab dezvoltate</p>	<p>Prin implementarea măsurilor propuse în SDTR vor fi modernizate infrastructurile de transport rutier, feroviar, naval și aerian, ceea ce va permite creșterea vitezelor medii de circulație și a fluidității traficului, sporirea și diversificarea ofertei de transport de mărfuri și a calității serviciilor de transport de călători, optimizarea utilizării mijloacelor de transport în condiții de siguranță și competitivitate, concomitent cu diminuarea emisiilor de poluanți atmosferici asociați traficului și cu îmbunătățirea calității aerului.</p> <p>Implementarea standardelor UE privind transportul intermodal sau combinat.</p> <p>Realizarea de rețele de transport alternativ nemotorizat care să conecteze centrul orașului de zonele urbane și rurale din proximitate (ex: transport cu bicicleta).</p>
Riscuri de mediu	<p>În lipsa implementării măsurilor propuse se înregistrează vulnerabilitate ridicată la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inundații; • alunecări de teren; • cutremure. <p>Cele mai expuse județe la riscurile de inundații recurente sunt Brăila, Galați și Călărași, însă majoritatea localităților din lungul principalelor râuri (Dunăre, Siret, Prut, Mureș, Ialomița, Someș,) sunt vulnerabile.</p> <p>Afectarea infrastructurii portuare și a condițiilor de transport fluvial ca urmare a modificării regimului de curgere a Dunării și intensității crescute a evenimentelor meteorologice extreme.</p> <p>Defrișarea unor bazine hidrografice.</p> <p>Numeroase clădiri cu risc seismic.</p>	<p>Prin implementarea măsurilor propuse în SDTR se vor diminua riscurile de mediu:</p> <p>Intervenții pentru conservarea și valorificarea subsistemului natural costier (Creșterea nivelului de reziliență față de riscurile specifice de hazard natural/ tehnologic,</p> <p>Intervenții de amenajare de protecție a plajelor față de efectele erozive marine);</p> <p>Protejarea zonei transfrontaliere (Valorificarea sistemului de avertizare timpurie de inundații pe Prut);</p> <p>Management comun pentru prevenirea riscurilor Exemplu de proiect: Conectarea rețelelor de electricitate și gaze la sistemul de avertizare timpurie transfrontalieră pentru cutremure de pământ;</p> <p>Desfășurarea unor lucrări de corectare a torenților în localitățile cu risc;</p> <p>Promovarea de parteneriate zonale / locale pentru realizarea de investiții și aplicarea unor proceduri de prevenirea și combatere a riscurilor;</p> <p>Consolidarea clădirilor supuse riscurilor seismice;</p> <p>Elaborarea de hărți ale riscurilor de fenomene meteorologice extreme și elaborarea unor planuri de măsuri pentru prevenirea și contracararea efectelor</p>

RAPORT DE MEDIU

		<p>acestora;</p> <p>Interzicerea construcțiilor în zonele cu risc de inundații;</p> <p>Accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora;</p> <p>Sisteme de alertare timpurie pentru accidente tehnologice pe Crișuri.</p>
Peisajul	<p>În situația neimplementării măsurilor propuse în SDTR se poate înregistra deprecierea calității peisajului: defrișări necontrolate, clădiri cu risc seismic și abandonarea unor foste zone industriale situate chiar în centrul orașelor, centre istorice nereabilitate.</p>	<p>Se poate îmbunătăți calitatea peisajului prin dezvoltarea orașului compact prin folosirea terenurilor neutilizate sau slab utilizate (situri industriale, foste căi ferate, terenuri destructurate) prin pregătirea acestor terenuri în scopul dezvoltării de locuințe sau spații publice de calitate;</p> <p>Dezvoltarea de noi funcțiuni pentru clădirile din domeniul public sau domeniul privat al statului și administrațiilor locale care nu sunt folosite.</p>
Conservarea și gestionarea resurselor naturale	<p>În situația neimplementării SDTR va fi continuată exploatarea necorespunzătoare a resurselor solului/subsolului și ecosistemelor;</p> <p>Utilizarea redusă a surselor regenerabile de energie;</p> <p>Grad avansat de uzură a rețelelor electrice de distribuție și a sistemului național de transport al gazelor naturale.</p>	<p>Va fi înregistrat efect pozitiv asupra resurselor naturale prin:</p> <p>Extinderea și reabilitarea infrastructurii de transport a energiei în scopul asigurării unei conectări eficiente a localităților și consolidarea capacității de export;</p> <p>Valorificarea surselor de energie regenerabilă;</p> <p>Reabilitarea stocului de clădiri și de rețehnologizare a dotărilor de producere a energiei termice în scopul creșterii eficienței energetice a clădirilor și reducerea gradului de poluare de la nivel urban.</p>

Capitolul IV. Caracteristici de mediu ale zonei posibil a fi afectată semnificativ

Implementarea strategiei va avea un efect preponderent pozitiv asupra factorilor de mediu pe termen mediu și lung.

Deși o parte din lucrările ce vor fi realizate pentru îndeplinirea obiectivelor strategiei pot genera efecte negative asupra mediului, aceste efecte sunt temporare și reversibile, cu excepția ocupării definitive a unor suprafețe de teren, astfel încât realizarea lucrărilor propuse în SDTR, cu respectarea măsurilor din SDTR și din raportul de mediu nu va conduce la afectarea semnificativă a mediului. Cu toate acestea este importantă evaluarea impactului asupra mediului după realizarea proiectului tehnic pentru fiecare din obiectivele propuse în SDTR.

Decizia privind executarea lucrărilor va fi luată numai după finalizarea studiilor privind evaluarea impactului (procedura EIA) și/sau a studiilor de evaluare adecvată. De asemenea, în cadrul acestor studii vor fi analizate alternativele propuse pentru realizarea fiecărui obiectiv al SDTR, măsurile adecvate de reducere și compensare a impactului asupra mediului, inclusiv refacerea ecologică a zonelor afectate temporar de lucrări.

La stabilirea amplasamentelor lucrărilor vor fi evitate ariile naturale protejate, zonele umede, pădurile și alte zone sensibile.

4.1. Aer

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 1 al SDTR - Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband.

Lucrărilor de infrastructură precum **dezvoltarea rețelei de transport** (obiectivul specific O1.1. *Dezvoltarea unei rețele de transport eficiente și diversificate capabile să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimbările economice între teritoriul național și piețele din spațiul european*), **infrastructură portuară și aeroportuară** (obiectivul specific O1.2 *Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional.*), **infrastructură de transport a energiei** (obiectivul specific O1.3 *Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național*), le sunt asociate emisii de poluanți atmosferici provenite de la manevrarea materialelor de construcție și a pământului și emisii de gaze de eșapament de la utilajele folosite pentru realizarea lucrărilor. Astfel, la nivelul fiecărui front de lucru și al principalelor drumuri de acces pot fi înregistrate emisii de poluanți atmosferici: NO_x, SO_x, CO_x, COV, PM₁₀, PM_{2,5}, metale grele, benzen) generate de mijloacele de transport a materialelor de construcție și de utilajele folosite. Nivelul emisiilor de poluanți atmosferici variază în funcție de mai mulți factori: tehnologia de construcție folosită, specificul

RAPORT DE MEDIU

amplasamentului, condițiile meteorologice, dar la nivelul de detaliu al SDTR nu se pot face estimări privind concentrația acestor emisii. Emisiile vor putea fi cuantificate după finalizarea proiectelor tehnice pentru fiecare dintre obiectivele / lucrările propuse în SDTR.

În general, emisiile de poluanți atmosferici asociate lucrărilor de construcție se manifestă numai în perioada realizării lucrărilor, la finalizarea acestora mediul revenind la starea inițială, astfel încât nu va exista impact rezidual asupra mediului.

Pe termen lung, implementarea SDTR va conduce la îmbunătățirea calității aerului prin limitarea emisiilor de poluanți atmosferici asociați traficului rutier ca urmare a modernizării infrastructurii de transporturi, creșterii ponderii transportului fluvial și feroviar și a promovării transportului nemotorizat în cadrul orașelor.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 2 al SDTR - Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și inclusive

Lucrărilor pentru implementarea obiectivelor specifice O2.1 Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale., O.2.2 Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională, O.2.3. Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local le sunt asociate emisii de poluanți atmosferici provenite de la manevrarea materialelor de construcție și a pământului și emisii de gaze de eșapament de la utilajele folosite pentru realizarea lucrărilor. Astfel la nivelul fiecărui front de lucru și al principalelor drumuri de acces pot fi înregistrate emisii de poluanți atmosferici: NO_x, SO_x, CO_x, COV, PM₁₀, PM_{2,5}, metale grele, benzen) generate de mijloacele de transport a materialelor de construcție și de utilajele folosite.

Nivelul emisiilor de poluanți atmosferici variază în funcție de mai mulți factori: tehnologia de construcție folosită, specificul amplasamentului, condițiile meteorologice, iar la nivelul de detaliu al SDTR nu se pot face estimări privind concentrația acestor emisii. Emisiile vor putea fi cuantificate după finalizarea proiectelor tehnice pentru fiecare dintre obiectivele / lucrările propuse în SDTR.

În general, emisiile de poluanți atmosferici asociate lucrărilor de construcție se manifestă numai în perioada realizării lucrărilor, la finalizarea acestora mediul revenind la starea inițială, astfel încât nu va exista impact rezidual asupra mediului.

Pe termen lung, implementarea SDTR va conduce la îmbunătățirea calității aerului prin limitarea emisiilor de poluanți atmosferici asociați traficului rutier datorită îmbunătățirii conectivității între diferite zone ale țării, prin crearea de spații verzi, prin asigurarea mobilității urbane durabile.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 3 al SDTR. Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane.

RAPORT DE MEDIU

Obiectivul general 3 al SDTR Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane, are caracter de orientare a politicilor de investiții. Acest obiectiv nu are impact asupra mediului.

Realizarea lucrărilor pentru implementarea obiectivelor generale 3 Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane, 4 Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială și 5 ale SDTR Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială nu vor contribui la modificarea calității aerului.

4.2. Ape de suprafață și subterane

Realizarea primelor două obiective ale SDTR poate conduce la modificarea temporară a calității apelor de suprafață, mai ales în situația în care lucrările vor fi realizate în vecinătatea unor cursuri de apă.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 1 al SDTR - *Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband*

În cazul realizării obiectivului specific O1.2 (Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional) se poate produce modificarea calității apei prin creșterea cantității de materii în suspensie, creșterea turbidității, emisii accidentale de materiale de construcție, ocuparea unor suprafețe. Cu excepția ocupării suprafețelor, celelalte efecte sunt temporare, manifestându-se numai în perioada realizării lucrărilor propuse.

În cazul obiectivelor specifice O.1.1. Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european și O1.3. Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național, lucrările propuse vor contribui la modificarea calității apelor de suprafață numai în situația în care vor fi realizate în vecinătatea unor corpuri / cursuri de apă de suprafață.

Impactul va consta în modificări temporare / permanente ale caracteristicilor de curgere ale cursurilor de apă în cazul în care proiectele implică și construcția unor poduri, podețe, viaducte sau în creșterea cantității de materii în suspensie, creșterea turbidității, emisii accidentale de materiale de construcție.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 2 al SDTR - Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și inclusive

Lucrărilor pentru implementarea obiectivului specific O2.1 Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale, vor contribui pe termen lung la îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane,

RAPORT DE MEDIU

deoarece prin construirea și operarea unor stații de epurare performante nu vor mai exista deversări de ape neepurate.

În cazul celor două obiective specifice la nivelul de detaliu al SDTR nu se pot face estimări privind nivelul acestor emisii. Acestea vor putea fi cuantificate după finalizarea proiectelor tehnice pentru fiecare dintre obiectivele / lucrările propuse în SDTR.

Realizarea lucrărilor pentru implementarea obiectivelor generale 3 Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane, 4 Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială și 5 ale SDTR Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială nu vor contribui la modificarea calității apelor de suprafață și subterane.

4.3. Sol și subsol

Realizarea primelor două obiective ale SDTR poate conduce la modificarea calității solului în amplasamentul lucrărilor. Vor fi înregistrate modificări temporare în spațiile afectate temporar de lucrări (organizări de șantier, fronturi de lucru), dar și modificări permanente în zonele care vor fi ocupate definitiv de noile infrastructuri.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 1 al SDTR - Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband

Lucrările de infrastructură precum **dezvoltarea rețelei de transport** (obiectivul specific O1.1. Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european), **infrastructură portuară și aeroportuară** (obiectivul specific O1.2 Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional.), **infrastructură de transport a energiei** (obiectivul specific O1.3 Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național), conduc la ocuparea permanentă a unor suprafețe de teren și le sunt asociate emisii de materiale de construcție ce pot conduce la modificarea calității solului. De asemenea, deversările accidentale de produse petroliere și depunerile de poluanți atmosferici pot conduce la modificarea caracteristicilor solului în amplasamentul lucrărilor.

La nivelul de detaliu al SDTR nu se pot face estimări privind nivelul acestor emisii. Acestea vor putea fi cuantificate după finalizarea proiectelor tehnice pentru fiecare dintre obiectivele / lucrările propuse în SDTR.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 2 al SDTR - Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și inclusive

RAPORT DE MEDIU

Lucrărilor pentru implementarea obiectivului specific O2.1 Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale, vor contribui la ocuparea permanentă a unor suprafețe de teren și le sunt asociate emisii de materiale de construcție ce pot conduce la modificarea calității solului.

Pe termen lung, implementarea acestui obiectiv are impact semnificativ pozitiv asupra calității solului, deoarece apele uzate vor fi colectate și epurate corespunzător înainte de a fi deversate.

De asemenea, închiderea depozitelor neconforme de deșeuri și reabilitarea siturilor contaminate va contribui la îmbunătățirea calității solului. Limitarea extinderii intravilanului și încurajarea construirii în terenurile industriale deja utilizate va conduce la protejarea solului.

La nivelul de detaliu al SDTR nu se pot face estimări privind nivelul acestor emisii. Acestea vor putea fi cuantificate după finalizarea proiectelor tehnice pentru fiecare dintre obiectivele / lucrările propuse în SDTR.

Realizarea lucrărilor pentru implementarea obiectivelor generale 3 Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane, 4 Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială și 5 ale SDTR Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială nu vor contribui la modificarea calității solului.

4.4. Biodiversitate

4.4.1. Flora

Realizarea primelor trei obiective ale SDTR poate avea impact temporar asupra florei, impactul variind în funcție de amplasamentul lucrărilor.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 1 al SDTR - *Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband*

Transportul rutier și feroviar poate avea efecte cu impact negativ asupra florei și habitatelor naturale prin realizarea de noi căi de transport, care contribuie la pierderea suprafețelor acoperite cu habitate naturale, la fragmentarea acestora sau la alterarea habitatelor prin emisii de poluanți atmosferici, scurgeri de combustibili sau a substanțelor folosite pentru mentenanță (inclusiv pentru deszăpezire), dispersie a zgomotului. De asemenea, pot contribui la ruderalizarea arealelor și la facilitarea accesului speciilor non-native.

Procesele tehnologice necesare pentru realizarea sau reabilitarea unui drum pot afecta flora și habitatele naturale, magnitudinea impactului fiind direct dependentă de dimensiunea obiectivului construit / reabilitat.

În cazul **transportului naval**, principala formă de impact care se manifestă este fragmentarea sau înlocuirea habitatelor naturale cu suprafețe artificiale prin construirea sau extinderea infrastructurii. Impactul secundar este reprezentat de

RAPORT DE MEDIU

intensificarea activităților de transport propriu zis atât a mărfurilor, cât și a călătorilor. Intensificarea transportului și a activităților portuare pot conduce la afectarea florei prin poluare, degradare și prin perturbarea funcțiilor normale, prin modificarea proceselor naturale de eroziune și depunere a sedimentelor, ca urmare a apariției sau extinderii unor construcții care produc efect de barieră pentru curenții acvatici.

În cazul **transportului aerian** se poate produce impact asupra florei și habitatelor în special prin construcția sau extinderea infrastructurii construite pe zone care în prezent sunt ocupate de habitate naturale. Alte forme de impact sunt reprezentate de deversări accidentale de carburanți, de utilizarea substanțelor necesare proceselor de tratament împotriva înghețului sau de dezghețare, de dispersia particulelor solide suspendate (praf).

Consolidarea infrastructurii de transport a energiei poate afecta flora și habitatele prin ocuparea unor suprafețe pe care în prezent există habitate naturale.

O parte dintre proiectele propuse pentru implementarea obiectivului 1 al SDTR fac parte din Master Planul General de Transport al României (denumit în continuare MPGT). Pentru MPGT a fost elaborat un studiu de evaluare adecvată care a identificat ariile naturale protejate posibil a fi afectate de implementarea acestui plan și a evaluat impactul implementării acestuia asupra biodiversității.

Din totalul proiectelor propuse în MPGT, au fost identificate 140 de proiecte ce intersectează situri de importanță comunitară (SCI) și 108 proiecte ce intersectează arii de protecție specială avifaunistică (SPA). Dintre proiectele identificate cele mai multe aparțin sectorului rutier, respectiv 121 în cazul SCI - urilor și 95 în cazul SPA-urilor.

În cele 383 de SCI-uri desemnate la nivel național se regăsesc 74 de habitate Natura 2000. În siturile de importanță comunitară intersectate de proiectele propuse în MPGT se regăsește mare din parte din aceste habitate conform studiului de evaluare adecvată elaborat pentru MPGT.

Din totalul siturilor intersectate de proiectele propuse în MPGT, 127 conțin habitate prioritare, iar 10 conțin specii prioritare. (sursa datelor Studiul de evaluare adecvată pentru MPGT).

Conform concluziilor studiului de evaluare adecvată realizat pentru MPGT, "MPGT nu generează un impact semnificativ asupra rețelei naționale de situri Natura 2000 în ansamblul său, dată fiind extinderea spațială redusă a proiectelor propuse", în schimb subliniază că "unele din proiectele propuse pot genera impacte semnificative asupra ariilor protejate pe care le intersectează prin traversarea zonelor critice pentru habitatele și speciile comunitare din interiorul acestor situri."

La nivelul de detaliu al SDTR nu poate fi cuantificat impactul realizării lucrărilor necesare pentru implementarea obiectivului 1 al SDTR. Acesta vor putea fi cuantificat cu exactitate după finalizarea proiectelor tehnice pentru fiecare dintre obiectivele / lucrările propuse în SDTR, stabilirea locației și identificarea tuturor speciilor existente în amplasament.

RAPORT DE MEDIU

Institutul de Biologie București derulează în prezent proiectul "Monitorizarea stării de conservare a speciilor și habitatelor din România în baza articolului 17 din Directiva Habitat", informațiile rezultate referitoare la distribuția și arealul speciilor și habitatelor protejate de interes comunitar regăsindu-se în sistemul informatic SIMSHAB.

De asemenea, Agenția Națională pentru Protecția Mediului a implementat proiectul de Asistență Tehnică 2007.19343.04.03 "Stabilirea Registrului Național Integrat al Speciilor de floră, faună sălbatică și al habitatelor naturale de interes comunitar din România" al cărui rezultat a fost o aplicație online – RNI – IBIS (disponibilă la adresa www.ibis.anpm.ro). Un modul al acestei aplicații este dedicat Siturilor Natura 2000, iar un alt modul – modulul BIMS are ca scop gestionarea informațiilor privind distribuția speciilor și habitatelor de interes comunitar și național.

Informații privind structura și dinamica populațiilor aparținând speciilor de interes comunitar din siturile potențial afectate vor fi analizate în cadrul evaluărilor de impact și a evaluărilor adecvate elaborate pentru fiecare proiect propus în cadrul SDTR.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 2 al SDTR - Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și inclusive

Lucrările necesare pentru implementarea obiectivului specific 2.1 al SDTR - Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale – nu vor avea impact semnificativ negativ asupra florei și habitatelor ținând cont că majoritatea lucrărilor vor fi realizate în intravilanul localităților, în zone în care nu există habitate naturale protejate sau specii de floră de importanță conservativă. În schimb, echiparea localităților cu stații de epurare a apelor uzate va conduce la îmbunătățirea calității apelor și va avea impact pozitiv indirect asupra biodiversității, în special a florei și faunei acvatice.

Realizarea lucrărilor pentru implementarea obiectivelor generale 3 Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane, **4** Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială și **5 ale SDTR** Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială nu vor contribui la afectarea biodiversității.

Realizarea lucrărilor de diminuare a riscurilor naturale și combatere a schimbărilor climatice vor contribui la protejarea habitatelor naturale și a speciilor de floră.

Implementarea planurilor de management a ariilor protejate va contribui la conservarea speciilor de floră.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea proiectelor propuse pentru zonele urbane

Majoritatea proiectelor propuse în SDTR pentru zonele urbane vor fi realizate în afara ariilor protejate, în zone în care nu există specii de floră de interes conservativ

RAPORT DE MEDIU

sau habitate protejate. Exemplet de proiecte propuse pentru zonele urbane care nu vor conduce la afectarea florei și a habitatelor:

- reabilitarea termică a blocurilor de locuințe din municipiul Slatina;
- extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată din orașul Roznov;
- trecerea în subteran a liniilor de cale ferată din municipiul Timișoara și înființarea unei linii de tren metropolitan între stațiile Timișoara Nord – Timișoara Est;
- reabilitarea, modernizarea și eficientizarea iluminatului public în municipiul Râmnicu Vâlcea;
- regenerarea urbană a ansamblului “Centrul Istoric al Municipiului Gherla”;
- modernizarea, reabilitarea, extinderea și restructurarea Spitalului Județean de Urgență Piatra Neamț;
- construcția Spitalului Regional de Urgență Iași;
- extindere, modernizarea și echiparea Grupului Școlar “Simion Bărnuțiu” din Municipiul Carei;
- reabilitarea și reconversia fostei Platforme Miniere Țebea din Municipiul Brad în incubator de afaceri.

În schimb, o parte dintre proiectele propuse pentru zonele urbane pot conduce la afectarea florei și habitatelor. De exemplu:

- construcția variantei de ocolire a Municipiului Galați;
- construcția Canalului Dunăre-București.

Aceste două proiecte care pot afecta flora și habitatele sunt incluse în MPGT pentru care a fost elaborat un studiu de evaluare adecvată, ale cărui concluzii au fost că “MPGT nu generează un impact semnificativ asupra rețelei naționale de situri Natura 2000 în ansamblul său, dată fiind extinderea spațială redusă a proiectelor propuse”.

Pentru cuantificarea exactă a impactului asupra mediului a proiectelor propuse este necesară parcurgerea procedurii de evaluare a impactului și a procedurii de evaluare adecvată pentru fiecare dintre proiectele propuse, după definitivarea proiectelor tehnice și stabilirea coordonatelor STEREO 70 ale acestor proiecte. La nivelul de detaliu al SDTR (numai pe baza unor fișe de proiect) neputând fi cuantificat cu precizie impactul. Evaluarea va trebui fundamentată pe baza unor studii riguroase în teren care să asigure identificarea tuturor speciilor prezente la nivelul amplasamentelor proiectelor.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea proiectelor propuse pentru zonele rurale

Majoritatea proiectelor propuse în SDTR pentru zonele rurale vor fi realizate în afara ariilor protejate, în zone în care nu există specii de floră de interes conservativ sau habitate protejate. Exemplet de proiecte propuse pentru zonele rurale care nu vor conduce la afectarea florei și a habitatelor:

- extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată din comunele județului Bistrița-Năsăud;

RAPORT DE MEDIU

- înființarea unui centru de colectare a produselor agricole vegetale în comuna Biharia;
- reabilitarea și modernizarea centrelor medico-sociale din județul Sibiu;
- construcția unui grădinițe în comuna Erbiceni;
- amenajare bază sportivă și teren de sport în comuna Zemeș.

Excepție fac proiectele propuse pentru reabilitarea și modernizarea unor drumuri județene și comunale, dar deoarece presupun reabilitarea unor structuri existente, impactul asupra florei nu va fi semnificativ.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea proiectelor propuse pentru zonele montane

Proiectele propuse a fi realizate în intravilanul localităților montane nu vor conduce la afectarea florei și a habitatelor. Exemple de proiecte:

- extinderea infrastructurii de apă și apă uzată din comuna Telciu;
- amenajarea Pieței Centrale din Sinaia;
- achiziționarea de cabinete medicale mobile pentru populația din zonele montane izolate;
- dezvoltarea turismului în municipiul Moinești prin înființarea unui centru de agrement.

În schimb, au fost propuse și proiecte care pot afecta semnificativ flora, pentru acestea fiind necesară parcurgerea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și a procedurii de evaluare adecvată, după definitivarea proiectelor tehnice. La nivelul de detaliu al SDTR neputând fi cuantificat impactul acestor proiecte asupra florei și habitatelor.

Exemple de proiecte propuse pentru zona montană care pot afecta flora și habitatele:

- extinderea domeniului schiabil Poiana Brașov;
- modernizarea drumurilor forestiere din comuna Feldru;
- reabilitarea drumului inter-regional Moroeni – Moieciu;
- construcția Centralei Hidroelectrice de Acumulare prin Pompaj Tarnița (pentru care a fost elaborat un raport privind impactul asupra mediului).

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea proiectelor propuse pentru zona de frontieră

Proiectele propuse în SDTR pentru zona de frontieră pot afecta flora și habitatele prin ocuparea unor suprafețe de teren ocupate în prezent de habitate naturale.

O parte dintre proiectele propuse pentru zona de frontieră sunt incluse în Strategia Dunării (SUERD), în Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria 2014-2020 și în Master Planul General de Transport al României pentru anul 2030 care au parcurs procedura de evaluare strategică de mediu, iar impactul acestora asupra biodiversității a fost cuantificat ca nesemnificativ.

RAPORT DE MEDIU

În cazul proiectelor care nu au parcurs această procedură, impactul acestora va trebui cuantificat după definitivarea proiectelor tehnice și stabilirea coordonatelor în sistem STEREO 70.

Exemple de proiecte propuse pentru zona de frontieră:

- îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre;
- modernizarea porturilor;
- construcția podurilor rutiere peste râurile Mureș și Tisa.

Realizarea lucrărilor pentru îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre și pentru modernizarea porturilor poate conduce la fragmentarea sau înlocuirea habitatelor naturale cu suprafețe artificiale prin construirea sau extinderea infrastructurii. Impactul secundar este reprezentat de intensificarea activităților de transport propriu-zis atât a mărfurilor, cât și a călătorilor. Intensificarea transportului și a activităților portuare pot conduce la afectarea florei prin poluare, degradare și prin perturbarea funcțiilor normale, prin modificarea proceselor naturale de eroziune și depunere a sedimentelor, ca urmare a apariției sau extinderii unor construcții care produc efect de barieră pentru curenții acvatici.

Construcția podurilor peste râurile Mureș și Tisa pot conduce la afectarea unor suprafețe ocupate de habitate naturale. Evaluarea impactului acestor proiecte va putea fi realizată exact după definitivarea proiectelor tehnice și stabilirea cu exactitate a locațiilor (coordonatelor STEREO 70 ale lucrărilor).

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea proiectelor propuse pentru zona costieră

O parte dintre proiectele propuse pentru zona costieră sunt incluse în Master Planul privind Protecția și Reabilitarea Zonei Costiere care a parcurs procedura de evaluare strategică de mediu și evaluare adecvată (de exemplu *Consolidarea falezelor din zona costieră a Mării Negre*), iar concluziile studiilor elaborate au fost că aceste proiecte nu au impact semnificativ asupra mediului.

Alte proiecte propuse pentru zona costieră sunt incluse în Master Planul General de Transport (de exemplu *Construcția drumului expres Constanța - Tulcea - Brăila-Galați*) care a parcurs de asemenea procedura de evaluare adecvată.

Realizarea lucrărilor pentru implementarea celorlalte proiecte propuse poate conduce la ocuparea unor suprafețe cu habitate naturale, dar cuantificarea exactă a impactului poate fi realizată după definitivarea proiectelor tehnice și stabilirea coordonatelor.

4.4.2. Fauna

Impactul direct asupra habitatelor afectează distribuția și abundența speciilor de faună caracteristice.

Ca și în cazul florei, impactul asupra faunei variază în funcție de amplasamentul lucrărilor și va putea fi cuantificat cu exactitate numai după finalizarea proiectelor tehnice pentru fiecare dintre proiectele propuse în SDTR și stabilirea locațiilor acestor proiecte (a coordonatelor STEREO 70).

RAPORT DE MEDIU

Realizarea lucrărilor de diminuare a riscurilor naturale și combatere a schimbărilor climatice vor contribui la protejarea habitatelor naturale și a speciilor de faună.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 1 al SDTR - Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband

Transportul rutier și feroviar poate avea efecte cu impact negativ asupra faunei prin perturbarea indivizilor în perioada realizării lucrărilor de construcție / reabilitare a infrastructurii ca urmare a prezenței fronturilor de lucru și a utilajelor, prin ocuparea / deteriorarea habitatelor de hrănire / reproducere / adăpost, prin emisii de poluanți atmosferici, scurgeri de combustibili sau a substanțelor folosite pentru mentenanță (inclusiv pentru deszăpezire), creșterea nivelului zgomotului.

Procesele tehnologice necesare pentru realizarea sau reabilitarea unui drum pot afecta fauna, magnitudinea impactului fiind direct dependentă de dimensiunea obiectivului construit / reabilitat. În perioada de operare impactul constă în coliziuni cu vehiculele rutiere, fapt ce poate conduce la scăderea densității populațiilor din anumite specii în arealele din vecinătatea infrastructurilor rutiere și feroviare.

Impactul infrastructurii rutiere și feroviare asupra păsărilor constă în principal în pierderea și alterarea habitatelor, iar în mod secundar în deranjarea indivizilor în perioada realizării lucrărilor de construcție/reabilitare ca urmare a prezenței fronturilor de lucru, a utilajelor și a constructorilor în arealele păsărilor. În timpul exploatării infrastructurii impactul constă în mortalitatea exemplarelor de păsări ca urmare a coliziunii cu vehiculele, mai ales în cazul celor care folosesc ca areale de hrănire, cuibărire sau adăpost habitatele din vecinătatea drumurilor. Coliziunile cu vehiculele rutiere se produc mai ales în zonele joase și deschise decât în cazul habitatelor forestiere. O altă formă de impact este creșterea nivelului zgomotului (în situația realizării unor noi drumuri/căi ferate), cu efect mai pregnant asupra exemplarelor cuibăritoare.

Impactul dezvoltării infrastructurii pentru transport naval asupra păsărilor constă în pierderea sau degradarea habitatelor speciilor de păsări, rănirea/ omorârea accidentală a exemplarelor de păsări ajunse în cadrul fronturilor de lucru și deranjarea populațiilor de păsări din vecinătatea fronturilor de lucru ca urmare a nivelului zgomotului și a prezenței utilajelor și a constructorilor. În perioada de exploatare, impactul constă în deranjarea exemplarelor de păsări de valurile cauzate de ambarcațiuni, în special de cele cu gabarit ridicat și cele de viteză care pot provoca și eroziunea malurilor, distrugerea / inundarea cuiburilor, distrugerea punții sau omorârea juvenililor. O altă formă de impact asupra speciilor de păsări acvatice este nivelul zgomotului și posibilitatea poluării accidentale a apelor.

În cazul infrastructurii pentru transport aerian, impactul constă în ocuparea/ degradarea unor suprafețe care pot fi folosite ca areal de reproducere / hrănire / adăpost, deranjarea exemplarelor de păsări ca urmare a prezenței utilajelor și a muncitorilor, a nivelului zgomotului și a emisiilor de poluanți atmosferici generați de manevrarea materialelor de construcție. În perioada de exploatare, impactul constă în coliziuni cu aeronavele sau cu vehiculele de transport la sol. Rata coliziunilor

RAPORT DE MEDIU

poate fi semnificativă, mai ales în zilele cu vreme nefavorabilă și vizibilitate slabă. De asemenea, nivelul crescut al zgomotului, concentrația particulelor solide suspendate (praf), poluarea accidentală cu carburanți sau alte substanțe utilizate în prevenirea și combaterea înghețului pot contribui la afectarea populațiilor speciilor de păsări.

Intensificarea transportului naval poate avea un puternic impact și asupra speciilor de pești ca urmare a pierderii habitatelor generată de construirea sau extinderea infrastructurii, a degradării habitatelor ca urmare a schimbării dinamicii naturale a curenților acvatici, care poate genera creșterea turbidității și modificarea proceselor de sedimentare. Creșterea turbidității poate afecta orientarea peștilor sau chiar procesul de respirație prin depunerea particulelor pe țesutul branhiar. Construirea sau extinderea infrastructurii de navigație poate constitui o barieră în calea deplasării peștilor. Exemplarele mai mici de pești pot fi omorâte în timpul proceselor de propulsie a navelor.

În ceea ce privește impactul transportului rutier și feroviar asupra mamiferelor terestre, acesta constă în ocuparea unor suprafețe ce pot fi folosite ca areale de reproducere /hrănire /adăpost și deranjarea indivizilor în perioada realizării lucrărilor de construcție/reabilitare, ca urmare a prezenței utilajelor, a nivelului zgomotului și a emisiilor de poluanți atmosferici asociate manevrării materialelor de construcție.

În perioada de exploatare, principala formă de impact constă în coliziunea cu vehicule, în fragmentarea habitatelor și efectul de barieră generat de apariția a noi drumuri sau căi ferate ce conduc la izolarea micro-populațiilor. O altă formă de impact este reprezentată de alterarea habitatelor naturale prin ruderalizare și prin perturbarea activității mamiferelor ca urmare a creșterii nivelului de zgomot, a creșterii concentrațiilor poluanților atmosferici și a altor poluanți specifici (carburanți, substanțe utilizate în controlul suprafețelor înghețate).

Transportul naval nu are impact asupra mamiferelor terestre, iar în cazul dezvoltării infrastructurii pentru transportul aerian, impactul se manifestă mai ales în perioada realizării lucrărilor de construcție, ca urmare a ocupării unor areale ce pot fi folosite pentru hrănire/reproducere/adăpost.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 2 al SDTR - Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și inclusive

Prin realizarea obiectivului specific 2.1 Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare nu va fi generat un impact semnificativ asupra faunei, deoarece majoritatea lucrărilor vor fi realizate în intravilanul localităților, în zone în care nu există specii de faună sălbatică.

RAPORT DE MEDIU

4.5. Arii naturale protejate. Patrimoniul natural

Realizarea obiectivelor SDTR nu va influența starea de conservare a ariilor naturale protejate, deoarece majoritatea lucrărilor propuse în SDTR vor fi realizate în afara ariilor naturale protejate.

Atât în SDTR, cât și în prezentul raport de mediu se recomandă ca lucrările să nu fie realizate în cadrul unor arii naturale protejate. Acolo unde acest lucru nu este posibil (în special în cazul infrastructurii de transport) vor fi luate toate măsurile pentru a nu influența starea florei și faunei prezente în cadrul acestor arii naturale protejate (de exemplu vor fi montate pasarele pentru traversarea faunei, vor fi realizate pasaje subterane pentru amfibieni, etc.).

Majoritatea lucrărilor propuse pentru dezvoltarea infrastructurii de transport care traversează arii naturale protejate sunt incluse în Master Planul General de Transport pentru care a fost elaborat un studiu de evaluare adecvată ale cărui concluzii au fost că "Master Planul General de Transporturi nu generează un impact semnificativ asupra rețelei naționale de situri Natura 2000 în ansamblul său, dată fiind extinderea spațială redusă a proiectelor propuse", dar că "unele din proiectele propuse pot genera impacte semnificative asupra ariilor protejate pe care le intersectează prin traversarea zonelor critice pentru habitatele și speciile comunitare din interiorul acestor situri."

Pentru evitarea impacturilor semnificative asupra rețelei Natura 2000 în cadrul studiului de evaluare adecvată menționat se recomandă "reconsiderarea traseelor proiectelor și poziționarea lor în afara limitelor siturilor Natura 2000 (opțiune preferabilă în cazul siturilor cu suprafețe mici) sau, după caz, în afara zonelor ocupate de habitatele și speciile de interes comunitar (opțiune necesară în cazul siturilor care ocupă suprafețe mari și încorporează deja un nivel considerabil de prezență antropică)."

În prezent la nivel național nu există date complete cu privire la prezența și localizarea speciilor și habitatelor Natura 2000 la nivelul rețelei Natura 2000. În prezent sunt în derulare proiecte ce vizează cartarea habitatelor și inventarierea siturilor Natura 2000, însă aceste proiecte nu sunt implementate la nivelul tuturor siturilor Natura 2000.

Raportările realizate în baza cerințelor Articolului 12 al Directivei Păsări și Articolului 17 al Directivei Habitate nu sunt în prezent complete.

Informații privind structura și dinamica populațiilor aparținând speciilor de interes comunitar din siturile potențial afectate nu sunt disponibile într-un format unitar la nivel național. Aceste analize vor fi efectuate în cadrul evaluărilor de impact și a evaluărilor adecvate elaborate pentru fiecare proiect propus în cadrul strategiei.

Evaluarea adecvată a impactului trebuie fundamentată la nivel de proiect pe baza unor studii riguroase realizate în teren, în amplasamentul fiecărui proiect, după definitivarea proiectului tehnic și stabilirea coordonatelor STEREO 70, astfel încât să fie respectate prevederile ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a planurilor și proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar.

RAPORT DE MEDIU

Totodată, implementarea planurilor de management și a măsurilor de diminuare a riscurilor naturale și combatere a schimbărilor climatice vor contribui la conservarea ariilor naturale protejate.

4.6. Peisaj

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 1 al SDTR - Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband

Lucrărilor de infrastructură precum **dezvoltarea rețelei de transport** (obiectivul specific O1.1. Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european), **infrastructură portuară și aeroportuară** (obiectivul specific O1.2 Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional.), **infrastructură de transport a energiei** (obiectivul specific O1.3 Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național), le sunt asociate prezența unor șantiere care pot afecta temporar calitatea peisajului. Prezența depozitelor de materiale de construcție, a utilajelor și a muncitorilor poate conduce temporar la diminuarea valorii recreaționale a peisajului. La finalizarea lucrărilor, acestea vor fi îndepărtate din amplasamentul lucrărilor.

Pe termen lung, implementarea SDTR va conduce la îmbunătățirea aspectului peisajului ca urmare a modernizării infrastructurii de transport, creșterii ponderii transportului fluvial și feroviar și a promovării transportului nemotorizat în cadrul orașelor.

Caracteristici de mediu ale zonei ce pot fi afectate semnificativ de implementarea obiectivului general 2 al SDTR - Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și inclusive

Lucrărilor pentru implementarea obiectivelor specifice O2.1 Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale., O2.2 Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională, O2.3. Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local le sunt asociate prezența unor șantiere care pot afecta temporar calitatea peisajului. Prezența depozitelor de materiale de construcție, a utilajelor și a muncitorilor poate conduce temporar la diminuarea valorii recreaționale a peisajului. La finalizarea lucrărilor, acestea vor fi îndepărtate din amplasamentul lucrărilor.

Pe termen lung, implementarea SDTR va conduce la îmbunătățirea aspectului peisajului prin crearea de spații verzi, prin asigurarea mobilității urbane durabile, asigurarea managementului adecvat al deșeurilor.

RAPORT DE MEDIU

Obiectivul general 3 al SDTR Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane, are caracter de orientare a politicilor de investiții. Acest obiectiv nu are impact asupra mediului.

Realizarea lucrărilor pentru implementarea obiectivului general 4 al SDTR Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială va contribui la îmbunătățirea aspectului peisajului.

Realizarea lucrărilor pentru implementarea obiectivului general 5 al SDTR Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială nu va avea impact direct asupra calității peisajului.

4.7. Populație

Realizarea obiectivelor SDTR nu va conduce la modificarea caracteristicilor demografice ale populației. Nu va fi influențată rata natalității, a mortalității, a emigrării, etc.

În perioada executării lucrărilor propuse în SDTR populația poate înregistra un ușor disconfort ca urmare a prezenței șantierelor și a fronturilor de lucru, însă acest disconfort este temporar.

În schimb, după finalizarea lucrărilor propuse în SDTR va crește nivelul de trai al populației, va crește calitatea vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și inclusive (obiectivul general 2).

4.8. Mediu social si economic

Realizarea obiectivelor SDTR va influența în mod pozitiv mediul social și economic. Dezvoltarea rețelei de transport, a infrastructurii portuare și aeroportuare va conduce la accelerarea schimburilor economice și la mobilitatea populației. Dezvoltarea centrelor urbane și racordarea lor cu orașele europene va genera schimburi culturale.

Realizarea obiectivelor SDTR va conduce la crearea de noi locuri de muncă și la creșterea nivelului de trai al populației, fapt ce va influența pozitiv mediul social și economic.

4.9. Patrimoniul cultural imobil și arhitectonic

Realizarea lucrărilor propuse în SDTR va conduce la protejarea patrimoniului natural și imobil și la valorificarea elementelor de identitate teritorială (obiectivul general 4).

Va fi protejat și reabilitat patrimoniul imobil în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit. (obiectivul specific O4.2.). De asemenea, vor fi propuse măsuri de regenerare a capitalului natural (obiectivul specific O.4.1) și va fi redusă vulnerabilitatea zonelor supuse riscurilor naturale (obiectivul specific O4.3).

RAPORT DE MEDIU

Protecția patrimoniului arheologic se va realiza cu respectarea Ordonanței Guvernului nr. 43/2000, iar protejarea monumentelor istorice cu respectarea Legii nr. 422/2001.

4.10. Deșeuri

Realizarea obiectivelor SDTR va influența inclusiv managementul deșeurilor. În timpul realizării lucrărilor va crește cantitatea de deșeuri (în special deșeuri din construcții și demolări și deșeuri menajere).

"Ierarhia deșeurilor" reprezintă conceptul conform căruia diferitele măsuri/opțiuni de gestionare a deșeurilor sunt grupate în funcție de impactul lor pe termen lung asupra mediului înconjurător, categoria cu cel mai redus impact, și anume prevenirea generării deșeurilor are o prioritate maximă, urmată fiind de pregătirea pentru reutilizare, reciclare, valorificare și ultima dintre toate eliminarea (de ex. - depozit de deșeuri).

Realizarea obiectivelor SDTR va influența inclusiv managementul deșeurilor. În timpul realizării lucrărilor va crește cantitatea de deșeuri, în special deșeurile din construcții și demolări.

Cele mai importante probleme legate de gestionarea deșeurilor în relație cu SDTR sunt:

- lipsa investițiilor în centre de reciclare a deșeurilor la nivelul întregii țări va avea un impact negativ semnificativ deoarece vor fi generate cu siguranță cantități suplimentare de deșeuri, iar deșeurile reciclabile/valorificabile vor ajunge să fie eliminate prin depozitare;
- managementul deficitar al deșeurilor din construcții și demolări va avea un impact negativ asupra mediului înconjurător;
- conform Hotărârii Guvernului nr. 870/2013 privind aprobarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2014-2020 întreprinderile (titularii de activități de construcții/demolări) trebuie ca prin intermediul antreprenorilor să identifice cele mai bune soluții de mediu legate de construirea unei structuri, să cuantifice beneficiile și să realizeze obiectivele impuse prin Legea nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor;
- din construcții, reabilitări de clădiri, reabilitări ale instalațiilor termice și electrice vor rezulta cantități importante de deșeuri de construcții care trebuie gestionate conform reglementărilor în vigoare;
- înaintea începerii activităților de dezafectare/demolare trebuie realizat un inventar al tuturor materialelor/substanțelor chimice periculoase.

4.11 Schimbări climatice

Schimbările climatice reprezintă una dintre provocările majore ale secolului nostru, deoarece ne afectează pe toți, atât la nivel global, cât și la nivel național.

În contextul încălzirii globale, modificările regimului climatic din România sunt modulate de către condițiile regionale. Analiza rezultatele ansamblurilor experimentelor numerice CMIP3 realizate cu modele climatice globale arată pentru

RAPORT DE MEDIU

România o creștere progresivă a temperaturii medii a aerului pe parcursul secolului XXI, în toate anotimpurile, dar mai pronunțată vara și iarna. Pe termen scurt, în condițiile scenariului A1B⁵¹ în perioada 2011-2040 se estimează o creștere a temperaturii medii a aerului cu până la 1,3°C în zonele din estul și sudul țării față de perioada actuală. În intervalul 2061-2090, creșterile temperaturii medii sunt de aproximativ 3...4°C în lunile de vară comparativ cu intervalul 1961-1990 (scenariul A1B, IPCC). Sub aspectul precipitațiilor, semnalul schimbării climatice evidențiat de datele CMIP3⁵² mediate pe suprafața teritoriului României indică în cazul scenariilor ⁵³A2 și A1B SRES ⁵⁴ o reducere de 24% și respectiv, 20% a cantităților de precipitații din sezonul de vară, în intervalul 2061-2090, comparativ cu intervalul de referință 1961-1990. Proiecțiile arată, de asemenea că, modificările temperaturilor și precipitațiilor medii se produc împreună cu modificări în statistica producerii fenomenelor extreme. Estimările bazate pe proiecțiile analizate sugerează faptul că, pe intervale mai îndepărtate (2041-2070 și 2071-2100), creșterea temperaturii va continua să se accentueze (de ex. veri mai calde, cu valuri de căldură mai frecvente și mai persistente), iar reducerea cantităților de precipitații se va extinde în majoritatea regiunilor țării, îndeosebi în sezonul cald. Conform Raportului intern al Administrației Naționale de Meteorologie, diminuarea precipitațiilor pare să fie mai pronunțată în regiunile din sudul și sud-estul României.⁵⁵

Cerințele viitoare pentru România în acest domeniu, rezultate din integrarea în Uniunea Europeană, cât și angajamentele internaționale asumate în baza Convenției - cadru al Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (UNFCCC) ale Protocolului de la Kyoto, vor conduce la dezvoltarea politicii naționale vizând schimbările climatice pe termen scurt, mediu și lung.

Acțiunile internaționale și europene viitoare în această direcție vor trasa noi cerințe pentru România și vor solicita politici și măsuri inovatoare în următorii ani.

Pachetul legislativ "Energie - Schimbări Climatice" a fost aprobat de șefii de stat și de guvern și adoptat de Parlamentul European în anul 2009.

⁵¹ Scenariul IPCC de emisie A1B, presupune o rată ponderată de creștere a concentrației gazelor cu efect de seră pentru secolul 21. Detalii despre acest scenariu se găsesc în Raportul 4 de Evaluare al IPCC (IPCC, 2007). Conform acestui raport, diferențele între scenariile climatice pentru începutul secolului 21, bazate pe diferite scenarii de emisie a gazelor cu efect de seră sunt nesemnificative. Aceste diferențe cresc pe măsură ce ne apropiem de sfârșitul secolului 21. Schimbările parametrilor climatici menționați pentru perioada 2001-2030 sunt calculate ca diferențe între media acestora pe intervalul 2001-2030 și media pe intervalul 1961-1990.

⁵² CMIP3 Programul de comparare reciprocă a modelelor cuplate - faza 3 (engl.: Coupled Model Intercomparison Project phase 3)

⁵³ Experimentele au fost modelate pentru trei scenarii de emisii: SRES A2, A1B, B1, care oferă date privind concentrațiile gazelor cu efect de seră determinate de anumite scenarii globale de evoluție socioeconomică.

Sursa datelor: http://www.ipcc-data.org/sim/gcm_monthly/SRES_AR4/index.html

⁵⁴ În cazul scenariului de emisii SRES A2, a fost luat în considerație în egală măsură pentru a reprezenta clima probabilă de viitor în secolul XXI pentru trei perioade temporare a câte 30 de ani, centrate pentru anii 2020 (2010-2039), 2050 (2040-2069) și 2080 (2070-2099). Din punct de vedere al agregării temporare, au fost luate în considerație următoarele perioade ale anului: decembrie-februarie, martie-mai, iunie-august, septembrie-noiembrie.

⁵⁵ Raport intern al Administrației Naționale de Meteorologie, 2012

Sursa datelor: http://www.ipcc-data.org/sim/gcm_monthly/SRES_AR4/index.html

RAPORT DE MEDIU

Obiectivele prevăzute în pachetul Schimbări Climatice - Energie sunt legate de:

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu cel puțin 20%;
- creșterea ponderii energiilor regenerabile în totalul consumului energetic cu 20%;
- creșterea eficienței energetice cu 20%.

În cadrul măsurilor de implementare a SDTR se va avea în vedere respectarea cu strictețe a atingerii acestor obiective strategice, promovând proiecte și acțiuni care contribuie la realizarea țintelor naționale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în concordanță cu angajamentele și obligațiile țării noastre la nivel european și internațional.

Prin obiectivele și măsurile propuse, SDTR are următoarele efecte:

- favorizează creșterea gradului de utilizare a transportului public și îmbunătățește infrastructura și echipamentele de transport feroviar și previne posibilele efecte adverse asupra infrastructurii de transport provocate de schimbările climatice (prin măsurile propuse pentru îndeplinirea obiectivului 1.1 al SDTR);
- contribuie la creșterea gradului de utilizare a transportului naval și previne eventualele disfuncții ale transportului naval (prin măsurile propuse pentru îndeplinirea obiectivului 1.1 al SDTR);
- favorizează dezvoltarea infrastructurii tehnico edilitare și a serviciilor publice rezistente la efectele negative ale schimbărilor climatice (prin măsurile propuse pentru îndeplinirea obiectivului 2.1 al SDTR);
- asigură un nivel ridicat de conectivitate între orașe și de mobilitate urbană și contribuie la prevenirea efectelor schimbărilor climatice (prin măsurile propuse pentru îndeplinirea obiectivului 2.2 al SDTR);
- contribuie la reducerea numărului de întreruperi ale dinamicii ecosistemelor prin sporirea capacității de adaptare la efectele schimbărilor climatice (prin măsurile propuse pentru îndeplinirea obiectivelor 4.1. și 5.2 ale SDTR).

Totodată, pentru diminuarea efectelor negative inevitabile ale schimbărilor climatice asupra sistemelor naturale și antropice, măsurile și proiectele adoptate și implementate în cadrul aplicării SDTR vor ține cont de următoarele concepte identificate în Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013 - 2020.

Impactul schimbărilor climatice - efectele schimbărilor climatice asupra sistemelor naturale și antropice cu efectele potențiale și reziduale în cadrul unor măsuri de adaptare, astfel:

- **impactul potențial** - efectele care apar fără a se lua în considerație măsurile de adaptare;
- **impact rezidual** - efectele schimbărilor climatice ce pot apărea după realizarea măsurilor de adaptare.

RAPORT DE MEDIU

Vulnerabilitate - impactul negativ al schimbărilor climatice, inclusiv al variabilității climatice și al evenimentelor meteorologice extreme asupra sistemelor naturale și antropice.

Adaptarea - abilitatea sistemelor naturale și antropice, de a răspunde efectelor schimbărilor climatice, incluzând variabilitatea climatică și fenomenele meteorologice extreme, pentru a reduce eventualele pagube, a profita de oportunități sau de a face față consecințelor schimbărilor climatice.

Ținând cont de efectele negative inevitabile ale schimbărilor asupra sistemelor naturale și antropice în următoarele decenii, identificarea, promovarea și aplicarea măsurilor de dezvoltare teritorială vor avea în vedere și obiectivele, principiile și direcțiile de acțiune cuprinse în Strategia Națională privind Schimbările Climatice, 2013 - 2020 și în actualizările periodice ale acesteia.

Schimbările climatice și eroziunea costieră

Coasta românească este împărțită în două unități majore: coasta deltaică în partea de nord (Unitatea nordică), dominată de cadrul natural și coasta sudică (Unitatea sudică), cuprinsă între Midia și Vama Veche⁵⁶.

În ultimii 35 de ani, în Unitatea nordică, linia țărmului s-a retras cu 180 până la 300 de metri în diverse locuri, astfel încât s-au pierdut suprafețe de plajă de aproximativ 80 ha/an. Schimbările continue care se petrec și afectează zona costieră sunt în principal cauzate de procesele naturale, procese care sunt puternic influențate de schimbările din bazinul hidrografic al Dunării și de intervențiile majore făcute asupra coastei în sprijinul activităților de navigație.

În Unitatea sudică, valoarea economică, socială și turistică a zonei este afectată negativ de eroziunea accelerată a plajelor și degradarea lucrărilor de protecție costieră care, în multe cazuri au depășit durata de funcționare și prezintă riscuri semnificative pentru sănătatea și siguranța publică. Problemele sunt agravate de lipsa actuală a surselor semnificative de sedimente pentru înnisipare și de impactul dezvoltărilor existente asupra zonei.

Starea calitativă a apei la nivelul apelor costiere românești este determinată în mare măsură de Dunăre, care conduce cumulusul de presiuni ale întregului bazin hidrografic spre Marea Neagră, inclusiv cantități mari din aportul anual de poluanți. În unele zone, lucrările de protecție costieră, menite să păstreze suprafețele de plajă, au agravat problemele privind calitatea apei deoarece, în formele lor de golfuri semiînchise, au fost blocate algele și substanțele poluante, deteriorând mediul.

Master Planul privind "Protecția și Reabilitarea zonei costiere" are ca scop identificarea și prioritizarea intervențiilor necesare pentru oprirea eroziunii costiere și creșterea valorii de utilizare prin noi suprafețe de plajă.

⁵⁶ Master Plan "Protecția și reabilitarea zonei costiere"

RAPORT DE MEDIU

Lucrările propuse se încadrează în⁵⁷:

- lucrări pe termen scurt, pentru perioada 2012- 2013;
- lucrări pe termen mediu în perioada 2014-2021;
- lucrări pe termen lung în perioada 2022 – 2041.

Aceste tipuri de lucrări, în general, prevăd realizarea de:

- diguri sparge val de larg;
- pineni de stabilizare (epiuri îngropate);
- înnisipări artificiale;
- lucrări de protecție a malurilor.

⁵⁷ Aviz de Mediu nr. 10301/06.07.2012 pentru master Planul intitulat "Protecția și Reabilitarea zonei costiere"

Capitolul V. Probleme de mediu existente, relevante pentru SDTR inclusiv în particular, cele legate de orice zonă care prezintă o importanță specială pentru mediu, cum ar fi ariile de protecție specială avifaunistică sau siturile de importanță comunitară

La finalul anului 2013, pe teritoriul României, existau următoarele arii naturale protejate: 79 rezervații științifice, 13 parcuri naționale, 190 monumente ale naturii, 671 rezervații naturale, 14 parcuri naturale, 148 arii de protecție specială avifaunistică, 3 rezervații ale biosferei (Delta Dunării, Retezat, Rodnei), 382 situri de importanță comunitară și 12 zone umede de importanță internațională și un sit al patrimoniului mondial natural și cultural. Este recomandat ca lucrările propuse în cadrul SDTR să nu fie realizate în cadrul acestor arii naturale protejate.

Datele privind starea mediului și presiunile existente asupra acestuia au fost prezentate în capitolul III. De asemenea, în subcapitolele 3.6 și 3.7 au fost semnalate presiunile existente asupra florei, faunei și ariilor naturale protejate.

În cadrul SDTR, în capitolul 2.7 a fost realizat diagnosticul teritorial și au fost semnalate principalele probleme cu care România se confruntă în prezent în ceea ce privește dezvoltarea teritorială și care pot avea impact asupra mediului.

Capitala București are rolul principal în ierarhia urbană națională, printr-o accesibilitate net superioară față de celelalte orașe, la nivel național și internațional, precum și printr-o prezență dominantă în rețeaua economică și administrativă. Rețeaua policentrică de orașe secundare este echilibrată în restul teritoriului, cele 7 centre regionale (poli de creștere) având dimensiuni relativ apropiate, cu diferențe în funcțiile economice îndeplinite. Dezvoltarea echilibrată la nivel teritorial se sprijină în primul rând pe orașele București, Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Ploiești, Timișoara.

Orașele medii și mari constituie un potențial important pentru dezvoltarea așezărilor și zonelor aflate în proximitate. Orașele mari ce polarizează funcții teritoriale, activități, dotări, populație, instituții, etc. conduc la acumularea de noi diferențe între acestea și restul teritoriului național. **Dezvoltarea dezechilibrată teritorial conduce la regiuni defavorizate, precum regiunea de dezvoltare Nord-Est, urmată la mică distanță de regiunile din sudul țării.**

După 1990 au crescut disparitățile teritoriale din punct de vedere demografic, economic și al accesului la servicii de bază. Orașele mici au multe probleme nesoluționate și puține resurse la dispoziție în comparație cu orașele medii și mari: rată ridicată a șomajului în majoritatea orașelor industrializate anterior anului 1990, fragilizarea structurilor socio-economice ale orașelor mici aflate în faza de stagnare sau regres, migrarea populației din aceste orașe și concentrarea populației în orașe cu peste 100.000 locuitori, sau în vecinătatea acestora.

RAPORT DE MEDIU

Disparitățile economice și ocupaționale accentuate se evidențiază atât inter cât și intra-regional. Se constată o accentuare a gradului de sărăcie și excluderea unor grupuri de locuitori din mediul rural de la anumite servicii și utilități de interes general.

La nivel european este acordată atenție specială regiunilor cu caracteristici geografice care afectează semnificativ dezvoltarea economică: regiuni montane, regiuni insulare, regiuni slab populate. La nivelul teritoriului național, aceste teritorii specifice sunt reprezentate de unele **zone rurale compacte și izolate, porțiuni din munții Carpați și de Delta Dunării**, ce au handicapul indus de barierele geografice, de o accesibilitate redusă sau de lipsa forței de muncă. Acestea nu beneficiază la momentul actual de management specific adaptat particularităților teritoriale locale.

La nivelul teritoriului european, sectorul transporturilor se confruntă cu o concurență din ce în ce mai acerbă pe piețele mondiale ale transporturilor aflate în dezvoltare rapidă. Congestia pe rețelele de infrastructură de transport este o preocupare majoră, în special în sectorul rutier și în spațiul aerian, ea compromițând accesibilitatea.

Procesul de dezvoltare a serviciilor comunitare în perioada de după 1990 a fost grevat de o serie de deficiențe, descentralizarea serviciilor a condus la disparități teritoriale mari, diferențe între comunitățile active și bogate față de cele pasive și sărace, iar reorganizarea sistemului de învățământ și de sănătate s-a realizat cu deficiențe majore mai ales în orașele mici și mediul rural. Serviciile oferite de mediul privat s-au dezvoltat de asemenea inegal, dublând de regulă inegalitățile în dezvoltarea sistemului public, cele mai multe instituții de învățământ private sau unități sanitare fiind situate în centrele urbane de tradiție, aflate în zonele bine dezvoltate economic.

Atractivitatea pentru turism a regiunilor României este slabă, deși există un potențial natural și cultural important.

Schimbările climatice sunt manifeste la nivelul teritoriului național, dat fiind că în România se înregistrează o creștere cu 0,4 - 0,5 grade Celsius a temperaturii medii anuale și o scădere însemnată a precipitațiilor, mai ales în lunile de iarnă și vară, care generează secetă și disconfort termic extrem în localitățile de câmpie pe durata verii, generând pierderi economice majore. **Zonele cele mai expuse** sunt cele în curs de deșertificare (ex. sudul Câmpiei Române), cele supuse inundațiilor frecvente (ex. zona de confluență a Siretului cu Dunărea), zonele cu alunecări de terenuri și zonele costiere. Capacitatea de adaptare a regiunilor din România la schimbările climatice este scăzută în comparație cu țările din UE.

România se află pe unul din primele locuri din UE la energia consumată raportată la valoarea adăugată brută industrială, în condițiile în care regiunile periferice europene se vor confrunta cel mai tare cu creșterea prețurilor energiei și implicit a prețului transportului. De asemenea, rețeaua de transport energetic este doar parțial conectată la furnizorii și consumatorii de energie din Europa, Orientul Mijlociu și Asia Centrală.

Capitolul VI. Obiectivele de protecția mediului, stabilite la nivel național, comunitar sau internațional, care sunt relevante pentru SDTR și modul în care s-a ținut cont de aceste obiective și orice alte considerații de mediu în timpul pregătirii SDTR

SDTR susține și vizează obiectivele relevante de mediu și țintele aferente se vor dovedi durabile din punct de vedere al mediului, asigurând atât dezvoltarea economică viitoare, cât și păstrarea bunurilor de mediu pentru generațiile viitoare.

Stabilirea obiectivelor de protecția mediului relevante se dovedește a fi astfel necesară în vederea evaluării SDTR în raport cu tendințele privind protecția mediului.

Obiectivele relevante de mediu necesare pentru evaluarea SDTR și țintele aferente au fost stabilite în urma consultării următoarelor documente, politici și reglementari în vigoare:

- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030;
- Strategia Națională pentru Gestionare a Deșeurilor (2014-2020), Planul național de gestionare a deșeurilor (2003-2013), Planurile Regionale de Gestionare a Deșeurilor;
- Strategia Națională pentru Protecția Atmosferei;
- Strategia de Dezvoltare Rurală a României 2014-2020;
- Strategia Națională de Management a Riscului la Inundații pe termen mediu și lung;
- Strategia Națională și Planul Național de Acțiune pentru Gestionarea Siturilor contaminate din România;
- Strategia Națională de Conservare a Biodiversității;
- Strategia pentru Transport Durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030 (martie 2008);
- Strategia Energetică a României pentru perioada 2007 – 2020 actualizată pentru perioada 2011 – 2020;
- Abordare Strategică a Managementului Internațional al Chimicalelor (SAICM)
- Master Plan pentru Protecția și Reabilitarea Zonei Costiere ;
- Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon (CRESC) și Planul Național de Acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice (PNASC)
- Strategia Națională de Sănătate aprobată prin HG nr. 1028/2014;
- Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020;
- Strategia națională pentru competitivitate 2015 – 2020;
- Ghidul privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice – GASC;
- Planul Național de Amenajare a Bazinelor Hidrografice din România 2013 – 2020 – 2030;
- Regulamentul General de Urbanism aprobat prin HG nr.525/1996.

RAPORT DE MEDIU

În acord cu viziunea de dezvoltare, pentru punerea în valoare și utilizarea potențialului semnificativ al României, SDTR promovează:

- Asigurarea unei echipări adecvate a teritoriului capabilă să consolideze rolul României ca actor regional economic important în zona de sud-est a Europei;
- Creșterea calității vieții locuitorilor României prin asigurarea unor spații de calitate;
- Creșterea atractivității zonelor rurale și valorificarea potențialului unic și specific de dezvoltare;
- Protejarea patrimoniului natural și cultural și valorificarea identității teritoriale;
- Consolidarea rolului zonelor urbane funcționale ca centre de dezvoltare la nivelul teritoriului și conectarea acestora cu zonele de performanță economică europene și implicit cu zonele transfrontaliere;
- Conectarea României la rețeaua de transport trans-europeană și dezvoltarea de noduri logistice și terminale multinodale;
- Asigurarea unui cadru de cooperare și coordonare a strategiilor și politicilor sectoriale ancorat în dinamica teritoriale naționale.

6.1 Obiective de mediu și criteriile de mediu

Pentru evidențierea modului în care SDTR ia în considerare obiectivele de protecție a mediului, stabilite la nivel național, comunitar sau internațional, în cadrul evaluării s-a realizat matricea de compatibilitate (tabelul 14) a obiectivelor SDTR cu obiectivele de mediu selectate.

Tabel 14. Obiective de mediu relevante pentru SDTR

Aspect de mediu	Cod	Obiective de protecția mediului relevante pentru SDTR
Biodiversitate	OMR1	Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică
	OMR 2	Evitarea fragmentării habitatelor prin realizarea noilor căi de transport (rutiere)
Sol	OMR3	Protecția solului pe baza principiilor conservării funcțiilor terenurilor, prevenirii degradării solurilor și integrării cu alte politici sectoriale (limitarea extinderii extravilane a localităților)
Apă	OMR4	Reabilitarea/modernizarea/extinderea sistemelor de alimentare și tratare apă în mediul urban și rural
	OMR5	Implementarea programului de reabilitare, modernizare și construcție a sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate
Transport durabil	OMR6	Modernizarea și dezvoltarea sistemului național de transport astfel încât să se asigure realizarea unui transport durabil
	OMR7	Îmbunătățirea condițiilor de siguranță a transportului
Aer	OMR8	Reducerea poluării atmosferice prin realizarea centurilor verzi din jurul orașelor de rangul I și II și mărirea suprafețelor de spații verzi intravilane cu 10% pentru atingerea unui indicator de minimum 26 metri pătrați pe locuitor
	OMR9	Îmbunătățirea calității aerului prin reducerea emisiilor generate din sectoarele transporturi, energie și industrie

RAPORT DE MEDIU

Deșeuri	OMR10	Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reutilizare / reciclare
Schimbări climatice	OMR11	Adaptarea la efectele schimbărilor climatice
	OMR12	Protejarea habitatelor de efectele schimbărilor climatice
Patrimoniu cultural	OMR13	Protejarea și conservarea patrimoniului istoric și arhitectonic al regiunilor
Conservarea și gestionarea resurselor naturale	OMR14	Reducerea exploatării resurselor epuizabile și creșterea ponderii energiei regenerabile
Peisajul	OMR15	Protecția și îmbunătățirea peisajului natural cu conservarea aspectului său estetic
Riscuri de mediu	OMR16	Prevenirea și combaterea efectelor riscurilor naturale cauzate de fenomenele hidrometeorologice periculoase (ploi și ninsori abundente, inundații, îngheț, secetă, caniculă, cutremure, alunecări și prăbușiri de teren)
	OMR17	Prevenirea efectelor riscurilor tehnologice (accidente nucleare, accidente în industrie și transport etc.), biologice (epidemii, epozootii, zoonoze) și de incendiu
Populația și Sănătatea umană	OMR18	Facilitarea accesului populației la sistemul de educație, sănătate și servicii sociale
Substanțe chimice	OMR 19	Reducerea utilizării substanțelor periculoase și înlocuirea cu alternative mai puțin periculoase

Indicatorii pentru monitorizarea gradului de îndeplinire a obiectivelor relevante de mediu de către SDTR sunt prezentați în tabelul 23.

Procesul de evaluare a compatibilității dintre obiectivele SDTR și obiectivele de mediu relevante, în scopul identificării sinergiilor și neconcordanțelor existente, a avut în vedere analiza obiectivelor specifice ale SDTR pentru a obține un nivel detaliat de analiză și s-a bazat pe utilizarea unei matrice de compatibilitate.

În cadrul matricei, s-a folosit următorul sistem de identificare/caracterizare:

- **culoarea roșu în caz de compatibilitate,**
- **culoarea galben în caz de incompatibilitate,**
- **culoarea albastru în cazul în care implementarea obiectivului specific poate fi parțial compatibil cu obiectivul de mediu relevant dar parțial incompatibil cu acesta și**
- **culoarea verde dacă între două obiective nu a existat nicio legătură.**

Prin „compatibilitate” s-a subînțeles situația în care obiectivul specific a coincis direct cu obiectivul relevant de mediu sau cea în care, prin implementarea obiectivului specific, s-au vizat aceeași direcție de acțiune și aceleași ținte ca și în cazul obiectivului relevant de mediu. Orice altă situație, cu excepția celei în care nu a existat nicio legătură, s-a considerat ca fiind necompatibilă.

De asemenea, în cazul în care un obiectiv specific s-a regăsit în mai multe obiective generale sau domenii, s-a luat în considerare o singură dată pentru a se evita redundanța.

RAPORT DE MEDIU

Tabel 15. Compatibilitatea dintre obiectivele SDTR și obiectivele de mediu relevante (OMR)

	OMR1	OMR2	OMR3	OMR4	OMR5	OMR6	OMR6	OMR8	OMR9	OMR10	OMR11	OMR12	OMR13	OMR14	OMR15	OMR16	OMR17	OMR18	OMR19	
O1																				
O1.1	Yellow	Red	Yellow	Green	Blue	Red	Red	Green	Red	Blue	Green	Blue	Green	Green	Red	Red	Green	Red	Red	
O1.2	Yellow	Green	Yellow	Green	Blue	Red	Red	Green	Blue	Blue	Blue	Yellow	Green	Green	Blue	Red	Yellow	Red	Red	
O1.3	Yellow	Green	Blue	Green	Blue	Green	Green	Green	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Red	Green	Red	Blue	Green	Red	
O2																				
O2.1	Red	Yellow	Blue	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Red	Green	Red	Green	Green	Red	
O2.2	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Red	Red	Green	Blue	Blue	Green	Blue	Green	Green	Red	Green	Red	Green	Green	
O2.3	Blue	Yellow	Blue	Red	Red	Red	Red	Green	Blue	Blue	Red	Green	Red	Green	Red	Red	Green	Red	Red	
O2.4	Green	Green	Blue	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Blue	Red	Green	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red	
O3																				
O3.1	Blue	Green	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Blue	Blue	Blue	Yellow	Green	Red	Green	Green	Red	Green	Red	
O3.2	Blue	Blue	Red	Green	Green	Red	Red	Green	Blue	Blue	Red	Green	Green	Green	Red	Green	Red	Green	Red	
O3.3	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Green	Green	
O3.4	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	
O4																				
O	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Red	Green	Red	Red	Green	Green	Green	
4.1	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Red	Green	Red	Red	Green	Green	Green	
O4.2	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green	Red	Green	Red	Red	Green	Green	Red	
O4.3	Blue	Blue	Red	Green	Red	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	
O4.4	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Blue	Green	Green	Green	Red	Green	Green	Green	Red	
O5																				
O5.1	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	
O5.2	Blue	Blue	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Blue	Blue	Red	Green	Red	Red	Red	Red	Red	
O5.3	Blue	Blue	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	

Legendă:

- culoarea roșu în caz de compatibilitate,
- culoarea galben în caz de incompatibilitate,
- culoarea albastru în cazul în care implementarea obiectivului specific poate fi parțial compatibil cu obiectivul de mediu relevant dar parțial incompatibil cu acesta ,
- culoarea verde dacă între cele două obiective nu a existat nicio legătură

RAPORT DE MEDIU

Capitolul VII. Potențiale efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra relațiilor dintre acești factori

În cadrul acestui capitol sunt analizate potențialele efecte semnificative asupra mediului având în vedere obiectivele SDTR, setul de măsuri propuse pentru atingerea acestora și acțiunile propuse.

În cadrul matricei de impact din tabelul 17 au fost analizate potențialele efecte semnificative ale măsurilor propuse de SDTR asupra aspectelor de mediu Aer, Apă, Sol, Climă, Biodiversitate, Deșeuri /substanțe și amestecuri chimice periculoase, Sănătate umană/ populație, Patrimoniu imobil, Resurse naturale, Riscuri de mediu.

În cadrul matricelor prezentate în anexele 2-3 au fost evaluate efectele cumulate pentru tipurile de proiecte și tipurile de acțiuni propuse în SDTR atât pentru perioada realizării lucrărilor propuse, cât și pentru perioada exploatării acestor lucrări. (ex efecte cumulate ale traficului asupra calității aerului).

Efectele cumulate apar în următoarele situații:

- un factor de mediu reprezintă receptorul aceluiași tip de poluant / presiune cauzat de activități diferite din cadrul aceluiași proiect / plan (de exemplu: aerul reprezintă receptor pentru emisiile provenite de la manevrarea pământului și a materialelor de construcție, dar și pentru emisiile de gaze de eșapament generate de utilajele care acționează în cadrul fronturilor de lucru);
- implementarea a două sau mai multe proiecte / planuri în zone învecinate produce presiuni similare asupra factorilor de mediu (de exemplu: realizarea unui drum și a unui parc eolian vor conduce la scoaterea unor suprafețe de teren din circuitul agricol și pot genera fragmentarea habitatelor în funcție de amplasarea acestora în raport cu ariile naturale protejate).

În anexa 3 au fost analizate efectele cumulate ale măsurilor și acțiunilor propuse în SDTR corelate cu obiectivele generale și obiectivele specifice ale SDTR.

7.1 Matricea de impact

În tabelul 17 se prezintă evaluarea calitativă a efectelor măsurilor Strategiei de dezvoltare teritorială a României asupra aspectelor de mediu supuse analizei (simbolul „Da” reprezintă identificarea de efecte potențiale, iar simbolul „Nu” arată că nu au fost identificate efecte potențiale).

RAPORT DE MEDIU

Pentru cuantificarea efectelor această evaluare a inclus și sistemul de notare prezentat în tabelul 16.

Tabel 16. Sistem de notare pentru cuantificarea impactului asupra mediului

Simbol	Semnificație	Definiția
++	Impact pozitiv semnificativ	Beneficiu extrem de pozitiv pentru mediu, care este de o importanță deosebită în ceea ce privește implicațiile sale politice globale
+	Impact pozitiv	Efecte pozitive asupra mediului, care nu sunt considerate a fi semnificative
n	Neutru	Niciun efect
-	Impact negativ	Impact negativ asupra mediului, care nu este considerat a fi semnificativ
--	Impact negativ semnificativ	Efecte extrem de negative asupra aspectelor legate de mediu, care cer în mod serios să fie abordată prin revizuirea politicii de stat actuale
?	Incertitudine	Efectul nu a putut fi determinat din cauza lipsei de date sau informații

RAPORT DE MEDIU

Tabel 17. Matricea de impact - evaluarea calitativă a efectelor măsurilor SDTR asupra aspectelor de mediu supuse analizei

Nr. Crt.	Măsuri propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apă	Sol	Climă	Biodiversitate	Deșeuri /substanțe și amestecuri chimice periculoase	Patrimoniu imobil	Resurse naturale	Riscuri de mediu
1	MĂSURI PENTRU SISTEMUL TERITORIAL CONECTIV									
1.2	Creșterea conectivității teritoriului național la spațiul european	Nu	Nu	Da (-?)	Da (-)	Da (-?)	Da (?/-)	Da (+)	Nu	Nu
1.3	Îmbunătățirea conectivității la nivelul teritoriului național	Da (-)	Nu	Da (-?)	Da (-)	Da (-?)	Da (?/-)	Nu	Nu	Nu
2	MĂSURI PENTRU SISTEMUL TERITORIAL DE AȘEZĂRI									
2.1	Srijinirea proceselor de dezvoltare localizate la nivelul axelor de dezvoltare de la nivel național și macroregional	Da (-)	Nu	Nu	Da (-)	Da (-?)	Da (?/-)	Nu	Nu	Nu
2.2	Consolidarea sistemelor urbane cu potențial de creștere și realizarea unei conectivități crescute a acestora cu localitățile din zona de influență	Da (++)	Nu	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
2.3	Revizuirea modelului de clasificare a localităților urbane din România și dezvoltarea unor instrumente de sprijinire a dezvoltării specifice potențialului fiecărei categorii de localități urbane	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
3	MĂSURI PENTRU SISTEMUL TERITORIAL CU COMPONENTE NATURALE									
3.1	Realizarea de amenajări tehnice pentru valorificarea potențialului de energie regenerabilă a teritoriului național	Da (+)	Da (+/-)	Nu	Da (+)	Da (+/-?)	Da (?+/-)	Nu	Da (++)	Nu
3.2	Extinderea și reabilitarea infrastructurii de transport a energiei în scopul asigurării unei conectări eficiente a localităților și	Nu	Nu	Da (-?)	Da (-)	Da (?)	Nu	Nu	Da (++)	Nu

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

Nr. Crt.	Măsuri propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apă	Sol	Climă	Biodiversitate	Deșeuri /substanțe și amestecuri chimice periculoase	Patrimoniu imobil	Resurse naturale	Riscuri de mediu
	consolidarea capacității de export									
3.3	Inițierea de proiecte de modernizare și dezvoltare a unei oferte turistice competitive pe piața turistică europeană legată de exploatarea resurselor turistice ale munților Carpați, Dunării și Deltei Dunării, Mării Negre, stațiuni balneare și balneoclimatice	Nu	Da (?)	Nu	Nu	Da (-)	Da (?/-)	Da (+)	Da (+/-?)	Nu
3.4	Dezvoltarea rețelelor turistice în scopul valorificării peisajelor unice din cadrul siturilor Natura 2000	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Da (+)	Da (?/-)	Nu	Da (+)	Da (+?)
3.5	Elaborarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor	Da (+)	Da (+?)	Da (-)	Da (+)	Da (+)	Nu	Nu	Da (+)	Nu
3.6	Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de colectare a apelor uzate	Nu	Da (++)	Da (+)	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Nu	Nu
3.7	Protejarea habitatelor naturale de efectele negative ale schimbărilor climatice	Da (++)	Nu	Nu	Da (++)	Da (++)	Nu	Nu	Da (+)	Da (++)
3.8	Prevenirea riscurilor naturale	Da (++)	Da (+)	Da (++)	Nu	Da (+?/-)	Nu	Nu	Da (+)	Da (++)
3.9	Consolidarea planificării și a managementului integrat în zona costieră	Nu	Da (++)	Da (+)	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Da (+)	Nu
3.10	Dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul marilor orașe	Da (++)	Nu	Nu	Da (++)	Da (+)	Nu	Nu	Nu	Nu
3.11	Protecția, valorificarea și dezvoltarea socio-economică a „regiunii Deltei Dunării” Delta Dunării (DD) este zona	Da (+/-)	Da (+/-)	Da (+/-)	Nu	Da (+/-)	Da (+/-)	Nu	Nu	Da (+)

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

Nr. Crt.	Măsuri propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apă	Sol	Climă	Biodiversitate	Deșeuri /substanțe și amestecuri chimice periculoase	Patrimoniu imobil	Resurse naturale	Riscuri de mediu
	numită în general Rezervația Biosferei Delta Dunării (RBDD)									
4	MĂSURI TERITORIALE INTEGRATE LA NIVEL ZONAL									
4.1	Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii de transport între orașele mari (cu o populație peste 100.000 de locuitori) și zona de influență urbană	Da (-)	Nu	Da (-)	Da (-)	Da (-?)	Da (-)	Nu	Nu	Nu
4.2	Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de utilități publice în vederea conectării și asigurării accesului populației din zonele urbane și zonele de influență urbană la servicii de calitate	Da (+)	Nu	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Nu	Da (++)	Nu
4.3	Renovarea patrimoniului urban imobil și punerea în valoare a identității	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da (-)	Da (++)	Nu	Nu
4.4	Asigurarea accesului populației urbane la servicii de interes general	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
4.5	Realizarea unei politici în domeniul locuirii	Nu	Da (+/-)	Da (+)	Nu	Da (?)	Nu	Da (+/-)	Nu	Nu
4.6	Asigurarea unei mobilități urbane crescute prin crearea unor sisteme integrate de transport care să gestioneze în mod eficient fluxurile de persoane	Da (++)	Nu	Da (-)	Da (++)	Da (-)	Da (?/-)	Da (+)	Nu	Nu
4.7	Transformarea capitalei într-un pol de importanță macroregională	Da (++)	Nu	Da (-?)	Nu	Da (-?)	Da (?/-)	Da (+)	Nu	Nu
4.8.	Protejarea orașelor împotriva vulnerabilităților naturale și diminuarea riscurilor generate de schimbările climatice	Da (+)	Da (?)	Da (-)	Da (++)	Da (?)	Nu	Da (++)	Nu	Da (++)

Titular: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

Nr. Crt.	Măsurile propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apă	Sol	Climă	Biodiversitate	Deșeurii /substanțe și amestecuri chimice periculoase	Patrimoniu imobil	Resurse naturale	Riscuri de mediu
4.9	Srijinirea dezvoltării aglomerărilor economice de tip cluster	Nu	Nu	Nu	Da (-)	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
4.10	Crearea unei politici funciare adaptate la dinamica urbane actuale	Nu	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
4.11	Consolidarea rolului de centre locale al orașelor mici în vederea menținerii profilului urban al orașelor din zonele izolate	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Nu	Da (?/-)	Nu	Nu	Nu
5	MĂSURI TERITORIALE PENTRU ZONELE RURALE									
5.1	Conectarea localităților rurale greu accesibile sau izolate la rețeaua principală de așezări și infrastructură majoră de transport	Nu	Nu	Nu	Da (-)	Da (-?)	Da (-)	Nu	Nu	Nu
5.2	Protejarea localităților rurale împotriva vulnerabilităților naturale și diminuarea riscurilor generate de schimbările climatice	Da (++)	Da (++)	Da (++)	Da (++)	Da (++)	Nu	Nu	Da (++)	DA (++)
5.3	Extinderea accesului la Internet în bandă largă	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
5.4	Echiparea localităților rurale cu infrastructură tehnico-edilitară	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Da (++)	Nu
5.5	Creșterea competitivității spațiilor rurale și crearea locurilor de muncă	Da (-)	Nu	Nu	Nu	Da (-)	Nu	Nu	Nu	Nu
5.6	Asigurarea accesului echitabil în zone rurale la serviciile de interes general	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
5.76	Dezvoltarea unor spații rurale atractive și creșterea calității vieții cetățenilor	Nu	Nu	Da (-)	Nu	Da (?)	Nu	Da (++)	Nu	Nu
5.8	Valorificarea potențialului teritorial local al zonelor rurale prin includerea acestora în	Nu	Nu	Nu	Nu	Da (+)	Da (?/-)	Da (++)	Da (++)	Nu

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

Nr. Crt.	Măsurile propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apă	Sol	Climă	Biodiversitate	Deșeuri /substanțe și amestecuri chimice periculoase	Patrimoniu imobil	Resurse naturale	Riscuri de mediu
	circuitele turistice									
5.9	Consolidarea cooperării administrative între autoritățile publice locale în vederea realizării unor atribuții de putere publică pentru care nu mai au resurse (planificare teritorială, politici fiscale etc)	Nu	Nu	Nu	Da (-)	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
5.10	Întărirea rolului teritorial al localităților cu rol de polarizare rurală și revitalizarea economică a ariilor rurale prin susținerea localităților rurale cu funcție de loc central	Nu	Nu	Nu	Da (-)	Nu	Nu	Da (++)	Da (++)	Nu
6	MĂSURI TERITORIALE PENTRU ZONELE MONTANE									
6.1	Conectarea localităților montane la infrastructura de transport	Da (-)	Nu	Nu	Da (-)	Da (--)	Da (?/-)	Da (+)	Nu	Nu
6.2	Facilitarea accesului la internet și telefonie mobilă pentru localitățile montane	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da (++)
6.3	Echiparea localităților montane cu infrastructură tehnico-edilitară	Nu	Da (++)	Da (+)	Nu	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Nu
6.4	Asigurarea dotărilor cu infrastructură în scopul prevenirii riscurilor naturale	Nu	Da (++)	Da (++)	Da (++)	Da (+)	Nu	Nu	Nu	Da (++)
6.5	Conectarea localităților montane cu orașele mari din proximitatea acestora (sub 30 km)	Da (-)	Nu	Da (?)	Da (-)	Da (-)	Da (-)	Nu	Nu	Nu
6.6	Creșterea calității spațiilor urbane și rurale din zonele montane și consolidarea relațiilor funcționale dintre acestea	Nu	Nu	Da (+)	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Nu	Nu
6.7	Facilitarea accesului populației din zonele	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

Nr. Crt.	Măsuri propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apă	Sol	Climă	Biodiversitate	Deșeuri /substanțe și amestecuri chimice periculoase	Patrimoniu imobil	Resurse naturale	Riscuri de mediu
	montane la servicii sociale diversificate									
6.8	Diversificarea activităților economice în zona montană	Nu	Nu	Da (+)	Nu	Da (-?)	Da (++)	Da (+)	Da (+)	Nu
6.9	Conservarea ariilor naturale protejate și a biodiversității zonelor montane	Da (++)	Da (++)	Da (++)	Da (++)	Da (++)	Da (++)	Nu	Da (++)	Da (++)
6.10	Reabilitarea patrimoniului imobil și includerea acestuia în trasee turistice coerente / circuite	Da (+)	Nu	Nu	Nu	Nu	DA (-)	Da (++)	Nu	Nu
7	MĂSURI TERITORIALE PENTRU ZONELE DE FRONTIERĂ									
7.1	Valorificarea potențialului fluviului Dunărea și a patrimoniului natural (imobil) din zona transfrontalieră româno-bulgăreă	Nu	Da (+/-)	Nu	Nu	Nu	Da (-)	Nu	Nu	Da (++)
7.2	Îmbunătățirea accesibilității prin dezvoltarea infrastructurii de navigație	Nu	Da (+/-)	Nu	Da (+)	Da (-)	Nu	Nu	Nu	Nu
7.3	Îmbunătățirea accesibilității terestre la zona transfrontalieră și rețeaua de localități	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Da (-)	Da (?-)	Nu	Nu	Nu
7.4	Conectivitatea zonei terestre româno-bulgare	Nu	Da (-?)	Nu	Nu	Da (?)	Da (-)	Nu	Nu	NU
7.5	Dezvoltarea rețelei de localități	Nu	Nu	Nu	Nu	Da (-)	Da (-)	Da (+)	Nu	Da (++)
7.6	Dezvoltarea rețelei de localități prin concentrarea eforturilor pe axe de dezvoltare și comunicații	Nu	Nu	Da (-)	Da (-)	Da (-)	Da (-)	Nu	Nu	Nu
7.7	Gestiunea integrată a bazinelor hidrografice în scopul asigurării calității	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Nu	Da (++)

RAPORT DE MEDIU

Nr. Crt.	Măsuri propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apă	Sol	Climă	Biodiversitate	Deșeuri /substanțe și amestecuri chimice periculoase	Patrimoniu imobil	Resurse naturale	Riscuri de mediu
	apelor și reziliența la catastrofe naturale și tehnologice									
7.8	Dezvoltarea și consolidarea serviciilor medicale și de urgență pentru zona transfrontalieră	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
7.9	Dezvoltarea socio-economică a zonei transfrontaliere prin interconectarea rețelelor de localități din zona transfrontalieră	Da (-)	Nu	Da (-)	Da (-)	Da (+/-?)	Nu	Nu	Nu	Nu
7.10	Creșterea conectivității teritoriului și accesibilității în zona transfrontalieră	Da (-)	Nu	Da (-)	Da (-)	Da (+/-?)	Da (-)	Nu	Nu	Nu
7.11	Protejarea zonei transfrontaliere	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da (++)
7.12	Consolidarea infrastructurii de conectare a zonei transfrontaliere	Da (-?)	Da (+/-)	Da (?)	Da (?)	Da (-)	Da (-)	Nu	Da (+)	Da (+)
7.13	Protecția patrimoniului natural Delta Dunării	Nu	Da (++)	Nu	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Nu	Da (+?)
7.14	Îmbunătățirea infrastructurii de accesibilitate și de comunicație	Nu	Nu	Da (?)	Nu	Da (+/-)	Da (-)	Nu	Nu	Nu
7.15	Dezvoltarea și consolidarea axei transfrontaliere Timișoara - Belgrad	Da (-)	Da (+/-)	Da (-)	Nu	Da (-?)	Da (-)	Nu	Nu	Nu
8	MĂSURI PENTRU ZONA COSTIERĂ									
8.1	Dezvoltarea zonei costiere a Mării Negre pe baza unui plan de amenajare integrat al teritoriului zonal	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Da (+)	Nu
8.2	Intervenții pentru conservarea și valorificarea subsistemului natural costier	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Da (+)	Nu	Nu	Nu	Da (+)
8.3	Intervenții pentru asigurarea conectivității	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

Nr. Crt.	Măsuri propuse	Aspect de mediu								
		Aer	Apă	Sol	Climă	Biodiversitate	Deșeurii /substanțe și amestecuri chimice periculoase	Patrimoniul imobil	Resurse naturale	Riscuri de mediu
	zonei de coastă, atât față de teritoriul de influență cât și între centrele costiere românești	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)			
8.4	Dezvoltarea potențialului turistic al zonei costiere românești	Nu	Da (-)	Nu	Nu	Da (-)	Da (?)	Da (+)	Nu	Nu
8.5	Inițierea și promovarea politicii maritime integrate la Marea Neagră și susținerea inițiativelor de „creștere albastră”	Da (+)	Da (+)	Da (+)	Da (+)	Da (+)	Nu	Nu	Da (+?)	Nu
TOTAL POSIBILE EFECTE NEGATIVE		10 – 1 - ?	8 – 1 - ?	10 – 4 - ?	15 -	15 – 11 - ?	13 -	1 -	1 - ?	0
TOTAL POSIBILE EFECTE POZITIVE		8 ++ 6 +	11 ++ 6 +	4 ++ 8 +	8 ++ 6 +	3 ++ 12 +	4 ++ 2 +	6 ++ 8 +	8 ++ 9 +	12 ++ 2 + 2 +?

Componentele de mediu care cumulează cele mai multe potențiale efecte pozitive sunt:

- riscul de mediu și conservarea resurselor naturale.

Măsurile propuse prin strategie duc la îmbunătățirea securității/sănătății și bunăstării economice a oamenilor și contribuie la conservarea și managementul durabil al resurselor naturale.

Componentele de mediu care cumulează cele mai multe potențiale efecte negative sunt:

- biodiversitatea și clima.

Impactul asupra biodiversității variază în funcție de locația lucrărilor propuse în SDTR. Totodată, trebuie să se acorde o atenție neîntârziată adaptării la schimbările climatice.

SDTR se bazează pe patru principii de bază: concentrare, conectare, cooperare și coordonare, principii ce presupun concentrarea investițiilor în zone urbane și rurale care au un potențial pentru a genera creștere economică, fără afectarea semnificativă a mediului.

Măsurile propuse în cadrul SDTR au fost distribuite echitabil între regiunile țării

Tabel 18. Interpretarea matricei de impact

MĂSURA	JUSTIFICARE
1) Creșterea conectivității teritoriului național la spațiul european	Impactul asupra solului: dezvoltarea infrastructurii rutiere va conduce la ocuparea unor noi suprafețe de teren. În perioada de realizare a construcției poate fi afectată calitatea solului. Impactul asupra climei: Activitățile de dezvoltare economică printre care se numără și dezvoltarea transportului rutier sau aerian vor duce la creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră. Impactul asupra biodiversității: realizarea unei noi infrastructuri poate duce la fragmentarea habitatelor, însă depinde de locația rețelelor de transport. Deșeurilor – pot fi generate cantități mari de deșeuri. Patrimoniul imobil – îmbunătățirea căilor de acces către acesta poate contribui pozitiv la valorificarea patrimoniului. Se va îmbunătăți semnificativ calitatea vieții.
2) Îmbunătățirea conectivității la nivelul teritoriului național	Impact similar măsurii de creștere a conectivității teritoriului național la spațiul european.
3) Consolidarea sistemelor urbane cu potențial de creștere și realizarea unei conectivități crescute a acestora cu localitățile din zona de influență	Impactul asupra aerului și a climei: dezvoltarea rețelei feroviare va conduce la reducerea emisiilor de poluanți atmosferici generate de traficul rutier și la scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră. Impactul asupra populației / sănătății umane - măsura va duce la creșterea calității vieții locuitorilor.
4) Realizarea de amenajări tehnice pentru valorificarea potențialului de energie regenerabilă a teritoriului național	Impactul asupra biodiversității: noile proiecte energetice pot induce efecte semnificative asupra ariilor naturale protejate prin amplasare sau funcționare. Aglomerarea proiectelor eoliene în Dobrogea sau a celor hidroenergetice pe cursuri de apă, îndeosebi în interiorul ariilor protejate, poate conduce la diminuarea drastică a suportului public pentru acest tip de proiecte ⁵⁸ . Măsura poate avea efecte pozitive prin diminuarea poluanților. Impactul asupra apei: efect negativ dacă nu se iau în considerare preocupările privind refacerea conectivității corpurilor de apă de suprafață, în principal prin îndepărtarea barierelor transversale. Impactul asupra aerului și a climei: măsura poate contribui la reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră și a emisiilor poluante provenite de la industria energetică. Deșeurile - poate contribui la reducerea cantității de deșeuri. Resurse naturale - utilizarea surselor regenerabile de energie va contribui la reducerea consumului de resurse naturale neregenerabile.
5) Extinderea și reabilitarea infrastructurii de transport a energiei în scopul asigurării unei conectări eficiente a localităților și consolidarea capacității de export	Măsura va avea efect pozitiv asupra sănătății umane prin îmbunătățirea calității vieții și asupra resurselor naturale prin utilizarea rațională a resurselor naturale. Totodată va contribui la scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră.

⁵⁸RM Strategia Energetică a României

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

MĂSURA	JUSTIFICARE
6) Inițierea de proiecte de modernizare și dezvoltare a unei oferte turistice competitive pe piața turistică europeană legată de exploatarea resurselor turistice ale munților Carpați, Dunării și Deltei Dunării, Mării Negre, stațiuni balneare și balneoclimatice	Un impact asupra biodiversității poate să apară în cazul pescuitului în exces sau dacă sunt vâdate specii strict protejate în alte condiții decât cele legale. Creșterea activităților turistice în spații naturale înseamnă o presiune asupra valorilor pe care turiștii le caută, presiuni care pot grăbi distrugerea unor ecosisteme fragile. Se poate înregistra un impact asupra sănătății umane în cazul în care nu se respectă legislația națională privind vânatoarea fără permis de vânatoare. Creșterea numărului de turiști poate duce la creșterea volumului de deșeuri. Mediatizarea excesivă a practicării vânătorii poate afecta negativ psihicul copiilor iubitori ai animalelor, cu precădere tânăra generație din jurul zonei de organizare a acestei activități (sănătatea generației viitoare).
7) Elaborarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor	Impactul va fi în general unul pozitiv prin protecția biodiversității, inclusiv prin creșterea capacității de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice. Se poate înregistra un impact minor asupra solului (suprafețelor necesare - în general suprafețe mici- necesare pentru construcția potecilor/pistelor).
8) Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de colectare a apelor uzate	Prin construcția sistemului de canalizare se prognozează un impact pozitiv, deoarece apele uzate vor fi dirijate prin sistemul de canalizare, evitându-se astfel contaminarea solului și subsolului. De asemenea, va fi înregistrat un impact pozitiv direct asupra calității apelor de suprafață și indirect asupra biodiversității.
9) Măsurile de prevenție a riscurilor naturale	Adoptarea măsurilor de prevenție a riscurilor naturale poate produce un impact asupra mediului în perioada execuției lucrărilor, dar pe termen lung impactul adoptării acestor măsuri este semnificativ pozitiv asupra tuturor factorilor de mediu, inclusiv prin creșterea capacității de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice. Descurajarea lucrărilor de drenaje, a apărărilor de mal, a consolidărilor de mal, a indiguirilor care formează un obstacol în calea scurgerii naturale pe cursurile de apă și care nu protejează zone dens populate.
10) Consolidarea planificării și a managementului integrat în zona costieră	Efectul este pozitiv prin protecția fâșiei de teren reprezentată de plajă, faleză și zona tampon și protecția biodiversității, inclusiv prin creșterea capacității de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice. Va contribui la prevenirea efectelor negative provocate de creșterea nivelului mării și a eroziunii costiere generate de schimbările climatice.
11) Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii de transport între orașele mari (cu o populație peste 100.000 de locuitori) și zona de influență urbană	Impact pozitiv asupra calității vieții prin îmbunătățirea condițiilor de transport al populației (în special cei care sunt angajați în cadrul firmelor/instituțiilor care își au sediul în extravilanul marilor orașe). Această măsură poate avea impact negativ asupra calității aerului și a climei prin intensificarea traficului rutier. Impactul negativ este estompat de construcția de infrastructură pentru biciclete și de plantarea perdelelor forestiere de-a lungul arterelor rutiere. Centurile ocolitoare pot fi folosite pentru transportul deșeurilor și pentru preluarea traficului de tranzit, astfel încât să fie semnificativ diminuată poluarea atmosferică generată de traficul rutier în interiorul marilor orașe. Poate fi înregistrat un posibil impact negativ în cazul în care construcția infrastructurii nu ține cont de regimul construcțiilor în ariile protejate. În același timp, diversificarea infrastructurii de transport va contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de

Titular: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

MĂSURA	JUSTIFICARE
	seră.
12) Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de utilități publice în vederea conectării și asigurării accesului populației din zonele urbane și zonele de influență urbană la servicii de calitate	Adoptarea acestor măsuri va avea impact pozitiv asupra aerului, a climei și biodiversității prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin creșterea capacității de adaptare la efectele schimbărilor climatice. Se va înregistra impact pozitiv și asupra resurselor naturale și sănătății umane.
13) Asigurarea unei mobilități urbane crescute prin crearea unor sisteme integrate de transport care să gestioneze în mod eficient fluxurile de persoane	Stimularea utilizării transportului public în comun și integrarea sistemelor de transport urban cu cele metropolitane și regionale (bilete comune, orașe corelate) duce la diminuarea traficului rutier și implicit la diminuarea poluării aerului și a emisiilor de gaze cu efect de seră. Dezvoltarea parcarilor de autoturisme poate avea impact asupra terenurilor (prin creșterea gradului de utilizarea terenurilor) sau poate conduce la fragmentarea habitatelor, în funcție de locația noilor proiecte.
14) Transformarea capitalei într-un pol de importanță macroregională.	Impact pozitiv asupra sănătății umane prin modernizarea /extinderea rețelei de metrou. Posibil impact negativ asupra solului. Adoptarea acestei măsuri va conduce temporar la creșterea volumului de deșeuri din construcții și demolări. Măsura poate duce la incurajarea transportului în comun și diminuarea traficului rutier, implicit va fi înregistrat impact pozitiv asupra aerului și a climei prin diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră. Crearea unei infrastructuri durabile de transport va facilita indirect și turismul cultural.
15) Protejarea orașelor împotriva vulnerabilităților naturale și diminuarea riscurilor generate de schimbările climatice	Aplicarea măsurii va contribui la diminuarea efectelor specific zonelor urbane considerate "insule de căldură" în procesul de încălzire globală, precum și la creșterea capacității de luptă împotriva inundațiilor și a celorlalte fenomene naturale periculoase.
16) Crearea unei politici funciare adaptate la dinamica urbane actuale	Prin crearea de instrumente de management adecvate privind folosirea și protejarea terenurilor se va îmbunătăți utilizarea terenurilor și indirect calitatea vieții populației. Va fi reglementată extinderea intravilanului localităților. Va fi înregistrat impact pozitiv asupra solului (utilizării terenurilor) prin incurajarea construirii în zone industriale deja utilizate (brownfields) și interzicerea construirii în zone verzi.
17) Conectarea localităților rurale greu accesibile sau izolate la rețeaua principală de așezări și infrastructură majoră de transport	Posibil impact negativ asupra biodiversității, prin fragmentarea habitatelor. Impact semnificativ pozitiv asupra calității vieții populației din zonele rurale. Realizarea unei infrastructuri adecvate de transport va conduce la scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră ca urmare a îmbunătățirii condițiilor de transport.
18) Echiparea localităților rurale cu infrastructură tehnico-edilitară	Prin construcția sistemului de canalizare și a stațiilor de epurare, se prognozează, de asemenea, un impact pozitiv, deoarece apele uzate vor fi dirijate prin sistemul de canalizare și epurate corespunzător, evitându-se astfel contaminarea solului, subsolului și a calității apelor (de suprafață și subterane).
19) Creșterea competitivității spațiilor rurale și crearea locurilor de muncă	Creșterea accesului la produse alimentare ecologice de calitate la prețuri accesibile pentru locuitorii din România precum și modernizarea fermelor agricole și investițiile în tehnologie și cercetare agronomică și zootehnică va

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

MĂSURA	JUSTIFICARE
	conduce la un efect semnificativ pozitiv asupra calității vieții oamenilor din mediul rural. Posibil impact negativ asupra biodiversității prin promovarea turismului dacă nu se ține cont de promovarea ecoturismului și a comportamentului responsabil al turiștilor, asupra aerului și a climei prin dezvoltarea de mici activități industriale.
20) Valorificarea potențialului teritorial local al zonelor rurale prin includerea acestora în circuitele turistice	Efecte pozitive asupra factorilor de mediu mai ales că se promovează și agroturismul.
21) Întărirea rolului teritorial al localităților cu rol de polarizare rurală și revitalizarea economică a ariilor rurale prin susținerea localităților rurale cu funcție de loc central	Măsura urmărește promovarea resurselor naturale, culturale, turistice, implicit și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din zona comunelor care vor fi identificate că au rol de polarizare rurală.
22) Conectarea localităților montane la infrastructura de transport	Impactul asupra solului: dezvoltarea infrastructurii rutiere va conduce la ocuparea unor noi suprafețe de teren. În perioada de realizare a construcției poate fi afectată calitatea solului. Impactul asupra climei: orice măsură de dezvoltare a transportului rutier sau aerian va duce la creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră. Impactul asupra biodiversității: realizarea unei noi infrastructuri poate duce la fragmentarea habitatelor, însă depinde de locația rețelelor de transport. Deșeurile – pot fi generate cantități mari de deșeuri. Patrimoniul imobil– îmbunătățirea căilor de acces către acesta poate contribui pozitiv la valorificarea patrimoniului Se va îmbunătăți semnificativ calitatea vieții.
23) Facilitarea accesului la internet și telefonie mobilă pentru localitățile montane	Impact pozitiv prin îmbunătățirea calității vieții cât și asupra coordonării intervențiilor în caz de situații de urgență și de calamitate (riscuri naturale)
24) Echiparea localităților montane cu infrastructură tehnico-edilitară	Impact pozitiv asupra: Apei: prin îmbunătățirea sistemelor de canalizare se va reduce poluarea apelor de suprafață și subterane; Solului: îmbunătățirea sistemelor de canalizare va reduce poluarea asupra solului deoarece apele uzate nu vor contamina solul/subsolul; Sănătății umane – explicit; Managementul deșeurilor prin închiderea și ecologizarea depozitelor neconforme.
25) Asigurarea dotărilor cu infrastructură în scopul prevenirii riscurilor naturale	Reducerea riscurilor la inundații va conduce la diminuarea riscurilor de poluare a apelor și la diminuarea riscului de îmbolnăvire al populației umane. De asemenea, va fi înregistrat impact pozitiv și asupra celorlalți factori de mediu. Impact pozitiv asupra solului, biodiversității și climei prin accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri.
26) Conectarea localităților montane cu orașele mari din proximitatea acestora	Clima - Activitățile de dezvoltare economică printre care se numără și dezvoltarea transportului rutier sau aerian vor duce la creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

MĂSURA	JUSTIFICARE
(sub 30 km)	Biodiversitate- Realizarea unei noi infrastructuri poate duce la fragmentarea habitatelor în funcție de locația noilor infrastructuri; Se va îmbunătăți semnificativ calitatea vieții
27) Creșterea calității spațiilor urbane și rurale din zonele montane și consolidarea relațiilor funcționale dintre acestea	Impact pozitiv asupra utilizării solului și biodiversității prin limitarea extinderii nefondate a intravilanului și asupra sănătății umane prin creșterea calității vieții.
28) Diversificarea activităților economice în zona montană	Impact pozitiv asupra managementului deșeurilor prin reducerea volumului de deșeuri datorită creării de centre de reciclare a deșeurilor, posibil impact asupra biodiversității dacă nu se promovează ecoturismul și comportamentul responsabil al turiștilor în ariile naturale protejate.
29) Reabilitarea patrimoniului imobil și includerea acestuia în trasee turistice coerente / circuite	Impact pozitiv asupra aerului și a climei prin încurajarea transportului public și nemotorizat, diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea capacității de adaptare la efectele schimbărilor efectelor climatice. De asemenea, se va înregistra impact pozitiv semnificativ asupra patrimoniului imobil.
30) Îmbunătățirea accesibilității prin dezvoltarea infrastructurii de navigație	Posibile efecte negative asupra apelor și biodiversității, deoarece aceste măsuri presupun intervențiile în albiile râurilor ce pot conduce la modificări ale regimului hidrologic cu impact direct, dar și la distanță și asupra speciilor sălbatice, habitatelor și sistemelor ecologice ce depind de aceste resurse. Subliniem necesitatea evaluării impactului asupra mediului pentru toate proiectele de navigație ce vor fi realizate. În schimb, impactul asupra calității aerului și a climei va fi pozitiv prin creșterea transportului fluvial și implicit prin scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră.
31) Conectivitatea zonei terestre româno-bulgare	“Obiectele de construire a unei autostrăzi în jurul Mării Negre și a unei autostrăzi maritime ar crește considerabil posibilitățile de comerț și dezvoltare în regiune; subliniază, totuși, necesitatea unor evaluări detaliate ale impactului asupra mediului și a cooperării în materie de supraveghere maritimă, pentru a asigura securitatea transporturilor maritime și protecția mediului; subliniază că este necesar să se direcționeze investiții către dezvoltarea și lărgirea capacității unor porturi de primă importanță de la Marea Neagră, în special Constanța și Varna” ⁵⁹
32) Dezvoltarea rețelei de localități prin concentrarea eforturilor pe axe de dezvoltare	Impactul asupra solului: dezvoltarea infrastructurii rutiere va conduce la ocuparea unor noi suprafețe de teren. Pe perioada de realizare a construcției poate fi afectată calitatea solului. Impactul asupra climei: Activitățile de dezvoltare economică printre care se numără și dezvoltarea transportului rutier sau aerian vor duce la creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră. Impactul asupra biodiversității: realizarea unei noi infrastructuri poate duce la fragmentarea habitatelor, însă depinde de locația rețelelor de transport. Deșeurile – pot fi generate cantități mari de deșeuri. Patrimoniul imobil – îmbunătățirea căilor de acces către acesta poate contribui pozitiv la valorificarea patrimoniului. Se va îmbunătăți semnificativ calitatea vieții.

⁵⁹ Propunere de rezoluție a Parlamentului European referitoare la o strategie UE pentru Marea Neagră

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

MĂSURA	JUSTIFICARE
33) Dezvoltarea socio-economică a zonei transfrontaliere prin interconectarea rețelelor de localități din zona transfrontalieră	Impactul asupra solului: dezvoltarea infrastructurii rutiere va conduce la ocuparea unor noi suprafețe de teren. În perioada de realizare a construcției poate fi afectată calitatea solului. Impactul asupra climei: Activitățile de dezvoltare economică printre care se numără și dezvoltarea transportului rutier sau aerian vor duce la creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră. Impactul asupra biodiversității: realizarea unei noi infrastructuri poate duce la fragmentarea habitatelor, însă depinde de locația rețelelor de transport. Deșeurile – pot fi generate cantități mari de deșeuri. Patrimoniul imobil – îmbunătățirea căilor de acces către acesta poate contribui pozitiv la valorificarea patrimoniului Se va îmbunătăți semnificativ calitatea vieții. Totodata, măsura are și efect pozitiv prin intervenții integrate/armonizate în arii protejate transfrontaliere.
34) Consolidarea infrastructurii de conectare a zonei transfrontaliere	Posibile efecte negative deoarece aceste măsuri presupun intervenții în albiile râurilor ce pot conduce la modificări ale regimului hidrologic cu impact direct, dar și la distanță și asupra speciilor sălbatice, habitatelor și sistemelor ecologice ce depind de aceste resurse. Subliniem necesitatea evaluării impactului asupra mediului pentru toate proiectele de navigație ce vor fi realizate. Interconectarea rețelei de transport a energiei electrice și exploatării în cooperare a conductei de gaze va duce la utilizarea rațională a resurselor naturale. Aplicarea acestor măsuri va avea impact pozitiv asupra calității aerului și a climei, prin diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră.
35) Inițierea și promovarea politicii maritime integrate la Marea Neagră și susținerea inițiativelor de „creștere albastră”	Domenii prioritare pentru „creșterea albastră”: 1. Energia albastră Energia marină are potențialul de a mări eficiența cu care sunt exploatate resursele energetice europene, de a reduce la minimum necesitățile de utilizare a terenurilor de către sectorul energetic european și de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră (cu aproximativ 65 milioane tone de CO ₂ în 2020). 1. Acvacultura 2. Turismul maritim, de coastă și de croazieră 3. Resursele minerale marine 4. Biotehnologia albastră Conceptul de „creștere albastră” se bazează pe exploatarea neinvazivă a resurselor maritime de orice natură, de la extracția de hidrocarburi până la pescuitul maritim, iar această măsură poate avea ca efect atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea.
36) Protejarea localităților rurale împotriva vulnerabilităților naturale și diminuarea riscurilor generate de schimbările climatice	“Efectele pozitive se resimt prin reducerea eroziunii solurilor și ameliorarea regimului hidric și climatului local, îmbunătățirea producției culturilor agricole, protecția căilor de comunicații și a localităților de fenomenele meteo extreme, în special împotriva înzăpezirilor, care duc în mod repetat la izolarea unor localități pe timpul iernii (care au de multe ori consecințe dramatice pentru populație și atrag eforturi materiale și umane considerabile), protecția cursurilor de apă, a digurilor și a malurilor contra curenților, viiturilor, gheții și altele, protecția diverselor obiective economice și sociale, creșterea calității aerului.

Titular: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

MĂSURA	JUSTIFICARE
	Vegetația forestieră, în afară de rolul de stocare a carbonului în lemn și în solurile forestiere, oferă condițiile necesare dezvoltării și conservării biodiversității și nu în ultimul rând furnizează lemn, inclusiv ca resursă de energie regenerabilă, precum și celelalte bunuri și servicii specifice pădurilor, asigurând astfel resurse alternative pentru populație și locuri de muncă – baze solide ale dezvoltării durabile în mediul rural”. ⁶⁰

⁶⁰ Strategia de Dezvoltare Teritorială a României

CAPITOLUL VIII. Posibile efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra sănătății, în context transfrontalier

Din punct de vedere al efectelor asupra mediului și sănătății umane în context transfrontalier, relevanță pot prezenta măsurile ce vizează în principal cooperarea teritorială-transfrontalieră, interregională și transnațională:

- 1. Măsuri teritoriale pentru granița de sud, Bulgaria în zona fluvială**
 - Valorificarea potențialului fluviului Dunărea;
 - Îmbunătățirea accesibilității prin dezvoltarea infrastructurii de navigație;
 - Îmbunătățirea accesibilității prin traversări ale fluviului și rețeaua de localități.
- 2. Măsuri teritoriale pentru granița de sud, Bulgaria în zona terestră**
 - Conectivitatea zonei terestre româno-bulgare;
 - Dezvoltarea rețelei de localități.
- 3. Măsuri teritoriale pentru granița de vest, Ungaria**
 - Dezvoltarea rețelei de localități prin concentrarea eforturilor pe axe de dezvoltare;
 - Gestiunea integrată a bazinelor hidrografice în scopul asigurării calității apelor și reziliența la catastrofe naturale și tehnologice;
 - Dezvoltarea și consolidarea serviciilor medicale și de urgență pentru zona transfrontalieră.
- 4. Măsuri granița de nord Ucraina**
 - Dezvoltarea socio-economică a zonei transfrontaliere prin interconectarea rețelelor de localități din zona transfrontalieră.
- 5. Măsuri teritoriale pentru granița de est Republica Moldova**
 - Creșterea conectivității teritoriului și accesibilității în zona transfrontalieră;
 - Protejarea zonei transfrontaliere;
 - Consolidarea infrastructurii de conectare a zonei transfrontaliere.
- 6. Granița de est Ucraina - sectorul Giurgiu-lești Dunăre - Marea Neagră - Brațul Chilia**
 - Protecția patrimoniului natural Delta Dunării.
- 7. Granița de sud-vest Serbia fluvială (valea Timocului) – Gura Nerei**
 - Îmbunătățirea infrastructurii de accesibilitate și de comunicație.
- 8. Granița de sud-vest Serbia terestră Gura Nerei – Triplex Confineum Beba Veche**
 - Axa de dezvoltare Timișoara – Belgrad.

RAPORT DE MEDIU

România participă la 11 programe de cooperare teritorială, și anume:

1. PROGRAMUL DE COOPERARE INTERREGIONALĂ INTERREG EUROPE;
2. PROGRAMUL TRANȘNAȚIONAL DUNĂREA 2014-2020;
3. PROGRAMUL DE COOPERARE INTERACT III 2014-2020;
4. PROGRAMUL OPERAȚIONAL URBACT III;
5. PROGRAMUL EUROPA CENTRALĂ 2014-2020;
6. PROGRAMUL DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ UNGARIA-SLOVACIA-ROMÂNIA-UCRAINA 2014-2020;
7. PROGRAM DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ DINTRE ROMÂNIA ȘI UNGARIA ÎN PERIOADA 2014-2020;
8. PROGRAMUL DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ ROMÂNIA – BULGARIA 2014-2020;
9. PROGRAMUL IPA DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ ROMÂNIA – REPUBLICA SERBIA 2014-2020;
10. PROGRAM DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ DINTRE ROMÂNIA ȘI MOLDOVA ÎN PERIOADA 2014-2020;
11. PROGRAMUL EUROPA CENTRALĂ 2014-2020.

Toate programele de cooperare transfrontalieră au parcurs procedura de evaluare strategică de mediu și / sau evaluare adecvată.

Toate programele cu arie de aplicare în zona transfrontalieră cuprinse în SDTR (Bulgaria, Ungaria și Serbia) au parcurs deja procedura de evaluare strategică de mediu. Evaluarea impactului în context transfrontalier s-a făcut în cadrul acestor proceduri.

Mai jos sunt prezentate programele cu arie de acțiune transfrontalieră.

8.1.1 Programul IPA de cooperare transfrontalieră România - Serbia 2014-2020

Pilonul de mediu al Strategiei UE pentru Regiunea Dunării, (pilonul de mediu EUSDR) se concentrează pe trei Domenii Prioritare care trebuie integrate cu alte politici:

- Restaurarea și menținerea calității apelor;
- Gestionarea riscurilor de mediu;
- Conservarea biodiversității, peisajelor și calității aerului și solului.

Obiectivele de mediu relevante pentru domeniile prioritare de mai sus sunt:

- Realizarea obiectivelor de management stabilite în Planul de Management pentru Bazinul Fluviului Dunărea
 - Reducerea nivelurilor de nutrienți din fluviul Dunărea pentru a permite recuperarea ecosistemelor Mării Negre la condiții similare celor din perioada anilor 1960;
- Protejarea populațiilor viabile ale speciilor de sturion din Dunăre;
- Elaborarea, adoptarea și implementarea planurilor de management sub - bazinal, precum sub-bazinele Sava, Tisa și Prut;

RAPORT DE MEDIU

- Implementarea planurilor de management al riscurilor de inundație pe Dunăre - ce trebuie pregătite până în 2015 în baza Directivei privind Inundațiile - care vor include reducerea semnificativă a riscului de inundație până în 2021, luând în considerare și eventualele impacturi ale schimbărilor climatice;
- Oprirea deteriorării stării tuturor speciilor și habitatelor cuprinse în legislația UE și realizarea unei îmbunătățiri semnificative și măsurabile, adaptate la nevoile speciale ale Regiunii Dunării până în 2020;
- Protejarea populațiilor viabile ale speciilor de sturion din Dunăre și alte specii de pești indigene până în 2020;
- Reducerea cu 25% a zonei afectate de eroziunea solului ce depășește 10 tone pe hectar până în 2020;
- Până în 2020, ecosistemele și serviciile lor sunt menținute și dezvoltate prin înființarea unei infrastructuri verzi și restaurarea a cel puțin 15% din ecosistemele degradate;
- Până în 2020, speciile externe invazive și căile lor sunt identificate și prioritizate, speciile prioritare sunt controlate și eradicate, iar căile sunt gestionate pentru a preveni introducerea și stabilirea unor noi specii externe invazive.

8.1.2 Programul de cooperare transfrontalieră România – Bulgaria 2014-2020

Strategia Programului de Cooperare Transfrontalieră România – Bulgaria 2014-2020 se bazează pe cinci Obiective Tematice (OT) care sunt aliniate cu aspectele identificate ca fiind cele mai de dorit pentru a fi rezolvate prin cooperare transfrontalieră:

- **Obiectivul tematic 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și gestionării riscului;**
- **Obiectivul tematic 6: Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;**
- **Obiectivul tematic 7: Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;**
- **Obiectivul tematic 8: Promovarea ocupării forței de muncă sustenabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă;**
- **Obiectivul tematic 11: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a persoanelor interesate și a unei administrații publice eficiente.**

Obiective Relevante de Mediu

1. Corelarea rațională a obiectivelor de dezvoltare, inclusiv a programelor investiționale în profil inter-sectorial și regional, cu potențialul și capacitatea de susținere a capitalului natural;
2. Modernizarea accelerată a sistemelor de educație și formare profesională, sănătate publică și servicii sociale, ținând seama de evoluțiile demografice și de impactul acestora pe piața muncii;

RAPORT DE MEDIU

3. Folosirea generalizată a celor mai bune tehnologii existente, din punct de vedere economic și ecologic, în deciziile investiționale; introducerea fermă a criteriilor de eco-eficiență în toate activitățile de producție și servicii;
4. Anticiparea efectelor schimbărilor climatice și elaborarea din timp a unor planuri de măsuri pentru situații de criză generate de fenomene naturale sau antropice;
5. Asigurarea securității și siguranței alimentare prin valorificarea avantajelor comparative ale României, fără a face rabat de la exigențele privind menținerea fertilității solului, conservarea biodiversității și protejarea mediului;
6. Identificarea unor surse suplimentare de finanțare pentru realizarea unor proiecte și programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, energiei, protecției mediului, siguranței alimentare, educației, sănătății și serviciilor sociale;
7. Protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural național; racordarea la normele și standardele europene privind calitatea vieții.

8.1.3 Program de cooperare transfrontalieră dintre România și Ungaria în perioada 2014-2020.

- ***Axa prioritară 1: Protecția comună și utilizarea eficientă a valorilor comune și a resurselor***

- Prioritatea de investiții 6 / b

Investiția în sectorul apelor pentru a îndeplini cerințele Acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de către Statele Membre, pentru o investiție care merge dincolo de aceste cerințe.

Obiectivul specific: îmbunătățirea calității râurilor transfrontaliere sau îmbunătățirea managementului apelor transfrontaliere;

- Prioritatea de investiții 6 / c

Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural

Obiectivul specific: utilizarea durabilă a patrimoniului istoric, cultural și natural în cadrul ariei eligibile;

- ***Axa prioritară 2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor (Cooperarea privind accesibilitatea)***

- Prioritatea de investiții 7 / b

Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T

Obiectivul specific 7 / b 1: Îmbunătățirea accesibilității transfrontaliere

- Prioritatea de investiții 7 / c

Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport ecologice (inclusiv cu zgomot redus) și cu emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și

RAPORT DE MEDIU

infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local

Obiectivul specific: creșterea procentului de pasageri, folosind modalități durabile de transport transfrontalier

- ***Axa prioritară 3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea pieței forței de muncă transfrontaliere (Cooperarea pe soluții de afaceri)***

➤ Prioritatea de investiții 8 / b

Suținerea creșterii ocupării forței de muncă prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru domenii specifice, inclusiv conversia regiunilor industriale în declin, sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice.

Obiectiv specific: creșterea ocupării forței de muncă și creșterea economică în teritoriile specifice, în cadrul ariei eligibile

- ***Axa prioritară 4: Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare (Cooperarea pe soluții sociale)***

➤ Prioritatea de investiții 9 / a

Investiții în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate, promovând incluziunea socială prin îmbunătățirea accesului la servicii sociale, culturale și de recreere, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de comunitate.

Obiectivul specific: îmbunătățirea serviciilor de îngrijire medicală în întreaga zonă eligibilă

➤ Prioritatea de investiții 9 / b

Oferirea de sprijin revitalizării fizice, economice și sociale a comunităților defavorizate din regiunile urbane și rurale.

Obiectivul specific: atenuarea sărăciei și reducerea discriminării în zonele defavorizate

- ***Axa prioritară 5: Îmbunătățirea prevenirii și a gestionării riscurilor și prevenirea dezastrelor (Cooperarea pe gestionarea riscurilor)***

➤ Prioritatea de investiții 5 / b

Promovarea investițiilor destinate abordării unor riscuri specifice, asigurarea rezistenței în fața dezastrelor și dezvoltarea unor sisteme de gestionare a dezastrelor (FEDR);

Obiectivul specific: îmbunătățirea coordonării transfrontaliere privind managementul urgențelor și gestionarea riscurilor

- ***Axa prioritară 6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni (Cooperarea transfrontalieră)***

➤ Prioritatea de investiții 11 / a

RAPORT DE MEDIU

Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă prin promovarea cooperării și a cooperării juridice și administrative între cetățeni și instituții.

Obiectivele specifice: intensificarea cooperării durabile transfrontaliere a instituțiilor și comunităților

- *Axa prioritară 7: Asistența tehnică*

Obiectivul specific: Implementarea eficientă și cu eficacitate a programului și proiectelor

Obiectivele din SDTR care implică cooperare transfrontalieră sunt compatibile cu obiectivele programelor de cooperare transfrontalieră.

Toate programele cu arie de aplicare în zona transfrontalieră cuprinse în SDTR (Bulgaria, Ungaria și Serbia) au parcurs deja procedura de evaluare strategică de mediu. Evaluarea impactului în context transfrontalier s-a făcut în cadrul acestor proceduri.

Toate proiectele incluse în programele de cooperare transfrontalieră din SDTR trebuie supuse evaluării strategice de mediu și/ sau evaluării adecvate, după caz, după definitivarea proiectului tehnic și stabilirea cu exactitate a locației acestor proiecte.

RAPORT DE MEDIU

Capitolul IX Măsuri propuse pentru a preveni, reduce și compensa efectele adverse asupra mediului

În cadrul evaluării potențialelor efecte asupra mediului au fost identificate, pentru o serie de obiective specifice, măsuri ce vizează dezvoltarea anumitor sectoare și a căror implementare ar putea genera un impact negativ asupra mediului înconjurător.

În general, majoritatea proiectelor de investiții pot fi asociate cu riscuri de mediu, iar prevenirea și reducerea efectelor adverse se poate realiza doar prin evaluarea acestora pe parcursul tuturor etapelor vizând implementarea proiectelor (proiectare, construcție, funcționare).

Conform legislației de mediu în vigoare, toate proiectele de investiții care prezintă un potențial impact asupra mediului se supun evaluărilor de mediu.

Caracterul relativ general al măsurilor propuse în vederea atingerii obiectivelor Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României permite ulterior o flexibilitate în alegerea soluțiilor propriu-zise de implementare și în consecință posibilitatea de adoptare a celor mai bune soluții din punct de vedere al protecției mediului.

În acest context, recomandările de măsuri privind prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra mediului au de asemenea un caracter relativ general, pentru fiecare proiect în parte ce va fi realizat urmând a se stabili, conform procedurilor legislative în vigoare și în funcție de specificul lui, măsurile concrete de prevenire, diminuare sau compensare a impactului asupra mediului.

Conform HG 1076/2004, trebuie stabilite „măsuri de prevenire, reducere și compensare a **efectelor semnificative** asupra mediului rezultate în urma implementării planului”. Nivelul de detaliu al SDTR nu a permis identificarea în detaliu a tuturor efectelor potențiale ce pot apărea ca urmare a implementării Strategiei (a planurilor și proiectelor subsecvente).

Pentru a preveni și reduce efectele adverse asupra mediului trebuie realizată evaluarea de mediu atât în perioada de elaborare a SDTR, cât și în perioada de implementare a acestei strategii.

În cazul elaborării și implementării planurilor de rang inferior ce intră sub incidența SDTR va fi realizată evaluarea strategică de mediu, evaluarea adecvată, după caz.

În cazul proiectelor de investiții propuse a fi realizate, cu impact potențial asupra mediului va fi evaluat impactul asupra mediului conform HG 445/2009 și ordinului 135/2010. De asemenea, vor fi respectate prevederile legislației europene. După definitivarea proiectelor tehnice și stabilirea coordonatelor amplasamentelor, vor fi stabilite/evaluate:

- efectelor potențiale asupra mediului în amplasamentul proiectului;
- cele mai bune tehnici și soluții disponibile pentru activitățile propuse;
- setul de măsuri necesar prevenirii, reducerii și compensării efectelor negative asupra mediului generat de proiectul în cauză;

RAPORT DE MEDIU

- planul de monitorizare a efectelor asupra mediului al implementării proiectelor analizate;

Principalele măsuri care trebuie adoptate pentru a preveni, reduce și a compensa potențialele efecte negative ale implementării SDTR sunt trasate de liniile directoare ale acestei SDTR și trebuie implementate pentru protecția fiecărui factor de mediu în parte:

1. Încurajarea concentrării locuirii în interiorul intravilanului localităților și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructură tehnico-edilitară;
2. Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul localităților și limitarea amplasării lor în intravilanul localităților;
3. Încurajarea construirii în zone industriale deja utilizate (brownfields) și interzicerea construirii în zone verzi;
4. Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților;
5. Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale;
6. Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili;
7. Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale;
8. Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate;
9. Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare;
10. Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

9.1. Aer

Măsurile propuse pentru prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra **componentei de mediu aer** sunt:

- Menținerea calității aerului înconjurător în zonele care se încadrează în limitele prevăzute de normele în vigoare pentru indicatorii de calitate;
- Îmbunătățirea calității aerului înconjurător în zonele care nu se încadrează în limitele prevăzute de normele în vigoare pentru indicatorii de calitate;
- Adoptarea măsurilor necesare pentru limitarea până la eliminare a efectelor negative asupra mediului, inclusiv în context transfrontalier;
- Îndeplinirea obligațiilor asumate prin acorduri și tratate internaționale la care România este parte și participarea la cooperarea internațională în domeniu;
- Promovarea unei politici eficiente în domeniul schimbărilor climatice în vederea asigurării îndeplinirii angajamentelor asumate de România în baza Convenției - Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (UNFCCC) și a Protocolului de la Kyoto, precum și a obligațiilor care rezultă din calitatea de stat membru al Uniunii Europene;
- Reducerea impactului încălzirii globale asupra societății și mediului precum și diminuarea costurilor pentru aplicarea măsurilor adoptate;

RAPORT DE MEDIU

- Retehnologizarea unităților industriale va trebui să aibă în vedere implementarea unor tehnologii moderne cu un grad redus de poluare și/sau care să permită reținerea și neutralizarea emisiilor poluante;
- Adoptarea măsurilor necesare de limitare sau reducere a emisiilor poluante generate în urma executării viitoarelor lucrări de construcții;
- Adoptarea măsurilor necesare în vederea încadrării principalilor poluanți în limitele admise de legislația în vigoare (reducerea surselor majore de poluare, gestionarea corespunzătoare a deșeurilor menajere / biodegradabile / periculoase / electrice și electronice/din construcții și demolări, reducerea emisiilor datorate traficului);
- Este necesar ca noile construcții de locuințe să fie prevăzute cu izolație termică;
- Utilizarea sistemelor de încălzire cu o eficiență ridicată.

9.2. Apă

Conform **Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030**, strategiile și programele naționale referitoare la conectarea localităților urbane și rurale la sistemele centralizate de alimentare cu apă și canalizare vizează următoarele:

- Îmbunătățirea calității și accesului la infrastructura de apă și apă uzată prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015 și stabilirea structurilor regionale eficiente pentru managementul serviciilor de apă/apă uzată;
- Dată fiind situația infrastructurii existente în domeniul gestionării apelor, în conformitate cu Tratatul de Aderare, România a obținut perioade de tranziție pentru conformarea cu acquis-ul pentru colectarea, descărcarea și epurarea apelor uzate municipale până în 2015 pentru 263 aglomerări mai mari de 10.000 locuitori echivalenți și până în 2018 pentru 2.346 aglomerări între 2.000 și 10.000 locuitori echivalenți, precum și până în 2015 pentru calitatea apei potabile;
- Se prevede promovarea unor sisteme integrate de apă și apă uzată într-o abordare regională, pentru a oferi populației și altor consumatori servicii de apă la calitatea cerută și la tarife acceptabile.

Țintele propuse pentru anul 2015 (conform Directivei 2000/60/CE) sunt:

- Construcția sau reabilitarea surselor de apă în vederea potabilizării și a stațiilor de tratare a apei potabile în 300 localități (față de 60 în 2006);
- Extinderea sau reabilitarea rețelelor de distribuție a apei potabile astfel ca proporția populației conectate la serviciile de apă să ajungă la 70% (față de 52% în 2006);
- Extinderea sistemelor de canalizare pentru aglomerările de peste 2.000 locuitori la 69,1% din locuitorii echivalenți racordați în 2013, 80,2% în 2015 și 100% în 2018 (față de 48,7% în 2005);
- Construirea de stații de epurare a apelor uzate și reabilitarea celor existente în localitățile cu peste 2.000 locuitori pentru a realiza o acoperire de 60,6%

RAPORT DE MEDIU

locuitori echivalenți în 2013, 76,7% în 2015 și 100% în 2018 (față de 34,9% în 2005);

- Sporirea volumului de apă uzată epurată corespunzător la 60% în 2015 (față de 35% în 2006).

Măsurile propuse pentru prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra componentei de mediu apă sunt:

- Corelarea dintre capacitățile sistemelor de alimentare cu apă și cele ale sistemelor de canalizare și epurarea corespunzătoare a apelor uzate;
- Monitorizarea parametrilor de calitate ai apei potabile distribuită către populație;
- Instituirea și respectarea zonelor de protecție sanitară în jurul captărilor și rezervoarelor de apă precum și a stațiilor de epurare a apelor uzate;
- Introducerea sistemului de contorizare a consumului de apă în zonele unde nu există;
- Lucrările de traversare a albiilor râurilor (poduri, podețe, conducte, linii electrice etc.) se vor realiza cu asigurarea condițiilor normale de scurgere a apelor;
- Reducerea impactului produs de deversarea apelor menajere neepurate sau insuficient epurate provenite din localitățile rurale, în cursurile de apă receptoare;
- Diminuarea cantităților de nitrați și nitriți, proveniți din activitățile agricole;
- Diminuarea poluanților specifici din apele provenite de la unitățile spitalicești.

9.3. Sol

Măsurile propuse pentru prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra **componentei de mediu sol** sunt:

- Reducerea și prevenirea poluării și degradării solurilor;
- Îmbunătățirea calității solurilor și utilizarea durabilă a resurselor de sol;
- Utilizarea eficientă a terenurilor în raport cu necesitatea de dezvoltare a zonelor rezidențiale și industriale;
- Reabilitarea amplasamentelor industriale devenite disponibile în urma restructurării activităților industriale și introducerea acestora în circuitul natural (inclusiv prin realizarea de noi spații verzi sau împăduriri) sau reutilizarea lor în alte scopuri în vederea utilizării eficiente a terenurilor;
- Aplicarea de către fermieri a Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor față de poluarea cu nitrați din surse agricole în vederea protecției solului;
- În cadrul viitoarelor lucrări de construcții se va avea în vedere utilizarea pământului excavat în reamenajarea sau restaurarea terenurilor;

9.4. Biodiversitate

Este recomandat ca respectarea măsurilor de reducere a impactului propuse în cadrul acestui raport de mediu să fie impusă prin caietele de sarcini pe baza cărora vor fi atribuite proiectele prevăzute în SDTR.

În fiecare front de lucru va exista o copie a avizului de mediu emis pentru SDTR în care vor fi menționate toate măsurile de reducere a impactului pe care constructorul este obligat să le respecte cu strictețe.

Înainte de începerea lucrărilor de construcție și lunar, firma care se ocupă de monitorizare va prezenta dirigintelui de șantier și responsabililor punctelor de lucru măsurile de reducere a impactului asupra mediului impuse de autoritatea de mediu prin actul de reglementare și se va asigura că au fost înțelese aceste măsuri și că vor fi respectate cu strictețe.

Implementarea măsurilor de reducere a impactului asupra mediului este responsabilitatea beneficiarului și a constructorului care va executa lucrările. Pentru a preveni impactul asupra biodiversității, beneficiarul și constructorul vor colabora cu o firmă/instituție specializată în domeniul evaluării adecvate/evaluărilor impactului asupra mediului.

Implementarea măsurilor de reducere a impactului asupra mediului prezentate în acest studiu este obligatorie.

Măsuri pentru protecția biodiversității

- evitarea pe cât posibil a realizării lucrărilor propuse în SDTR în cadrul unor arii naturale protejate;
- evitarea fragmentării habitatelor prin realizarea lucrărilor de infrastructură propuse în SDTR (pentru asigurarea conectivității între localități);
- limitarea extinderii intravilanului și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnico-edilitară;
- încurajarea construirii în zonele industriale deja utilizate (brownfields) și interzicerea construirii în zonele verzi;
- încurajarea concentrării activităților industriale în parcurile tehnologice din extravilanul localităților, dar amplasate la distanță mare de ariile naturale protejate;
- promovarea utilizării energiei regenerabile (prin proiecte implementate în afara ariilor naturale protejate) și interzicerea imobilelor care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili;
- implementarea planurilor pentru reducerea riscurilor de mediu (prevenirea și diminuarea efectelor inundațiilor, secetei, diminuarea eroziunii costiere, protejarea habitatelor în fața schimbărilor climatice);
- racordarea locuințelor la sistemele centralizate de alimentare cu apă și canalizare;
- dezvoltarea rețelelor turistice în scopul valorificării peisajelor unice din cadrul siturilor Natura 2000 se va face cu respectarea prevederilor planurilor de management, a măsurilor de conservare a speciilor și habitatelor precum și a amenajamentelor silvice (în cazul ariilor protejate pentru care există aceste documente);

RAPORT DE MEDIU

- implementarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor;
- implementarea măsurilor pentru protejarea habitatelor de efectele negative ale schimbărilor climatice și a celorlalte măsuri prevăzute în strategia privind schimbările climatice;
- implementarea planurilor pentru diminuarea riscurilor naturale (inundații, secetă, eroziune);
- dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul centrelor urbane;
- sprijinirea și promovarea eficienței energetice (în întreprinderi, infrastructură publică, inclusiv clădiri publice și clădiri rezidențiale) și promovarea mobilității urbane durabile și a măsurilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice;
- la implementarea măsurilor propuse pentru îmbunătățirea accesibilității prin dezvoltarea infrastructurii de navigație vor fi promovate și măsuri non-structurale cu impact minim din punct de vedere hidromorfologic și al biodiversității și vor fi integrate măsuri specifice pentru asigurarea menținerii stării de conservare a sturionilor în cazul proiectelor de navigație pe Dunăre și a celorlalte specii și habitate protejate;
- parcurgerea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și a procedurii de evaluare adecvată de către toate proiectele incluse în SDTR care vor fi realizate în cadrul unor arii naturale protejate, după definitivarea proiectelor tehnice și stabilirea coordonatelor STEREO 70, astfel încât să fie diminuat / eliminat impactul asupra ariilor naturale protejate;
- în situația în care în cazul obiectivelor de interes public major, impactul nu poate fi evitat, acesta trebuie diminuat și vor fi adoptate măsuri compensatorii;
- în cazul proiectelor de navigație, în derularea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului și/sau a procedurilor de evaluare adecvată se va lua în considerare perioada necesară colectării datelor științifice privind prezența și starea de conservare a speciilor protejate (ținând cont că aceste date sunt incomplete în prezent sau lipsesc pe mari segmente ale Dunării);
- pe baza datelor colectate vor fi propuse măsuri de evitare a lucrărilor în perioadele de migrație pentru reproducere. De asemenea, vor fi evitate lucrările în zonele identificate drept habitate de reproducere și iernare a speciilor protejate și vor fi eliminate lucrările care pot constitui bariere în migrația acestor specii;
- de asemenea, toate proiectele care presupun construcția/reabilitarea unor micro-hidrocentrale vor fi supuse procedurii de evaluare adecvată ținând cont că în general acestea sunt amplasate pe râuri de munte care conțin specii protejate la nivel european precum porcușorul de vad (*Gobio uranoscopus*), chișcarul (*Eudontomyzon mariae*), zglăvoaca (*Cottus gobio*), loștrița (*Hucho hucho*), vidra (*Lutra lutra*);
- consecințele negative asupra biodiversității ale micro-hidrocentralelor vor fi luate în considerare în mod corespunzător, impactul va fi evaluat și monitorizat, iar factorii interesați (stakeholderii) vor fi implicați în toate procesele de evaluare a impactului asupra mediului și /sau de evaluare adecvată, în conformitate cu procedurile legale;

RAPORT DE MEDIU

- În cazul investițiilor în infrastructura conectivă, va fi asigurată conectivitatea adecvată a habitatelor protejate prin introducerea obligativității ca în planurile de utilizare a terenurilor să fie respectate conexiunile între habitatele identificate în rețelele ecologice naționale și internaționale;
- orice infrastructură de transport se va dezvolta ținând cont de ariile naturale protejate și de coridoarele ecologice pentru a evita impactul negativ asupra biodiversității. În situațiile în care acesta nu poate fi evitat, va fi diminuat prin integrarea corespunzătoare a infrastructurilor verzi în proiectele de transport, în baza unor studii de evaluare adecvată și/sau rapoarte privind impactul asupra mediului efectuate prin colectarea unor date reale din teren, în perioadele adecvate fiecărui grup de organisme (nevertebrate, reptile și amfibieni, păsări, mamifere, pești, plante).

De asemenea, la realizarea lucrărilor propuse în SDTR se vor respecta și măsurile prevăzute în legislația pentru protecția biodiversității.

Măsuri pentru protecția biodiversității prevăzute în legislație

Conform articolului 33 din OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (modificată și aprobată prin Legea 49/2011, OUG nr. 31/04.06.2014 și OG nr. 30/26.08.2014) pentru speciile de plante și animale sălbatice terestre, acvatice și subterane prevăzute în anexele 4A și 4B (specii de interes comunitar și național care necesită o protecție strictă) sunt interzise următoarele:

- orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vătămare a exemplarelor aflate în mediul lor natural, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic;
- perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație;
- deteriorarea, distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și/sau ouălor din natură;
- deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere ori de odihnă;
- recoltarea florilor și a fructelor, culegerea, tăierea, dezrădăcinarea sau distrugerea cu intenție a acestor plante în habitatele lor naturale, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic;
- deținerea, transportul, vânzarea sau schimburile în orice scop, precum și oferirea spre schimb sau vânzare a exemplarelor luate din natură, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic.

Pentru protejarea tuturor speciilor de păsări, inclusiv a celor migratoare, sunt interzise următoarele:

- uciderea sau capturarea intenționată, indiferent de metoda utilizată;
- deteriorarea, distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și/sau ouălor din natură;
- culegerea ouălor din natură și păstrarea acestora, chiar dacă sunt goale;
- perturbarea intenționată, în special în cursul perioadei de reproducere sau de maturizare;

RAPORT DE MEDIU

- deținerea exemplarelor din speciile pentru care sunt interzise vânarea și capturarea;
- vânzarea, deținerea și/sau transportul în scopul vânzării și oferirii spre vânzare a acestora în stare vie ori moartă sau a oricăror părți ori produse provenite de la acestea, ușor de identificat.

În afara acestor măsuri prevăzute în legislație, vor fi propuse măsuri specifice în funcție de caracterul și complexitatea fiecărui proiect. Măsurile specifice vor fi prevăzute după definitivarea proiectelor tehnice, în momentul parcurgerii procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului și a procedurilor de evaluare adecvată.

9.4.1. Flora

- zonele propuse în proiect a fi afectate temporar / permanent de lucrări vor fi strict delimitate în teren, pentru a preveni deteriorarea suprafețelor învecinate;
- este interzisă afectarea de către lucrări a altor suprafețe față de cele prevăzute strict în proiect;
- stațiile de betoane, depozitele de ciment și de carburanți vor fi amplasate numai în organizările de șantier, în afara ariilor naturale protejate;
- după decopertare, stratul de sol fertil se va depozita separat de materialul nefertil;
- deșeurile vor fi colectate și depozitate selectiv numai în pubele amplasate în spații special amenajate;
- pentru a evita dezvoltarea speciilor invazive în zonă, se recomandă utilizarea pentru recopertare a solului fertil decopertat inițial;
- pe parcursul și după terminarea lucrărilor de construcții - montaj, amplasamentul se va curăța de deșeuri și resturi de materiale, pentru a nu afecta calitatea solului fertil;
- vehiculele care transportă materiale de construcție și utilajele din șantier vor folosi pentru deplasare numai drumurile de exploatare existente. Este strict interzisă pătrunderea acestora în spațiile ocupate de vegetație spontană existente în zona amplasamentului;
- este recomandat ca lucrările să se realizeze etapizat, astfel încât perioada de refacere a zonelor afectate temporar să fie minimă. De asemenea, se recomandă ca decopertarea zonelor unde urmează a se interveni să se realizeze numai înaintea începerii propriu-zise a lucrărilor de construcție, iar recopertarea să se realizeze fără întârzieri, chiar dacă acest lucru impune costuri suplimentare;
- este interzisă depozitarea materialelor de construcție și a deșeurilor în afara perimetrului organizărilor de șantier;
- materialele de construcție vor fi stocate în cadrul unor depozite compartimentate și acoperite;
- drumurile de pământ folosite pentru accesul la amplasament vor fi stropite periodic pentru a diminua emisiile de praf;
- se vor preveni scurgerile accidentale de hidrocarburi, pastă de ciment sau alte substanțe folosite pentru realizarea lucrărilor;
- este interzisă evacuarea deșeurilor lichide (pastă de ciment provenită de la spălarea utilajelor) în amplasamentul proiectului sau în vecinătatea acestuia;

RAPORT DE MEDIU

- spălarea și repararea utilajelor se vor face numai în centre autorizate, departe de albiile râurilor;
- alimentarea utilajelor cu carburant se va face numai în cadrul organizărilor de șantier. Este interzisă alimentarea cu carburanți în cadrul fronturilor de lucru;
- echipamentele hidraulice ce vor acționa în vecinătatea cursurilor de apă vor folosi lichide hidraulice netoxice și biodegradabile;
- pentru a preveni contaminarea cu hidrocarburi, în cazul zonelor sensibile va fi amplasat un pat de nisip, iar lucrătorii vor fi instruiți pentru a efectua decontaminarea. Nisipul va fi colectat într-un recipient metalic și valorificat la stația de obținere a mixturilor asfaltice;
- dotarea utilajelor cu dispozitive de reducere a zgomotului, astfel încât să corespundă nivelului de zgomot maxim admis pentru categoria respectivă de utilaj;
- spațiile afectate temporar de lucrări vor fi acoperite cu pământul vegetal decopertat inițial, astfel încât să se păstreze proprietățile inițiale ale solului vegetal;
- este interzisă eliminarea apelor uzate înainte de a fi epurate corespunzător;
- verificarea periodică a podețelor și a separatoarelor de hidrocarburi și decolmatarea lor dacă este cazul;
- verificarea gradului de refacere a spațiilor afectate temporar de lucrări;
- limitarea folosirii substanțelor antiderapante;

9.4.2. Fauna

- zonele propuse în proiect a fi afectate temporar / permanent de lucrări vor fi strict delimitate în teren, pentru a preveni deteriorarea suprafețelor învecinate;
- amplasamentul proiectului va fi verificat de un biolog. Dacă vor fi observate cuiburi, acestea vor fi mutate în zone în care nu se vor desfășura lucrări de construcție;
- stațiile de betoane, depozitele de ciment și de carburanți vor fi amplasate în organizările de șantier, situate în afara ariilor protejate;
- respectarea planului etapizat de realizare a lucrărilor pentru a diminua impactul asupra biodiversității locale;
- limitarea spațiilor ocupate temporar sau permanent de proiect la cele strict necesare;
- este interzisă afectarea de către lucrări a altor suprafețe decât cele strict prevăzute în proiect;
- interzicerea nivelelor de zgomot supărătoare, peste limitele admise de STAS 10009/88;
- este interzisă depozitarea materialelor de construcție și a deșeurilor în afara perimetrului organizării de șantier;
- materialele de construcție vor fi stocate în cadrul unor depozite compartimentate și acoperite;
- drumurile de pământ folosite pentru accesul la amplasament vor fi stropite periodic pentru a diminua emisiile de praf;

RAPORT DE MEDIU

- se recomandă reducerea perturbării mediului prin emisii de praf, poluanți atmosferici, deșeuri;
- se vor preveni scurgerile accidentale de hidrocarburi, pastă de ciment sau alte substanțe folosite pentru realizarea lucrărilor;
- este interzisă evacuarea deșeurilor lichide (pastă de ciment provenită de la spălarea utilajelor) în amplasamentul proiectului;
- spălarea și repararea utilajelor se vor face numai în centre autorizate, departe de albiile râurilor;
- alimentarea utilajelor cu carburant se va face numai în cadrul organizărilor de șantier. Este interzisă alimentarea cu carburanți în cadrul fronturilor de lucru;
- echipamentele hidraulice ce vor acționa în amplasament vor folosi lichide hidraulice netoxice și biodegradabile;
- pentru a preveni contaminarea cu hidrocarburi, în cazul zonelor sensibile va fi amplasat un pat de nisip, iar lucrătorii vor fi instruiți pentru a efectua decontaminarea. Nisipul va fi colectat într-un recipient metalic și valorificat la stația de obținere a amestecurilor asfaltice;
- folosirea de echipamente și tehnologii moderne, astfel încât emisiile de poluanți atmosferici, zgomot și vibrații să fie cât mai mici (de până la 11 ori mai mici decât în cazul tehnologiei clasice);
- respectarea strictă a drumurilor de exploatare existente și deplasarea cu viteză redusă pentru a limita emisiile de praf;
- dotarea utilajelor cu dispozitive de reducere a zgomotului, astfel încât să corespundă nivelului de zgomot maxim admis pentru categoria respectivă de utilaj;
- interzicerea izgonirii sau capturării speciilor de păsări identificate în amplasamentul proiectului de către angajații constructorului;

9.5. Arii naturale protejate. Patrimoniul natural

Principala măsură care poate fi luată pentru protecția ariilor naturale protejate este ca lucrările propuse în SDTR să fie realizate în afara ariilor naturale protejate.

În situația în care este necesară traversarea unei arii naturale protejate (în cazul dezvoltării infrastructurii rutiere) vor fi adoptate măsuri astfel încât să nu fie fragmentate habitatele (realizarea de poduri, viaducte, tuneluri) și ca noile infrastructuri să nu constituie bariere în calea deplasării/migrației faunei (pasaje subterane pentru reptile și amfibieni, eco-ducte pentru mamifere etc.).

Exploatarea potențialului navigabil al apelor se va face astfel încât să nu fie afectată biodiversitatea.

Toate proiectele punctuale propuse în SDTR care sunt amplasate într-o arie naturală protejată sau în vecinătatea uneia vor parcurge procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de evaluare adecvată, astfel încât potențialele efecte negative asupra speciilor și habitatelor să fie diminuate / eliminate.

9.6. Peisaj

Peisajul nu va fi afectat de realizarea lucrărilor propuse în SDTR decât în perioada de execuție, la finalizarea acestor lucrări mediul va reveni la starea inițială, cu excepția zonelor ocupate definitiv de noile infrastructuri.

Realizarea lucrărilor de construcție propuse în SDTR va conduce la apariția unor noi elemente peisagistice, cu mare dezvoltare spațială (mai ales în cazul infrastructurii de transport și al dezvoltării centrelor urbane). Deoarece vor fi adoptate măsuri peisagistice adecvate, noile infrastructuri se vor integra armonios în peisaj.

Închiderea depozitelor neconforme de deșeuri va avea impact pozitiv asupra peisajului.

În plan teritorial, intervențiile care vizează creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale vizează îmbunătățirea funcției rezidențiale și a celor conexe, îmbunătățirea spațiilor publice și implicit de creștere a calității peisajului, asigurarea unei distribuții echitabile și echilibrate a serviciilor sociale.

Măsuri pentru protecția peisajului

- dezvoltarea rețelelor turistice în scopul valorificării peisajelor unice din cadrul siturilor Natura 2000 se va face cu respectarea prevederilor planurilor de management și a măsurilor de conservare a speciilor și habitatelor (în cazul ariilor protejate pentru care există aceste documente);
- implementarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor;
- implementarea planurilor pentru diminuarea riscurilor naturale (inundații, secetă, eroziune);
- dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul centrelor urbane;
- dezvoltarea infrastructurii rutiere astfel încât să nu fie fragmentate habitatele (realizarea de eco-ducte, viaducte);
- la investițiile în infrastructură edilitară se va asigura caracterul tradițional și o mai bună integrare în spațiul cultural-natural a noilor construcții și a construcțiilor renovate prin procesul de obținere a avizelor de urbanism;
- valorificarea potențialului teritorial local al zonelor rurale prin includerea acestora în circuite turistice se va face cu asigurarea creșterii capacității de management durabil a administratorilor de pensiuni;

9.7. Populație

Conform matricii de impact, implementarea măsurilor propuse în SDTR va avea cel mai mare impact pozitiv asupra populației, prin ridicarea nivelului de trai. Cu toate acestea, populația poate înregistra un ușor disconfort în timpul realizării lucrărilor propuse în SDTR.

Pentru diminuarea/eliminarea acestei forme de impact se recomandă implementarea următoarelor **măsuri**:

RAPORT DE MEDIU

- amplasarea organizărilor de șantier la minim 0,5 km de zonele rezidențiale limitrofe;
- utilizarea de echipamente moderne care să genereze un nivel de zgomot cât mai mic;
- se vor respecta orele legale de odihnă și nu se va lucra noaptea;
- șantierele vor fi semnalizate cu panouri de avertizare;
- drumurile de acces vor fi permanent menținute curate și se va asigura accesul echipelor de intervenție;
- dacă vor fi descoperite vestigii arheologice lucrările vor fi oprite și se vor respecta prevederile legale în vigoare;
- itinerariul vehiculelor care vor transporta materialele de construcție va fi ales astfel încât să nu afecteze populația locală;
- viteza de deplasare a vehiculelor care transportă materialele de construcție nu poate fi mai mare de 40 km/h în interiorul localităților;
- depozitele de materiale de construcție în vrac vor fi împrejmuite pentru a limita antrenarea de particule de către precipitații sau vânt;
- utilajele vor fi verificate și reparate periodic, pentru a limita emisiile de noxe și de zgomot;
- deplasarea autoutilitarelor și a utilajelor de construcție se va face numai pe drumurile publice existente (județene sau de exploatare), se va evita pe cât posibil circulația pe spațiile verzi.

9.8. Măsuri pentru minimizarea efectelor negative ale producerii și gestionării deșeurilor din construcții și demolări asupra sănătății umane și mediului

Pentru minimizarea efectelor negative ale producerii și **gestionării deșeurilor din construcții și demolări** sunt propuse măsuri precum:

- întocmirea și depunerea la autoritatea emitentă a autorizației de construire/desființare, înainte de eliberarea acesteia, a unui plan de gestionare a deșeurilor provenite din activitățile de construcție și demolare;
- respectarea ierarhiei deșeurilor (prevenirea, pregătirea pentru reutilizare, reciclarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor provenite din activitățile de construcții);
- sortarea pe amplasament și predarea deșeurilor provenite din activitățile de construcții, unor operatori economici autorizați în vederea transportului, reutilizării, reciclării, valorificării;
- respectarea pe durata desfășurării lucrărilor a unui plan de gestionare a deșeurilor provenite din activitățile de construcție și demolare;
- ținerea evidenței diferitelor categorii de deșeuri, provenite din activitățile de construcții de pe amplasamentul respectiv, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 856/2002, cu modificările și completările ulterioare;
- transmiterea la autorității teritoriale pentru protecția mediului, anual, pe perioada valabilității autorizației de construcție, a evidenței gestiunii deșeurilor;
- realizarea, pentru deșeurile generate din propria activitate, a unor teste de laborator, la cererea autorităților;

RAPORT DE MEDIU

- Îndepărtarea la închiderea șantierului a tuturor deșeurilor de pe amplasament;
- Interzicerea eliminării prin depozitare a deșeurilor reciclabile/valorificabile provenite din activitățile de construcții și demolări;⁶¹
- luarea tuturor măsurilor necesare pentru umectare, astfel încât cantitatea de praf degajată în aer să fie cât mai redusă pentru deșeurile provenite din activitățile de construcții și desființare prin a căror manipulare se degajă praf;
- colectarea separată a deșeurilor care conțin azbest, rezultate din demolări, astfel încât să nu se degaje fibre din material, acestea nu vor fi amestecate cu celelalte deșeuri, iar personalul care realizează această operație trebuie să poarte echipament de protecție, special, pentru lucrul cu azbestul.

9.9 Măsuri de limitare a efectelor negative ale schimbărilor climatice

Pentru reducerea emisiilor de GES, astfel încât concentrația maximă de GES în atmosferă să nu depășească nivelul de la care activitățile antropice pot genera modificări periculoase ale sistemului climatic este necesară adoptarea unei serii de măsuri la nivelul SDTR printre care se menționează:

- Realizarea de amenajări tehnice pentru valorificarea potențialului de energie regenerabilă a teritoriului național;
- Protejarea habitatelor naturale de efectele negative ale schimbărilor climatice;
- Dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul marilor orașe;
- Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii de transport între orașele mari (cu o populație peste 100.000 de locuitori) și zona de influență urbană;
- Creșterea ponderii transportului fluvial și maritim;
- Reducerea restricțiilor/blocajelor la trecerea frontierei dintre România și țările învecinate
- Accelerarea finalizării lucrărilor la coridorul feroviar IV TEN-T;
- Modernizarea navigației pe fluviul Dunărea și Canalul Dunăre-Marea Neagră;

De asemenea, se va ține cont de măsurile propuse în cadrul "Programului privind schimbările climatice și o creștere economică verde, cu emisii reduse de carbon":

- ❖ Pentru reducerea impactului schimbărilor climatice în **sectorul energiei** au fost identificate trei priorități tematice:
 - extinderea generării de energie electrică nepoluantă;
 - restructurarea sectorului de termoficare comunală și
 - creșterea eficienței energetice a sectorului de producției și a clădirilor.
- ❖ Pentru reducerea impactului schimbărilor climatice în **sectorul transporturilor** sunt propuse măsuri precum:
 - Metodologie de măsurare a intensității emisiilor per călător-km și tonă-km pentru diverse moduri de transport utilizând tehnologii diferite și în condiții de funcționare alternative;
 - Studiu privind măsurile fiscale de influențare a achiziției și opțiunilor de utilizare de autoturisme particulare/camionete;

⁶¹ Ghid privind gestionarea deșeurilor din construcții și demolări Agenția Regională pentru Protecția Mediului Sibiu & Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia

RAPORT DE MEDIU

- Studiu privind combustibilii alternativi cei mai potriviți pentru România și modul cel mai bun de a încuraja preluarea acestor combustibili alternativi și de a sprijini implementarea infrastructurii asociate de alimentare;
- Studiu privind măsurile de încurajare a transportatorilor de mărfuri în vederea accelerării preluării tehnologiei de vehicule și comportamentului cu emisii reduse;
- Luarea în considerare a restricțiilor referitoare la vehiculele cu grad mare de ocupare (HOV) și/sau a schemelor de preluare a pasagerilor în etapele de concepere a proiectelor privind infrastructura rutieră națională cărora li s-a acordat prioritate națională prin Master Plan General de Transport;
- Studiu privind măsurile de reducere a emisiilor de GES ale navigației fluviale pe căile de navigație din România;
- Studii privind morfologia râurilor și evaluarea intervențiilor fluviale alternative pentru a maximiza navigabilitatea râurilor simultan cu luarea în calcul a considerentelor ecologice;
- Îmbunătățiri generale ale infrastructurii portuare pentru a crește eficiența operațională, în conformitate cu prioritățile MPGT;
- Facilități noi și optimizate de schimb de mărfuri în porturile fluviale, inclusiv acces rutier și feroviar îmbunătățit, în conformitate cu prioritățile MPGT;
- Îmbunătățirea navigabilității căilor de navigație fluviale pentru a stabili legătura între Dunăre și zona metropolitană a Bucureștiului, conform rezultatelor procesului de prioritizare MPGT;
- Îmbunătățirea planificării urbane integrate – după cum este acoperită în raportul de evaluare rapidă a sectorului urban;
- Elaborarea de planuri de mobilitate urbană durabilă (PMUD-uri) pentru toate orașele cu populații peste 100.000 de locuitori;
- Investiție în transportul public urban, în conformitate cu cadrul oferit de PMUD-uri, cu condiția ca investiția să facă parte dintr-un pachet holistic, pentru a crește atractivitatea transportului public urban;
- Investiție în infrastructură pentru bicicliști și pietoni, în conformitate cu cadrul oferit de PMUD-uri, combinată cu o mai bună punere în aplicare și cu campanii promoționale;
- Proiecte pilot privind combustibilii alternativi pentru autobuze și alte vehicule din parcul auto urban – legate de studiul de asistență tehnică privind combustibilii alternativi;
- Extinderea sistemului de metrou din București pentru a furniza o rețea mai completă, cu proiecte specifice în conformitate cu procesul de prioritizare MPGT;
- Revizuirea standardelor de proiectare pentru includerea riscurilor climatice anticipate;
- Implementarea de măsuri privind rezistența la căldură și frig a infrastructurii (specificații de proiectare și/sau materiale) în proiectarea și implementarea tuturor noilor infrastructuri de aeroporturi și în orice lucrare de renovare sau modernizare;
- Implementarea de măsuri de rezistență la inundații, inclusiv asigurarea unei mai bune capacități de drenaj și protecții împotriva inundațiilor;
- Taxarea mijloacelor de transport, precum și amenajarea de spații de parcare la intrarea în marile localități și folosirea intermodalității în marile aglomerări urbane.

RAPORT DE MEDIU

- ❖ Pentru reducerea impactului schimbărilor climatice în **sectorul urban** sunt propuse măsuri precum:
 - Stabilirea de cerințe de întocmire de planuri climatice integrate la standarde minime de calitate de către orașele care solicită o parte din sau întreg sprijinul prin Programele Operaționale;
 - Furnizarea de granturi pentru planificare autorităților locale, pentru a sprijini întocmirea de planuri de acțiune climatice integrate, locale, cuprinzătoare;
 - Furnizarea unui acces mai bun la surse de date relevante pentru eforturile de planificare climatică integrată, locală, cuprinzătoare;
 - Sprijinirea/impunerea folosirii mai extinse a inventarelor privind emisiile de GES (precum GPC – Protocolul Global privind Emisiile de GES la Scară Comunitară) la nivel local, pentru a asigura evaluări mai cuprinzătoare decât cele utilizate de Convenția Primarilor;

- ❖ Măsurile propuse pentru reducerea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice pentru sectorul agricultură și dezvoltare rurală:
 - Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole și silvice;
 - Promovarea de practici și tehnologii care urmăresc sechestrarea carbonului, metode de anvelopare a clădirilor, identificarea de surse de energie regenerabilă care să conducă la limitarea emisiilor de GES din agricultură;
 - Sprijinirea investițiilor pentru modernizarea fermelor care vizează menținerea unui nivel redus al concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă. Promovarea investițiilor ce au ca scop creșterea eficienței energetice a clădirilor fermelor și producerea și utilizarea de energie verde la scară mică, folosind biomasă și biogaz, cât și alte surse regenerabile;
 - Promovarea bunelor practici agricole: încurajarea practicilor agricole bazate pe lucrări manuale și evitarea utilizării utilajelor mecanizate, interzicerea aplicării îngrășămintelor chimice și limitarea utilizării îngrășămintelor organice;
 - Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de irigații și drenaj: asigură creșterea eficienței acestor sisteme, reducerea dependenței producției agricole de condițiile meteorologice și mărirea competitivității agricultorilor;
 - Gestionarea adecvată a terenurilor agricole în scopul adaptării la efectele schimbărilor climatice: prin promovarea practicilor de agricultură extensivă pe pajiștile permanente, promovarea unor metode agricole adecvate, diversificarea culturilor, conservarea pășunilor și menținerea de „zone de interes ecologic”;
 - Realizarea sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor;
 - Plăți pentru practicile agricole și mediu (plățile de ecologizare sau verzi);
 - Crearea de grupuri operaționale pe baza unei propuneri de proiecte inovative privind varietăți rezistente la secetă, practici agricole prietenoase cu resursele de sol și apă, etc.
 - Crearea lanțurilor de aprovizionare scurte și a piețelor locale ar putea genera beneficii pentru climă și mediu;

Măsurile propuse pentru reducerea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice pentru sectorul agricultură și dezvoltare rurală sunt corelate cu măsurile propuse în Planul național de acțiune 2016 – 2020 privind schimbările climatice aferent Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon.

CAPITOLUL X. Motivarea selectării variantelor alese și o descriere a modului în care s-a efectuat evaluarea, inclusiv orice dificultăți (cum sunt deficiențele tehnice sau lipsa de know-how) întâmpinate în prelucrarea informațiilor cerute

Scopul demersului de elaborare a Strategiei Naționale de Dezvoltare Teritorială (SDTR), inițiat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) în anul 2012, este de a oferi un suport coerent pentru dezvoltarea teritorială integrată la nivel național, în contextul inițiativelor similare deja elaborate la nivel european. În acest sens, având în vedere că SDTR are un orizont temporal de circa 20 de ani, este necesară cercetarea stării teritoriului național în anul 2035, din punct de vedere sectorial, dar mai ales din punct de vedere teritorial.

Pentru realizarea unui studiu aplicat, starea viitoare a teritoriului național a fost analizată în raport cu prioritățile teritoriale la nivel european (preluate din Agenda Teritorială UE) și obiectivele naționale/ strategice și locale/ operaționale ale SDTR (preluate din studiile de fundamentare ale SDTR).

Înțelegerea stării viitoare a teritoriului național a fost realizată la nivel practic prin înglobarea în structura SDTR a scenariilor de dezvoltare teritorială elaborate conform unei metodologii specifice de realizare. Potrivit acesteia, scenariile de dezvoltare teritorială sunt: extreme (se raportează la paradigme societale viitoare), coerente cauzal (șirul evenimentelor este logic), preponderent calitative (descriptive).

În cadrul studiului "Raport privind scenarii de dezvoltare" pentru SDTR elaborat de S.C. Oppidium Studio S.R.L. au fost analizate patru scenarii de dezvoltare teritorială, relaționate cu patru paradigme societale:

- **Scenariu de Bază (S-B)** - care ia formă în condițiile Business as usual (**Evoluția liniară a situației existente**). Pentru construirea unui scenariu de bază (if not) au fost analizate actualele structuri, tendințe și politici existente, pentru a înțelege starea teritoriului național în anul 2035. Scenariul de bază integrează evoluții din sectoare diferite, presupunând că atât factorii endogeni cât și cei exogeni care condiționează dezvoltarea teritorială evoluează în parametri liniari, fără variații semnificative.
- **Scenariul Metropole (S-M)** - care ia formă în condițiile Increased global competition (Competiție în creștere la nivel global). Scenariul Metropole (S-M) presupune că **3 mari centre urbane (București, probabil Timișoara și Cluj Napoca) - se vor diferenția de celelalte orașe** potrivit legii Zipf, vor domina dezvoltarea economică la nivel național și astfel, vor modela în proporție semnificativă dezvoltarea teritoriului național.
- **Scenariul România Policentrică (S-RP)** - care ia formă în condițiile Reinvented EU governance and improved regulation (Guvernanță UE reinventată și sistem de reguli îmbunătățit) Scenariul România Policentrică (S-RP) presupune că, datorită distribuției viitoare echilibrate pe teritoriul național a **21 de zone urbane funcționale (București, 7 poli de creștere și 13 poli**

RAPORT DE MEDIU

de dezvoltare), acestea vor determina în proporție semnificativă dezvoltarea teritoriului național.

- **Scenariul Regiuni Funcționale (S-FR)** - care ia formă în condițiile Social behavioral change (Schimbări în comportamentul social). Scenariul Regiuni funcționale (S-FR) presupune că proiectul de regionalizare a României va fi finalizat în viitor, **pentru ca regiunile funcționale să devină liderii dezvoltării teritoriului național.**

Aceste 4 scenarii reprezintă alternativele studiate de titularul SDTR în procesul de definitivare a proiectului SDTR.

10.1. Scenariu de Bază orizont 2035 (S-B 2035)

S-B 2035 este o proiecție a tendințelor actuale, corespunzând paradigmei societale business as usual (evoluția liniară a situației existente), în absența unor noi politici și evenimente neașteptate. Acesta scenariu poate fi probabil în viitorul apropiat, dar este foarte puțin probabil mai departe în timp, pentru că implică o vedere relativ pesimistă în ceea ce privește capacitatea guvernelor de a reforma politicile publice, dorința companiilor și cetățenilor de a își schimba comportamentul, precum și un progres tehnologic modest. Ca ipoteză generală de plecare este propus scenariul economic la nivel european sluggish recovery (recuperare dificilă), o cale bazată pe o pierdere permanentă de bunăstare comparativ cu situația pre-criză (cu toate că bogăția este totuși în creștere ca valoare nominală) și traiectorie de creștere mai mică decât cea actuală.

Elemente teritoriale cheie ale scenariului S-B 2035

Din punct de vedere al EVOLUȚIEI LINIARE plecând de la o situație existentă, S-B 2035 continuă la nivel teritorial următoarele tendințe principale de dezvoltare teritorială:

- depopularea regiunilor rurale la nivel național;
- îmbătrânirea generală a populației;
- continuarea migrației forței de muncă spre vest;
- creștere economică moderată prin reindustrializarea economiei;
- decalaje mari de productivitate între zonele avansate și cele periferice;
- crearea mai multor locuri de muncă, dar cu salarii mai mici;
- concentrarea inovației tehnologice în anumite zone dezvoltate;
- integrare teritorială mai limitată, cu mai puține fluxuri transfrontaliere de persoane și mărfuri;
- creșterea cotei transportului rutier din transportul intern;
- dezvoltare polarizată în nodurile de transport metropolitan bine conectate la nivel european;
- creșterea consumului de teren, producând zone geografice hibride urban-rural.

Din punct de vedere al EFECTELOR la nivelul teritoriului național, S-B 2035 se manifestă astfel: intensitatea efectelor teritoriale este MEDIE.

RAPORT DE MEDIU

Din punct de vedere al EFECTELOR la nivelul zonelor (domeniilor) teritoriale specifice, S-RP 2035 se manifestă astfel: intensitatea efectelor teritoriale este SLABĂ.

Din punct de vedere al OBIECTIVELOR SDTR la nivel național, S-B 2035 se manifestă astfel: obiectivele sunt atinse la nivel MEDIU.

Din punct de vedere al OBIECTIVELOR SDTR la nivelul zonelor (domeniilor) teritoriale specifice, S-B 2035 se manifestă astfel: obiectivele sunt atinse la nivel SCĂZUT.

Starea teritoriului național S-B 2035

În anul 2035, deși tendințele actuale indică o degradare a teritoriului național, acesta este caracterizat de creșterea disparităților, mai degrabă decât de un relativ declin. Pentru că politicile actuale nu se schimbă și nu există modificări în ceea ce privește comportamentul social și inovarea tehnologică, criza economică are un impact de durată la nivelul întregului teritoriu național, iar zonele sudice și estice nu cresc suficient de repede pentru a prinde din urmă dezvoltarea capitalei și a zonelor centrale și vestice, cu excepția posibilă a 2-3 capitale regionale. Bucureștiul și zonele centrale și vestice continuă să crească într-un ritm relativ înalt, făcând ca disparitățile economice la nivel regional să se dubleze până în anul 2035. În același timp, îmbătrânirea populației din zonele centrale și vestice, combinată cu continuarea migrației generale spre Europa de vest, face ca teritoriul național să se depopuleze treptat.

În anul 2035, zonele rurale sunt în general în declin economic și demografic, ca și zonele montane, cu excepția celor turistice. Zonele de frontieră sunt stabile și relativ funcționale. Regiunile cu deficiențe de structură/ în declin sunt din ce în ce mai depărtate de cele dinamice și prospere. Zona costieră este intens folosită și în proces de degradare.

10.2. Scenariul Metropole orizont 2035 (S-M 2035)

S-M 2035 urmărește promovarea marilor zone metropolitane la nivel european, într-un cadru general pro-globalizare care sprijină deschiderea și creșterea economică, corespunzător paradigmei societale increased global competition (competiție în creștere la nivel global). S-M 2035 favorizează un proces de reindustrializare bazat pe o relansare a noilor paradigme tehnologice, ritmul mai mare de inovație, productivitate mai mare legată de o creștere a ponderii funcțiilor economice de nivel înalt.

Elemente teritoriale cheie S-M 2035

Din punct de vedere al DEZVOLTĂRII POLICENTRICE, S-M 2035 afirmă emergența unei rețele europene de metropole. Pentru a asigura competitivitatea economică la nivel european sunt promovate, prin politici naționale și europene, avantajele dimensiunii și gradului de aglomerație urbană, însoțite de schimbul de cunoștințe și inovare tehnologică. Politicile urmăresc favorizarea economiilor de aglomerație în

RAPORT DE MEDIU

metropole/ noduri de transport, sau cel puțin eliminarea barierelor din calea creșterii lor spontane.

Din punct de vedere al DISTRIBUȚIEI SPAȚIALE a capitalului economic și uman, S-M 2035 urmărește felul în care accesibilitatea și conectivitatea, relaționate cu rețelele internaționale de transport și economiile de aglomerare, atrag bogăție, urmând tendințele spontane ale pieței. Din această cauză metropolele cresc puternic la nivel național.

Din punct de vedere al EFECTELOR la nivelul teritoriului național, S-M 2035 se manifestă astfel: intensitatea efectelor teritoriale este **MEDIE**.

Din punct de vedere al EFECTELOR la nivelul zonelor (domeniilor) teritoriale specifice, S-M 2035 se manifestă astfel: intensitatea efectelor teritoriale este **MEDIE-PUTERNICĂ**.

Din punct de vedere al OBIECTIVELOR SDTR la nivel național, S-M 2035 se manifestă astfel: obiectivele sunt atinse la nivel **MEDIU-SCĂZUT**

Din punct de vedere al OBIECTIVELOR SDTR la nivelul zonelor (domeniilor) teritoriale specifice, S-M 2035 se manifestă astfel: obiectivele sunt atinse la nivel **SCĂZUT**.

Starea teritoriului național S-M 2035

În anul 2035 teritoriul național este în principiu dinamic, flexibil și adaptabil la schimbările tehnologice, sociale și economice, prin promovarea competitivității naționale la nivel european.

Motoarele creșterii sunt un număr limitat de metropole la nivel național, cel mai probabil București, Timișoara și Cluj Napoca (figura 14) Politicile aplicate în aceste metropole sunt centrate pe investiții de înalt nivel: cercetare și dezvoltare, infrastructură de transport europeană (transport feroviar de mare viteză), consolidarea conexiunilor și rețelelor de lungă distanță, favorizând tehnologii și strategii de management eficiente. Apar zone integrate transnaționale, care sunt integrate în zone mai largi transfrontaliere (mai ales în București și Timișoara), iar coridoarele de transport și cele energetice conectează metropolele, ca centre naționale principale de producție și consum, cu țările vecine și cu restul Europei. Teritoriile rurale și orașele mici și mijlocii se subordonează funcțional metropolelor, care atrag majoritatea resurselor, ca centre urbane de interes european și posibil global. În anul 2035 zonele rurale funcționează ca teritorii de suport (mai ales de aprovizionare), iar zonele de frontieră ca teritorii de tranzit. Zonele montane și zona costieră sunt folosite intensiv în scopuri turistice. Regiunile cu deficiențe de structură/ în declin sunt cele care nu pot asigura servicii de suport pentru marile metropole.

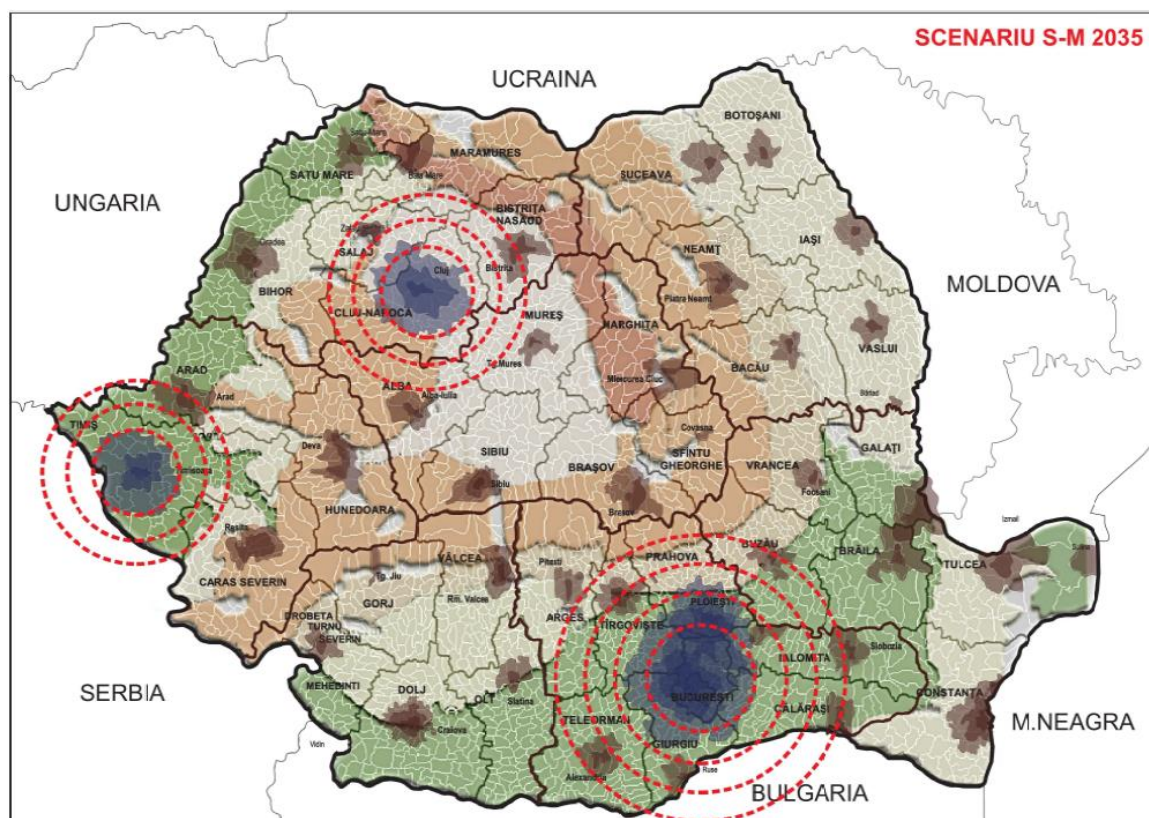

Figura 14. Imagine schematică scenariul Metropole orizont 2035⁶²

10.3. Scenariul România Policentrică orizont 2035 (S-RP 2035)

S-RP 2035 urmărește promovarea zonelor urbane funcționale medii/mari la nivel național și corespunde paradigmei societale reinvented EU governance and improved regulation (guvernanta UE reinventată și sistem de reguli îmbunătățit), fiind bazat pe politici fiscale permissive și pe investiții publice în sectoare cheie. S-RP 2035 tinde spre echilibrarea incluziunii sociale și creșterii economice, fiind un scenariu relativ difuz din punct de vedere spațial, în care atât populația cât și economia cresc în mod organic pe tot teritoriul național.

Elemente teritoriale cheie S-RP 2035

Din punct de vedere al DEZVOLTĂRII POLICENTRICE, S-RP afirmă că la nivel național costurile congestiei din metropolele naționale vor crește mai rapid decât nivelul European. Din acest motiv este preferabilă dezvoltarea zonelor urbane funcționale medii/ mari, bine conectate la metropole de nivel european, cu activități economice relativ diversificate, care sunt în același timp incluzive social. La nivel național, există opțiunea "orașelor verzi", care ar beneficia de economia de scară și densificare.

⁶² Raport privind scenariile de dezvoltare

RAPORT DE MEDIU

Din punct de vedere al DISTRIBUȚIEI SPAȚIALE a capitalului economic și uman, S-RP 2035 urmărește felul în care zonele urbane medii/ mari atrag un număr sporit de persoane și activități, ca urmare a politicilor de promovare la nivel național și a migrației interne din zonele slab populate.

Din punct de vedere al EFECTELOR la nivelul teritoriului național, S-RP 2035 se manifestă astfel: intensitatea efectelor teritoriale este MEDIE-PUTERNICĂ.

Din punct de vedere al EFECTELOR la nivelul zonelor (domeniilor) teritoriale specifice, S-RP 2035 se manifestă astfel: intensitatea efectelor teritoriale este MEDIE.

Din punct de vedere al OBIECTIVELOR SDTR la nivel național, S-RP 2035 se manifestă astfel: obiectivele sunt atinse la nivel RIDICAT.

Din punct de vedere al OBIECTIVELOR SDTR la nivelul zonelor (domeniilor) teritoriale specifice, S-RP 2035 se manifestă astfel: obiectivele sunt atinse la nivel MEDIU.

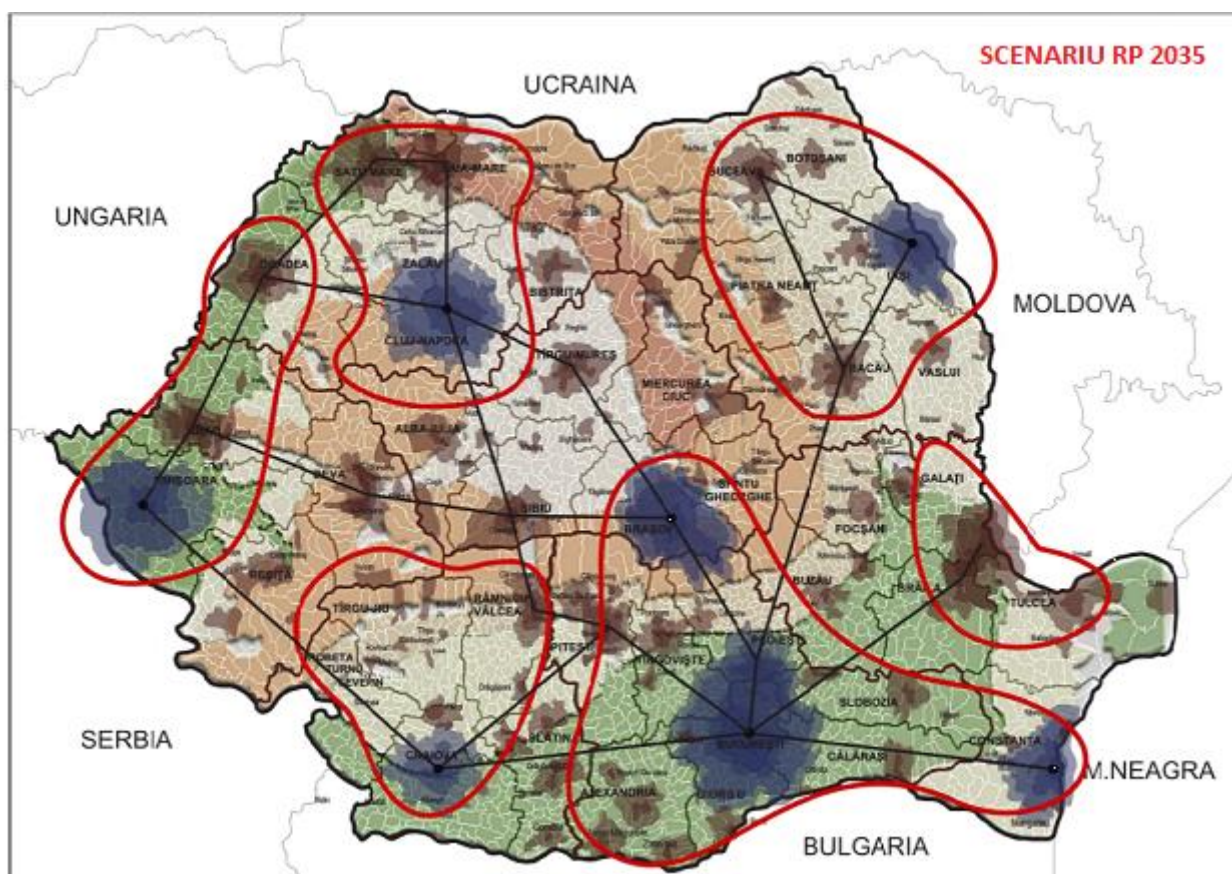

Figura 15. Imagine schematică scenariul România Policentrică orizont 2035⁶³

⁶³ Raport privind scenariile de dezvoltare

Starea teritoriului național S-RP 2035

În anul 2035 creșterea economică și a populației, precum și majoritatea investițiilor publice și private, au loc în principalele zone urbane funcționale existente care structurează teritoriul național (capitala, poliile naționale de creștere și poliile de dezvoltare urbană), capitalele regionale fiind motoarele principale (Figura 15). Politicile sunt finanțate prin fonduri de coeziune care vizează zonele urbane funcționale pentru reînnoire urbană și reurbanizare, prin investiții în cercetare și dezvoltare distribuite echilibrat între orașe, precum și prin promovarea rețelelor de transport regionale și naționale. Puternice economic, incluzive social și compacte spațial, zonele urbane funcționale formează o rețea solidă de centre de excelență la nivel național. Creșterea concentrației de activități cu valoare adăugată în zonele urbane funcționale nu implică în mod necesar un proces de declin a orașelor mici și mijlocii și a mediului rural în general, ci dependența funcțională în creștere a acestora de zonele urbane funcționale medii/ mari.

În anul 2035 zonele rurale sunt echilibrate funcțional în relație cu rețeaua de localități, zonele de frontieră asigură fluxurile necesare în relație cu țările UE, iar zonele montane și zona costieră își valorifică avantajele oferind servicii specifice. Regiunile cu deficiențe de structură/ în declin recuperează teren în fața celorlalte, formând structuri teritoriale echilibrate în jurul zonelor urbane funcționale medii/ mari.

10.4. Scenariul Regiuni Funcționale orizont 2035 (S-FR 2035)

S-FR 2035 urmărește promovarea regiunilor în general și dezvoltarea endogenă coezivă (cu potențială orientare ecologică) în special, după paradigma societală schimbări în comportamentul social (social behavioral change). S-FR 2035 vizează mai ales regiunile mediu dezvoltate, de multe ori rurale și slab populate, prin politici care ajută dezvoltarea activităților locale.

Elemente teritoriale cheie S-FR 2035

Din punct de vedere al dezvoltării policentrice, S-FR 2035 (Figura 16) afirmă că scara locală și regională care favorizează apropierea geografică trebuie să fie puternic promovată prin politici care sprijină dezvoltarea endogenă și cresc rezistența economică într-o lume vulnerabilă economic și în care resursele de transport și energie sunt limitate și scumpe, chiar dacă acest lucru duce la creștere zero pe termen scurt. Politica europeană de coeziune este direcționată către orașele mici și mijlocii și zonele rurale, favorizând schimbările în comportamentul oamenilor și companiilor. Această politică sprijină practicile economice alternative, cum ar fi cooperative de consum, rețele de producție agro-ecologice etc., echilibrând tendințele de globalizare.

Din punct de vedere al distribuției spațiale a capitalului economic și uman, S-FR 2035 urmărește felul în care orașele mici și mijlocii atrag oameni, datorită calității lor culturale și de mediu, precum și a politicilor și stimulentele locale. Schimbarea comportamentului consumatorilor favorizează proximitatea și auto-suficiența, în condițiile unei descentralizări masive la nivel local și regional și a migrației externe limitate.

RAPORT DE MEDIU

Din punct de vedere al efectelor la nivelul teritoriului național, S-FR 2035 se manifestă astfel: intensitatea efectelor teritoriale este **MEDIE-PUTERNICĂ**.

Din punct de vedere al efectelor la nivelul zonelor (domeniilor) teritoriale specifice, S-FR 2035 se manifestă astfel: intensitatea efectelor teritoriale este **MEDIE**.

Din punct de vedere al obiectivelor SDTR la nivel național, S-FR 2035 se manifestă astfel: obiectivele sunt atinse la nivel **MEDIU**.

Din punct de vedere al obiectivelor SDTR la nivelul zonelor (domeniilor) teritoriale specifice, S-FR 2035 se manifestă astfel: obiectivele sunt atinse la nivel **MEDIU**.

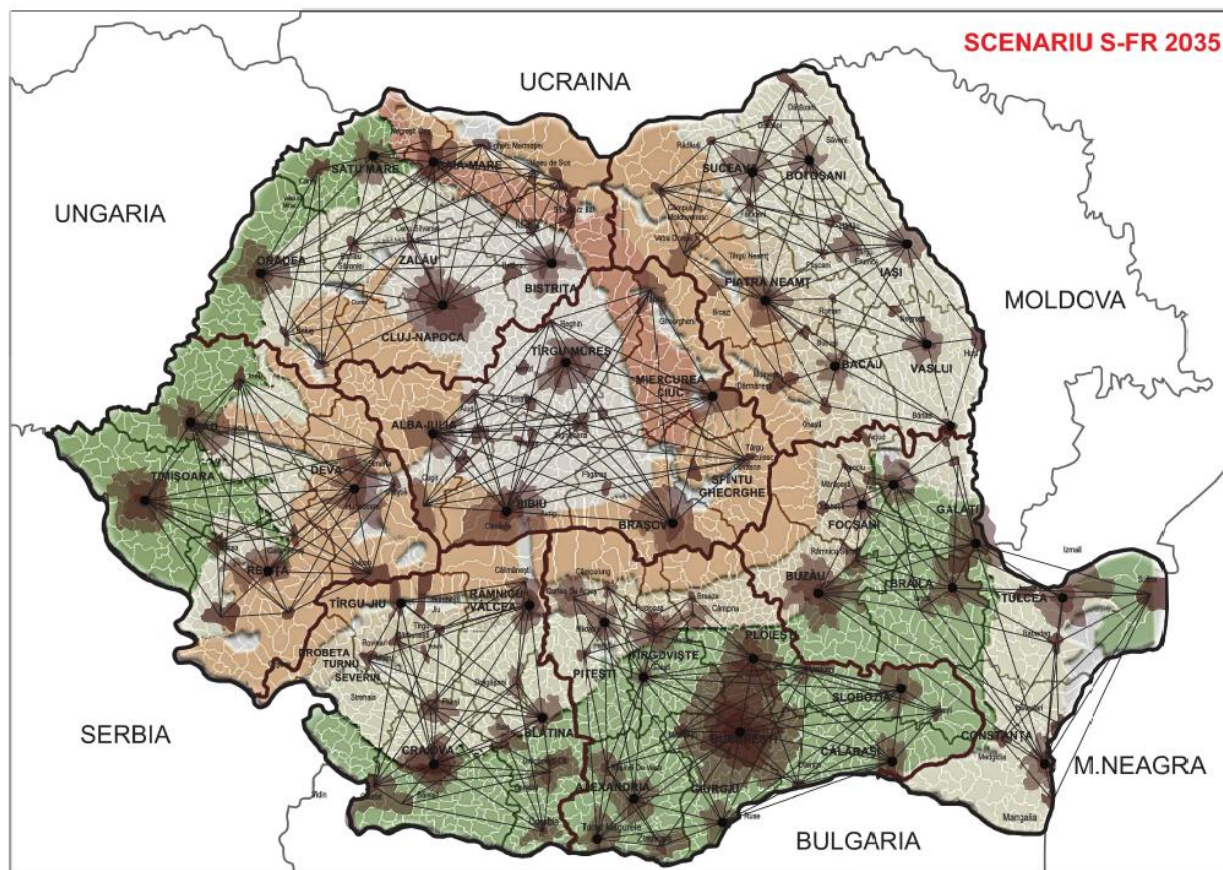

Figura 16. Imagine schematică scenariul Regiuni Funcționale orizont 2035 ⁶⁴

Starea teritoriului național S-FR 2035

În anul 2035, teritoriile urbane și rurale formează un mozaic de diferite regiuni și tipuri de teritorii cu identități diferite la nivel local și regional, care cooperează în domeniile de interes comun.

Orașele mici și mijlocii sunt centre ale unor regiuni viabile economic, bazate pe modele de mobilitate sustenabile, ținând cont de economiile de scară și de perspectivele unei societăți care îmbătrânește. Politicile sunt în principal finanțate prin fonduri de coeziune care vizează zonele puțin dezvoltate din mediul rural și transporturile axate pe rețele locale și regionale, vizând organizarea orașelor în sens

⁶⁴ Raport privind scenariile de dezvoltare

RAPORT DE MEDIU

policentric și viabilizarea lor economică la nivel regional. Producția și piețele locale sunt importante, migrația de personal calificat din orașe mari spre zonele rurale accelerează microlocalizarea, iar orașele mari devin descentralizate în cartiere și zone productive. Dezvoltarea endogenă și responsabilizarea instituțiilor regionale duc la eficientizarea serviciilor publice, iar schimbările se datorează evoluției valorilor și comportamentelor noilor generații.

În anul 2035 zonele rurale împreună cu orașele mici și mijlocii polarizează dezvoltarea spațială națională, zonele de frontieră sunt integrate funcțional în regiuni transfrontaliere în cadrul UE, iar zonele montane și zona costieră facilitează locuirea permanentă specifică. Regiunile sunt echilibrate teritorial, deficiențele lor de structură fiind limitate.

În subcapitolele 10.1. – 10.4 au fost prezentate scenariile analizate și au fost cuantificate efectele scenariilor (variantelor propuse) din punct de vedere al:

- impactului asupra mediului;
- dezvoltării policentrice;
- distribuției spațiale a capitalului economic și uman;
- efectele la nivelul teritoriului național;
- efectele la nivelul zonelor (domeniilor teritoriale specifice);
- îndeplinirea obiectivelor SDTR la nivel național (Tabel 19)
- îndeplinirea obiectivelor SDTR la nivelul zonelor (domeniilor teritoriale specifice) – tabel 19;
- posibilitatea de implementare a liniilor directoare ale SDTR (tabel 20);

În tabelul 21 sunt analizate scenariile propuse luând în considerare fiecare aspect de mediu și fiecare obiectiv de mediu relevant pentru SDTR.

Tabel 19. Îndeplinirea obiectivelor SDTR la nivel național și la nivelul zonelor (domeniilor teritoriale specifice)

Obiective generale ale SDTR	Îndeplinirea obiectivelor SDTR în cele 4 scenarii analizate							
	S-B 2035 Scenariu de Bază (Business as usual)		S-M 2035 Scenariu Metropole (Increased global competition)		S-RP 2035 Scenariu România Policentrică (Reinvented EU governance and improved regulation)		S-FR 2035 Scenariu Regiuni Funcționale (Social behavioral change)	
	Efecte teritoriale (puternic / mediu / slab)							
	Nivel național	Nivel zone teritoriale specifice	Nivel național	Nivel zone teritoriale specifice	Nivel național	Nivel zone teritoriale specifice	Nivel național	Nivel zone teritoriale specifice
O.1 Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband	Mediu	Slab	Slab	Slab	Puternic	Mediu	Mediu	Mediu
O.2 Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și inclusive	Mediu	Slab	Mediu	Scăzut	Puternic	Mediu	Puternic	Puternic
O.3 Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane	Mediu	Slab	Slab	Slab	Mediu	Puternic	Mediu	Puternic
O4 Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială	Slab	Mediu	Slab	Slab	Puternic	Mediu	Puternic	Mediu
O.5 Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială	Mediu	Slab	Mediu	Slab	Puternic	Mediu	Mediu	Mediu
Posibilitate de atingere a obiectivelor SDTR la nivel național	mediu – scăzut		mediu		puternic		mediu	
Posibilitate de atingere a obiectivelor SDTR la nivelul zonelor teritoriale specifice (generic)	scăzut		scăzut		mediu		mediu	

RAPORT DE MEDIU

De asemenea, a fost analizată posibilitatea implementării liniilor directe în fiecare din cele patru scenarii propuse.

Tabel 20. Analiza posibilității implementării liniilor directe ale SDTR în fiecare din cele 4 scenarii analizate

Linii directe ale SDTR	Posibilitatea implementării liniilor directe ale SDTR în cele 4 scenarii analizate							
	S-B 2035 Scenariu de Bază (Business as usual)		S-M 2035 Scenariu Metropole (Increased global competition)		S-RP 2035 Scenariu România Policentrică (Reinvented EU governance and improved regulation)		S-FR 2035 Scenariu Regiuni Funcționale (Social behavioral change)	
	Efecte teritoriale (puternic / mediu / slab)							
	Nivel național	Nivel zone teritoriale specifice	Nivel național	Nivel zone teritoriale specifice	Nivel național	Nivel zone teritoriale specifice	Nivel național	Nivel zone teritoriale specifice
Încurajarea concentrării locuirii în interiorul intravilanului localităților și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnico-edilitară.	Mediu	Slab	Slab	Slab	Puternic	Puternic	Puternic	Puternic
Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul localităților și limitarea amplasării lor în intravilanul localităților.	Mediu	Slab	Mediu	Scăzut	Mediu	Puternic	Mediu	Mediu
Încurajarea construirii în zone industriale deja utilizate (brownfields) și interzicerea construirii în zone verzi	Mediu	Slab	Slab	Slab	Mediu	Puternic	Mediu	Puternic
Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor.	Slab	Mediu	Slab	Slab	Puternic	Puternic	Puternic	Puternic
Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale	Mediu	Slab	Mediu	Slab	Mediu	Puternic	Puternic	Puternic
Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili.	Mediu	Mediu	Mediu	Mediu	Puternic	Puternic	Mediu	Puternic

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale	Mediu	Mediu	Slab	Mediu	Puternic	Puternic	Puternic	Puternic
Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate.	Mediu	Slab	Slab	Slab	Puternic	Mediu	Mediu	Mediu
Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare.	Slab	Slab	Slab	Mediu	Puternic	Puternic	Mediu	Puternic
Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.	Mediu	Mediu	Slab	Mediu	Puternic	Puternic	Mediu	Puternic
Posibilitate de implementare a liniilor directoare ale SDTR la nivel național	mediu – scăzut		mediu		puternic		mediu	
Posibilitate de implementare a liniilor directoare ale SDTR la nivelul zonelor teritoriale specifice (generic)	scăzut		scăzut		mediu		puternic	

RAPORT DE MEDIU

Tabel 21. Analiza alternativelor din punct de vedere al aspectelor de mediu și al obiectivelor relevante de mediu pentru SDTR

Aspect de mediu	Obiective de mediu relevante pentru SDTR	Linii directe relevante pentru fiecare aspect de mediu	Scenarii (alternative)							
			S-B 2035 Scenariul de Bază (Business as usual) (alternativa zero)		S-M 2035 Scenariu Metropole (Increased global competition)		S-RP 2035 Scenariu Policentrică România (Reinvented EU governance and improved regulation)		S-FR 2035 Scenariu Regiuni Funcționale (Social behavioral change)	
			Imp act	Justificare	Imp act	Justificare	Imp act	Justificare	Imp act	Justificare
Apă	OMR 4	1, 2, 5, 7, 9, 10	-2	Echiparea necorespunzătoare a teritoriului (servicii de alimentare cu apă potabilă, canalizare, epurare) are efect asupra stării apelor de suprafață și subterane. Sistemele rurale de alimentare cu apă, aflate în exploatare, nu beneficiază de instalații de tratare sau dezinfecție, chiar dacă calitatea apei prelevate de la sursă nu îndeplinește întotdeauna condițiile de calitate, conform normativelor de calitate.	+ 1	Realizarea, extinderea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă, precum și a sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate va conduce la îmbunătățirea calității apelor la nivelul principalelor metropole. Va fi asigurată protejarea surselor de apă destinate alimentărilor cu apă potabilă, prin instituirea și respectarea strictă a distanțelor legale la forajele și izvoarele de exploatare a apei destinată consumului uman și prin protecția sistematică a solului.	+2	Realizarea, extinderea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă, precum și a sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate va conduce la îmbunătățirea accesului populației la apa potabilă și îmbunătățirea calității apelor. Va fi asigurată protejarea surselor de apă destinate alimentărilor cu apă potabilă, prin instituirea și respectarea strictă a distanțelor legale la forajele și izvoarele de exploatare a apei destinate consumului uman și prin protecția sistematică a solului.	+2	Realizarea, extinderea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă, precum și a sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate va conduce la îmbunătățirea accesului populației la apa potabilă și îmbunătățirea calității apelor. Va fi asigurată protejarea surselor de apă destinate alimentărilor cu apă potabilă, prin instituirea și respectarea strictă a distanțelor legale la forajele și izvoarele de exploatare a apei destinate consumului uman și prin protecția sistematică a solului.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

	OMR 5		-2	<p>Stațiile de epurare a apelor uzate au tehnologii depășite și nu asigură condiții de calitate a apelor uzate înainte de evacuarea acestora în emisar fapt ce va conduce la deteriorarea calității apelor de suprafață și subterane</p> <p>Deversarea apelor uzate neepurate corespunzător conduce la afectarea calității apelor de suprafață, fapt ce va avea impact asupra biodiversității acvatice</p> <p>Deversarea apelor uzate neepurate corespunzător poate conduce la poluarea litoralului și a Deltei.</p>	+1	<p>Utilizarea stațiilor de epurare în marile orașe va asigura calitatea apelor de suprafață din arealul acestor orașe cu impact pozitiv asupra biodiversității</p> <p>Închiderea depozitelor neconforme și ecologizarea lor (în special cele situate în proximitatea albiilor râurilor) va conduce la îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane.</p>	+2	<p>Realizarea sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare la nivelul tuturor localităților urbane și rurale va contribui la îmbunătățirea semnificativă a calității apelor de suprafață cu impact pozitiv semnificativ asupra biodiversității.</p> <p>Închiderea depozitelor neconforme și ecologizarea lor (în special cele situate în proximitatea albiilor râurilor) va conduce la îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane.</p>	+2	<p>Realizarea sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare la nivelul tuturor localităților urbane și rurale va contribui la îmbunătățirea semnificativă a calității apelor de suprafață cu impact pozitiv semnificativ asupra biodiversității.</p> <p>Închiderea depozitelor neconforme și ecologizarea lor (în special cele situate în proximitatea albiilor râurilor) va conduce la îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane.</p>
Aer	OMR 9	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10	-2	<p>În cazul evoluției liniare a situației existente se poate produce deprecierea calității aerului ca urmare a creșterii emisiilor din industrie.</p> <p>Calitatea aerului ar suferi deprecieri ca urmare a tendinței crescătoare a traficului rutier și a lipsei investițiilor în infrastructura de transport.</p>	+1	<p>Prin încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul marilor orașe se va limita deprecierea calității aerului la nivelul acestor localități.</p> <p>S-ar îmbunătăți calitatea aerului în zonele în care a fost propusă îmbunătățirea transportului intermodal (București, Timișoara, Constanța), în schimb în zonele în care nu va fi dezvoltată infrastructura rutieră ca urmare a intensificării traficului vor fi înregistrate în continuare emisii importante de poluanți atmosferici și un nivel ridicat al zgomotului (mai ales</p>	+2	<p>Prin încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul marilor orașe se va limita deprecierea calității aerului la nivelul acestor localități</p> <p>Adoptarea următoarelor măsuri va conduce la scăderea emisiilor de poluanți atmosferici asociați traficului și implicit la</p>	+2	<p>Prin încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul marilor orașe se va limita deprecierea calității aerului la nivelul acestor localități;</p> <p>Adoptarea următoarelor măsuri va conduce la scăderea emisiilor de poluanți atmosferici asociați traficului și</p>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

					<p>în marile centre urbane care nu au centuri).</p> <p>Suprafețele mici ocupate de spații verzi la nivelul orașelor mari și reducerea suprafețelor ocupate de păduri va conduce în timp la deprecierea calității aerului.</p> <p>De asemenea, lipsa unor rețele de transport alternativ nemotorizat sau a rețelelor de transport în comun în marile centre urbane va conduce în timp la deprecierea calității aerului.</p>	<p>îmbunătățirea calității aerului:</p> <p>Asigurarea mobilității urbane durabile: transport public de călători de mare capacitate - tramvai, metrou și autobuze cu benzi dedicate</p> <p>Integrarea sistemelor de transport urban cu cele metropolitane și regionale (ex: bilete comune, orașe corelate) pentru stimularea utilizării transportului în comun;</p> <p>Consolidarea rețelei de transport feroviar;</p> <p>Realizarea de centuri ocolitoare pentru municipiile reședințele de județ și alte localități urbane amplasate pe principalele artere de transport rutier;</p> <p>Accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora.</p> <p>Realizarea de rețele de transport alternativ nemotorizat care să conecteze centrul orașului de zonele</p>	<p>implicat la îmbunătățirea calității aerului:</p> <p>Asigurarea mobilității urbane durabile: transport public de călători de mare capacitate - tramvai, metrou și autobuze cu benzi dedicate;</p> <p>Integrarea sistemelor de transport urban cu cele metropolitane și regionale (ex: bilete comune, orașe corelate) pentru stimularea utilizării transportului în comun;</p> <p>Consolidarea rețelei de transport feroviar;</p> <p>Realizarea de centuri ocolitoare pentru municipiile reședințele de județ și alte localități urbane amplasate pe principalele artere de transport rutier</p> <p>Accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri, de refacere și de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora;</p> <p>Realizarea de rețele de transport alternativ nemotorizat care să conecteze centrul orașului de zonele</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

							urbane și rurale din proximitate (ex. transport cu bicicleta); Dezvoltarea infrastructurii de transport între centrul urban și aeroportul din proximitate, dezvoltarea legăturilor periurbane de navetă, de tip cale ferată ușoară, inclusiv de legătură cu aeroporturile regionale; Dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul marilor orașe.		urbane și rurale din proximitate (ex. transport cu bicicleta); Dezvoltarea infrastructurii de transport între centrul urban și aeroportul din proximitate, dezvoltarea legăturilor periurbane de navetă, de tip cale ferată ușoară, inclusiv de legătură cu aeroporturile regionale; Dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul marilor orașe.	
Sol	OMR 3	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10	-2	Extinderea intravilanului poate avea impact asupra solului prin scoaterea anumitor suprafețe din circuitul agricol și ocuparea acestora; Gradul de poluare a solului se va accentua în urma presiunii exercitate de agricultură și activitățile industriale, dar și în lipsa realizării sistemelor de canalizare în localitățile care nu dispun de așa ceva; Neimplementarea măsurilor pentru diminuarea riscurilor naturale (eroziune, alunecări de teren, inundații) va conduce la	+1	Se va limita impactul asupra solului prin realizarea construcțiilor în locul clădirilor demolate în cele șapte orașe principale (București, Constanța, Craiova, Brașov, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași), în schimb extinderea intravilanului în cazul celorlalte localități poate avea impact asupra solului prin scoaterea unor suprafețe importante din circuitul agricol; Implementarea măsurilor pentru diminuarea riscurilor naturale (eroziune, alunecări de teren, inundații) va conduce indirect la protejarea solurilor; Neimplementarea măsurilor pentru identificarea și remedierea siturilor contaminate va conduce la extinderea suprafețelor afectate (prin migrarea poluanților) și la afectarea stării de sănătate a populației.	+2	Adoptarea următoarelor măsuri va conduce la protejarea solului sau chiar la îmbunătățirea calității acestuia: Limitarea extinderii nefondate a intravilanului prin valorificarea rațională a resurselor de teren din interiorul localităților. Dezvoltarea orașului compact prin folosirea terenurilor neutilizate: situri industriale, foste căi ferate, terenuri militare neutilizate; Transformarea terenurilor militare neutilizate aflate în	+2	Adoptarea următoarelor măsuri va conduce la protejarea solului sau chiar la îmbunătățirea calității acestuia: Limitarea extinderii nefondate a intravilanului prin valorificarea rațională a resurselor de teren din interiorul localităților. Dezvoltarea orașului compact prin folosirea terenurilor neutilizate: situri industriale, foste căi ferate, terenuri militare neutilizate; Transformarea terenurilor militare neutilizate aflate în domeniul public;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

			<p>creșterea suprafețelor de teren degradate. Calitatea solului va continua să se deterioreze ca urmare a salinizării, alcalinizării sau înmlăștinării, fenomene ce vor continua în lipsa unui sistem adecvat de irigații;</p> <p>Eroziunea solului și alunecările de teren reprezintă un important factor limitativ al calității solului;</p> <p>Neimplementarea măsurilor pentru identificarea și remedierea siturilor contaminate va conduce la extinderea suprafețelor afectate (prin migrarea poluanților) și la afectarea stării de sănătate a populației. Nu va fi înregistrat impact asupra solului ca urmare a menținerii actualei infrastructuri de transport.</p>	<p>Nu va fi înregistrat impact asupra solului ca urmare a menținerii actualei infrastructuri de transport.</p>	<p>domeniul public; Accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora;</p> <p>Dezvoltarea infrastructurii de transport poate avea impact negativ asupra solului prin scoaterea unor suprafețe din circuitul agricol;</p> <p>Implementarea măsurilor pentru diminuarea riscurilor naturale (eroziune, alunecări de teren, inundații) va conduce indirect la protejarea solurilor;</p> <p>Identificarea, inventarierea și remedierea siturilor industriale contaminate va conduce la îmbunătățirea calității solului și va diminua riscul de îmbolnăvire a populației umane și va avea efecte benefice și asupra biodiversității;</p>	<p>Accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora;</p> <p>Dezvoltarea infrastructurii de transport poate avea impact negativ asupra solului prin scoaterea unor suprafețe din circuitul agricol;</p> <p>Implementarea măsurilor pentru diminuarea riscurilor naturale (eroziune, alunecări de teren, inundații) va conduce indirect la protejarea solurilor;</p> <p>Identificarea, inventarierea și remedierea siturilor industriale contaminate va conduce la îmbunătățirea calității solului și va diminua riscul de îmbolnăvire a populației umane și va avea efecte benefice și asupra biodiversității;</p>
--	--	--	--	--	---	--

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

<p>Biodiversitate</p>	<p>OMR 1</p>	<p>1, 2, 3, 6, 7, 9, 10</p>	<p>-1</p>	<p>Vulnerabilitate crescută a zonelor și ariilor protejate în fața intervențiilor umane, dar și a hazardelor naturale; Turismul neorganizat în zone cu valoare naturală mare sau în vecinătatea acestora va contribui în viitor la degradarea ecosistemelor, distrugerea habitatelor și chiar dispariția unor specii de floră și faună;</p> <p>Nu va fi înregistrat impact asupra biodiversității ca urmare a menținerii actualei infrastructuri de transport;</p> <p>Neadoptarea unor măsuri pentru definitivarea programelor de împăduriri poate conduce la diminuarea fondului forestier național.</p>	<p>+1</p>	<p>Aplicarea următoarelor măsuri propuse va conduce la îmbunătățirea stării de conservare a speciilor de floră și faună: Elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate; Elaborarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor;</p> <p>Extinderea și modernizarea sistemului de transport poate genera impact asupra biodiversității, în funcție de amplasamentul viitoarelor infrastructuri de transport;</p> <p>Neadoptarea unor măsuri pentru definitivarea programelor de împăduriri poate conduce la diminuarea fondului forestier național.</p>	<p>+1</p>	<p>Aplicarea următoarelor măsuri propuse va conduce la îmbunătățirea stării de conservare a speciilor de floră și faună: Elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate; Elaborarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor;</p> <p>Cartarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor sălbatice de interes comunitar și stabilirea sistemului de monitorizare a stării de conservare a acestora;</p> <p>Extinderea și modernizarea sistemului de transport poate genera impact asupra biodiversității, în funcție de amplasamentul viitoarelor infrastructuri de transport;</p> <p>Accelerarea și definitivarea programelor de</p>	<p>+1</p>	<p>Aplicarea următoarelor măsuri propuse va conduce la îmbunătățirea stării de conservare a speciilor de floră și faună: Elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate; Elaborarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor;</p> <p>Cartarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor sălbatice de interes comunitar și stabilirea sistemului de monitorizare a stării de conservare a acestora;</p> <p>Extinderea și modernizarea sistemului de transport poate genera impact asupra biodiversității, în funcție de amplasamentul viitoarelor infrastructuri de transport;</p> <p>Accelerarea și definitivarea programelor de</p>
------------------------------	---------------------	-----------------------------	-----------	---	-----------	---	-----------	--	-----------	--

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

							<p>împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora</p> <p>Conservarea strictă a pădurilor virgine și cvasi-virgine;</p> <p>Programe de reîmpădurire a suprafețelor forestiere degradate.</p>		<p>împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora;</p> <p>Conservarea strictă a pădurilor virgine și cvasi-virgine;</p> <p>Programe de reîmpădurire a suprafețelor forestiere degradate.</p>
OMR 2		-1	<p>Vulnerabilitate crescută a zonelor și ariilor protejate în fața intervențiilor umane dar și a hazardelor naturale;</p> <p>Turismul neorganizat sau extinderea necontrolată a activităților antropice în zone cu valoare naturală mare sau în vecinătatea acestora vor contribui în viitor la degradarea ecosistemelor, distrugerea habitatelor și chiar dispariția unor specii de floră și faună;</p> <p>Supra-exploatarea resurselor piscicole;</p> <p>Extinderea necontrolată a intravilanului poate afecta ariile naturale protejate;</p> <p>Neimplementarea sistemelor centralizate de colectare și epurare a apelor uzate va conduce la deprecierea calității apelor și va avea impact inclusiv asupra speciilor</p>	+1	<p>Extinderea necontrolată a intravilanului poate afecta ariile naturale protejate;</p> <p>Neimplementarea sistemelor centralizate de colectare și epurare a apelor uzate va conduce la deprecierea calității apelor și va avea impact inclusiv asupra speciilor acvatice de floră și faună.</p> <p>Neadoptarea planurilor de diminuare a riscurilor naturale va afecta inclusiv speciile de floră și faună: se vor produce în continuare inundații, alunecări de teren în zone cu specii importante de floră sau faună;</p> <p>Neimplementarea măsurilor pentru remedierea siturilor contaminate poate afecta starea de conservare a speciilor de floră sau faună sau a ariilor protejate.</p>	+1	<p>Remedierea siturilor contaminate va conduce la diminuarea riscului afectării ecosistemelor și a speciilor de floră și faună;</p> <p>Încurajarea construirii în terenuri industriale deja utilizate va conduce la limitarea extinderii intravilanului și va diminua potențialul impact asupra ariilor protejate;</p> <p>Extinderea infrastructurii de transport poate conduce la afectarea biodiversității, dar se recomandă ca la stabilirea traseelor viitoarelor autostrăzi să se evite traversarea ariilor naturale protejate sau să se adopte măsurile necesare pentru</p>	+1	<p>Remedierea siturilor contaminate va conduce la diminuarea riscului afectării ecosistemelor și a speciilor de floră și faună;</p> <p>Încurajarea construirii în terenuri industriale deja utilizate va conduce la limitarea extinderii intravilanului și va diminua potențialul impact asupra ariilor protejate;</p> <p>Extinderea infrastructurii de transport poate conduce la afectarea biodiversității, dar se recomandă ca la stabilirea traseelor viitoarelor autostrăzi să se evite traversarea ariilor naturale protejate sau să se adopte măsurile necesare pentru</p>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

				acvatice de floră și faună; Neadoptarea planurilor de diminuare a riscurilor naturale va afecta inclusiv speciile de floră și faună: se vor produce în continuare inundații, alunecări de teren în zone cu specii importante de floră sau faună; Neimplementarea măsurilor pentru remedierea siturilor contaminate poate afecta starea de conservare a speciilor de floră sau faună sau a ariilor protejate.				diminuarea impactului (precum elemente de infrastructura verde: ecoducte, pasaje subterane pentru amfibieni); Protecția patrimoniului natural Delta Dunării (observator ecologic transfrontalier); Monitorizarea sistematică și constantă a presiunii turistice în zonele protejate; Susținerea unor cercetări aplicative (cercetări silvice, agricole și piscicole).		diminuarea impactului (precum elemente de infrastructura verde: ecoducte, pasaje subterane pentru amfibieni); Protecția patrimoniului natural Delta Dunării (observator ecologic transfrontalier); Monitorizarea sistematică și constantă a presiunii turistice în zonele protejate; Susținerea unor cercetări aplicative (cercetări silvice, agricole și piscicole).
Patrimoniul cultural imobil	OMR 13	4, 9, 10	-2	În lipsa adoptării unor măsuri de protecție se poate produce degradarea patrimoniului cultural imobil, inclusiv la degradarea căminelor culturale și la lipsa renovării centrelor istorice; Nu vor fi promovate unele zone etnofolclorice tradiționale din ariile carpatice (de exemplu: Țara Moșilor, Țara Hațegului, Obcinele Sucevei, Vâlcea).	-2	În lipsa adoptării unor măsuri de protecție se poate produce degradarea patrimoniului cultural imobil.	+2	Implementarea măsurilor propuse în scenariu va conduce la restaurarea clădirilor cu valoare arhitecturală și istorică ce au suferit în urma intervențiilor umane sau naturale; Punerea în valoare a vecinătăților monumentelor, a ansamblurilor și a siturilor; Înființarea de facilități culturale și dezvoltarea celor amplasate în special în orașele mici și în unele sate mai importante, prin parteneriate între	+2	Implementarea măsurilor propuse în scenariu va conduce la restaurarea clădirilor cu valoare arhitecturală și istorică ce au suferit în urma intervențiilor umane sau naturale; Punerea în valoare a vecinătăților monumentelor, a ansamblurilor și a siturilor; Înființarea de facilități culturale și dezvoltarea celor amplasate în special în orașele mici și în unele sate mai importante, prin parteneriate între localități (teatre,

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

							localități (teatre, muzee, expoziții, biblioteci publice); Construcția, reabilitarea, modernizarea, dotarea așezămintelor culturale; Adoptarea unor măsuri fiscale pentru stimularea investițiilor în reabilitarea patrimoniului cultural imobil.		muzee, expoziții, biblioteci publice); Construcția, reabilitarea, modernizarea, dotarea așezămintelor culturale; Adoptarea unor măsuri fiscale pentru stimularea investițiilor în reabilitarea patrimoniului cultural imobil.	
Deșeuri	OMR10	1, 2, 9, 10	-2	Neimplementarea măsurilor propuse în SDTR va conduce la existența depozitelor neconforme de deșeuri, nivel scăzut de racordare la serviciile de salubritate, colectare aleatorie a deșeurilor solide, folosirea unui echipament învechit și insuficient, colectarea selectivă în foarte puține cazuri; Depozitarea neconformă a deșeurilor conduce la existența unor mari suprafețe de soluri contaminate; Lipsa unei evidențe a depozitelor de deșeuri va conduce la nereabilitarea acestora sau la existența unor depozite ilegale; Managementul defectuos al deșeurilor menajere este o problemă pregnantă în mediul rural	+1	Închiderea depozitelor neconforme de deșeuri va avea impact pozitiv asupra solului și indirect asupra biodiversității; În schimb, în cazul neimplementării unor sisteme de colectare selectivă, se vor pierde cantități importante de materiale reciclabile; Nivel scăzut de reciclare/valorificare a deșeurilor la nivelul zonelor rurale.	+2	Aplicarea următoarelor măsuri propuse în scenariu va avea impact pozitiv asupra solului și indirect asupra biodiversității: Dezvoltarea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor punând accentul pe colectarea selectivă și pe valorificarea deșeurilor reciclabile și a biodeșeurilor, prin procesare și prin transformarea în energie Managementul integrat al deșeurilor: realizare/extindere/modernizare de platforme de depozitare, cooperare intercomunală pentru identificarea unui sistem comun de management al deșeurilor;	+2	Aplicarea următoarelor măsuri propuse în SDTR va avea impact pozitiv asupra solului și indirect asupra biodiversității: Dezvoltarea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor punând accentul pe colectarea selectivă și pe valorificarea deșeurilor reciclabile și a biodeșeurilor, prin procesare și prin transformarea în energie; Managementul integrat al deșeurilor: realizare/extindere/modernizare de platforme de depozitare, cooperare intercomunală pentru identificarea unui sistem comun de management al

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

				dar și urban; Nivel scăzut de reciclare/valorificare a deșeurilor la nivelul întregii țări.			Crearea unor centre de reciclare a deșeurilor la nivelul fiecărei localități.		deșeurilor; Crearea unor centre de reciclare a deșeurilor la nivelul fiecărei localități.	
Schimbări climatice	OMR 11	2, 3, 6, 7, 8	-2	În lipsa adoptării unor măsuri se vor accentua efectele schimbărilor climatice; Zonele de Sud și Sud-Est ale României sunt cele mai predispuse la schimbările climatice în ceea ce privește reducerea cantităților de precipitații medii anuale și a creșterii temperaturilor; Efectele nocive ale schimbărilor climatice se manifestă și asupra zonei costiere (secete frecvente și prelungite, ariditate); Menținerea activității industriale fără implementarea de măsuri privind modernizarea/retehnologizarea și reducerea poluării, lipsa asigurării soluțiilor alternative pentru încălzirea locuințelor, precum și reducerea suprafețelor împădurite vor conduce la menținerea unui nivel ridicat al emisiilor de gaze cu efect de seră Defrișarea pădurilor;	-2	În lipsa implementării unor măsuri adecvate se vor accentua efectele schimbărilor climatice asupra zonelor din sudul și sud/estul României.	+2	Se va încuraja dezvoltarea transportului public prin identificarea soluțiilor optime pentru asigurarea unei accesibilități locale și regionale și care contribuie la reducerea emisiilor de dioxid de carbon; Dezvoltarea nodurilor intermodale; Îmbunătățirea capacității de stocare a carbonului a solului și apei și conservarea apei în sisteme naturale pentru a atenua efectul secetelor și a preveni inundațiile, erodarea solului și deșertificarea; Programe de împăduriri; Prin realizarea de amenajări tehnice pentru valorificarea potențialului de energie regenerabilă a teritoriului național se vor diminua emisiile de poluanți atmosferici	+2	Se va încuraja dezvoltarea transportului public prin identificarea soluțiilor optime pentru asigurarea unei accesibilități locale și regionale și care contribuie la reducerea emisiilor de dioxid de carbon; Dezvoltarea nodurilor intermodale; Îmbunătățirea capacității de stocare a carbonului a solului și apei și conservarea apei în sisteme naturale pentru a atenua efectul secetelor și a preveni inundațiile, erodarea solului și deșertificarea; Programe de împăduriri; Prin realizarea de amenajări tehnice pentru valorificarea potențialului de energie regenerabilă a teritoriului național se vor diminua emisiile de poluanți atmosferici

Titular: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

				Schimbările climatice au generat pierderi importante de faleză pe coasta românească.			specifici arderii combustibililor fosili.		specifici arderii combustibililor fosili.	
	OMR 12	2, 3, 6, 7, 8	-1	Accelerarea ritmului de producere a schimbărilor climatice are impact și asupra habitatelor și a speciilor de floră și faună.	-1	Habitatele protejate vor fi tot mai vulnerabile în fața schimbărilor climatice, se va accelera rata procesului de deșertificare.	+1	Prin adoptarea măsurilor propuse în scenariu vor fi protejate habitatele naturale împotriva efectelor negative ale schimbărilor climatice.	+1	Prin adoptarea măsurilor propuse în scenariu vor fi protejate habitatele naturale împotriva efectelor negative ale schimbărilor climatice.
Populația și Sănătatea umană	OMR 18	1-10	-2	În situația neimplementării planului se poate deprecia starea de sănătate a populației umane. În prezent există un număr semnificativ de orașe mici /zone rurale care beneficiază de o infrastructură de sănătate insuficient dezvoltată sau greu accesibilă; Lipsa de dotare a unităților spitalicești, precum și accesibilitatea scăzută a serviciilor de urgență medicală reprezintă un element cu impact important asupra calității vieții locuitorilor; Accesul la utilități este dificil pentru locuitorii din zonele geografice cu un teren impropriu dezvoltării agriculturii (fie versanți destul de abrupti, fie zone inundabile, fie soluri degradate peste care se pot suprapune condiții	+1	Prin realizarea investițiilor propuse în cadrul scenariului se va înregistra o ușoară îmbunătățire a calității vieții populației și a stării de sănătate.	+2	Implementarea măsurilor propuse în scenariu va avea impact pozitiv asupra stării de sănătate a populației și asupra calității vieții: Reabilitarea unor căi de acces către localitățile situate în zone greu accesibile și facilitarea accesului la servicii medicale; Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și educaționale adaptate nevoilor orașelor mici/zone urbane; Creșterea conectivității zonelor urbane îndepărtate la servicii medicale și educaționale de calitate; Realizarea centrelor de servicii de sănătate, telemedicină, pentru	+2	Implementarea măsurilor propuse în scenariu va avea impact pozitiv asupra stării de sănătate a populației și asupra calității vieții: Reabilitarea unor căi de acces către localitățile situate în zone greu accesibile și facilitarea accesului la servicii medicale; Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și educaționale adaptate nevoilor orașelor mici/zone urbane; Creșterea conectivității zonelor urbane îndepărtate la servicii medicale și educaționale de calitate; Realizarea centrelor de servicii de sănătate, telemedicină, pentru

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

			<p>climatice improprii); Producerea fenomenului de migrare a forței de muncă în afara țării conduce la creșterea riscului de sărăcie și excluziune socială; Lipsa conexiunilor interregionale, barierele naturale formate de lanțul Carpaților, dar și de principalele râuri duc frecvent la apariția îngustărilor (bottle-necks), căi de transport care reprezintă în termeni practici singura alternativă viabilă de mobilitate; De altfel, în cazul unor dezastre naturale sau accidente pe aceste căi de transport se pot produce blocaje semnificative; Existența depozitelor neconforme de deșeuri induce un risc asupra sănătății umane; Existența unor surse de apă subterane cu grad scăzut de potabilitate; Existența unei infrastructuri rutiere care favorizează poluarea fonică poate conduce la afectarea populației; Sistemele rurale de alimentare cu apă, aflate în exploatare, nu beneficiază de stații de tratare sau clorinare, chiar dacă calitatea apei</p>			<p>zone cu accesibilitate redusă; Asigurarea serviciilor de salvamont în toate masivele montane cu circulație turistică (asigurarea de personal competent și echiparea corespunzătoare); Diversificarea activităților economice în mediul rural (dezvoltare a activităților legate de activitățile tradiționale, procesarea produselor agricole și silvice specifice zonei, mici activități industriale, turism) și formarea forței de muncă în concordanță; Valorificarea tuturor resurselor naturale regenerabile existente (ex: plante medicinale, fructe de pădure); Modernizarea și reabilitarea infrastructurii sanitare, a celei de învățământ și a celei de asistență socială; Crearea de centre de servicii integrate; Promovarea centrelor de excelență în cercetare, formare/consolidare clustere economice; Realizarea, extinderea,</p>	<p>zone cu accesibilitate redusă; Asigurarea serviciilor de salvamont în toate masivele montane cu circulație turistică (asigurarea de personal competent și echiparea corespunzătoare); Diversificarea activităților economice în mediul rural (dezvoltare a activităților legate de activitățile tradiționale, procesarea produselor agricole și silvice specifice zonei, mici activități industriale, turism) și formarea forței de muncă în concordanță; Valorificarea tuturor resurselor naturale regenerabile existente (ex: plante medicinale, fructe de pădure); Modernizarea și reabilitarea infrastructurii sanitare, a celei de învățământ și a celei de asistență socială; Crearea de centre de servicii integrate; Promovarea centrelor de excelență în cercetare, formare/consolidare clustere economice; Realizarea, extinderea,</p>
--	--	--	---	--	--	--	--

Titular: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

			<p>prelevate de la sursă nu îndeplinește întotdeauna condițiile de calitate, conform normativelor în vigoare fapt ce poate conduce la afectarea stării de sănătate a populației;</p> <p>Stațiile de epurare în funcțiune sunt într-un grad avansat de uzură putându-se produce deprecierea calității apelor emisarilor și indirect afectarea stării de sănătate a populației;</p> <p>Lipsa locuințelor sociale pentru tineri sau persoane cu venituri medii/mici poate afecta calitatea vieții;</p> <p>Producerea unor inundații poate genera apariția diverselor probleme de sănătate publică în zonele afectate de inundații.</p>			<p>reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și stații de tratare a apei, precum și a sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate;</p> <p>Realizarea centrelor de servicii de educație e-learning în zone cu accesibilitate redusă.</p> <p>Refuncționalizarea și revitalizarea teritoriilor slab populate prin acordarea stimulentei financiare și fiscale familiilor tinere, cu educație superioară;</p> <p>Dezvoltarea de echipe mobile interdisciplinare pentru asistență medicală socială și de informare, în special pentru zonele cu acoperire redusă;</p> <p>Servicii de urgență de tip integrat SMURD.</p> <p>Creșterea stocului de locuințe sociale prin - identificarea formelor parteneriale care să angreneze capital investiționar în astfel de proiecte;</p> <p>Extinderea sistemelor de atenționare a populației în caz de dezastre naturale;</p> <p>Identificarea soluțiilor</p>	<p>reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și stații de tratare a apei, precum și a sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate;</p> <p>Realizarea centrelor de servicii de educație e-learning în zone cu accesibilitate redusă;</p> <p>Refuncționalizarea și revitalizarea teritoriilor slab populate prin acordarea stimulentei financiare și fiscale familiilor tinere, cu educație superioară;</p> <p>Dezvoltarea de echipe mobile interdisciplinare pentru asistență medicală socială și de informare, în special pentru zonele cu acoperire redusă;</p> <p>Servicii de urgență de tip integrat SMURD;</p> <p>Creșterea stocului de locuințe sociale prin - identificarea formelor parteneriale care să angreneze capital investiționar în astfel de proiecte;</p> <p>Extinderea sistemelor de atenționare a populației în caz de dezastre naturale;</p> <p>Identificarea soluțiilor</p>
--	--	--	---	--	--	---	---

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

							<p>pentru asigurarea serviciilor medicale și de educație în întreg teritoriul național (ex: servicii itinerante, transportul elevilor în școli, servicii la distanță, includerea în strategii de dezvoltare locală, etc.);</p> <p>Proiecte de dezvoltare a resurselor umane și dezvoltare a capacității instituționale a autorităților locale.</p>		<p>pentru asigurarea serviciilor medicale și de educație în întreg teritoriul național (ex: servicii itinerante, transportul elevilor în școli, servicii la distanță, includerea în strategii de dezvoltare locală, etc.);</p> <p>Proiecte de dezvoltare a resurselor umane și dezvoltare a capacității instituționale a autorităților locale.</p>	
Transport durabil	OMR6	5, 8, 10	-2	<p>În situația neimplementării SDTR se va menține situația actuală: Calitatea slabă a serviciilor de transport de călători și mărfuri; Lipsa transportului intermodal; Rețele feroviare nemodernizate sau slab dezvoltate.</p>	+1	<p>Îmbunătățirea transportul intermodal în principalele puncte de terminal pentru România: București, Timișoara, Constanța va conduce la diminuarea emisiilor de poluanți atmosferici asociați traficului și la îmbunătățirea calității aerului la nivelul acestor orașe; În schimb, în cazul celorlalte aglomerări urbane se poate produce o depreciere a calității aerului ca urmare a intensificării traficului și în lipsa dezvoltării sistemelor de transport în comun și a variantelor ocolitoare.</p>	+2	<p>Prin implementarea măsurilor propuse în scenariu vor fi modernizate infrastructurile de transport rutier, feroviar, naval și aerian, ceea ce va permite creșterea vitezelor medii de circulație și a fluidității traficului, sporirea și diversificarea ofertei de transport de mărfuri și a calității serviciilor de transport de călători, optimizarea utilizării mijloacelor de transport în condiții de siguranță și competitivitate, concomitent cu diminuarea emisiilor de poluanți atmosferici asociați traficului și cu</p>	+2	<p>Prin implementarea măsurilor propuse în scenariu vor fi modernizate infrastructurile de transport rutier, feroviar, naval și aerian, ceea ce va permite creșterea vitezelor medii de circulație și a fluidității traficului, sporirea și diversificarea ofertei de transport de mărfuri și a calității serviciilor de transport de călători, optimizarea utilizării mijloacelor de transport în condiții de siguranță și competitivitate, concomitent cu diminuarea emisiilor de poluanți atmosferici asociați traficului și cu</p>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

							<p>îmbunătățirea calității aerului; Implementarea standardelor UE privind transportul intermodal sau combinat; Realizarea de rețele de transport alternativ nemotorizat care să conecteze centrul orașului de zonele urbane și rurale din proximitate (ex: transport cu bicicleta).</p>		<p>îmbunătățirea calității aerului; Implementarea standardelor UE privind transportul intermodal sau combinat; Realizarea de rețele de transport alternativ nemotorizat care să conecteze centrul orașului de zonele urbane și rurale din proximitate (ex: transport cu bicicleta).</p>	
Riscuri de mediu	OMR 16	7, 9, 10	-2	<p>În lipsa implementării măsurilor propuse se înregistrează vulnerabilitate ridicată la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inundații • Alunecări de teren • Cutremure <p>Cele mai expuse județe la riscurile de inundații recurente sunt Brăila, Galați și Călărași, însă majoritatea localităților din lungul principalelor râuri (Dunăre, Siret, Prut, Mureș, Ialomița, Someș) sunt vulnerabile; Afectarea infrastructurii portuare și a condițiilor de transport fluvial ca urmare a modificării regimului de curgere a Dunării și intensității crescute a evenimentelor meteorologice extreme;</p>	-2	<p>În lipsa implementării măsurilor propuse se înregistrează vulnerabilitate ridicată la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inundații • Alunecări de teren • Cutremure. 	+2	<p>Prin implementarea măsurilor propuse în scenariu se vor diminua riscurile de mediu: Intervenții pentru conservarea și valorificarea subsistemului natural costier (Creșterea nivelului de reziliență față de riscurile specifice de hazard natural/ tehnologic, Intervenții de amenajare, de protecție a plajelor față de efectele erozive marine); Protejarea zonei transfrontaliere (Valorificarea sistemului de avertizare timpurie de inundații pe Prut);</p>	+2	<p>Prin implementarea măsurilor propuse în scenariu se vor diminua riscurile de mediu: Intervenții pentru conservarea și valorificarea subsistemului natural costier (Creșterea nivelului de reziliență față de riscurile specifice de hazard natural/ tehnologic, Intervenții de amenajare, de protecție a plajelor față de efectele erozive marine); Protejarea zonei transfrontaliere; (Valorificarea sistemului de avertizare timpurie de inundații pe Prut)</p>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

				Defrișarea unor bazine hidrografice; Numeroase clădiri cu risc seismic.			Management comun pentru prevenirea riscurilor Exemplet de proiect: Conectarea rețelelor de electricitate și gaze la sistemul de avertizare timpurie transfrontalieră pentru cutremure de pământ. Desfășurarea unor lucrări de corectare a torenților în localitățile cu risc; Promovarea de parteneriate zonale / locale pentru realizarea de investiții și aplicarea unor proceduri de prevenire și combatere a riscurilor; Consolidarea clădirilor supuse riscurilor seismice; Elaborarea de hărți ale riscurilor de fenomene meteorologice extreme și elaborarea unor planuri de măsuri pentru prevenirea și contracararea efectelor acestora; Interzicerea construcțiilor în zonele cu risc de inundații; Accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și	Management comun pentru prevenirea riscurilor Exemplet de proiect: Conectarea rețelelor de electricitate și gaze la sistemul de avertizare timpurie transfrontalieră pentru cutremure de pământ. Desfășurarea unor lucrări de corectare a torenților în localitățile cu risc; Promovarea de parteneriate zonale / locale pentru realizarea de investiții și aplicarea unor proceduri de prevenire și combatere a riscurilor; Consolidarea clădirilor supuse riscurilor seismice; Elaborarea de hărți ale riscurilor de fenomene meteorologice extreme și elaborarea unor planuri de măsuri pentru prevenirea și contracararea efectelor acestora; Interzicerea construcțiilor în zonele cu risc de inundații; Accelerarea și definitivarea programelor de împăduriri, de protejare a coridoarelor ecologice, precum și monitorizarea sistematică a acestora.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Titular: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

							monitorizarea sistematică a acestora. Sisteme de alertare timpurie pentru accidente tehnologice pe Crișuri.		Sisteme de alertare timpurie pentru accidente tehnologice pe Crișuri.	
	OMR 17		-2	În situația neadoptării unor măsuri pentru reglementarea amplasării unor obiective SEVESO în zone în care se produc frecvent cutremure / inundații / alunecări de teren se pot produce accidente industriale cu grave repercusiuni asupra sănătății umane și a mediului.	+1	Adoptarea unor măsuri pentru reglementarea amplasării unor obiective SEVESO în zone în care se produc frecvent cutremure / inundații / alunecări de teren la nivelul marilor orașe scade considerabil riscul de producere a unor accidente industriale și implicit posibilitatea de afectare a sănătății umane și a mediului.	+2	Adoptarea unor măsuri pentru reglementarea amplasării unor obiective SEVESO în zone în care se produc frecvent cutremure / inundații / alunecări de teren la nivelul întregii țări scade considerabil riscul de producere a unor accidente industriale și implicit posibilitatea de afectare a sănătății umane și a mediului.	+2	Adoptarea unor măsuri pentru reglementarea amplasării unor obiective SEVESO în zone în care se produc frecvent cutremure / inundații / alunecări de teren la nivelul întregii țări scade considerabil riscul de producere a unor accidente industriale și implicit posibilitatea de afectare a sănătății umane și a mediului.
Peisajul	OMR 15	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10	-1	În situația neimplementării măsurilor propuse în SDTR se poate înregistra deprecierea calității peisajului: defrișări necontrolate, clădiri cu risc seismic și abandonarea unor foste zone industriale situate chiar în centrul orașelor, centre istorice nereabilitate.	-1	În situația neimplementării unor măsuri adecvate se poate înregistra deprecierea calității peisajului prin: defrișări necontrolate, menținerea unor clădiri cu risc seismic; În schimb, închiderea depozitelor neconforme de deșeuri și construirea clădirilor în locul clădirilor demolate din intravilan va conduce la îmbunătățirea calității peisajului.	+1	Se poate îmbunătăți calitatea peisajului prin dezvoltarea orașului compact prin folosirea terenurilor neutilizate sau slab utilizate (situri industriale, foste căi ferate, terenuri destructurate) prin pregătirea acestor terenuri în scopul dezvoltării de locuințe sau spații publice de calitate; Dezvoltarea de noi funcțiuni pentru clădirile din domeniul public sau domeniul privat al statului și administrațiilor locale	+1	Se poate îmbunătăți calitatea peisajului prin dezvoltarea orașului compact, prin folosirea terenurilor neutilizate sau slab utilizate (situri industriale, foste căi ferate, terenuri destructurate) prin pregătirea acestor terenuri în scopul dezvoltării de locuințe sau spații publice de calitate; Dezvoltarea de noi funcțiuni pentru clădirile din domeniul public sau domeniul privat al statului și administrațiilor locale

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

								care nu sunt folosite.		care nu sunt folosite.
Conservare a și gestionarea resurselor naturale	OMR 14	1, 6, 7, 8	-1	În situația neimplementării SDTR va fi continuată exploatarea necorespunzătoare a resurselor solului/subsolului și ecosistemelor; Grad avansat de uzură a rețelelor electrice de distribuție și a sistemului național de transport al gazelor naturale; Utilizarea redusă a surselor regenerabile de energie.	-1	In situația adoptării scenariului va fi continuată exploatarea necorespunzătoare a resurselor solului/subsolului și ecosistemelor; Grad avansat de uzură a rețelelor electrice de distribuție și a sistemului național de transport al gazelor naturale; Utilizarea redusă a surselor regenerabile de energie.	+1	Va fi înregistrat efect pozitiv asupra resurselor naturale prin: Extinderea și reabilitarea infrastructurii de transport a energiei în scopul asigurării unei conectări eficiente a localităților și consolidarea capacității de export; Valorificarea surselor de energie regenerabilă; Reabilitarea stocului de clădiri și de rețehnologizare a dotărilor de producere a energiei termice în scopul creșterii eficienței energetice a clădirilor și reducerea gradului de poluare de la nivel urban.	+1	Va fi înregistrat efect pozitiv asupra resurselor naturale prin: Extinderea și reabilitarea infrastructurii de transport a energiei în scopul asigurării unei conectări eficiente a localităților și consolidarea capacității de export; Valorificarea surselor de energie regenerabilă; Reabilitarea stocului de clădiri și de rețehnologizare a dotărilor de producere a energiei termice în scopul creșterii eficienței energetice a clădirilor și reducerea gradului de poluare de la nivel urban.

Măsurile propuse în scenariu care pot avea impact negativ asupra mediului sunt notate cu (-), iar măsurile propuse în scenariu care pot avea impact pozitiv asupra mediului pe termen lung sunt notate cu (+).

Conform tabelului 21, în situația implementării scenariului de bază (alternativa zero), ar putea fi înregistrat efect negativ asupra mediului ca urmare a extinderii necontrolate a intravilanului, neadoptării unor măsuri pentru extinderea/reabilitarea rețelelor tehnico-edilitare, a neadoptării unor măsuri pentru îmbunătățirea calității vieții și protejarea patrimoniului natural și cultural imobil.

În situația implementării scenariului Metropole, se va observa o îmbunătățire a stării mediului, în special la nivelul celor 3 metropole, dar teritoriile rurale și orașele mici și mijlocii se subordonează funcțional metropolelor, care atrag majoritatea resurselor, ca centre urbane de interes european și posibil global, astfel încât nu se va îmbunătăți semnificativ calitatea vieții locuitorilor din zona rurală, iar zonele montane și zona costieră vor fi folosite intensiv în scopuri turistice. Regiunile cu deficiențe de structură/în declin vor fi cele care nu pot asigura servicii de suport pentru marile metropole.

În situația implementării scenariilor România Policentrică și zone Funcționale se va înregistra un impact semnificativ pozitiv asupra mediului.

Corelând analizele efectuate în tabelele 19 (îndeplinirea obiectivelor SDTR la nivel național și al zonelor teritoriale specifice), 20 (posibilitatea de implementare a liniilor directe ale SDTR) și 21 (analiza scenariilor ținând cont de aspectele de mediu și obiectivele de mediu relevante pentru SDTR), scenariul România Policentrică primește punctajul maxim acesta îndeplinind obiectivele SDTR și liniile directe și având cel mai bun scor din punct de vedere al impactului global asupra aspectelor de mediu (impact pozitiv prin implementarea măsurilor propuse).

- Evaluarea nu a fost îngreunată de dificultăți, iar concluziile obținute nu sunt afectate de incertitudini semnificative.

La elaborarea SDTR, titularul a urmărit racordarea la tendințele înregistrate pe plan european și s-a bazat pe realitățile teritoriale ale României, precum și pe tendințele de dezvoltare la nivel european, constituind un exercițiu de modelare a dezvoltării spațiului național și ținând spre realizarea dezideratelor de coeziune și competitivitate teritorială.

Scenariul adoptat (România Policentrică) urmărește dezvoltarea teritoriului național la nivelul unor nuclee de concentrare a resurselor umane, materiale, tehnologice și de capitaluri (orașe mari/ medii), în perspectiva anului 2035 și conectarea eficientă a acestor zone de dezvoltare cu teritoriile europene.

Scenariul de dezvoltare România policentrică 2035 urmărește promovarea zonelor urbane funcționale medii/mari la nivel național, prin elemente legate de creșterea conectivității și accesibilității între marile orașe și consolidarea poziției zonelor puternic urbanizate, odată cu asigurarea unor servicii optime de bază care să deservească orașele mici și localitățile rurale, plecând de la următoarele ipoteze ce guvernează dezvoltarea unui teritoriu:

- Existența unor rețele de transport eficiente și diversificate care să interconecteze orașele mari și piețele economice reprezintă un element important în dezvoltarea viitoare a teritoriului național;

RAPORT DE MEDIU

- Dezvoltarea zonelor rurale este dependentă de asigurarea unui grad crescut de accesibilitate și legături de transport diversificate către marile centre urbane;
- Orașele din zonele transfrontaliere au o capacitate crescută de cooperare și pot pune bazele unor sisteme urbane funcționale care să permită gestionarea eficientă a fluxurilor de oameni, mărfuri;
- Accesul oamenilor la oportunități reprezintă un element de atractivitate în configurarea spațiului urban și rural de calitate.

Linii directoare de planificare ale SDTR sunt:

- Încurajarea concentrării locuirii în interiorul intravilanului localităților și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnico-edilitară;
- Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul localităților și limitarea amplasării lor în intravilanul localităților;
- Încurajarea construirii în zone industriale deja utilizate (brownfields) și interzicerea construirii în zone verzi;
- Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor;
- Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale;
- Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili;
- Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale;
- Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate;
- Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare;
- Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

Capitolul XI. Măsurile avute în vedere pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării SDTR

Monitorizarea va fi realizată pe două planuri: monitorizarea implementării SDTR și monitorizarea efectelor semnificative asupra mediului ale implementării SDTR.

MDRAP monitorizează **implementarea SDTR, starea teritoriului național, gradul de coeziune și competitivitate teritorială** prin unitatea de monitorizare.

Datele primare necesare pentru monitorizare vor fi furnizate de **INS**.

Va fi elaborat un raport anual privind starea teritorială a României, pentru aflarea dinamicii dezvoltării teritoriale, a modului de evoluție pe indicatori a zonelor urbane funcționale din punct de vedere al creșterii economice, gradului și modului de utilizare a resurselor, rezultatelor combaterii sărăciei și disparităților între oameni și teritorii. Va include și prezentarea indicatorilor privind coeziunea teritorială și competitivitatea teritorială.

Complementar procesului de monitorizare a dinamicilor teritoriale stabilit la nivelul SDTR, a fost elaborat un set de ținte instituționale și investiționale corelate măsurilor stabilite la nivelul strategiei. Domeniile și indicatorii minimali monitorizați prin Observatorul Teritorial se regăsesc la punctul A.6. din SDTR.

Sistemul de monitorizare va fi verificat și reactualizat periodic (anual), pentru a include noile reorientări strategice ori de politici. De asemenea, revizuirea strategiei va trebui să țină cont de rezultatele monitorizării.

Concomitent cu monitorizarea implementării SDTR, va fi realizată și monitorizarea efectelor semnificative ale implementării SDTR asupra mediului în ansamblu și asupra fiecărui aspect de mediu ținând cont de obiectivele de mediu relevante pentru SDTR.

Program de monitorizare a efectelor semnificative ale implementării SDTR asupra mediului

Autoritățile responsabile pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării SDTR sunt descrise în tabelul 22.

RAPORT DE MEDIU

Tabel 22. Autoritățile responsabile pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării SDTR

Abreviere	Descriere
ACIMSS	Autoritatea Centrală pentru Inspekția Muncii și Securitate Socială
AFM	Agenția Fondului Pentru Mediu
ANAR	Administrația Națională „Apele Romane”
ANPM	Agenția Națională pentru Protecția Mediului
ANRSC	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
APCADR	Autoritatea Publică Centrală pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
APCAI	Autoritățile Publice Centrale în domeniul Afacerilor Interne
APCDERE	Autoritatea Publică Centrală în domeniul Energetic și Resurselor Energetice
APCDR (în prezent MDRAP)	Autoritatea Publică Centrală pentru Dezvoltare Regională
APCDT	Autoritatea Publică Centrală în Domeniul Turismului
APCE	Autoritatea Publică Centrală pentru Economie
APCEN	Autoritatea Publică Centrală în domeniul Educației Naționale
APCFE	Autoritatea Publică Centrală în domeniul Fondurilor Europene
APCFP	Autoritatea Publică Centrală pentru Finanțe Publice
APCIMM	Autoritatea Publică Centrală în domeniul Întreprinderilor Mici și Mijlocii
APCPM	Autoritatea Publică Centrală pentru Protecția Mediului
APCS	Autoritatea Publică Centrală pentru Sănătate
APCT	Autoritatea Publică Centrală pentru Transporturi
DAJ	Direcții Agricole Județene
INS	Institutul Național de Statistică
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
AAPL	Autoritățile Administrației Publice Locale
APCDC	Autoritatea Publică Centrală în domeniul Culturii
ANIF	Autoritatea Națională de Imbunătățiri Funciare

RAPORT DE MEDIU

Tabel 23. Monitorizarea efectelor semnificative asupra mediului ale implementării SDTR

Obiective generale ale SDTR: O1. Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband				
Obiectivele specifice ale SDTR				
O1.1 Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european.				
Obiective de mediu relevante: OMR 2, OMR 11				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Lungimea rețelelor de transport aflate în administrare	km	În creștere	Anual	APCDR, APCT
Nr. infrastructurilor de transport reabilite/afectate în administrare	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCT
Obiectivele specifice ale SDTR				
O1.2 Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional.				
Obiective de mediu relevante: OMR 2, OMR 6, OMR 11, OMR 17				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Suprafețele ocupate de infrastructura portuară și aeroportuară	ha	În creștere	Anual	APCDR, APCAI
Ponderele transportului (volumul mărfurilor și volumul de pasageri) fluvial și aerian în raport cu celelalte căi de transport	%	În creștere	Anual	APCDR, APCAI
Nr. poluărilor accidentale pe cursurile de apă și poluări marine în zona costieră	nr.	În scădere	Anual	APCDR, APCT, primesc date de la APCAI, IGSU, ANAR cu înștiințarea APCPM, ANPM
Nr. căilor navigabile modernizate / amenajate	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCT
Obiectivele specifice ale SDTR				
O1.3 Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național.				
Obiective de mediu relevante: OMR 11, OMR 14				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Ponderele utilizării energiei regenerabile, din totalul energiei consumate	%	În creștere	Anual	APCDR primește date de la APCDERE, AFM, APCFP, APCE, APCFE
Emisiile totale anuale de CO ₂ din sectorul energetic	t	În scădere	Anual	APCPM, APCDERE, APCPM, ANPM, AFM
Obiective generale ale SDTR: O2. Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și inclusive				
Obiectivele specifice ale SDTR				
O2.1 Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale.				
Obiective de mediu relevante: OMR 4, OMR 5, OMR 11				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Gradul de racordare a locuințelor la sistemele centralizate de alimentare cu apă și canalizare	%	În creștere	Anual	APCDR; APCPM; ANAR, A.N.R.S.C., AAPL
Volumul total de apă care necesită epurare	m ³	Staționare	Anual	APCDR; APCPM; ANAR,

RAPORT DE MEDIU

				A.N.R.S.C., AAPL
Raportul dintre volumul de apă curent utilizat și resursele totale disponibile	%	Staționare	Anual	APCDR; APCPM;ANAR, A.N.R.S.C., AAPL
Nr. locuințelor racordate la rețeaua de distribuție a apei raportat la nr. total al locuințelor pentru fiecare UAT	nr.	În creștere	Anual	APCDR; APCPM; ANAR, A.N.R.S.C., AAPL, INS
Nr. locuințelor racordate la rețeaua de canalizare raportat la nr. total de locuințe pentru fiecare UAT	nr.	În creștere	Anual	APCDR; APCPM; ANAR, A.N.R.S.C., AAPL, INS
Nr. proiectelor legate de apa potabilă: aducțiuni – tratare – rețele de distribuție	nr.	În creștere	Anual	APCDR primește date de la APCPM; ANAR, A.N.R.S.C., AAPL , AFM, APCMM, APCFE
Nr. proiectelor legate de apă uzată (privind apele uzate care au rămas netratate sau insuficient tratate)	nr.	În creștere	Anual	APCDR primește date de la APCPM; A.N.R.S.C., AAPL , APCFE, ANAR, AFM
Nr. de ZAP (zone de aprovizionare cu apă potabilă) cu apă neconformă din punct de vedere al parametrilor microbiologici și/sau chimici	nr.	În scădere	Anual	APCDR primește date de la APCP, ANAR, APCPM, A.N.R.S.C., AAPL
Obiectivele specifice ale SDTR				
O2.2 Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională.				
Obiective de mediu relevante: OMR 6, OMR 7, OMR 11				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Nr. sisteme/servicii de transport în comun gestionate la nivel metropolitan raportat la totalul zonelor urbane funcționale identificate la nivel național prin SDTR	nr.	În creștere	Anual	APCDR
Nr. de terminale de transport intermodal înființate	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCT
Nr. variantelor ocolitoare realizate pentru reședințele de județ raportat la numărul variantelor existente	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCT
Gradul de utilizare a transportului public	%	În creștere	Anual	APCDR
Obiectivele specifice ale SDTR				
O2.3 Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local.				
Obiective de mediu relevante: OMR 3; OMR 4-8, OMR 10, OMR 13, OMR 15, OMR 16, OMR 18				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Suprafața de spații verzi raportat la numărul de locuitori	ha	În creștere	Anual	APCDR
Nr. orașe cu un plan de mobilitate urbană în implementare	nr.	În creștere	Anual	APCFE, APCDR, AFM,

RAPORT DE MEDIU

				APCFP, APCE, INS
Cantitatea deșeurilor municipale reciclate (inclusiv deșeuri biodegradabile)	tone / an	În creștere	Anual	ANPM, APCAI, Producatorii de deseuri și AAPL, A.N.R.S.C.
Nr. clădirilor cu risc seismic crescut reabilitate	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCFP, APCE, APCDT, INS
Obiectivele specifice ale SDTR				
O2.4 Furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației				
Obiective de mediu relevante: OMR 18				
Indicatori	U.M.	Ținte/Tendențe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Nr. de furnizori de servicii medicale din orașele mici (sub 20.000 locuitori) / zone rurale	nr.	În creștere	La 3 ani Raport de progres	APCS, AAPL, INS
Nr. de spitale construite/ reabilitate/ modernizate	nr. / județ	În creștere	Anual	APCS, APCDR, APCFP
Nr. ambulatoriilor reabilitate / modernizate	nr. / județ	În creștere	Anual	APCS, APCDR, APCFP
Nr. centre comunitare reabilitate	nr. / județ	În creștere	Anual	APCS, APCDR, APCFP
Speranța de viață la naștere pe sexe	ani	În creștere	Anual	INS, APCS
Rata mortalității infantile (la 1000 de nașteri vii)	%	În scădere	Anual	INS, APCS
Nr. Medici de familie la 1.000	nr.	În scădere	Anual	INS, APCS
Nr. localităților în care nu există nici un fel de unitate medicală	nr.	În scădere	Anual	INS
Nr. localităților în care nu există nici o farmacie și nici un punct farmaceutic	nr.	În scădere	Anual	INS
Camine culturale				
Obiective generale ale SDTR: O3. Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane				
Obiectivele specifice ale SDTR				
O3.1 Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente cu vocație de poli internaționale și racordarea lor eficientă la rețeaua urbană europeană				
Obiective de mediu relevante: OMR 3, OMR 11, OMR 17				
Indicatori	U.M.	Ținte/Tendențe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Evoluția intravilanului urban	ha	În stagnare	Anual	APCDR, AAPL,
Nr de IMM nou create/1.000 locuitori	nr.	În creștere	Anual	APCE, APCFP, APCDR, APCIMM
Nr. accidentelor în industrie și transport	nr.	În scădere	Anual	APCAI; APCPM, APCE, APCDR
Obiectivele specifice ale SDTR				
O3.2 Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor cu rol polarizator la nivelul teritoriului				
Obiective de mediu relevante: OMR 2, OMR 3, OMR 6, OMR 7, OMR 10				
Indicatori	U.M.	Ținte/Tendențe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Ponderea terenurilor scoase definitiv /temporar din circuitul agricol (ha)	%	Menținere	Anual	APCADR, APCPM, APCDR, DAJ
Ponderea siturilor contaminate din totalul suprafeței administrative	nr.	În scădere	Anual	APCPM, APCDR, INS
Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de desecare, pe categorii de folosință a terenurilor	ha	În creștere	Anual	APCPM, APCDR, ANAR, APCADR, ANIF

RAPORT DE MEDIU

Obiectivele specifice ale SDTR				
O3.3 Consolidarea rolului localităților rurale cu potențial de polarizare în scopul asigurării unei accesibilități crescute a populației rurale la servicii de interes general.				
Obiective de mediu relevante: OMR 18				
Indicatori	U.M.	Ținte /Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Nr. școlilor reabilitate	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCEN, INS
Nr. personalului didactic din zonele rurale	nr.	În creștere	Anual	APCEN, INS
Obiective generale ale SDTR: O4. Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială				
Obiectivele specifice ale SDTR				
O4.1 Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural.				
Obiective de mediu relevante: OMR 1-3, OMR 8-12				
Indicatori	U.M.	Ținte /Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Nr. proiectelor implementate pentru regenerarea capitalului natural	nr.	În creștere	Anual	APCFE, APCDR, APCPM, AAPL
Nr. planurilor de management raportat la numărul total al ariilor protejate	nr.	În creștere	Anual	APCPM, AAPL
Nr. proiectelor în agroturism	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCDT
Suprafața împădurită	ha / an	În creștere	Anual	APCDR, APCPM, Direcții Silvice, APCADR, INS
Obiectivele specifice ale SDTR				
O4.2 Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit.				
Obiective de mediu relevante: OMR 13				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Ținte
Nr. obiectivelor de patrimoniu renovate	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCFP, AAPL, APCDC
Nr. centrelor istorice reabilitate	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCFP, APCE, AAPL, APCDC
Obiectivele specifice ale SDTR				
O4.3 Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale.				
Obiective de mediu relevante: OMR 1-6, OMR 10, OMR 11, OMR 16, OMR 17				
Indicatori		Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Nr. hărți de risc realizate	Nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCPM, APCAI, ANAR.
Nr. proiectelor finanțate în scopul diminuării efectelor generate de adaptare la schimbările climatice	Nr.	În creștere	Anual	APCFE, APCPM, APCDR, ANAR, APCAI, IGSU, INS
Gradul de acoperire teritorială cu sisteme și procese de detectare, avertizare timpurie și evaluare a riscurilor	Nr. UAT deservite de sistem	În creștere	Anual	APCPM, APCDR, INHGA, APCAI, APCFP, APCE
Nr. infrastructurilor noi de irigații raportat la necesarul estimat la nivel național	nr. / bazin hidrografic	În creștere	Anual	APCPM, APCDR, ANIF, AAPL
Obiectivele specifice ale SDTR				

RAPORT DE MEDIU

O4.4 Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și limitarea extinderii intravilanului localităților.				
Obiective de mediu relevante: OMR 3, OMR 15, OMR 18				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Procentul de extindere a intravilanului	%	În scădere	Anual	APCDR, AAPL, APCAI
Nr. construcțiilor realizate în zonele industriale deja utilizate (brownfields)	nr.	În creștere	Anual	APCDR, AAPL, APCAI, APCFP, APCE, APCDT
Nr. parcuri industriale care funcționează în afara localităților	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCE, APCFP, APCAI, APCIMM
Obiective generale ale SDTR: O5. Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială				
Obiectivele specifice ale SDTR				
O5.1 Consolidarea capacității structurilor de guvernare la niveluri multiple și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice.				
Obiective de mediu relevante: OMR 4, OMR 5, OMR 18				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Nr. parteneriatelor încheiate între structurile administrației publice pentru gestionarea serviciilor comunitare de utilități publice	nr.	În creștere	Anual	APCFE, APCDR, APCAI, APCPM, APCS, AAPL, APCIMM, APCEN, ANRSC, APCDC, APCDT
Obiectivele specifice ale SDTR				
O5.2 Consolidarea instrumentelor de planificare spațială și a instituțiilor cu rol în gestionarea și planificarea proceselor de dezvoltare a teritoriului (sau de amenajare a teritoriului).				
Obiective de mediu relevante: OMR 6, OMR 7, OMR 9				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Nr. planurilor de mobilitate elaborate la nivelul orașelor	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCFE, AAPL, APCAI
Obiectivele specifice ale SDTR				
O5.3 Consolidarea capacității de cooperare și planificare în domeniul transfrontalier și transnațional.				
Obiective de mediu relevante: OMR 1, OMR 2, OMR 6, OMR 11, OMR 13, OMR 18				
Indicatori	U.M.	Ținte/ Tendințe	Frecvența monitorizării	Responsabil
Nr. de proiecte transfrontaliere noi de infrastructură	nr.	În creștere	Anual	APCDR, APCT, APCPM, APCDERE, APCDT, APCDC, APCIMM, APCDT, APCDERE, APCS

Capitolul XII. Rezumat fără caracter tehnic

Raportul de mediu a fost elaborat în concordanță cu HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe care transpune Directiva 2001/42/EC (Directiva SEA).

Elaborarea prezentului Raport de Mediu a presupus parcurgerea următoarelor etape:

- Analiza relației SDTR cu alte planuri și programe relevante;
- Analiza stării mediului la nivel național (aspectele relevante pentru SDTR) cu identificarea setului de probleme de mediu generate de activitățile antropice;
- În urma caracterizării stării actuale a mediului a fost identificat un set de aspecte și probleme de mediu care sunt relevante pentru SDTR;
- Pentru aspectele și problemele de mediu identificate au fost formulate obiective relevante de mediu care să ducă la rezolvarea problemelor identificate;
- A fost realizată o analiză a evoluției probabile a stării mediului (a acelor aspecte de mediu relevante, identificate anterior) în condițiile neimplementării prevederilor SDTR (Alternativa “0”);
Evaluarea alternativei “0” trebuie să răspundă la întrebarea: Care ar fi evoluția stării mediului în situația neimplementării acestei strategii?;
- Au fost evaluate efectele asupra mediului generate de implementarea SDTR, prin analizarea modului în care obiectivele SDTR și măsurile propuse contribuie la atingerea obiectivelor de mediu relevante;
- Pe baza analizei matricelor de impact, a fost propus un set de recomandări privind prevenirea, reducerea și compensarea oricărui potențial efect advers asupra mediului asociat implementării SDTR;
- Au fost propuși un set de de indicatori pentru monitorizarea efectelor SDTR asupra mediului.

Raportul de mediu a fost întocmit în conformitate cu cerințele Anexei nr. 2 a Hotărârii de Guvern nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.

Conținutul Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României este documentul care stă la baza întregului sistem de planificare spațială (amenajarea teritoriului și urbanism) la nivel național fundamentând astfel documentele strategice de nivel regional, județean și local (strategii de dezvoltare teritorială, planuri de amenajarea teritoriului, planuri de

RAPORT DE MEDIU

dezvoltare regională) și documentațiile operaționale (planuri de urbanism), precum și celelalte strategii de dezvoltare de la nivel național cu relevanță și impact teritorial.

Obligativitatea elaborării SDTR este prevăzută la nivelul legii 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, republicată cu completările și modificările ulterioare. Aceasta cuprinde viziunea de dezvoltare a teritoriului național pentru orizontul de timp 2035.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României reprezintă instrumentul cheie pentru operaționalizarea acestor scopuri și furnizează un model complet de dezvoltare a teritoriului național, în succesiunea: *analiză - diagnostic - viziune - scenarii - obiective - măsuri naționale - acțiuni - proiecte prioritare - măsuri teritoriale integrate*, model bazat pe asumarea coeziunii teritoriale.

Prevederile Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României este documentul programatic pe termen lung prin care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a României și direcțiile de implementare pentru o perioadă de timp de peste 20 de ani, la scara regională, interregională, națională, cu integrarea aspectelor relevante la nivel transfrontalier și transnațional.

Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) reprezintă exercițiul de planificare a dezvoltării teritoriului național, pentru orizontul de timp 2035, furnizând răspunsuri la următoarele întrebări cheie:

- Care sunt măsurile și proiectele care contribuie la creșterea capacității teritoriului național de a genera creștere economică și implicit de a menține și atrage o forță de muncă inovativă?
- Care sunt zonele de la nivelul teritoriului ce necesită intervenții specifice pentru valorificarea sau protecția capitalului natural și imobil?
- Cum poate fi asigurat echilibrul între politicile economice, de mediu și culturale în vederea planificării coerente a procesului de dezvoltare, precum și de a conserva identitatea teritoriului național?

Obiectivul principal al procesului de planificare strategică îl reprezintă crearea cadrului necesar pentru sprijinirea și ghidarea procesului de dezvoltare teritorială la nivel național, cu scopul valorificării oportunităților și a nivelului de dezvoltare al fiecărui teritoriu, ținând cont de prevederile principalelor documentele strategice europene și naționale.

Obiectivele generale privind dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul 2035 vizează:

- Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;

RAPORT DE MEDIU

- Dezvoltarea unei rețele de localități complet echipată cu infrastructură tehnico-edilitară și eficient interconectată în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;
- Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și funcționale prin sprijinirea specializării teritoriale;
- Protejarea patrimoniului natural și construit/imobil și valorificarea elementelor de identitate teritorială;
- Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României va reprezenta viziunea asumată a Guvernului și Parlamentului României privind dezvoltarea teritoriului național până în anul 2035.

Există mai multe variante / alternative ale SDTR

La elaborarea SDTR, titularul a urmărit racordarea la tendințele înregistrate pe plan european și s-a bazat pe realitățile teritoriale ale României, precum și pe tendințele de dezvoltare la nivel european, constituind un exercițiu de modelare a dezvoltării spațiului național și ținând spre realizarea dezideratelor de coeziune și competitivitate teritorială.

Au fost analizate 4 scenarii de implementare a SDTR (4 alternative). Dintre acestea scenariul care implementează obiectivele și liniile directoare ale SDTR și care are impact semnificativ pozitiv asupra mediului este **scenariul România Policentrică** (scenariul adoptat de titularul SDTR).

Scenariul de dezvoltare România policentrică 2035 urmărește promovarea zonelor urbane funcționale medii/mari la nivel național, prin elemente legate de creșterea conectivității și accesibilității între marile orașe și consolidarea poziției zonelor puternic urbanizate, odată cu asigurarea unor servicii optime de bază care să deservească orașele mici și localitățile rurale, plecând de la următoarele ipoteze ce guvernează dezvoltarea unui teritoriu:

- Existența unor rețele de transport eficiente și diversificate care să interconecteze orașele mari și piețele economice reprezintă un element important în dezvoltarea viitoare a teritoriului național;
- Dezvoltarea zonelor rurale este dependentă de asigurarea unui grad crescut de accesibilitate și legături de transport diversificate către marile centre urbane;
- Orașele din zonele transfrontaliere au o capacitate crescută de cooperare și pot pune bazele unor sisteme urbane funcționale care să permită gestionarea eficientă a fluxurilor de oameni, mărfuri;

Accesul oamenilor la oportunități reprezintă un element de atractivitate în configurarea spațiului urban și rural de calitate.

RAPORT DE MEDIU

Concluziile evaluării

Din analiza rezultatelor matricei de impact se evidențiază efectul pozitiv al implementării SDTR, efectele negative fiind estompate de efectele pozitive.

Componentele de mediu care cumulează cele mai multe potențiale efecte pozitive sunt:

- riscul de mediu și conservarea resurselor naturale.

Măsurile propuse prin strategie duc la îmbunătățirea securității/sănătății și bunăstării economice a oamenilor și contribuie la conservarea și managementul durabil al resurselor naturale.

Componentele de mediu care cumulează cele mai multe potențiale efecte negative sunt:

- biodiversitatea și clima.

Impactul asupra biodiversității variază în funcție de locația lucrărilor propuse în SDTR. Totodată, trebuie să se acorde o atenție neîntârziată adaptării la schimbările climatice.

Implementarea strategiei va genera efecte pozitive asupra calității vieții, peisajului, patrimoniului cultural (imobil) și dezvoltării activităților socio - economice.

Prin implementarea SDTR se intenționează creșterea standardului de viață și atingerea nivelului de dezvoltare a statelor din Uniunea Europeană.

Pot apărea efecte negative semnificative ca urmare a implementării strategiei?

Nu au fost identificate măsuri care ar putea genera efecte negative semnificative. În perioada realizării lucrărilor propuse în SDTR se poate înregistra impact negativ asupra mediului, dar acesta este nesemnificativ, temporar și reversibil, cu excepția suprafețelor ocupate permanent de noile infrastructuri.

Din analiza matricei de impact a rezultat că cel mai mare potențial impact negativ îl au măsurile privind extinderea infrastructurii rutiere, a celei portuare și aeroportuare, dar au fost propuse măsuri adecvate pentru reducerea potențialului efect negativ. Aceste măsuri vor fi adaptate după definitivarea proiectului tehnic și detaliilor de execuție pentru fiecare dintre lucrările propuse în SDTR.

Reducerea efectelor negative și maximizarea efectelor pozitive

În cadrul raportului a fost propus un set de măsuri care vizează în principal evitarea apariției efectelor negative semnificative sau atunci când acest lucru nu este posibil, reducerea impactului asupra mediului. Maniera în care aceste măsuri vor fi implementate se va reflecta în dinamica stării mediului. În acest sens, programul de

RAPORT DE MEDIU

monitorizare propus va putea identifica deopotrivă efectele asociate implementării Strategiei, dar și eficacitatea măsurilor propuse în cadrul Raportului de mediu.

Efectele negative generate de implementarea obiectivelor SDTR sunt în general nesemnificative, temporare și reversibile. La finalizarea lucrărilor de construcție mediul va reveni la starea inițială cu excepția suprafețelor ocupate permanent de noile infrastructuri.

Au fost propuse măsuri pentru protejarea fiecărui factor de mediu.

Principalele măsuri care trebuie adoptate pentru a preveni, reduce și a compensa potențialele efecte negative ale implementării SDTR sunt trasate de liniile directoare ale acestei SDTR și trebuie implementate pentru protecția fiecărui factor de mediu în parte.

Liniile directoare ale SDTR sunt:

1. Încurajarea concentrării locuirii în interiorul intravilanului localităților și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructură tehnico-edilitară;
2. Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul localităților și limitarea amplasării lor în intravilanul localităților;
3. Încurajarea construirii în zone industriale deja utilizate (brownfields) și interzicerea construirii în zone verzi;
4. Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor;
5. Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale;
6. Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili;
7. Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale;
8. Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate;
9. Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare;
10. Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

 Măsurile propuse pentru prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra componentei de mediu aer sunt:

- Menținerea calității aerului înconjurător în zonele care se încadrează în limitele prevăzute de normele în vigoare pentru indicatorii de calitate;

RAPORT DE MEDIU

- Îmbunătățirea calității aerului înconjurător în zonele care nu se încadrează în limitele prevăzute de normele în vigoare pentru indicatorii de calitate;
- Adoptarea măsurilor necesare pentru limitarea până la eliminare a efectelor negative asupra mediului, inclusiv în context transfrontalier;
- Îndeplinirea obligațiilor asumate prin acorduri și tratate internaționale la care România este parte și participarea la cooperarea internațională în domeniu;
- Promovarea unei politici eficiente în domeniul schimbărilor climatice în vederea asigurării îndeplinirii angajamentelor asumate de România în baza Convenției - Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (UNFCCC) și a Protocolului de la Kyoto, precum și a obligațiilor care rezultă din calitatea de stat membru al Uniunii Europene;
- Reducerea impactului încălzirii globale asupra societății și mediului precum și diminuarea costurilor pentru aplicarea măsurilor adoptate;
- Retehnologizarea unităților industriale va trebui să aibă în vedere implementarea unor tehnologii moderne cu un grad redus de poluare și/sau care să permită reținerea și neutralizarea emisiilor poluante.
- Adoptarea măsurilor necesare de limitare sau reducere a emisiilor poluante generate în urma executării viitoarelor lucrări de construcții;
- Adoptarea măsurilor necesare în vederea încadrării principalilor poluanți în limitele admise de legislația în vigoare (reducerea surselor majore de poluare, gestionarea corespunzătoare a deșeurilor menajere și din construcții și demolări, reducerea emisiilor datorate traficului);
- Este necesar ca noile construcții de locuințe să fie prevăzute cu izolație termică;
- Utilizarea sistemelor de încălzire cu o eficiență ridicată;

 Măsurile propuse pentru prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra componentei de mediu apă sunt:

- Corelarea dintre capacitățile sistemelor de alimentare cu apă și cele ale sistemelor de canalizare și epurarea corespunzătoare a apelor uzate;
- Monitorizarea parametrilor de calitate ai apei potabile distribuită către populație;
- Instituirea și respectarea zonelor de protecție sanitară în jurul captărilor și rezervoarelor de apă precum și a stațiilor de epurare a apelor uzate;
- Introducerea sistemului de contorizare a consumului de apă în zonele unde nu există;
- Lucrările de traversare a albiilor râurilor (poduri, podețe, conducte, linii electrice etc.) se vor realiza cu asigurarea condițiilor normale de scurgere a apelor;
- Reducerea impactului produs de deversarea apelor menajere neepurate sau insuficient epurate provenite din localitățile rurale, în cursurile de apă receptoare;
- Diminuarea cantităților de nitrați și nitriți, proveniți din activitățile agricole;
- Diminuarea poluanților specifici din apele provenite de la unitățile spitalicești;
- Aplicarea de către fermieri a Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor față de poluarea cu nitrați din surse agricole în vederea protecției solului;

RAPORT DE MEDIU

✚ Măsurile propuse pentru prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra componentei de mediu sol sunt:

- Reducerea și prevenirea poluării și degradării solurilor;
- Îmbunătățirea calității solurilor și utilizarea durabilă a resurselor de sol; Utilizarea eficientă a terenurilor în raport cu necesitatea de dezvoltare a zonelor rezidențiale și industriale;
- Reabilitarea amplasamentelor industriale devenite disponibile în urma restructurării activităților industriale și introducerea acestora în circuitul natural (inclusiv prin realizarea de noi spații verzi sau împăduriri) sau reutilizarea lor în alte scopuri în vederea utilizării eficiente a terenurilor;
- În cadrul viitoarelor lucrări de construcții se va avea în vedere utilizarea pământului excavat în reamenajarea sau restaurarea terenurilor.

✚ Măsurile propuse pentru prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra componentei de mediu biodiversitate sunt:

- evitarea pe cât posibil a realizării lucrărilor propuse în SDTR în cadrul unor arii naturale protejate;
- evitarea fragmentării habitatelor prin realizarea lucrărilor de infrastructură propuse în SDTR (pentru asigurarea conectivității între localități);
- limitarea extinderii intravilanului și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnico-edilitară;
- încurajarea construirii în zonele industriale deja utilizate (brownfields) și interzicerea construirii în zonele verzi;
- încurajarea concentrării activităților industriale în parcurile tehnologice din extravilanul localităților, dar amplasate la distanță mare de ariile naturale protejate;
- promovarea utilizării energiei regenerabile (prin proiecte implementate în afara ariilor naturale protejate) și interzicerea de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili;
- implementarea planurilor pentru reducerea riscurilor de mediu (prevenirea și diminuarea efectelor inundațiilor, secetei, diminuarea eroziunii costiere, protejarea habitatelor de efectele schimbărilor climatice);
- racordarea locuințelor la sistemele centralizate de alimentare cu apă și canalizare;
- dezvoltarea rețelelor turistice în scopul valorificării peisajelor unice din cadrul siturilor Natura 2000 se va face cu respectarea prevederilor planurilor de management și a măsurilor de conservare a speciilor și habitatelor (în cazul ariilor protejate pentru care există aceste documente);
- implementarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor;
- implementarea măsurilor pentru protejarea habitatelor în fața schimbărilor climatice și a celorlalte măsuri prevăzute în strategia privind schimbările climatice;
- implementarea planurilor pentru diminuarea riscurilor naturale (inundații, secetă, eroziune);

RAPORT DE MEDIU

- dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul centrelor urbane;
- sprijinirea și promovarea eficienței energetice (în întreprinderi, infrastructură publică, inclusiv clădiri publice și clădiri rezidențiale) și promovarea mobilității urbane durabile și a măsurilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice ;
- la implementarea măsurilor propuse pentru îmbunătățirea accesibilității prin dezvoltarea infrastructurii de navigație vor fi promovate și măsuri non-structurale cu impact minim din punct de vedere hidromorfologic și al biodiversității și vor fi integrate măsuri specifice pentru asigurarea menținerii stării de conservare a sturionilor în cazul proiectelor de navigație pe Dunăre și a celorlalte specii și habitate protejate;
- parcurgerea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și a procedurii de evaluare adecvată de către toate proiectele incluse în SDTR care vor fi realizate în cadrul unor arii naturale protejate, după definitivarea proiectelor tehnice și stabilirea coordonatelor STEREO 70, astfel încât să fie diminuat / eliminat impactul asupra ariilor naturale protejate;
- în situația în care în cazul obiectivelor de interes public major, impactul nu poate fi evitat, acesta trebuie diminuat și vor fi adoptate măsuri compensatorii;
- în cazul proiectelor de navigație, în derularea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului și/sau a procedurilor de evaluare adecvată se va lua în considerare perioada necesară colectării datelor științifice privind prezența și starea de conservare a speciilor protejate (ținând cont că aceste date sunt incomplete în prezent sau lipsesc pe mari segmente ale Dunării);
- pe baza datelor colectate vor fi propuse măsuri de evitare a lucrărilor în perioadele de migrație pentru reproducere și în zonele identificate drept habitate de reproducere și iernare a lucrărilor și de eliminare a lucrărilor care pot constitui bariere în migrația acestor specii;
- de asemenea, toate proiectele care presupun construcția/reabilitarea unor micro-hidrocentrale vor fi supuse procedurii de evaluare adecvată ținând cont ca în general acestea sunt amplasate pe râuri de munte care conțin specii protejate la nivel european precum porcușorul de vad (*Gobio uranoscopus*), chișcarul (*Eudontomyzon mariae*), zglăvoaca (*Cottus gobio*), loștriuța (*Hucho hucho*), vidra (*Lutra lutra*);
- consecințele negative asupra biodiversității ale micro-hidrocentralelor vor fi luate în considerare în mod corespunzător, impactul va fi evaluat și monitorizat, iar factorii interesați (stakeholderii) vor fi implicați în toate procesele de evaluare a impactului asupra mediului și/sau de evaluare adecvată, în conformitate cu procedurile legale;
- în cazul investițiilor în infrastructura conectivă, va fi asigurată conectivitatea adecvată a habitatelor protejate prin introducerea obligativității ca în planurile de utilizare a terenurilor să fie respectate conexiunile între habitatele identificate în rețelele ecologice naționale și internaționale;
- orice infrastructură de transport se va dezvolta ținând cont de ariile naturale protejate și de coridoarele ecologice pentru a evita impactul negativ asupra biodiversității. În situațiile în care acesta nu poate fi evitat, va fi diminuat prin integrarea corespunzătoare a infrastructurilor verzi în proiectele de transport, în baza unor studii de evaluare adecvată efectuate prin colectarea unor date

RAPORT DE MEDIU

reale din teren, în perioadele adecvate fiecărui grup de organisme (nevertebrate, reptile și amfibieni, păsări, mamifere, pești, plante). De asemenea, la realizarea lucrărilor propuse în SDTR se vor respecta și măsurile prevăzute în legislația pentru protecția biodiversității.

✚ Măsuri pentru reducerea / evitarea impactului asupra ariilor naturale protejate

Principala măsură care poate fi luată pentru protecția ariilor naturale protejate este ca lucrările propuse în SDTR să fie realizate în afara ariilor naturale protejate.

În situația în care este necesară traversarea unei arii naturale protejate (în cazul dezvoltării infrastructurii rutiere) vor fi adoptate măsuri astfel încât să nu fie fragmentate habitatele (realizarea de poduri, viaducte, tuneluri) și ca noile infrastructuri să nu constituie bariere în calea deplasării/migrației faunei (pasaje subterane pentru reptile și amfibieni, eco-ducte pentru mamifere, etc).

Exploatarea potențialului navigabil al apelor se va face astfel încât să nu fie afectată biodiversitatea.

Toate proiectele punctuale propuse în SDTR care sunt amplasate într-o arie naturală protejată sau în vecinătatea uneia vor parcurge procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de evaluare adecvată, astfel încât potențialele efecte negative asupra speciilor și habitatelor să fie diminuate / eliminate.

✚ Măsuri pentru protecția peisajului

- dezvoltarea rețelelor turistice în scopul valorificării peisajelor unice din cadrul siturilor Natura 2000 se va face cu respectarea prevederilor planurilor de management și a măsurilor de conservare a speciilor și habitatelor (în cazul ariilor protejate pentru care există aceste documente);
- implementarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor;
- implementarea planurilor pentru diminuarea riscurilor naturale (inundații, secetă, eroziune);
- dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul centrelor urbane;
- dezvoltarea infrastructurii rutiere astfel încât să nu fie fragmentate habitatele (realizarea de eco-ducte, viaducte);
- la investițiile în infrastructura edilitară se va asigura caracterul tradițional și o mai bună integrare în spațiul cultural-natural a noilor construcții și a construcțiilor renovate prin procesul de obținere a avizelor de urbanism;
- valorificarea potențialului teritorial local al zonelor rurale prin includerea acestora în circuite turistice se va face cu asigurarea creșterii capacității de management durabil a administratorilor de pensiuni.

✚ măsuri pentru minimizarea efectelor negative ale producerii și gestionării deșeurilor din construcții și demolări

RAPORT DE MEDIU

- întocmirea și depunerea la autoritatea emitentă a autorizației de construire/desființare, înainte de eliberarea acesteia, a unui plan de gestionare a deșeurilor provenite din activitățile de construcție și demolare;
- respectarea ierarhiei deșeurilor (prevenirea, pregătirea pentru reutilizare, reciclarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor provenite din activitățile de construcții);
- sortarea pe amplasament și predarea deșeurilor provenite din activitățile de construcții, unor operatori economici autorizați în vederea transportului, reutilizării, reciclării, valorificării;
- respectarea pe durata desfășurării lucrărilor a unui plan de gestionare a deșeurilor provenite din activitățile de construcție și demolare;
- ținerea evidenței diferitelor categorii de deșuri, provenite din activitățile de construcții de pe amplasamentul respectiv, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 856/2002, cu modificările și completările ulterioare;
- transmiterea la autorității teritoriale pentru protecția mediului, anual, pe perioada valabilității autorizației de construcție, a evidenței gestiunii deșeurilor;
- realizarea, pentru deșeurile generate din propria activitate, a unor teste de laborator, la cererea autorităților;
- îndepărtarea la închiderea șantierului a tuturor deșeurilor de pe amplasament;
- interzicerea eliminării prin depozitare a deșeurilor reciclabile/valorificabile provenite din activitățile de construcții și demolări;⁶⁵
- luarea tuturor măsurilor necesare pentru umectare, astfel încât cantitatea de praf degajată în aer să fie cât mai redusă pentru deșeurile provenite din activitățile de construcții și desființare prin a căror manipulare se degajă praf;
- colectarea separată a deșeurilor care conțin azbest, rezultate din demolări, astfel încât să nu se degaje fibre din material, acestea nu vor fi amestecate cu celelalte deșuri, iar personalul care realizează această operație trebuie să poarte echipament de protecție, special, pentru lucrul cu azbestul.

 măsuri de limitare a efectelor negative ale schimbărilor climatice

Pentru reducerea emisiilor de GES, astfel încât concentrația maximă de GES în atmosferă să nu depășească nivelul de la care activitățile antropice pot genera modificări periculoase ale sistemului climatic este necesară adoptarea unei serii de măsuri la nivelul SDTR printre care se menționează:

- Realizarea de amenajări tehnice pentru valorificarea potențialului de energie regenerabilă a teritoriului național;
- Protejarea habitatelor naturale de efectele negative ale schimbărilor climatice.
- Dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul marilor orașe;
- Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii de transport între orașele mari (cu o populație peste 100.000 de locuitori) și zona de influență urbană;
- Creșterea ponderii transportului fluvial și maritim;

⁶⁵ Sursa: Ghid privind gestionarea deșeurilor din construcții și demolări Agenția Regională pentru Protecția Mediului Sibiu & Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia

RAPORT DE MEDIU

- Reducerea restricțiilor/ blocajelor la trecerea frontierei dintre România și țările învecinate;
- Accelerarea finalizării lucrărilor la coridorul feroviar IV TEN-T;
- Modernizarea navigației pe fluviul Dunărea și Canalul Dunăre-Marea Neagră.

De asemenea, se va ține cont de măsurile propuse în cadrul "Programului privind schimbările climatice și o creștere economică verde, cu emisii reduse de carbon".

- ❖ Pentru reducerea impactului schimbărilor climatice în sectorul **energiei** au fost identificate trei priorități tematice:
 - extinderea generării de energie electrică nepoluantă;
 - restructurarea sectorului de termoficare comunală;
 - creșterea eficienței energetice a sectorului de producției și a clădirilor.
- ❖ Pentru reducerea impactului schimbărilor climatice în sectorul **transporturilor** au fost propuse măsuri precum:
 - Metodologie de măsurare a intensității emisiilor per călător-km și tonă-km pentru diverse moduri de transport utilizând tehnologii diferite și în condiții de funcționare alternative;
 - Studiu privind măsurile fiscale de influențare a achiziției și opțiunilor de utilizare de autoturisme particulare/camionete;
 - Studiu privind combustibilii alternativi cei mai potriviți pentru România și modul cel mai bun de a încuraja preluarea acestor combustibili alternativi și de a sprijini implementarea infrastructurii asociate de alimentare;
 - Studiu privind măsurile de încurajare a transportatorilor de mărfuri în vederea accelerării preluării tehnologiei de vehicule și comportamentului cu emisii reduse;
 - Luarea în considerare a restricțiilor referitoare la vehiculele cu grad mare de ocupare (HOV) și/sau a schemelor de preluare a pasagerilor în etapele de concepere a proiectelor privind infrastructura rutieră națională cărora li s-a acordat o mare prioritate națională prin Master Plan General de Transport;
 - Studiu privind măsurile de reducere a emisiilor de GES ale navigației fluviale pe căile de navigație din România;
 - Studii privind morfologia râurilor și evaluarea intervențiilor fluviale alternative pentru a maximiza navigabilitatea râurilor simultan cu luarea în calcul a considerentelor ecologice;
 - Îmbunătățiri generale ale infrastructurii portuare pentru a crește eficiența operațională, în conformitate cu prioritățile MPGT;
 - Facilități noi și optimizate de schimb de mărfuri în porturile fluviale, inclusiv acces rutier și feroviar îmbunătățit, în conformitate cu prioritățile MPGT;
 - Îmbunătățirea navigabilității căilor de navigație fluviale pentru a stabili legătura între Dunăre și zona metropolitană a Bucureștiului, conform rezultatelor procesului de prioritizare MPGT;
 - Îmbunătățirea planificării urbane integrate – după cum este acoperită în raportul de evaluare rapidă a sectorului urban;

RAPORT DE MEDIU

- Elaborarea de planuri de mobilitate urbană durabilă (PMUD-uri) pentru toate orașele cu populații peste 100.000 de locuitori;
 - Investiție în transportul public urban, în conformitate cu cadrul oferit de PMUD-uri, cu condiția ca investiția să facă parte dintr-un pachet holistic, pentru a crește atractivitatea transportului public urban;
 - Investiție în infrastructura pentru bicicliști și pietoni, în conformitate cu cadrul oferit de PMUD-uri, combinată cu o mai bună punere în aplicare și cu campanii promoționale;
 - Proiecte pilot privind combustibilii alternativi pentru autobuze și alte vehicule din parcul auto urban – legate de studiul de asistență tehnică privind combustibilii alternativi;
 - Extinderea sistemului de metrou din București pentru a furniza o rețea mai completă, cu proiecte specifice în conformitate cu procesul de prioritizare MPGT;
 - Revizuirea standardelor de proiectare pentru includerea riscurilor climatice anticipate;
 - Implementarea de măsuri privind rezistența infrastructurii (specificații de proiectare și/sau materiale care să abordeze de exemplu temperaturile de serviciu mai ridicate și mai scăzute) în proiectarea și implementarea de noi infrastructuri rutiere și în orice lucrare de renovare sau modernizare;
 - Implementarea de măsuri privind rezistența la căldură și frig a infrastructurii (specificații de proiectare și/sau materiale) în proiectarea și implementarea tuturor noilor infrastructuri de aeroporturi și în orice lucrare de renovare sau modernizare;
 - Implementarea de măsuri de rezistență la inundații, inclusiv asigurarea unei mai bune capacități de drenaj și protecții împotriva inundațiilor;
 - taxarea mijloacelor de transport, precum și amenajarea de spații de parcare la intrarea în marile localități și folosirea intermodalității în marile aglomerări urbane.
- ❖ Pentru reducerea impactului schimbărilor climatice în **sectorul urban** au fost propuse măsuri precum:
- Stabilirea de cerințe de întocmire de planuri climatice integrate la standarde minime de calitate de către orașele care solicită o parte din sau întreg sprijinul prin Programele Operaționale;
 - Furnizarea de granturi pentru planificare autorităților locale, pentru a sprijini întocmirea de planuri de acțiune climatice integrate, locale, cuprinzătoare;
 - Furnizarea unui acces mai bun la surse de date relevante pentru eforturile de planificare climatică integrată, locală, cuprinzătoare;
 - Sprijinirea/impunerea folosirii mai extinse a inventarelor privind emisiile de GES (precum GPC – Protocolul Global privind Emisiile de GES la Scară Comunitară) la nivel local, pentru a asigura evaluări mai cuprinzătoare decât cele utilizate de Convenția Primarilor;
- ❖ Măsurile propuse pentru reducerea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice pentru sectorul agricultură și dezvoltare rurală:

RAPORT DE MEDIU

- Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole și silvice;
- Promovarea de practici și tehnologii care urmăresc sechestrarea carbonului, metode de anvelopare a clădirilor, identificarea de surse de energie regenerabilă care să conducă la limitarea emisiilor de GES din agricultură;
- Sprijinirea investițiilor pentru modernizarea fermelor care vizează menținerea unui nivel redus al concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă. Promovarea investițiilor ce au ca scop creșterea eficienței energetice a clădirilor fermelor și producerea și utilizarea de energie verde la scară mică, folosind biomasă și biogaz, cât și alte surse regenerabile;
- Promovarea bunelor practici agricole: încurajarea practicilor agricole bazate pe lucrări manuale și evitarea utilizării utilajelor mecanizate, interzicerea aplicării îngrășămintelor chimice și limitarea utilizării îngrășămintelor organice;
- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de irigații și drenaj: asigură creșterea eficienței acestor sisteme, reducerea dependenței producției agricole de condițiile meteorologice și mărirea competitivității agricultorilor;
- Gestionarea adecvată a terenurilor agricole în scopul adaptării la efectele schimbărilor climatice: prin promovarea practicilor de agricultură extensivă pe pajiștile permanente, promovarea unor metode agricole adecvate, diversificarea culturilor, conservarea pășunilor și menținerea de „zone de interes ecologic”;
- Realizarea sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor;
- Plăți pentru practicile agricole și mediu (plățile de ecologizare sau verzi);
- Crearea de grupuri operaționale pe baza unei propuneri de proiecte inovative privind varietăți rezistente la secetă, practici agricole prietenoase cu resursele de sol și apă, etc.
- Crearea lanțurilor de aprovizionare scurte și a piețelor locale ar putea genera beneficii pentru climă și mediu;

Măsurile propuse pentru reducerea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice pentru sectorul agricultură și dezvoltare rurală sunt corelate cu măsurile propuse în Planul național de acțiune 2016 – 2020 privind schimbările climatice aferent Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon.

CONCLUZIE GENERALĂ

Se poate concluziona că SDTR propune o schimbare pozitivă semnificativă a politicii de administrare a teritoriului unei țări din spațiul comunitar european și creează premisele implementării durabile.

Bibliografie

1. Raportul Administrației Naționale Apele Române - Sinteza calității apelor din România în anul 2011;
2. Raportul Administrației Naționale Apele Române - Sinteza calității apelor din România în anul 2013;
3. Planul Național de Management Aferent Porțiunii Naționale a Bazinului Hidrografic Internațional al Fluviului Dunărea;
4. Balanța apei în 2012 publicată de Administrația Națională "Apele Române"
5. Planul de Implementare pentru Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman;
6. Raport anual al Punctului de contact ESPON din România - Dezvoltare comunitară în profil teritorial, decembrie 2013;
7. Rapoartele județene anuale privind starea mediului pentru perioada 2000-2011, INS România, surse date:www.eea.europe.eu;
8. Manual privind ESM pentru politica de coeziune 2007-2013;
9. Raport național privind starea mediului pentru anul 2013;
10. Sinteza studiilor de fundamentare a schemelor directe de amenajare și management ale bazinelor hidrografice. Componenta plan de amenajare;
11. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030;
12. Convenția cadru din 5 iunie 1992 a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice;
13. Raport privind scenariile de dezvoltare pentru strategia de dezvoltare teritorială a României;
14. Strategia națională și planul național de acțiune pentru gestionarea siturilor contaminate din România;
15. Hotărârea nr. 870/2013 privind aprobarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2014-2020;
16. Programul IPA de cooperare transfrontalieră România – Republica Serbia 2014 – 2020;
17. Programul de cooperare transfrontalieră România – Bulgaria 2014 – 2020;
18. Legea nr. 350/ 2001 privind urbanismul și amenajarea teritoriului;
19. Planul de amenajare a teritoriului național – PATN;
20. Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România 2030;
21. Planul de analiză și acoperire a riscurilor (PAAR);
22. Planul național de asigurare cu resurse umane, materiale și financiare pentru gestionarea situațiilor de urgență;
23. Planurile pentru prevenirea, protecția și diminuarea efectelor inundațiilor (PPPDEI) în cadrul bazinelor hidrografice;
24. Programul Operațional Regional 2014-2020;
25. Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) 2014 – 2020;
26. Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020;
27. Programul Operațional Sectorial de Mediu POS Mediu 2014-2020;
28. Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice (2013-2020) și strategiile locale privind schimbările climatice;
29. Master Planul General de Transport al României;
30. Strategia Energetică a României pentru perioada 2007-2020;
31. Strategia Națională de Sănătate 2014-2020;

RAPORT DE MEDIU

32. Master Planul privind Protecția și Reabilitarea Zonei Costiere;
33. Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării (ITI);
34. Planul de Dezvoltare al Rețelei Electrice de Transport al TRANSELECTRICA pentru perioada 2014-2023;
35. Programul Guvernamental pentru Construirea de Campusuri Școlare;
36. Ghid privind gestionarea deșeurilor din construcții și demolări - Agenția Regională pentru Protecția Mediului Sibiu & Asociația Autorităților Locale și Regionale din Norvegia;
37. Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020;
38. Strategia națională pentru competitivitate 2015 – 2020.

Anexa 1. Măsurile, acțiunile, exemple de proiecte propuse în SDTR. Explicarea relației dintre acestea

1. Cadrul de planificare al SDTR

1.1 Prevederi strategice

1.2 Prevederi operaționale

1. Cadrul de planificare al SDTR

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României conține două categorii de prevederi, respectiv:

✚ **Prevederi strategice** – aceste prevederi orientează procesul de dezvoltare și furnizează reperle strategice de dezvoltare ale teritoriului național pentru orizontul de timp 2035, ele fiind următoarele: viziune strategică, obiective generale, obiective specifice și linii directoare de planificare.

✚ **Prevederi operaționale** – aceste prevederi operaționalizează prevederile strategice și au rolul de a arăta modul prin care pot fi realizate viziunea de dezvoltare și obiectivele SDTR. Astfel, prevederile operaționale reprezintă „instrumente operaționale” de realizare a prevederilor strategice ale SDTR, ele fiind reprezentate la nivel național și zonal.

1.1 Prevederi strategice

Din punct de vedere metodologic, SDTR conține următoarele prevederi strategice:

- **Viziune de dezvoltare;**
- **Obiective generale** (în număr de 5);
- **Obiective strategice** (în număr de 18);
- **Linii directoare** (în număr de 10).

Liniile directoare de planificare influențează direct procesul de planificare teritorială, la confluența nivelelor strategic și operațional, aliniind obiectivele, politicile și programele cu priorități aplicate la nivel teritorial. Liniile directoare de planificare sunt elemente obligatorii care vor fi preluate fără modificări în toate documentațiile de planificare spațială (strategice și operaționale) la nivel național. Liniile directoare de planificare sunt independente de orice alt element al Strategiei de dezvoltare teritorială a României și se aplică indiferent de structura și obiectivele acesteia, fiind echivalentul unui cadru minimal de planificare teritorială și urbană.

1.2 Prevederi operaționale

Prevederile palierului operațional de la nivelul SDTR sunt următoarele:

A. Măsurile teritoriale la nivel național (în număr de 16) - aceste măsuri teritoriale ținesc întreg teritoriul național sau anumite teritorii cu specific geografic și corespund celor 3 categorii de sisteme teritoriale analizate, respectiv:

- sistemul teritorial conectiv;
- sistemul teritorial al așezărilor umane;
- sistemul teritorial al componentelor naturale.

RAPORT DE MEDIU

B. Măsuri teritoriale integrate la nivel zonal (în număr de 50) – acestea ținesc anumite zone de la nivelul teritoriului, precum: zone urbane, zone rurale, zone transfrontaliere, zona costieră, zone montane și zone în declin demografic sau economic.

Măsurile teritoriale integrate la nivel zonal se declină în tipuri de acțiuni și exemple de proiecte strategice în următoarea succesiune ierarhică:

- Măsuri teritoriale integrate la nivel zonal;
- Acțiuni;
- Exemple de proiecte.

C. Acțiuni – aceste prevederi operaționale reprezintă, după caz, un proiect generic (ex. renovarea centrelor istorice).

D. Exemplele de proiecte – reprezintă expresia teritorială a acțiunilor, acestea fiind localizate teritorial la nivel de unitate administrativă. Exemplele de proiecte nu sunt evidențiate la nivel de perimetru, soluțiile tehnice finale și amplasamentul lor urmând a fi stabilite prin planurile urbanistice și evaluate în conformitate cu legislația specifică de mediu.

Tabel 1. Măsuri, acțiuni, exemple de proiecte propuse în SDTR

1. Măsuri teritoriale la nivel național	
1.1 Măsuri pentru sistemul teritorial conectiv	
a)	Măsură – Creșterea conectivității teritoriului național la spațiul european.
b)	Măsură – Îmbunătățirea conectivității la nivelul teritoriului național
1.2 Măsuri pentru sistemul teritorial de așezări	
a)	Măsură – Sprijinirea proceselor de dezvoltare localizate la nivelul axelor de dezvoltare de la nivel național și macro-regional.
b)	Măsură – Consolidarea sistemelor urbane cu potențial de creștere și realizarea unei conectivități crescute a acestora cu localitățile din zona de influență.
c)	Măsură – Revizuirea modelului de clasificare a localităților urbane din România și dezvoltarea unor instrumente de sprijinire a dezvoltării specifice potențialului fiecărei categorii de localități urbane.
1.3 Măsuri pentru sistemul teritorial cu componente naturale	
a)	Măsură – Realizarea de amenajări tehnice pentru valorificarea potențialului de energie regenerabilă a teritoriului național.
b)	Măsură – Extinderea și reabilitarea infrastructurii de transport a energiei în scopul asigurării unei conectări eficiente a localităților și consolidarea capacității de export.
c)	Măsură - Inițierea de proiecte de modernizare și dezvoltare a unei oferte turistice competitive pe piața turistică europeană legată de exploatarea resurselor turistice ale munților Carpați (sporturi de iarnă, drumeții montane, vânătoare și pescuit sportiv, sporturi extreme, etc.), Dunării și Deltei Dunării (croaziere, turism ecologic și științific, etc.), Mării Negre (sejur, croaziere), stațiuni balneare și balneoclimaterice.
d)	Măsură – Dezvoltarea rețelelor turistice în scopul valorificării peisajelor unice din cadrul siturilor Natura 2000.
e)	Măsură - Elaborarea unor planuri de management care să reglementeze inclusiv practicarea turismului în perimetrul și în proximitățile ariilor protejate în vederea stopării degradării peisajelor.
f)	Măsură – Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de colectare a apelor uzate.
g)	Măsură - Protejarea habitatelor naturale în fața schimbărilor climatice.
h)	Măsură: Măsuri de prevenție a riscurilor naturale
Acțiuni:	
Elaborarea de hărți privind riscurile de producere a fenomene meteorologice extreme și elaborarea unor planuri de măsuri pentru prevenirea și contracararea efectelor acestora;	
Interzicerea construcțiilor în zonele cu risc de inundații.	

RAPORT DE MEDIU

i)	Măsură - Consolidarea planificării și a managementului integrat în zona costieră.
j)	Măsură - Dezvoltarea spațiilor verzi la nivel urban și a centurilor verzi în jurul marilor orașe.
k)	Măsură: Protecția, valorificarea și dezvoltarea socio-economică a „regiunii Deltei Dunării” Delta Dunării (DD) este zona numită în general Rezervația Biosferei Delta Dunării (RBDD).
2. Măsurile teritoriale integrate la nivel zonal	
2.1 Măsurile teritoriale pentru zonele urbane	
a)	Măsură – Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii de transport între orașele mari (cu o populație peste 100.000 de locuitori) și zona de influență urbană.
Acțiuni:	
<p>Aa)1. Înființarea de trasee de cale ferată ușoară care să lege centrul orașelor mari de aeroporturi și de localitățile din zonele polarizate, inclusiv cu utilizarea infrastructurii feroviare existente sau a tehnologiei monoșină/monorail: Timișoara, Brașov, Cluj-Napoca, Botoșani-Suceava, Târgu Mureș;</p> <p>Aa)2. Realizarea de variante de ocolire pentru o serie de orașe precum: Timișoara (variantele sud), Cluj-Napoca (variantele nord și sud, centura Florești), Iași (variantele trafic ușor), Bacău, Târgu Mureș (variantele est), Oradea (inel de centură integrat), Brașov (variantele de ocolire Săcele-Hărman-Bod-Hălcu-Dumbrăvița-Vlădeni), Sibiu (variantele sud), Craiova (variantele sud), Botoșani, Galați, Ploiești (DN1-DN 72), Pitești (variantele vest), Arad (variantele est), Baia Mare (reabilitare și modernizare);</p> <p>Aa)3. Extinderea pistelor de biciclete care să facă legătura între centrul urban și zona de influență urbană, inclusiv înființarea de stații de închiriere și dotarea autobuzelor cu suporturi de biciclete: Craiova, Brașov, Baia Mare, Oradea, Botoșani, Arad, Sibiu, Satu Mare, Timișoara, Târgu Mureș, Ploiești, Iași, Galați;</p> <p>Aa)4. Înființarea de trasee expres de transport în comun ecologic între orașele mari și aeroporturile care le deservesc: Iași, Craiova.</p>	
Exemple de proiecte:	
<ul style="list-style-type: none"> • Proiect - <i>Trecerea în subteran a liniilor de cale ferată din municipiul Timișoara și înființarea unei linii de tren metropolitan între stațiile Timișoara Nord – Timișoara Est.</i> • Proiect - <i>Construcția variantei de ocolire a municipiului Galați.</i> • Proiect - <i>Rețea de stații self-service de închiriere a bicicletelor în Zona Metropolitană Botoșani.</i> 	
b)	Măsură– Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de utilități publice în vederea conectării și asigurării accesului populației din zonele urbane și zonele de influență urbană la servicii de calitate.
Acțiuni:	
<p>Ab)1. Extinderea rețelei de distribuție a energiei electrice, inclusiv branșarea locuințelor neconectate la rețeaua de electricitate, precum și a celei de iluminat public din mediul urban, cu precădere în orașele în care peste 5% dintre locuințe nu dispun de instalație electrică (Darabani, Flămânzi, Anina, Vișeu de Sus, Săliște, Dolhasca, Frasin, Ocnele Mari, Costești, Ștefănești - AG, Slănic-Moldova, Târgu Ocna, Aleșd, Săcueni, Ștefănești - BT, Pogoanele, Bocșa, Moldova Nouă, Lehliu-Gară, Negru Vodă, Techirghiol, Tecuci, Târgu Bujor, Tismana, Turceni, Vlăhița, Fetești, Tândărei, Podu Iloaiei, Târgu Frumos, Dragomirești, Săliștea de Sus, Tăuții-Măgherauși, Strehăia, Roznov, Ardud, Livada, Negrești-Oaș, Avrig, Dumbrăveni, Miercurea-Sibiului, Tălmăciu, Vatra Dornei, Gura Humorului, Liteni, Zimnicea, Ciacova, Jimbolia, Recaș, Murgeni, Băile Olănești, Bălcești, Berbești, Adjud, Odobești);</p> <p>Ab)2. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată din mediul urban și din zonele de influență urbană, inclusiv branșarea de noi gospodării, cu precădere la nivelul orașelor cu peste 50% dintre locuințe neconectate la rețea: Zlatna, Dărmănești, Săcueni, Costești, Ștefănești-AG, Bucecea, Darabani, Flămânzi, Săveni, Ștefănești-BT, Ianca, Însurăței, Pătărlagele, Pogoanele, Budești, Fundulea, Lehliu-Gară, Băneasa, Negru Vodă, Răcari, Bechet, Dăbuleni, Filiași, Segarcea, Berești, Târgu Bujor, Bolintin-Vale, Mihăilești, Târgu Cărbunești, Tismana, Turceni, Căzănești, Fierbinți-Târg, Podu Iloaiei, Dragomirești, Săliștea de Sus, Ulmeni, Baia de Aramă, Strehăia, Vânu Mare, Miercurea Nirajului, Sărmașu, Roznov, Drăgănești-Olt, Piatra-Olt, Potcoava, Scornicești, Slănic-PH, Ardud, Livada, Miercurea Sibiului, Săliște, Vicovu de Sus, Solca, Salcea, Milișăuți, Liteni, Frasin, Dolhasca, Cajvana, Videle, Ciacova, Babadag, Isaccea, Murgeni, Negrești, Băbeni, Băile Olănești, Bălcești, Ocnele Mari, Mărășești;</p> <p>Ab)3. Modernizarea sistemelor de iluminat public din mediul urban, în vederea creșterii eficienței energetice a acestora, inclusiv canalizarea rețelelor aeriene, cu precădere în orașele de peste 50.000 de locuitori;</p> <p>Ab)4. Reabilitarea sistemelor de termoficare urbană (producție și distribuție), inclusiv promovarea surselor de producere a energiei în cogenerare de înaltă eficiență și implementarea termoficării pe orizontală, cu precădere în orașele cu peste 1.000 de apartamente branșate la rețea: Brașov, Făgăraș, Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Brad, Petroșani, Hunedoara, Arad, Drobeta Turnu Severin, Motru, Craiova, Pitești, Giurgiu, Ploiești, Buzău, Constanța, Cernavodă, Oltenița, Năvodari, Galați, Tulcea, Medgidia, Botoșani, Iași, Pașcani, Suceava, Rădăuți, Vatra Dornei;</p> <p>Ab)5. Înființarea, extinderea și modernizarea rețelei de distribuție a gazelor naturale în mediul urban și în zonele de influență urbană, inclusiv branșarea noilor consumatori, cu precădere în orașele fără sistem centralizat de distribuție a energiei termice și/sau cu peste 70% dintre locuințe care nu dispun de instalație de încălzire centrală: Abrud, Baia de Arieș, Cămpeni, Zlatna, Sebiș, Sântana, Pecica, Pâncota, Nădlac, Lipova, Ineu, Curtici, Dărmănești, Aleșd, Nucet, Săcueni, Ștei, Valea lui Mihai, Vașcău, Sângeorz-Băi, Darabani, Flămânzi, Săveni, Ștefănești-BT, Rupea, Ianca, Însurăței, Nehoiu, Pătărlagele, Pogoanele, Oravița, Moldova Nouă, Băile Herculane, Anina, Budești, Lehliu-Gară, Fundulea, Huedin, Negru Vodă, Murfatlar, Hârșova, Băneasa, Răcari, Băilești, Calafat, Bechet, Dăbuleni, Filiași, Segarcea, Berești, Târgu Bujor,</p>	

RAPORT DE MEDIU

Mihăilești, Tismana, Târgu Cărbunești, Novaci, Toplița, Uricani, Geoagiu, Aninoasa, Amara, Căzănești, Fierbinți-Târg, Podu Iloaiei, Vișeu de Sus, Ulmeni, Târgu Lăpuș, Șomcuța Mare, Dragomirești, Săliște de Sus, Borșa, Sighetu Marmației, Orșova, Baia de Aramă, Orșova, Baia de Aramă, Strehaia, Vânju Mare, Sărmașu, Sângeorgiu de Pădure, Miercurea Nirajului, Roznov, Corabia, Drăgănești-Olt, Piatra-Olt, Potcoava, Scornicești, Slănic-PH, Ardud, Livada, Negrești-Oaș, Tășnad, Cehu Silvaniei, Săliște, Miercurea-Sibiului, Dumbrăveni, Copșa Mică, Câmpulung-Moldovenesc, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Milișăuți, Salcea, Solca, Vicovu de Sus, Zimnicea, Recaș, Jimbolia, Gătaia, Făget, Ciacova, Buziaș, Babadag, Isaccea, Sulina, Murgeni, Negrești, Ocele Mari, Brezoi, Berbești, Bălcești, Băbeni, Mărășești, Odobești, Panciu;

Ab)6. Proiecte integrate de extindere și dezvoltare a infrastructurii tehnico-edilitare din noile zone rezidențiale din zona de influență a celor 41 de reședințe de județ;

Ab)7. Reabilitarea structurală și creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, inclusiv promovarea utilizării resurselor regenerabile de energie pentru alimentarea acestora, cu precădere în orașele cu peste 50% din locuințe situate în blocuri: Constanța, Mangalia, Medgidia, Năvodari, Cernavodă, Tulcea, Călărași, Oltenița, Slobozia, Urziceni, Brăila, Galați, Tecuci, Buzău, Râmnicu Sărat, Focșani, Adjud, Vaslui, Bârlad, Bacău, Onești, Comănești, Moinești, Buhuși, Piatra Neamț, Roman, Iași, Pașcani, Târgu Frumos, Botoșani, Suceava, Rădăuți, Fălticeni, Vatra Dornei, Alexandria, Roșiorii de Vede, Turnu Măgurele, Giurgiu, Pitești, Mioveni, Topoloveni, Curtea de Argeș, Câmpulung, Târgoviște, Moreni, Găești, Ploiești, Câmpina, Sinaia, Slatina, Balș, Caracal, Craiova, Drobeta Turnu Severin, Orșova, Motru, Rovinari, Târgu Jiu, Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Reșița, Caransebeș, Oravița, Moldova Nouă, Timișoara, Lugoj, Arad, Deva, Hunedoara, Brad, Orăștie, Călan, Hațeg, Petroșani, Petrila, Lupeni, Vulcan, Uricani, Oradea, Aleșd, Marghita, Ștei, Carei, Satu Mare, Zalău, Baia Mare, Bistrița, Beclean, Năsăud, Cluj-Napoca, Dej, Gherla, Câmpia Turzii, Turda, Alba Iulia, Abrud, Blaj, Cugir, Târgu Mureș, Târnăveni, Reghin, Sibiu, Mediaș, Copșa Mică, Brașov, Codlea, Zărnești, Făgăraș, Victoria, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Gheorgheni, Toplița, Bălan;

Ab)8. Reabilitarea structurală și creșterea eficienței energetice a clădirilor publice din mediul urban, inclusiv promovarea utilizării resurselor regenerabile pentru asigurarea necesarului de energie;

Ab)9. Acordarea de finanțări nerambursabile pentru instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire pentru locuințele individuale din mediul urban;

Ab)10. Adoptarea și implementarea de scheme locale de minimis pentru clădirile eficiente energetic.

Exemple de proiecte:

- Proiect - *Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe din municipiul Slatina;*
- Proiect - *Înființarea rețelei de distribuție a gazelor naturale în orașul Corabia;*
- Proiect - *Reabilitarea și modernizarea sistemului centralizat de alimentare cu energie termică din municipiul Brad;*
- Proiect - *Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată din orașul Roznov;*
- Proiect - *Dezvoltarea infrastructurii de canalizare menajeră în Zona Metropolitană Craiova;*
- Proiect - *Reabilitarea, modernizarea și eficientizarea iluminatului public în municipiul Râmnicu Vâlcea.*

c) Măsură – Renovarea patrimoniului urban construit și punerea în valoare a identității arhitecturale.

Acțiuni:

Ac)1. Realizarea de PUZ zone protejate pentru centrele istorice din mediul urban, cu prioritate în orașele care dețin ansambluri urbane, conform Legii nr. 5/2000: Alba Iulia, Sebeș, Câmpulung, Curtea de Argeș, Bistrița, Botoșani, Brașov, Brăila, Cluj-Napoca, Gherla, Târgoviște, Târgu Jiu, Sighișoara, Caracal, Sibiu, Mediaș, Timișoara, Sulina;

Ac)2. Realizarea de norme, standarde tehnice, ghiduri, studii de marketing turistic și comercial, planuri de management privind dezvoltarea și gestiunea centrelor istorice și a obiectivelor de patrimoniu din mediul urban;

Ac)3. Realizarea operațiunilor de regenerare urbană pentru centrele istorice, cu prioritate în orașele care dețin ansambluri urbane, conform Legii nr. 5/2000;

Ac)4. Realizarea operațiunilor de restaurare și reabilitare a patrimoniului urban construit (monumente și ansambluri de arhitectură, arheologice, etc.), cu precădere la nivelul orașelor care dețin obiective UNESCO și al celor cu o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național, conform Legii nr. 5/2000: Alba Iulia, Aiud, Blaj, Abrud, Câmpeni, Cugir, Sebeș, Teiuș, Zlatna, Arad, Lipova, Nădlac, Pâncota, Pecica, Sântana, Pitești, Câmpulung, Curtea de Argeș Ștefănești-AG, Bacău, Onești, Comănești, Moinești, Târgu Ocna, Oradea, Beiuș, Bistrița, Beclean, Botoșani, Dorohoi, Bucecea, Brăila, Buzău, Râmnicu-Sărat, Reșița, Caransebeș, Anina, Băile Herculane, Bocșa, Moldova Nouă, Oravița, Oltenița, Cluj-Napoca, Dej, Turda, Gherla, Huedin, Constanța, Mangalia, Medgidia, Basarabi, Cernavodă, Eforie, Hârșova, Techirghiol, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Covasna, Târgoviște, Fieni, Pucioasa, Craiova, Calafat, Galați, Giurgiu, Mihăilești, Târgu-Jiu, Bumbesti-Jiu, Tismana, Miercurea-Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Borsec, Cristuru Secuiesc, Gheorgheni, Toplița, Deva, Hunedoara, Orăștie, Brad, Călan, Hațeg, Simeria, Geoagiu, Iași, Pașcani, Hârlău, Târgu Frumos, Baia Mare, Sighetu Marmației, Baia Sprie, Borșa, Cavnic, Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus, Șomcuța Mare, Ulmeni, Drobeta Turnu Severin, Baia de Aramă, Strehaia, Târgu Mureș, Reghin, Sighișoara, Târnăveni, Iernut, Luduș, Sărmașu, Piatra Neamț, Roman, Târgu Neamț, Roznov, Slatina, Caracal, Corabia, Ploiești, Câmpina, Azuga, Breaza, Bușteni, Comarnic, Sinaia, Slănic-PH, Vălenii de Munte, Satu Mare, Carei, Zalău, Cehu Silvaniei, Jibou, Șimleul Silvaniei, Sibiu, Mediaș, Agnita, Avrig,

RAPORT DE MEDIU

<p>Cisnădie, Dumbrăveni, Ocna Sibiului, Tâlmaci, Miercurea Sibiului, Săliște, Suceava, Câmpulung-Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Gura Humorului, Siret, Solca, Vatra Dornei, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Milișăuți, Alexandria, Roșiorii de Vede, Turnu Măgurele, Zimnicea, Timișoara, Lugoj, Făget, Gătaia, Tulcea, Babadag, Isaccea, Măcin, Sulina, Vaslui, Bârlad, Huși, Râmnicu Vâlcea, Băile Govora, Băile Olănești, Brezoi, Călimănești, Horezu, Ocnele Mari, Focșani, Mărășești, Panciu, Odobești.</p> <p>Ac)5. Adoptarea unor măsuri fiscale pentru stimularea investițiilor în reabilitarea patrimoniului cultural.</p>
<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Regenerarea urbană a ansamblului "Centrul Istoric al Municipiului Gherla";</i> • <i>Proiect- Restaurarea monumentului istoric "Castelul Corvinilor" din municipiul Hunedoara.</i>
<p>d) Măsură - Asigurarea accesului populației urbane la servicii de interes general</p>
<p>Acțiuni:</p> <p>Ad)1. Reabilitarea, modernizarea și dotarea spitalelor publice din mediul urban, inclusiv a unităților de primire a urgențelor, cu precădere a celor din orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori: Aiud, Blaj, Sebeș, Abrud, Câmpeni, Cugir, Ineu, Lipova, Sebiș, Câmpulung, Curtea de Argeș, Mioveni, Costești, Ștefănești-AG, Moinești, Onești, Buhuși, Comănești, Târgu Ocna, Beiuș, Marghita, Salonta, Aleșd, Nucet, Ștei, Beclean, Năsăud, Dorohoi, Codlea, Făgăraș, Rupea, Zărnești, Făurei, Râmnicu Sărat, Nehoiu, Caransebeș, Moldova Nouă, Oravița, Oțelu Roșu, Oltenița, Lehliu-Gară, Câmpia Turzii, Dej, Turda, Gherla, Huedin, Mangalia, Medgidia, Cernavodă, Eforie, Hârșova, Târgu Secuiesc, Baraolt, Covasna, Moreni, Găești, Pucioasa, Băilești, Calafat, Dăbuleni, Filiași, Segarcea, Tecuci, Târgu Bujor, Bolintin-Vale, Motru, Bumbesti-Jiu, Rovinari, Novaci, Târgu Cărbunestii, Turceni, Gheorgheni, Toplița, Odorheiu Secuiesc, Vulcan, Brad, Hunedoara, Lupeni, Orăștie, Petroșani, Hațeg, Simeria, Fetești, Urziceni, Țândărei, Pașcani, Hârlău, Buftea, Sighetu Marmăției, Borșa, Cavnic, Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus, Orșova, Baia de Aramă, Reghin, Sighișoara, Târnăveni, Luduș, Sângeorgiu de Pădure, Sovata, Roman, Târgu Neamț, Caracal, Balș, Corabia, Câmpina, Azuga, Băicoi, Breaza, Mizil, Sinaia, Vălenii de Munte, Carei, Negrești-Oaș, Jibou, Șimleul-Silvaniei, Mediaș, Agnita, Cisnădie, Câmpulung-Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Gura Humorului, Siret, Turnu Măgurele, Roșiorii de Vede, Zimnicea, Lugoj, Buziaș, Deta, Făget, Gătaia, Jimbolia, Sânnicolau Mare, Isaccea, Măcin, Bârlad, Huși, Murgeni, Drăgășani, Brezoi, Horezu, Adjud, Panciu;</p> <p>Ad)2. Reabilitarea, modernizarea și dotarea ambulatoriilor integrate spitalelor din mediul urban, cu precădere a celor din orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori;</p> <p>Ad)3. Înfiițarea, modernizarea și dotarea centrelor de permanență medicală, inclusiv dotarea cu substații de ambulanță/SMURD și echipamente de telemedicină, cu precădere în orașele care nu dispun de spitale: Mărășești, Odobești, Băbeni, Băile Govora, Băile Olănești, Bălcești, Berbești, Călimănești, Ocnele Mari, Negrești, Sulina, Babadag, Ciacova, Recaș, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Milișăuți, Salcea, Solca, Vicovu de Sus, Avrig, Coșta Mică, Dumbrăveni, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului, Săliște, Tâlmaci, Cehu Silvaniei, Ardud, Livada, Tășnad, Boldești-Scăeni, Bușteni, Comarnic, Plopeni, Slănic, Urlați, Drăgănești-Olt, Piatra-Olt, Potcoava, Scornicești, Roznov, Bicz, Iernut, Miercurea Nirajului, Ungheni, Strehaiia, Vânu Mare, Baia Sprie, Dragomirești, Săliștea de Sus, Seini, Șomcuta Mare, Tăuții-Măgherăuș, Ulmeni, Bragadiru, Chitila, Măgurele, Otopeni, Pantelimon, Popești-Leordeni, Voluntari, Târgu Frumos, Podu Iloaiei, Amara, Căzănești, Fierbinți-Târg, Aninoasa, Călan, Geoagiu, Petrila, Uricani, Bălan, Borsec, Cristuru Secuiesc, Vlăhița, Țicleni, Tismana, Mihăilești, Berești, Bechet, Fieni, Răcari, Titu, Întorsura Buzăului, Năvodari, Băneasa, Murfatlar, Negru Vodă, Ovidiu, Techirghiol, Budești, Fundulea, Anina, Băile Herculane, Bocșa, Pătârlagele, Pogoanele, Ianca, Însurăței, Săcele, Ghimbav, Predeal, Râșnov, Victoria, Bucecea, Darabani, Ștefănești-BT, Flămânzi, Săveni, Sângeorz-Băi, Săcueni, Valea lui Mihai, Vașcău, Dărmănești, Slănic-Moldova, Topoloveni, Chișineu-Criș, Curtici, Nădlac, Pâncota, Pecica, Sântana, Baia de Arieș, Ocna Mureș, Teiuș, Zlatna;</p> <p>Ad)4. Construcția de locuințe pentru medici, cu precădere în orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori;</p> <p>Ad)5. Oferirea de stimulente financiare medicilor care activează în spitalele și centrele de permanență medicală din orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori;</p> <p>Ad)6. Reabilitarea, modernizarea și dotarea cu echipamente a spitalelor județene de urgență: Suceava, Bacău, Piatra Neamț, Brăila, Buzău, Focșani, Constanța, Călărași, Slobozia, Pitești, Giurgiu, Slatina, Târgu-Jiu, Drobeta Turnu Severin, Arad, Reșița, Deva, Alba Iulia, Sibiu, Brașov, Miercurea-Ciuc, Oradea, Satu-Mare, Bistrița;</p> <p>Ad)7. Construcția de spitale regionale de urgență în fiecare regiune de dezvoltare: Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Craiova, Târgu Mureș, Galați, Ploiești;</p> <p>Ad)8. Construcția, reabilitarea, modernizarea și echiparea creșelor, cu precădere în orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori care nu dispun de astfel de unități: Sebeș, Blaj, Cugir, Câmpulung, Dorohoi, Săcele, Zărnești, Codlea, Oltenița, Gherla, Câmpia Turzii, Medgidia, Tecuci, Petroșani, Vulcan, Lupeni, Petrila, Fetești, Voluntari, Popești-Leordeni, Pantelimon, Târnăveni, Roman, Fălticeni, Rădăuți;</p> <p>Ad)9. Construcția, reabilitarea, modernizarea și echiparea grădinițelor din mediul urban, cu precădere a celor cu minim 150 de preșcolari;</p> <p>Ad)10. Construcția, reabilitarea, modernizarea și echiparea școlilor gimnaziale din mediul urban, cu precădere a celor cu minim 300 de elevi, din orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori;</p> <p>Ad)11. Reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea liceelor cu profil tehnologic și a școlilor profesionale, cu precădere în orașele sub 50.000 de locuitori;</p> <p>Ad)12. Construcția, extinderea și reabilitarea campusurilor școlare din mediul urban, cu precădere la nivelul unităților de învățământ liceal cu peste 1.000 de elevi: Alba Iulia, Sebeș, Lipova, Nădlac, Pitești, Bacău,</p>

RAPORT DE MEDIU

Comănești, Aleșd, Ștei, Beiuș, Oradea, Salonta, Marghita, Săcueni, Bistrița, Botoșani, Brăila, Buzău, Râmnicu Sărat, Caransebeș, Moldova Nouă, Călărași, Huedin, Gherla, Cluj-Napoca, Constanța, Baraolt, Târgu Secuiesc, Târgoviște, Craiova, Galați, Bolintin-Vale, Giurgiu, Târgu Jiu, Motru, Miercurea-Ciuc, Hunedoara, Geoagiu, Petroșani, Slobozia, Pașcani, Iași, Baia Mare, Sighetu-Marmației, Drobeta Turnu Severin, Orșova, Baia de Aramă, Târgu Mureș, Târgu Neamț, Slatina, Ploiești, Satu Mare, Zalău, Mediaș, Sibiu, Rădăuți, Cajvana, Alexandria, Timișoara, Tulcea, Negrești, Drăgășani, Horezu, Râmnicu-Vâlcea, Focșani;

Ad)13.Reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea campusurilor universitare, cu prioritate în centrele universitare cu peste 5.000 de studenți în sistemul public: Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Brașov, Constanța, Oradea, Craiova, Sibiu, Târgu Mureș, Pitești, Galați, Ploiești, Suceava, Arad, Târgoviște;

Ad)14.Înființarea de centre de resurse pentru educație și dezvoltare, la nivelul tuturor reședințelor de județ, cu scopul de a forma și consilia cadrele didactice, părinții, familiile defavorizate, etc.;

Ad)15.Implementarea de proiecte integrate pentru regenerarea economică și socială a comunităților defavorizate din mediul urban, cu precădere în orașele cu peste 10% din populația locuind în zone urbane marginalizate (cf. Banca Mondială - "Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România", 2014), prin grupuri de acțiune locală (Acțiuni de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității), cu următoarele componente: locuințe sociale, unități de economie socială, centre sociale, unități sanitare, educaționale, acțiuni de informare, consiliere;

Ad)16.Construcția și reabilitarea de locuințe de tip familial pentru copii și tinerii proveniți din categorii defavorizate, cu precădere în orașele cu peste 20.000 de locuitori;

Ad)17.Construcția și reabilitarea de locuințe protejate pentru persoanele adulte cu dizabilități din mediul urban, cu precădere în orașele cu peste 20.000 de locuitori;

Ad)18.Construirea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor comunitare de intervenție integrată, cu precădere în orașele cu peste 10% din populația în zone urbane marginalizate (cf. Banca Mondială, "Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România"): Buhuși, Bucecea, Darabani, Ștefănești-BT, Podu Iloaiei, Hârlău, Târgu Frumos, Roznov, Cajvana, Dolhasca, Liteni, Vicovu de Sus, Murgeni, Negrești, Ianca, Însurăței, Râmnicu Sărat, Mangalia, Medgidia, Băneasa, Cernavodă, Hârșova, Murfatlar, Negru Vodă, Ovidiu, Năvodari, Techirghiol, Berești, Târgu Bujor, Tulcea, Babadag, Isaccea, Măcin, Sulina, Adjud, Mărășești, Odobești, Panciu, Budești, Țândărei, Mizil, Drăgănești-Olt, Baia de Aramă, Rovinari, Segarcea, Bechet, Băbeni, Brezoi, Horezu, Uricani, Geoagiu, Aninoasa, Vulcan, Lupeni, Anina, Pâncota, Pecica, Recaș, Aleșd, Săcueni, Valea lui Mihai, Sângeorz-Băi, Săliștea de Sus, Șomcuta Mare, Șimleul Silvaniei, Livada, Tășnad, Săcele, Rupea, Zărnești, Baraolt, Băile Tușnad, Bălan, Târnăveni, Sângeorgiu de Pădure, Sărmașu, Sovata, Ungheni, Agnita, Copsa Mică, Târnăveni, Miercurea Sibiului, Tâlmaci, Buftea, Chitila, Măgurele;

Ad)19.Construcția, extinderea, reabilitarea și dotarea centrelor de tip rezidențial pentru vârstnici, inclusive în parteneriat public-privat, cu precădere în orașele cu peste 20.000 de locuitori;

Ad)20.Înființarea, extinderea, modernizarea și dotarea serviciilor de îngrijire a vârstnicilor și a bolnavilor cronici la domiciliu din mediul urban, inclusiv în parteneriat public-privat, cu precădere în orașele cu peste 50.000 de locuitori;

Ad)21.Înființarea, extinderea, modernizarea și dotarea cantinelor sociale din mediul urban, inclusiv în parteneriat public-privat, cu precădere în orașele cu peste 20.000 de locuitori;

Ad)22.Construcția de centre de tip After-School pentru copii din mediul urban, cu precădere în orașele cu peste 20.000 de locuitori.

Exemple de proiecte:

- Proiect - Reabilitarea, modernizarea și dotarea Spitalului Municipal Sighișoara;
- Proiect - Modernizarea, reabilitarea, extinderea și restructurarea Spitalului Județean de Urgență Piatra Neamț;
- Proiect - Construcția Spitalului Regional de Urgență Iași;
- Proiect - Construcția unei creșe în Municipiul Petroșani;
- Proiect - Finalizarea Campusului Școlar de la Colegiul Național "Alexandru Ioan Cuza" din Municipiul Galați;
- Proiect - Extindere, modernizarea și echiparea Grupului Școlar "Simion Bărnuțiu" din Municipiul Carei;
- Proiect - Reabilitarea și mansardarea clădirii Școlii Generale nr. 3 Lilești-Băicoi, pentru crearea unui spațiu aferent derulării Programului „Școală după școală”, inclusiv construcția unei săli de sport arondate, cu nivel de practică competițională;
- Proiect - Construcția Campusului Universitar II – Universitatea "Ștefan cel Mare" Suceava;
- Proiect - Construcția unui centru social multifuncțional și a unei cantine sociale în Municipiul Pașcani;
- Proiect - Măsuri integrate pentru incluziunea socială a cetățenilor de etnie romă din orașul Cernavodă;
- Proiect - Restructurarea Centrului de Recuperare și Reabilitare pentru Persoane cu Handicap Huși și construcția de locuințe protejate;
- Proiect - Construcția unui centru rezidențial pentru persoane vârstnice în Municipiul Bistrița.

e) Măsură- Realizarea unei politici în domeniul locuirii**Acțiuni:**

Ae)1.Construcția de locuințe pentru tineri destinate închirierii în mediul urban, cu precădere în orașele cu peste 20.000 de locuitori;

Ae)2. Construcția de locuințe prin credit ipotecar în mediul urban, cu precădere în orașele cu peste 50.000 de locuitori;

Ae)3. Construcția, reabilitarea și modernizarea locuințelor sociale, inclusiv în parteneriat public-privat, cu precădere în orașele cu o pondere de peste 5% a populației în zone cu locuire precară (cf. Banca Mondială –

RAPORT DE MEDIU

“Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România”, 2014): Vaslui, Solca, Vatra Dornei, Suceava, Iași, Bacău, Slănic-Moldova, Dorohoi, Murfatlar, Galați, Tulcea, Babadag, Sulina, Odobești, Fundulea, Pucioasa, Titu, Ploiești, Azuga, Bușteni, Sinaia, Videle, Drobeta Turnu Severin, Râmnicu-Vâlcea, Brezoi, Băile Olănești, Arad, Simeria, Lugoj, Timișoara, Jimbolia, Oradea, Marghita, Valea lui Mihai, Bistrița, Cluj-Napoca, Arud, Abrud, Brașov, Săcel, Ghimbav, Predeal, Târgu Secuiesc, Miercurea-Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Băile Tușnad, Borsec, Cristuru Secuiesc, Sighișoara, Târgu Mureș, Iernut, Sângeorgiu de Pădure, Sovata, Sibiu, Avrig, Cislădie, Tâlmăciu, Voluntari, Popești-Leordeni, Pantelimon, Măgurele, Chitila, Buftea;

Ae)4. Reabilitarea și reconversia siturilor industriale total sau parțial abandonate (brownfield), inclusiv a căilor ferate uzinale, și a fostelor unități militare din mediul urban în zone rezidențiale sau în spații publice, cu precădere în orașele cu suprafețe extinse de acest tip: Orșova, Strehăia, Baia de Aramă, Filiași, Băilești, Calafat, Motru, Rovinari, Bumbăști-Jiu, Berbești, Băbeni, Drăgășani, Brezoi, Curtea de Argeș, Câmpulung, Roșiorii de Vede, Alexandria, Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Găești, Moreni, Fieni, Oltenița, Fetești, Țândărei, Slobozia, Urziceni, Mizil, Urlați, Boldești-Scăeni, Vălenii de Munte, Băicoi, Plopeni, Câmpina, Breaza, Comarnic, Sinaia, Bușteni, Azuga, Râmnicu Sărat, Ianca, Medgidia, Năvodari, Mangalia, Odobești, Mărășești, Adjud, Tecuci, Galați, Brăila, Anina, Moldova Nouă, Caransebeș, Bocșa, Oțelu Roșu, Gătaia, Lugoj, Jimbolia, Brad, Hunedoara, Petroșani, Lupeni, Vulcan, Uricani, Aninoasa, Petrița, Hațeg, Ștei, Nucet, Aleșd, Valea lui Mihai, Șimelul Silvaniei, Ulmeni, Carei, Negrești-Oaș, Seini, Tăuții-Măgherăuș, Baia Sprie, Baia Mare, Cavnic, Borșa, Vișeu de Sus, Dej, Gherla, Turda, Câmpia Turzii, Beclean, Bistrița, Cluj-Napoca, Abrud, Zlatna, Baia de Arieș, Aiud, Ocna Mureș, Blaj, Târnăveni, Reghin, Luduș, Dumbrăveni, Mediaș, Copșa Mică, Agnita, Ocna Sibiului, Avrig, Cislădie, Tâlmăciu, Făgăraș, Coldea, Râșnov, Zărnești, Predeal, Săcele, Baraolt, Târgu Secuiesc, Vlăhița, Miercurea Ciuc, Gheorgheni, Huși, Târgu Frumos, Pașcani, Hârlău, Flămânzi, Bucecea, Darabani, Dorohoi, Rădăuți, Siret, Solca, Suceava, Fălticeni, Iași, Gura Humorului, Frasin, Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Broșteni, Bicaz, Dărmănești, Onești, Moinești;

Ae)5. Reabilitarea, modernizarea și reconversia clădirilor abandonate din mediul urban, în vederea instalării de servicii publice (culturale, sociale, educaționale, administrative, etc.);

Ae)6. Actualizarea Planurilor Urbanistice Generale și a Regulamentelor Locale de Urbanism ale orașelor din România, care să promoveze modelul de oraș compact și limitarea extinderii intravilanului;

Ae)7. Repartizarea de loturi de teren pentru construcția de locuințe proprietate personală în mediul urban.

Exemple de proiecte:

- Proiect - Construcția de locuințe în Municipiul Timișoara;
- Proiect - Construcția de locuințe sociale și pentru tineri în Municipiul Botoșani;
- Proiect - Reabilitarea și reconversia fostei Platforme Miniere Tebea din Municipiul Brad în incubator de afaceri

f) Măsură - Asigurarea unei mobilități urbane crescute prin crearea unor sisteme integrate de transport care să gestioneze în mod eficient fluxurile de persoane.

Acțiuni:

Af)1. Extinderea transportului în comun ecologic (tramvaie, troleibuze, autobuze electrice), inclusiv implementarea sistemelor de e-ticketing și de monitorizare GPS în marile centre urbane și în zonele metropolitane ale acestora: București, Brașov, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, Constanța, Ploiești, Craiova, Satu Mare, Baia Mare, Oradea, Botoșani, Suceava, Bacău, Pitești, Brăila-Galați, Arad;

Af)2. Achiziționarea de mijloace ecologice de transport în comun: București, Timișoara, Cluj-Napoca, Târgu-Mureș, Sibiu, Baia Mare, Satu-Mare, Arad, Bacău, Pitești, Oradea, Brăila, Ploiești, Timișoara, Iași;

Af)3. Construcția de parking-uri multietajate, supra și subterane în zonele centrale ale municipiilor reședință de județ;

Af)4. Construcția de terminale intermodale pentru pasageri: București, Timișoara, Cluj-Napoca, Baia Mare, Iași, Ploiești, Brașov, Botoșani;

Af)5. Construcția de poduri și pasaje (supra/subterane) și inele interne de circulație pentru fluidizarea traficului din marile centre urbane situate de-a lungul principalelor artere de transport: Timișoara, Cluj-Napoca, București, Brașov, Botoșani, Brăila, Târgu-Mureș, Pitești, Oradea, Ploiești, Craiova;

Af)6. Extinderea pistelor de biciclete, inclusiv în zonele periurbane, și amenajarea de sisteme de tip “bike-sharing” în toate reședințele de județ;

Af)7. Implementarea de sisteme inteligente de management al traficului în toate orașele reședință de județ și a celor situate de-a lungul axelor TEN-T rutiere core și comprehensive;

Af)8. Reabilitarea și modernizarea străzilor orașenești, cu precădere în orașele cu un grad de modernizare a tramei stradale mai mic de 50%: Ciocova, Recaș, Gătaia, Lipova, Ineu, Chișineu-Criș, Sebiș, Curtici, Pecica, Nădlac, Săcueni, Livada, Negrești-Oaș, Sighetu-Marmației, Baia Sprie, Cehu Silvaniei, Săliște de Sus, Dragomirești, Vișeu de Sus, Borșa, Dej, Turda, Brad, Aninoasa, Cugir, Câmpeni, Abrud, Baia de Arieș, Sebeș, Teiuș, Iernut, Sângeorgiu de Pădure, Borsec, Întorsura Buzăului, Miercurea Sibiului, Tâlmăciu, Avrig, Strehăia, Segarcea, Bechet, Dăbuleni, Drăgănești-Olt, Corabia, Potcoava, Ocnele Mari, Berbești, Băile Olănești, Turnu Măgurele, Zimnicea, Pucioasa, Răcari, Mihăilești, Sinaia, Comarnic, Pogoanele, Fierbinți-Târg, Însurăței, Fetești, Amara, Căzănești, Fierbinți-Târg, Fundulea, Lehliu-Gară, Budești, Bragadiru, Voluntari, Pantelimon, Odobești, Panciu, Mărășești, Berești, Babadag, Sulina, Eforie, Negru Vodă, Murgeni, Huși, Comănești, Dărmănești, Târgu Neamț, Pașcani, Târgu Frumos, Podu Iloaiei, Hârlău, Ștefănești, Flămânzi, Darabani, Săveni, Broșteni, Câmpulung-Moldovenesc, Solca, Frasin, Salcea, Liteni, Dolhasca, Vicovu de Sus, Siret;

Af)9. Reabilitarea și modernizarea zonelor pietonale și de promenadă în toate orașele din România;

RAPORT DE MEDIU

	Af)10. Înființarea autorităților metropolitane de transport în comun la nivelul marilor centre urbane: Brașov, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, Constanța, Ploiești, Craiova, Satu Mare, Baia Mare, Oradea, Botoșani, Suceava, Bacău, Pitești, Brăila-Galați, Arad.
	<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Sistem de transport public ecologic interurban în Zona Metropolitană Suceava</i> • <i>Proiect - Construcție Centru Intermodal de Transport – Autogara Iași</i> • <i>Proiect - Realizarea unui pasaj rutier peste CF, în partea de S-E a municipiului Ploiești</i> • <i>Proiect - Construcția unui parking subteran cu lift în zona centrală a Municipiului Cluj-Napoca</i> • <i>Proiect - Reabilitarea și modernizarea străzilor din orașul Negrești-Oaș</i>
g)	Măsură– Transformarea capitalei într-un pol de importanță macro-regională.
	<p>Acțiuni:</p> <p>Ag)1. Construcția Autostrăzii de Centură a Municipiului București (tronsoanele Centură Nord și Centură Sud);</p> <p>Ag)2. Finalizarea tronsonului A3 București (Șos. Petricani) – Centura București;</p> <p>Ag)3. Extinderea transportului public în comun în județul Ilfov, prin înființarea de linii preorășenești operate cu autovehicule ecologice;</p> <p>Ag)4. Extinderea rețelei de transport cu metroul (Piața Unirii – Bragadiru, Eroii Revoluției – Gara Progresul, Piața Universității – Pantelimon, Piața Unirii – Voluntari, Piața Victoriei – Aeroport “Henri Coandă” Otopeni, Gara de Nord-Eroii Revoluției, Gara Basarab-Dristor, Piața Universității – Drumul Taberei);</p> <p>Ag)5. Implementarea unui sistem inteligent de management al traficului;</p> <p>Ag)6. Construcția de parcuri subterane (Sala Palatului, Tonitza, Domnița Bălașa, Piața Constituției, Pod Izvor, Grădina Icoanei, Uranus-Piața Rahovei);</p> <p>Ag)7. Închiderea inelului median de circulație la zona Nord – Autostrada Urbană Lacul Morii - Șoseaua Colentina;</p> <p>Ag)8. Construcția de facilități de tip “park and ride” (Pantelimon, Băneasa);</p> <p>Ag)9. Construcția unui tunel subteran sub Palatul Parlamentului (conexiune Bd. Vasile Pârvan – Calea Rahovei);</p> <p>Ag)10. Amenajarea de piste de biciclete și înființarea de centre de închiriere a bicicletelor;</p> <p>Ag)11. Achiziționarea de mijloace de transport în comun ecologice (tramvaie, troleibuze, autobuze ecologice, vagoane de metrou);</p> <p>Ag)12. Construcția Canalului Dunăre-București și a porturilor Glina și 1 Decembrie;</p> <p>Ag)13. Regenerarea urbană a Cheiului Dâmboviței;</p> <p>Ag)14. Regenerarea spațiilor urbane de pe Bd. Unirii;</p> <p>Ag)15. Reabilitarea și valorificarea turistică a centrului istoric al Municipiului București, inclusiv amenajarea de spații culturale și pentru industrie creative;</p> <p>Ag)16. Construcția triunghiului feroviar Gara de Nord – Gara Obor – Gara de Sud, cu reconfigurarea și modernizarea Gării de Nord și construcția de tuneluri subterane între cele 3 stații;</p> <p>Ag)17. Reabilitarea centurii feroviare a Municipiului București;</p> <p>Ag)18. Construcția unui nou Aeroport Internațional în zona de sud a Municipiului București;</p> <p>Ag)19. Înființarea și operaționalizarea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară “Zona Metropolitană București”;</p> <p>Ag)20. Înființarea de parcuri științifice și tehnologice: Măgurele, Otopeni, Popești-Leordeni, Chiajna, Berceni, Băneasa, Văcărești;</p> <p>Ag)21. Înființarea de parcuri industriale și logistice: Otopeni, Adunații-Copăceni, 1 Decembrie, Budești;</p> <p>Ag)22. Amenajarea de zone de agrement: Snagov, Comana, Scroviștea, Mihăilești;</p> <p>Ag)23. Reabilitarea siturilor contaminate și reconversia lor funcțională: Glina, Canal Argeș, Pantelimon;</p> <p>Ag)24. Plantarea unei centuri verzi a Municipiului București (Lunca Argeș, Dâmbovița).</p>
	<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Construcția A0 – Autostrada Centură București;</i> • <i>Fișa de proiect - Construcția magistralei de metrou nr. 6: 1 mai-Otopeni;</i> • <i>Proiect - Construcția unei parcuri subterane în Piața Constituției;</i> • <i>Fișa de proiect - Construcția Canalului Dunăre-București</i> • <i>Proiect - Închiderea inelului median de circulație la zona Nord – Autostrada Urbană Lacul Morii - Șoseaua Colentina.</i>
h)	Măsură– Protejarea orașelor împotriva vulnerabilităților naturale și diminuarea riscurilor generate de schimbările climatice.
	<p>Acțiuni:</p> <p>Ah)1. Consolidarea clădirilor cu risc seismic ridicat, cu precădere în orașele cu o concentrare mare de clădiri cu risc de prăbușire sau de avariere a structurii în caz de cutremur: București, Focșani, Buzău, Ploiești, Târgoviște, Craiova, Giurgiu, Zimnicea, Galați, Brăila, Tulcea, Iași, Vaslui, Bârlad, Constanța, Slobozia, Reșița, Râmnicu Vâlcea, Slatina, Caracal, Drobeta Turnu Severin, Bacău, Brașov, Botoșani;</p> <p>Ah)2. Reabilitarea, modernizarea și dotarea spațiilor verzi și de agrement din mediul urban, cu precădere de la nivelul orașelor cu mai puțin de 30 mp/locuitor: Gătaia, Recaș, Ciacova, Făget, Lipova, Sebiș, Chișineu-Criș, Curtici, Sântana, Brad, Geoagiu, Hațeg, Petroșani, Petrița, Aninoasa, Vulcan, Lupeni, Uricani, Oravița, Bocșa, Caransebeș, Oțelu Roșu, Baia de Aramă, Strehăia, Orșova, Vânju Mare, Calafat, Segarcea, Bechet, Dăbuleni, Tismana, Bumbești-Jiu, Rovinari, Motru, Turceni, Târgu-Cărbunestii, Berbești, Bălcești, Băbeni, Ocnele Mari, Brezoi, Scornicești, Potcoava, Piatra-Olt, Balș, Drăgănești-Olt, Caracal, Corabia, Turnu Măgurele, Roșiorii de</p>

RAPORT DE MEDIU

<p>Vede, Alexandria, Zimnicea, Bolintin-Vale, Mihăilești, Costești, Curtea de Argeș, Topoloveni, Ștefănești, Câmpulung, Pucioasa, Fieni, Moreni, Răcari, Găești, Titu, Azuga, Sinaia, Bușteni, Comarnic, Breaza, Plopeni, Boldești-Scăeni, Urlați, Vălenii de Munte, Buftea, Otopeni, Voluntari, Popești-Leordeni, Budești, Popești-Leordeni, Măgurele, Fundulea, Lehliu-Gară, Oltenița, Fetești, Țândărei, Slobozia, Căzânești, Urziceni, Fierbinți-Târg, Băneasa, Negru Vodă, Murfatlar, Medgidia, Cernavodă, Năvodari, Ovidiu, Hârșova, Babadag, Sulina, Isaccea, Măcin, Însurăței, Ianca, Râmnicu Sărat, Pogoanele, Nehoiu, Pătărlagele, Odobești, Panciu, Mărășești, Adjud, Tecuci, Târgu Bujor, Berești, Murgeni, Huși, Negrești, Buhuși, Moinești, Comănești, Dărmănești, Slănic-Moldova, Onești, Bicaz, Roznov, Târgu Neamț, Podu Iloaiei, Târgu Frumos, Pașcani, Flămânzi, Ștefănești, Săveni, Darabani, Dorohoi, Bucecea, Vicovu de Sus, Siret, Rădăuți, Milișăuți, Cajvana, Salcea, Liteni, Dolhasca, Fălticeni, Gura Humorului, Frasin, Broșteni, Vatra Dornei, Câmpulung-Moldovenesc, Năsăud, Toplița, Gheorgheni, Cristuru Secuiesc, Baraolt, Târgu Secuiesc, Covasna, Întorsura Buzăului, Rupea, Făgăraș, Zărnești, Codlea, Ghimbav, Râșnov, Predeal, Săcele, Avrig, Tâlmăciu, Cislădie, Săliște, Copșa Mică, Mediaș, Dumbrăveni, Agnita, Cugir, Sebeș, Zlatna, Abrud, Cămpeni, Aiud, Ocna Mureș, Teiuș, Blaj, Luduș, Iernut, Târnăveni, Ungheni, Sighișoara, Sângeorgiu de Pădure, Reghin, Sărmașu, Turda, Huedin, Gherla, Șimleul Silvaniei, Cehu Silvaniei, Ștei, Vașcău, Beiuș, Aleșd, Marghita, Valea lui Mihai, Săcueni, Salonta, Carei, Tășnad, Ardud, Livada, Negrești-Oaș, Ulmeni, Șomcuta Mare, Târgu Lăpuș, Baia Sprie, Tăuții-Măgherauș, Seini, Sighetu-Marmației, Borșa, Vișeu de Sus, Săliște de Sus, Dragomirești, Arad, Călărași, Constanța, Deva, Galați, Ploiești, Focșani, Timișoara, Cluj-Napoca;</p> <p>Ah)3. Consolidarea și reamenajarea falezelor și a esplanadelor: Constanța, Arad, Galați, Brăila, Mangalia, Eforie, Năvodari, Techirghiol;</p> <p>Ah)4. Consolidarea versanților, taluzurilor și a terenurilor care sunt expuse riscului de alunecări de teren din mediul urban: Iași, Suceava, Sighișoara, Galați, Piatra Neamț, Galați, Mediaș, Cluj-Napoca, Băile Olănești, Pitești, Cluj-Napoca;</p> <p>Ah)5. Regularizarea cursurilor de apă care străbat zonele urbane și executarea de lucrări pentru prevenirea inundațiilor.</p>
<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proiect - Consolidarea și amenajarea Falezei Dunării în municipiul Galați; • Proiect - Consolidarea și stabilizarea versanților din Municipiul Sighișoara; • Proiect - Consolidarea imobilelor cu risc seismic ridicat din Municipiul Ploiești.
<p>i) Măsură- Sprijinirea dezvoltării aglomerărilor economice de tip cluster</p>
<p>Acțiuni:</p> <p>Ai)1. Construcția de parcuri științifice și tehnologice: Timișoara, Cluj-Napoca, Baia Mare, Târgu Mureș, Arad, Bacău, Mioveni, Brașov, Cugir;</p> <p>Ai)2. Construcția/extinderea de parcuri industriale: Brăila, Iași, Oradea, Pitești, Arad, Baia Mare, Târgu Mureș (Ungheni), Alexandria, Turnu Măgurele, Câmpia Turzii, Medgidia, Calafat, Botoșani, Suceava, Vaslui, Focșani, Deva, Constanța, Petrla, Râmnicu Sărat, Drobeta Turnu Severin, Drăgășani, Aiud, Corabia, Fălticeni, Onești, Caracal, Reșița, Călărași, Ploiești, Cluj-Napoca, Zalău, Roman, Brașov, Târgu Secuiesc, Dorohoi, Craiova, Giurgiu;</p> <p>Ai)3. Construcția unui terminale intermodale de mărfuri: Galați, București, Giurgiu, Drobeta Turnu Severin, Iași, Suceava, Timișoara;</p> <p>Ai)4. Înființarea/extinderea de parcuri logistice: Galați, Cluj-Napoca, Timișoara, Turda, Arad, Brașov, Brăila, Baia Mare;</p> <p>Ai)5. Construcția de centre de cercetare-dezvoltare-inovare în domeniile prioritare de cercetare-dezvoltare și de specializare inteligentă de la nivel național: București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Constanța, Craiova, Oradea, Brașov, Pitești, Ploiești, Bacău, Suceava, Galați, Arad, Sibiu, Baia Mare, Târgu Mureș;</p> <p>Ai)6. Construcția/modernizarea de centre expoziționale și de conferințe: Cluj-Napoca, Brăila, Pitești;</p> <p>Ai)7. Dezvoltarea zonelor libere: Giurgiu, Galați, Brăila, Constanța, Arad-Curtici, Sulina;</p> <p>Ai)8. Înființarea de sisteme regionale de marketing și de piețe de gross/burse pentru produse agroalimentare: Giurgiu, Botoșani-Suceava, Câmpia Turzii, Timișoara-Arad, Roman, Slatina, Tecuci, Vaslui, Tulcea, Baia Mare, Pitești, Craiova, Iași;</p> <p>Ai)9. Înființarea de noi clustere inovative și sprijinirea celor existente, cu precădere în domeniile regionale de specializare inteligentă.</p>
<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proiect - Construcția Centrului Intermodal Regional de Transport Marfă Timișoara; • Proiect - Înființarea unui Parc Industrial în Municipiul Vaslui; • Proiect - Înființarea Parcului Științific și Tehnologic "TETAPOLIS" Cluj-Napoca; • Proiect - Înființarea unui Sistem Agro-Logistic al Sistemului Urban Botoșani-Suceava.
<p>j) Măsură- Crearea unei politici funciare adaptate la dinamica urbane actuale</p>
<p>Acțiuni:</p> <p>Aj)1. Realizarea infrastructurii informatice necesare pentru îmbunătățirea activității cadastrale din mediul urban și colectarea de date pentru înregistrarea sistematică în cadastru și cartea funciară și efectuarea publicității imobiliare prin mijloace electronice, inclusiv în parteneriat public privat;</p> <p>Aj)2. Elaborarea de regulamente locale de urbanism pentru reconversia siturilor industriale sau militare neutilizate, care să prevadă negocierea între autoritățile publice locale și dezvoltatorii privați cu privire la noile funcțiuni ale acestor zone</p>

RAPORT DE MEDIU

	Aj)3.Remediere și reconversia funcțională a siturilor contaminate din mediul urban, cu precădere în orașele care dețin astfel de locații înregistrate în Inventarul Național al Siturilor Contaminate: Baia Mare, Copșa Mică, Zlatna, Galați, Hunedoara, Călan, Onești, Câmpina, Ploiești, Baraolt, Motru, Rovinari, orașele din Valea Jiului, Borșa, Baia Sprie, Râmnicu Vâlcea, Bacău, Năvodari, Turnu Măgurele, Făgăraș, Arad.
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Sistemul informatic integrat de cadastru și publicitate imobiliară pentru mediul urban;</i> • <i>Proiect - Dezvoltarea unui EcoParc Industrial și a unui Centru Tehnologic pentru Energii Regenerabile în scopul valorificării resurselor naturale și antropice regionale în zona platformei industriale Baia Mare Est – Baia Sprie Vest.</i>
k)	Măsură– Consolidarea rolului de centre locale al orașelor mici în vederea menținerii profilului urban al orașelor din zonele izolate
	Acțiuni: <p>Ak)1. Înființarea și susținerea structurilor asociative de tip CLLD (Acțiuni de dezvoltare locală plasată sub răspunderea comunității) între orașele cu mai puțin de 20.000 de locuitori și zonele rurale polarizate de acestea, inclusiv sprijin pentru implementarea strategiilor de dezvoltare integrată a acestora;</p> <p>Ak)2. Înființarea de structuri asociative la nivelul sistemelor urbane formate din orașe mici și zona lor de polarizare și realizarea de investiții teritoriale integrate la nivelul acestora: Valea Prahovei (Câmpina-Breaza-Comarnic-Sinaia-Bușteni-Azuga); Valea Tazlăului (Moinești-Comănești-Dărmănești-Slănic Moldova-Târgu Ocna-Onești); Valea Jiului (Uricani-Lupeni-Vulcan-Aninoasa-Petroșani-Petrila);Gherla-Dej-Beclean; Câmpia Turzii-Turda; Borșa-Vișeu de Sus; Vașcău-Nucet-Ștei-Beiuș;</p> <p>Ak)3. Înființarea, extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de utilități (apă, apă uzată, gaze naturale) la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori;</p> <p>Ak)4. Reabilitarea și modernizarea străzilor orașenești de la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori;</p> <p>Ak)5. Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii de sănătate (spitale, inclusiv unități de primire a urgențelor, centre de permanență, etc.) la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori;</p> <p>Ak)6. Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale (grădinițe, școli gimnaziale, școli profesionale, licee tehnologice) la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori;</p> <p>Ak)7. Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii de servicii sociale (locuințe de tip familial, locuințe protejate, centre rezidențiale pentru vârstnici, servicii de îngrijire la domiciliu, centre After-School, etc.) la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori;</p> <p>Ak)8. Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii culturale (case de cultură, centre și cămine culturale, muzee, biblioteci publice, etc.) la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori.</p>
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Operațiuni integrate în cadrul Microregiunii Valea Muntelui din Județul Bacău;</i> • <i>Proiect - Înființarea unei asociații de dezvoltare locală plasată sub răspunderea comunității (DLRC/CLLD) în arealul "Valea Crișului Repede-Muntele Șes)</i>
	2.2 Măsură teritoriale pentru zonele rurale
a)	Măsură - Conectarea localităților rurale greu accesibile sau izolate la rețeaua principală de așezări și infrastructura majoră de transport.
	Acțiuni: <p>Ba)1. Reabilitarea și modernizarea drumurilor principale de acces către centrele urbane din apropiere, cu precădere în zonele rurale lipsite de orașe pe 25-30 km, conform PATN, Secțiunea a IV-a;</p> <p>Ba)2. Modernizarea drumurilor naționale și județene, inclusiv a semnalizării rutiere, care fac legătura între localitățile rurale și rețeaua de transport de categorie superioară, cu precădere a celor care asigură conexiunea la axele prioritare TEN-T centrale și globale;</p> <p>Ba)3. Modernizarea drumurilor comunale, inclusiv amenajarea trotuarelor și a pistelor de biciclete, cu precădere a celor care fac legătura între reședințe de comună și satele componente;</p> <p>Ba)4. Stimularea transportatorilor de a asigura conexiunile centrelor urbane cu zonele rurale polarizate, prin subvenționarea transportului în comun.</p>
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Reabilitarea DJ 572 Berzovia – Buziaș – Lipova;</i> • <i>Proiect - Dezvoltarea mobilității intrajudețene între DN 13 și E 68, prin reabilitarea sistemului rutier pe DJ 106 Agnita-Apold-Sighișoara;</i> • <i>Proiect - Modernizarea drumului comunal DC 40 Zagra-Alunișul.</i>
b)	Măsură: Extinderea accesului la Internet în bandă largă
	Acțiuni: <p>Bb)1. Stimularea extinderii serviciilor de date prin telefonie mobilă în mediul rural, inclusiv a rețelelor 3G și 4G, cu precădere în zonele izolate;</p> <p>Bb)2. Conectarea "zonelor albe" din mediul rural la infrastructura majoră de date în bandă largă, prin dezvoltarea rețelelor de distribuție (backhaul).</p>
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect-RO-NET - Construirea unei infrastructuri naționale de broadband în zonele defavorizate, prin utilizarea fondurilor structurale.</i>

RAPORT DE MEDIU

c)	Măsură - Echiparea localităților rurale cu infrastructură tehnico-edilitară.
Acțiuni: Bc)1. Realizarea, extinderea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și stații de tratare a apei, precum și a sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate, cu precădere în comunele care nu dispun de rețele centralizate; Bc)2. Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu gaze naturale și conectarea la sistemul național de transport de gaze, cu precădere în comunele cu peste 5.000 de locuitori care nu dispun de rețea de distribuție; Bc)3. Managementul integrat al deșeurilor: realizare/extindere/modernizare de platforme de depozitare, cooperare intercomunală pentru identificarea unui sistem comun de management al deșeurilor, cu precădere în comunele în care nu sunt furnizate servicii de salubritate.	
Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată din comunele județului Bistrița-Năsăud;</i> • <i>Proiect - Construcția unei conducte de aducțiune a gazelor naturale pe Valea Slănicului și înființarea rețelei de distribuție în comunele adiacente;</i> • <i>Proiect - Construcția unei stații de transfer a deșeurilor în comuna Bălțați, respectiv a unei stații de transfer și sortare a deșeurilor în comuna Ruginoasa.</i> 	
d)	Măsură: creșterea competitivității spațiilor rurale și crearea locurilor de munca.
Acțiuni: Bd)1. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității agriculturii (modernizare exploatații agricole și piscicole, sprijin pentru tinerii fermieri, restructurarea fermelor mici, investiții în cercetare agronomică și zootehnică, utilizarea energiei regenerabile, etc), cu precădere în comunele cu o pondere de peste 25% a populației ocupate informal în agricultură și peste 70% din suprafață acoperită de terenuri agricole; Bd)2. Dezvoltarea agriculturii organice cu valoare adăugată mai mare, în toate zonele rurale din România; Bd)3. Sprijinirea înființării grupurilor de producători și a lanțurilor scurte de aprovizionare cu produse alimentare, pentru consolidarea legăturilor dintre producători și consumatori, creșterea calității produselor și asigurarea unor venituri mai mari pentru comunitățile locale (ex prin procesarea produselor agricole primare), cu precădere în jurul marilor bazine legumicole, viticole și pomicole; Bd)4. Diversificarea activităților economice în mediul rural (dezvoltare a activităților legate de ocupațiile tradiționale, procesarea produselor agricole și silvice specifice zonei, mici activități industriale, turism) și formarea profesională continuă a forței de muncă în corelare cu acestea, cu precădere în comunele cu peste 50% din populație ocupată informal în agricultură Bd)5. Valorificarea tuturor resurselor naturale regenerabile existente (ex: plante medicinale, fructe de pădure), în toate zonele rurale; Bd)6. Realizarea de investiții pentru dezvoltarea infrastructurii agricole și forestiere (drumuri de exploatație agricolă, forestieră, sisteme de irigații).	
Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Modernizarea și rețehnologizare infrastructură de irigații aparținând O.U.A.I. Olteanca-Teleorman;</i> • <i>Proiect - Înființarea unui centru de colectare a produselor agricole vegetale în comuna Biharia.</i> 	
e)	Măsură: asigurarea accesului echitabil în zone rurale la serviciile de interes general
Acțiuni: Be)1. Identificarea și stimularea dezvoltării localităților cu rol de servire intercomunală, cu precădere în zonele lipsite de orașe pe o distanță de 25-30 km; Be)2. Înființarea, modernizarea și dotarea dispensarelor medicale rurale, cu precădere în următoarele categorii de comune: <ul style="list-style-type: none"> • cu o pondere a populației de 65 de ani și peste de minim 30%; • cu peste 3.000 de locuitori/medic de familie; • lipsite de cabinet de medicină de familie. Be)3. Înființarea de farmacii în mediul rural, cu precădere în comunele care nu dispun de astfel de unități Be)4. Înființarea de centre de permanență medicală, inclusiv dotarea acestora cu autosanitare și cu echipamente de telemedicină, cu precădere în polii de excelență rurali selectați Be)5. Înființarea, modernizarea și dotarea de campusuri școlare și de formare profesională continuă, cu precădere în domeniul tehnologic, agricol și forestier; Be)6. Înființarea, modernizarea și dotarea grădinițelor și a creșelor din mediul rural, cu precădere în comunele cu peste 150 de preșcolari; Be)7. Reabilitarea, modernizarea și dotarea școlilor gimnaziale din mediul rural, cu precădere în comunele cu peste 300 de elevi; Be)8. Înființarea, modernizarea și dotarea centrelor de tip "After-School" din mediul rural, cu precădere în polii de excelență rurali selectați; Be)9. Achiziționarea de microbuze școlare, cu precădere la nivelul comunelor în care există peste 100 de elevi care practică naveta.	
Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Reabilitarea și modernizarea centrelor medico-sociale din Județul Sibiu;</i> • <i>Proiect - Înființarea de centre de permanență medicală în comunele din județul Brăila;</i> 	

RAPORT DE MEDIU

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Construcția unui campus școlar în comuna Osica de Sus;</i> • <i>Proiect - Construcția unui grădinițe în comuna Erbiceni;</i> • <i>Proiect - Înființarea unui centru After-School în comuna Ariceștii-Rahtivani;</i> • <i>Proiect - Achiziționarea de microbuze și autobuze școlare pentru elevii din mediul rural.</i>
f)	Măsură: dezvoltarea unor spații rurale atractive și creșterea calității vieții cetățenilor.
	Acțiuni: Bf)1.Reabilitarea și dotarea spațiilor publice (spații verzi, locuri de joacă, zone pietonale, de agrement) din mediul rural, inclusiv amenajarea de centre civice, cu precădere în polii de excelență rurali. Bf)2.Construcția, modernizarea și dotarea piețelor agroalimentare și a târgurilor din mediul rural, cu precădere a celor de la nivelul poliilor de excelență rurali; Bf)3.Înființarea și modernizarea bazelor sportive din mediul rural, cu precădere din polii de excelență rurali
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Modernizarea centrului civic al comunei Turț;</i> • <i>Proiect - Amenajare piață agroalimentară în comuna Liești;</i> • <i>Proiect - Amenajare bază sportivă și teren de sport în comuna Zemeș.</i>
g)	Valorificarea potențialului teritorial local al zonelor rurale, prin dezvoltarea infrastructurii turistice și de agrement și includerea acestora în circuitele turistice:
	Acțiuni: Bg)1. Dezvoltarea infrastructurii turistice și de agrement din mediul rural (pentru turism balnear, de iarnă, ecologic, cultural, etc.), cu precădere în stațiunile turistice atestate și în comunele cu o concentrare foarte mare de resurse turistice; Bg)2. Reabilitarea, conservarea și introducerea în circuitul turistic a obiectivelor de patrimoniu din mediul rural, cu precădere în comunele cu o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național (cf. Legii nr. 5/2000); Bg)3. Reabilitarea și conservarea așezămintelor monahale din mediul rural, cu precădere a celor care sunt valori de patrimoniu de interes național (cf. Legii nr. 5/2000); Bg)4. Conceperea și promovarea de trasee turistice tematice și integrate teritorial, inclusiv realizarea de infrastructură de informare și semnalizare turistică; Bg)5. Înființarea, reabilitarea, modernizarea de așezăminte culturale în mediul rural (biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale), cu precădere în polii de excelență rurali și în comunele cu o concentrare foarte mare de resurse turistice; Bg)6. Conservarea patrimoniului imaterial și promovarea tradițiilor locale din toate zonele rurale; Bg)7. Realizarea de investiții pentru dezvoltarea agroturismului, inclusiv înființarea de noi unități de cazare, cu precădere în comunele cu o concentrare foarte mare de resurse turistice; Bg)8. Creșterea capacității de planificare a autorităților publice din mediul rural, precum și a factorilor interesați de pe plan local, în scopul asigurării unui management eficient și durabil a patrimoniului local în condițiile valorificării turistice a acestor zone.
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Construcția unui centru de agrement de tip Aqualand în comuna Dudeștii Noi;</i> • <i>Proiect - Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a Castelului Teleki din Posmuș;</i> • <i>Proiect - Traseul Cetăților Dacice din Județul Alba;</i> • <i>Proiect - Reabilitarea și modernizarea căminelor culturale din comunele județului Sibiu</i>
h)	Măsură: Consolidarea cooperării administrative între autoritățile publice locale în vederea realizării unor atribuții de putere publică pentru care nu mai au resurse (planificare teritorială, politici fiscale etc)
	Acțiuni: Bh)1.Proiecte de dezvoltare a resurselor umane și dezvoltare a capacității instituționale a autorităților locale, cu precădere la nivelul comunelor cu mai puțin de 1.500 de locuitori; Bh)2.Sprijinirea cooperării intercomunale: grupuri de acțiune locală/CLLD, asociații de dezvoltare intercomunitară, etc., cu precădere la nivelul comunelor cu mai puțin de 1.500 de locuitori; Bh)3.Instituirea unor structuri care să asigure activități de consiliere a primăriilor din zonele rurale pe acest domeniu, cu precădere la nivelul comunelor cu mai puțin de 1.500 de locuitori; Bh)4.Elaborarea de strategii integrate de dezvoltare locală a localităților rurale; Bh)5.Elaborarea de planuri de amenajare a teritoriului inter-comunal.
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Înființarea și sprijinirea unui nou Grup de Acțiune Locală în Județul Brașov.</i>
i)	Măsură: întărirea rolului teritorial al localităților cu rol de polarizare rurală și revitalizarea economică a ariilor rurale prin susținerea localităților rurale cu funcție de loc central (din punct de vedere al mărimii demografice, al serviciilor oferite, care determină forța de polarizare a acestor așezări, al potențialului economic local).
	Acțiuni: Bi)1. Reabilitarea și modernizarea drumurilor județene și comunale care fac legătura între polii de excelență rurali și localitățile învecinate; Bi)2. Înființarea de centre de permanență medicală la nivelul poliilor de excelență rurali, inclusiv dotarea acestora cu autosanitare și cu echipamente de tele medicină;

RAPORT DE MEDIU

<p>Bi)3. Înființarea, modernizarea și dotarea centrelor de tip "After-School" din polii de excelență rurali; Bi)4. Înființarea, modernizarea și dotarea de campusuri școlare și de formare profesională continuă în polii de excelență rurali; Bi)5. Reabilitarea și dotarea spațiilor publice (spații verzi, locuri de joacă, zone pietonale, de agrement) din mediul rural, inclusiv amenajarea de centre civice, cu precădere în polii de excelență rurali; Bi)6. Construcția, modernizarea și dotarea piețelor agroalimentare și a târgurilor din mediul rural, cu precădere a celor de la nivelul polilor de excelență rurali; Bi)7. Înființarea și modernizarea bazelor sportive din mediul rural, cu precădere din polii de excelență rurali; Bi)8. Înființarea, reabilitarea, modernizarea de așezăminte culturale în mediul rural (biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale); Bi)9. Înființarea și sprijinirea structurilor asociative intercomunale în jurul polilor de excelență rurali.</p>
2.3 Măsură teritorială pentru zonele montane
a) Măsură: Conectarea localităților montane la infrastructura de transport
<p>Acțiuni:</p> <p>Ca)1. Construcția, reabilitarea și modernizarea autostrăzilor, a drumurilor expres și a celor europene/naționale care asigură legăturile transcarpatice, cu precădere a celor din rețeaua TEN-T rutieră, prin valorificarea trecătorilor și pasurilor; Ca)2. Modernizarea și reabilitarea drumurilor comunale și județene care fac legătura între reședința de comună și localitățile componente din zona montană, precum și la rețeaua TEN-T și la polii urbani; Ca)3. Modernizarea și reabilitarea drumurilor de acces la stațiunile turistice și la obiectivele turistice de importanță națională din zona montană; Ca)4. Modernizarea căilor ferate, cu precădere a celor din rețeaua TEN-T feroviară, care asigură legăturile transcarpatice; Ca)5. Reabilitarea drumurilor forestiere din zona montană; Ca)6. Reabilitarea căilor ferate turistice din zona montană.</p>
<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Modernizarea drumurilor forestiere din comuna Feldru;</i> • <i>Proiect - Reabilitarea liniei de cale ferată îngustă Turda-Câmpeni-Abrud;</i> • <i>Proiect - Reabilitarea drumului interregional Moroeni-Moieciu.</i>
b) Măsură: Facilitarea accesului la Internet și telefonie mobilă pentru localitățile montane
<p>Acțiuni:</p> <p>Cb)1. Conectarea "zonelor albe" din zonele montane la infrastructura majoră de date în bandă largă, prin dezvoltarea rețelelor de distribuție (backhaul), pentru conectarea gospodăriilor, a agenților economici, a instituțiilor publice, coordonarea intervențiilor în situații de urgență, etc.;</p> <p>Cb)2. Sprijinirea extinderii serviciilor de date prin telefonie mobilă în zonele montane, inclusiv a rețelelor 3G și 4G;</p> <p>Cb)3. Implementarea soluțiilor de tip e-educație la unitățile de învățământ din zona montană, cu precădere în localitățile rurale;</p> <p>Cb)4. Implementarea soluțiilor de tip e-sănătate/telemedicină la unitățile sanitare din zona montană, cu precădere în localitățile rurale.</p>
<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Dotarea cabinetelor medicale din zonele montane izolate cu echipamente de telemedicină;</i>
c) Măsură - Echiparea localităților montane cu infrastructură tehnico-edilitară
<p>Acțiuni:</p> <p>Cc)1. Realizarea/extinderea/reabilitarea/modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și stații de tratare a apei în zonele montane, cu precădere în orașele și comunele cu peste 50% dintre locuințe neconectate la rețea;</p> <p>Cc)2. Realizarea/extinderea/reabilitarea/modernizarea sistemelor de canalizare și stații de epurare a apelor uzate orașele și comunele montane, cu precădere în localitățile cu peste 50% dintre locuințe neconectate la rețea;</p> <p>Cc)3. Implementarea și extinderea sistemelor integrate de management al deșeurilor (închiderea depozitelor neconforme și ecologizarea lor, amenajarea de platforme pentru colectarea deșeurilor, achiziționarea și instalarea de containere pentru colectare selectivă, achiziționarea de autogunoiere, achiziționarea de concasoare pentru deșeurile din construcții, înființarea de centre de reciclare a deșeurilor, etc.), cu precădere în localitățile montane care nu dispun de servicii de salubritate.</p>
<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Extinderea infrastructurii de apă și apă uzată din comuna Telciu.</i>
d) Măsură - Asigurarea dotărilor cu infrastructură în scopul prevenirii riscurilor naturale
<p>Acțiuni:</p> <p>Cd)1. Implementarea de programe de împăduriri, de refacere și conservare a coridoarelor ecologice, cu precădere în localitățile afectate de defrișări pe suprafețe extinse;</p> <p>Cd)2. Executarea de lucrări de consolidare și stabilizare a terenurilor, terasamentelor și versanților din zona montană afectați de alunecări active de teren, cu precădere a celor situați de-a lungul principalelor căi de comunicații trans-carpatice;</p> <p>Cd)3. Amenajarea bazinelor hidrografice, regularizarea unor cursuri de apă, corectarea torenților și</p>

RAPORT DE MEDIU

	interzicerea construcțiilor în luncile inundabile ale râurilor din montană, cu precădere în zonele cu risc potențial semnificativ la inundații; Cd)4. Protejarea râurilor de munte și exploatarea acestora controlată în scopul producerii de hidro-energie; Cd)5. Construcția și dotarea de baze salvamont și de refugii în zona montană, cu precădere în jurul principalele stațiuni pentru sporturi de iarnă.
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Amenajarea împotriva inundațiilor a râului Trotuș și a afluenților săi;</i> • <i>Proiect - Construire baze salvamont și refacere trasee turistice în județul Vrancea</i>
e)	Măsură – Conectarea localităților montane cu orașele mari din proximitatea acestora (sub 30 km).
	Acțiuni: Ce)1. Crearea unor linii de transport de în comun inter-urban și periurban care să lege localitățile urbane și comunele din proximitatea orașelor, cu precădere la nivelul sistemelor urbane din zona montană; Ce)2. Realizarea conexiunilor dintre transportul public județean și cel local, precum și a stațiilor și serviciilor în zonele de legătură cu căile ferate.
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Linie verde de troleibuz între municipiul Petroșani și orașele Aninoasa, Vulcan, Lupeni și Uricani.</i>
f)	Măsură – Creșterea calității spațiilor urbane și rurale din zonele montane și consolidarea relațiilor funcționale dintre acestea.
	Acțiuni: Cf)1. Crearea și sprijinirea măsurilor integrate de dezvoltare ale sistemelor urbane din depresiunile carpatice (ex. depresiunea Brașov, depresiunea Petroșani, depresiunea Maramureș, depresiunea Oaș) și cele liniare (vai, culoare – exemple Valea Prahovei, culoarul Timiș-Cerna, defileul Mureșului); Cf)2. Înființarea și sprijinirea structurilor asociative ale localităților cu profil turistic din zonele montane (de tip ADI, GAL/CLLD); Cf)3. Elaborarea/actualizarea Planurilor Urbanistice General și Zonale, a Planurilor de Amenajare a Teritoriilor Zonale/Intercomunale din zona montană, aplicarea sistematică a reglementărilor urbanistice în cadrul localităților și monitorizarea atentă a concordanței investițiilor imobiliare cu acestea; Cf)4. Reabilitarea infrastructurii urbane de la nivelul orașelor din zona montană, cu precădere la nivelul zonelor urbane marginalizate; Cf)5. Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea spațiilor verzi, a zonelor de recreere și de agrement publice din orașele și din stațiunile turistice montane; Cf)6. Construcția, amenajarea, dotarea spațiilor publice pentru piețe și târguri în orașele și în polii de excelență rurali din zona montană; Cf)7. Construcția, reabilitarea, modernizarea infrastructurii pentru practicarea sporturilor de masă (baze sportive) în orașele și stațiunile turistice montane.
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Amenajarea Pieței Centrale din Sinaia</i>
g)	Măsură – Facilitarea accesului populației din zonele montane la servicii sociale diversificate.
	Acțiuni: Cg)1. Înființarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor de servicii medico-sociale integrate (rezidențiale și de zi) din zonele montane, precum și a serviciilor mobile, de tipul îngrijirii și recuperării la domiciliu, cu precădere în centrele urbane în polii rurali de excelență; Cg)2. Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea dispensarelor medicale și a punctelor sanitare din satele montane; Cg)3. Organizarea de echipe mobile de intervenție și de caravane medicale, cu precădere în satele de munte izolate, lipsite de asistență medicală primară; Cg)4. Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ preuniversitar din localitățile montane, cu precădere a celor cu peste 150 de preșcolari și 300 de elevi; Cg)5. Achiziționarea de autobuze școlare pentru transportul copiilor și elevilor din satele de munte lipsite de unități de învățământ Cg)6. Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea campusurilor școlare și de formare profesională continuă din zonele montane, cu precădere în jurul liceelor cu profil tehnologic
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Achiziționarea de cabinete medicale mobile pentru populația din zonele montane izolate;</i> • <i>Proiect - Construcția unui campus școlar în comuna Bozovici.</i>
h)	Măsură – Diversificarea activităților economice în zona montană.
	Acțiuni: Ch)1. Crearea unor sisteme/centre de preluare, sortare, condiționare, păstrare, ambalare și analiză a produselor agroalimentare cu specific montan, cu precădere la nivelul comunelor cu peste 50% din forța de muncă ocupată în sectorul primar; Ch)2. Derularea de programe de formare profesională continuă pentru ocupații tradiționale, cu precădere în zone montane cu potențial turistic ridicat; Ch)3. Sprijinirea cercetării-dezvoltării în domeniul silviculturii, cu precădere la nivelul centrelor existente; Ch)4. Sprijinirea atestării produselor cu specific tradițional și a promovării acestora pe piața internă și

RAPORT DE MEDIU

<p>externă;</p> <p>Ch)5. Reabilitarea și reconversia siturilor industriale poluate și abandonate din zona montană și pregătirea lor pentru noi activități economice;</p> <p>Ch)6. Dezvoltarea infrastructurii pentru turismul activ și de aventură în zonele montane și în stațiunile montane pentru sporturi de iarnă;</p> <p>Ch)7. Acordarea de plăți compensatorii în zona montană pentru utilizarea terenurilor agricole din zonele cu condiții climatice și de relief defavorabile;</p> <p>Ch)8. Înființarea și modernizarea structurilor de primire a turiștilor și de alimentație publică, cu precădere la nivelul stațiunilor turistice din zonele montane;</p> <p>Ch)9. Dezvoltarea infrastructurii specifice pentru turism montan, de ex. domenii schiabile, cu precădere la nivelul stațiunilor turistice atestate;</p> <p>Ch)10. Dezvoltarea infrastructurii turistice de agrement din stațiunile montane;</p> <p>Ch)11. Dezvoltarea infrastructurii de informare și promovare turistică, cu precădere la nivelul stațiunilor turistice atestate;</p> <p>Ch)12. Amenajarea turistică a traseelor montane;</p> <p>Ch)13. Valorificarea potențialului de producere a energiei din resurse regenerabile în zona montană (biomasă lemnoasă, energie eoliană, micro hidro energie, bio deșeuri).</p>	
<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Extinderea domeniului schiabil Poiana Brașov;</i> • <i>Proiect - Construcția Centralei Hidroelectrice de Acumulare prin Pompaj Târnița;</i> • <i>Proiect - Dezvoltarea turismului în municipiul Moinești prin înființarea unui centru de agrement.</i> 	
i)	Măsură - Conservarea ariilor naturale protejate și a biodiversității zonelor montane.
<p>Acțiuni:</p> <p>Ci)1. Elaborarea și implementarea planurilor de management ale ariilor naturale protejate din zona montană</p> <p>Ci)2. Elaborarea și implementarea planurilor de acțiune pentru specii și habitate de interes comunitar</p> <p>Ci)3. Efectuarea de plăți compensatorii pentru angajamente de silvo-mediu.</p>	
<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Asigurarea managementului durabil al sitului Natura 2000 ROSCI0233 Someșul Rece.</i> 	
j)	Măsură - Reabilitarea patrimoniului construit și includerea acestuia în trasee turistice coerente / circuite.
<p>Acțiuni:</p> <p>Cj)1. Restaurarea clădirilor cu valoare arhitecturală și istorică ce au suferit în urma intervențiilor umane sau naturale, inclusiv reabilitarea căilor de acces și a zonelor adiacente acestora, cu precădere în localitățile montane cu o concentrare mare a monumentelor istorice;</p> <p>Cj)2. Înființarea de noi facilități culturale și reabilitarea și dotarea celor existente, cu precădere din orașele mici și din poliile de excelență rurale din zona montană (teatre, muzee și expoziții, biblioteci publice, centre culturale);</p> <p>Cj)3. Revitalizarea unor foste spații industriale, prin dezvoltarea unei noi nișe de turism orientat spre patrimoniu industrial;</p> <p>Cj)4. Stimularea dezvoltării turismului cultural (rețeaua de biserici și mănăstiri și rețeaua de capitale medievale), prin formarea unor trasee turistice coerente și consistente.</p>	
<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Reabilitarea Castelului Nopcsa din județul Hunedoara.</i> 	
2.4 Măsură teritoriale pentru zonele de frontieră	
2.4.1 Factorii distincții de dezvoltare pe frontiere interne UE sunt următorii:	
I. Măsură teritoriale pentru granița de sud, Bulgaria în zona fluvială	
a)	Măsură: Valorificarea durabilă a potențialului fluviului Dunărea și a patrimoniului natural din zona transfrontalieră româno-bulgară
<p>Acțiuni:</p> <p>Da)1. Amenajarea malului de nord în scop turistic și de agrement, cu conservarea și valorificarea potențialului acvatic</p> <p>Da)2. Valorificarea teritoriilor reprezentate de salba de insule dunărene</p> <p>Da)3. Valorificarea potențialului hidroenergetic al Fluviului Dunărea</p> <p>Da)4. Elaborarea și implementarea planurilor de management al siturilor Natura 2000 din Lunca Dunării</p> <p>Da)5. Dezvoltarea infrastructurii pentru transport nemotorizat pe malul Dunării</p> <p>Da)6. Conservarea și valorificarea durabilă în scop turistic a peisajelor din zona transfrontalieră româno-bulgară.</p>	
<p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Amenajarea zonei de agrement de pe Canalul Cama din Municipiul Giurgiu;</i> • <i>Proiect - Construcția nodului hidrotehnic Turnu Măgurele-Nikopole.</i> 	
b)	Măsură: Îmbunătățirea accesibilității prin dezvoltarea infrastructurii de navigație
<p>Acțiuni:</p> <p>Db)1. Modernizarea și echiparea porturilor dunărene din România;</p> <p>Db)2. Refacerea și întreținerea șenalului navigabil al Dunării;</p> <p>Db)3. Dezvoltarea infrastructurii de transport intermodal în porturile dunărene</p>	

RAPORT DE MEDIU

	Db)4. Creșterea siguranței traficului naval pe Dunăre; Db)5. Creșterea capacității operaționale a personalului din sectorul transportului naval.
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • Proiect - Modernizarea Portului Giurgiu; • Proiect - Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre.
c)	Măsură: Îmbunătățirea accesibilității terestre la zona transfrontalieră și dezvoltarea rețelei de localități.
	Acțiuni: Dc)1. Susținerea dezvoltării integrate a orașelor pereche de pe Dunăre (poli urbane transfrontaliere), prin investiții în infrastructura de transport, economică, turistică, IT&C energetică și de mediu Dc)2. Dezvoltarea infrastructurii pentru traversarea Dunării Dc)3. Reabilitarea și modernizarea străzilor orașenești din centrele urbane amplasate în zona transfrontalieră Dc)4. Construcția, reabilitarea și modernizarea drumurilor de acces la zona transfrontalieră Dc)5. Construcția, reabilitarea și modernizarea căilor ferate de acces la zona transfrontalieră
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • Proiect - Modernizarea DN 54 Corabia – Caracal; • Proiect - Construcția unui pod nou peste fluviul Dunărea în zona Călărași-Silistra; • Proiect - Construcția unui parc industrial și tehnologic în Municipiul Turnu Măgurele.
II.	Măsură teritorială pentru granița de sud cu Bulgaria în zona terestră
d)	Măsură: Conectivitatea zonei terestre româno-bulgare
	Acțiuni: Dd)1. Construcția, reabilitarea și modernizarea drumurilor care asigură accesul la granița româno-bulgară; Dd)2. Modernizarea căilor ferate care asigură accesul la granița româno-bulgară.
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • Proiect - Reabilitarea drumului TransRegio Constanța-Mangalia – Vama Veche.
e)	Măsură: Dezvoltarea rețelei de localități
	Acțiuni: De)1. Crearea zonei de dezvoltare transfrontalieră Medgidia-Călărași-Silistra-Dobrich De)2. Înființarea unui Cluster transfrontalier de cooperare turistică costieră De)3. Implementarea unui sistem de management comun pentru prevenirea riscurilor De)4. Consolidarea axei de dezvoltare Constanța – Varna
III.	Măsură teritorială pentru granița de vest, Ungaria
f)	Măsură: Dezvoltarea rețelei de localități prin concentrarea eforturilor pe axe de dezvoltare și comunicații
	Acțiuni: Df)1. Construcția, reabilitarea și modernizarea drumurilor care asigură legătura transfrontalieră dintre România și Ungaria Df)2. Construcția, reabilitarea și modernizarea căilor ferate care asigură mobilitatea transfrontalieră Df)3. Implementarea sistemelor de transport în comun ecologic transfrontalier
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • Proiect - Construcția podului rutier peste râul Mureș între Cenad și Magyarcsanak.
g)	Măsură: Gestiunea integrată a bazinelor hidrografice în scopul asigurării calității apelor și reziliența la catastrofe naturale și tehnologice
	Acțiuni: Dg)1. Implementarea sistemelor de alertare timpurie în caz de situații de urgență, la nivelul zonei transfrontaliere; Dg)2. Dezvoltarea infrastructurii pentru intervenții în caz de situații de urgență în zonele montane
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • Proiect - Implementarea unui sistem transfrontalier al dezastrelor la nivelul județelor Bihor și Hajdu-Bihar.
h)	Măsură: Dezvoltarea și consolidarea serviciilor medicale și de urgență pentru zona transfrontaliera
	Acțiuni: Dh)1. Extinderea și modernizarea serviciului SMURD în zona transfrontalieră; Dh)2. Consolidarea și modernizarea infrastructurii spitalicești din orașele de graniță; Dh)3. Armonizarea sistemelor de asigurări de sănătate din România și Ungaria.
	Exemple de proiecte: <ul style="list-style-type: none"> • Proiect - Dezvoltarea infrastructurii medicale transfrontaliere din județele Arad și Bekes.
2.4.2	Măsură teritorială pentru zone de frontieră externă UE
I.	Granița de nord cu Ucraina
i)	Măsură: Dezvoltarea socio-economică a zonei transfrontaliere prin interconectarea rețelelor de localități din zona transfrontalieră
	Acțiuni: Di)1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport rutier care să asigure mobilitatea transfrontalieră Di)2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport feroviar care să asigure mobilitatea în zona transfrontalieră Di)3. Dezvoltarea infrastructurii de transport intermodale din zona de frontieră

RAPORT DE MEDIU

Di)4. Protecția patrimoniului natural transfrontalier	
Exemple de proiecte:	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Construcția unui pod peste râul Tisa în municipiul Sighetu Marmăției.</i> 	
II. Granița de est cu Republica Moldova	
j)	Măsură: Creșterea conectivității teritoriului și a accesibilității în zona transfrontalieră
Acțiuni:	
Dj)1. Înființarea și sprijinirea zonelor metropolitane de importanță transfrontalieră; Di)2. Dezvoltarea infrastructurii de acces rutier, feroviar și multi-modal la zona transfrontalieră.	
Exemple de proiecte:	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Construcția unui terminal intermodal de mărfuri în portul Galați.</i> 	
k)	Măsură: Protejarea zonei transfrontaliere
Acțiuni:	
Dk)1. Implementarea de sisteme de gestiune integrată a riscurilor naturale	
l)	Măsură - Consolidarea infrastructurii de conectare a zonei transfrontaliere
Acțiuni:	
Dl)1. Asigurarea condițiilor de navigație pe râul Prut Dl)2. Interconectarea sistemelor de transport a energiei Dl)3. Dezvoltarea infrastructurii de traversare a râului Prut și operaționalizarea punctelor de trecere a frontierei	
Exemple de proiecte:	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Construcția unui pod peste râul Prut în zona Ungheni;</i> • <i>Proiect - Construcția LEA 400 kV Bălți-Suceava.</i> 	
III. Granița de est cu Ucraina (sectorul Giurgiulești-Dunăre-Marea Neagră)	
m)	Măsură - Protecția patrimoniului natural al Deltei Dunării
Acțiuni:	
Dm)1. Implementarea unui sistem comun de monitorizare a calității factorilor de mediu din zona Deltei Dunării	
IV. Granița de sud-vest fluvială cu Serbia	
n)	Măsură - Îmbunătățirea infrastructurii de accesibilitate și de comunicație
Acțiuni:	
Dn)1. Dezvoltarea infrastructurii pentru transport nemotorizat în zona transfrontalieră Dn)2. Dezvoltarea porturilor dunărene și a infrastructurii de transport intermodal Dn)3. Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre Dn)4. Implementarea unui sistem comun de management al riscurilor natural și antropice	
Exemple de proiecte:	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Dezvoltarea și modernizarea portului Moldova Veche.</i> 	
V. Granița de sud-vest terestră cu Serbia	
o)	Măsură - Dezvoltarea și consolidarea axei transfrontaliere Timișoara-Belgrad
Acțiuni:	
Do)1. Modernizarea infrastructurii de transport rutier și feroviar care asigură legătura dintre Timișoara și Belgrad, precum și accesul la zona transfrontalieră	
Exemple de proiecte:	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Reabilitarea drumului EuroTrans Timișoara-Moravița.</i> 	
2.5 Măsuri teritoriale pentru Zona costieră	
a)	Măsură: Dezvoltarea zonei costiere a Mării Negre pe baza unui plan de amenajare integrat al teritoriului zonal
Acțiuni:	
Ea)1. Sprijinirea dezvoltării rețelei de localități din zona costieră	
Exemple de proiecte:	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Actualizarea Planului Integrat de Dezvoltare a Polului de Creștere Constanța.</i> 	
b)	Măsură: Intervenții pentru conservarea și valorificarea subsistemului natural costier
Acțiuni:	
Eb)1. Creșterea nivelului de reziliență față de riscurile specifice de hazard natural/ tehnologic; Eb)2. Înființarea Centrului Internațional pentru Cercetări Avansate "Fluvii, Delte, Mări – DANUBIUS" Tulcea	
Exemple de proiecte:	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect – Consolidarea falezelor din zona costieră a Mării Negre.</i> 	
c)	Măsură: Intervenții pentru asigurarea conectivității zonei de coastă, atât față de teritoriul de influență cât și între centrele costiere românești.
Acțiuni:	
Ec)1. Dezvoltarea infrastructurii de transport rutier și feroviar pe direcția nord-sud Ec)2. Întărirea cooperării dintre porturile maritime și modernizarea acestora Ec)3. Dezvoltarea infrastructurii portuare pentru transportul gazul petrolier lichiefiat	

RAPORT DE MEDIU

Exemple de proiecte:	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Construcția unui terminal de gaz petrolier lichefiat în Portul Constanța;</i> • <i>Proiect - Construcția drumului express Constanța-Tulcea-Brăila-Galați</i> 	
d)	Măsură: Dezvoltarea potențialului turistic a zonei costiere românești
Acțiuni:	
Ed)1. Dezvoltarea infrastructurii de primire a turiștilor și vizitatorilor Ed)2. Valorificarea turistică a patrimoniului natural și construit Ed)3. Înființarea și sprijinirea clusterelor de servicii turistice și de agrement Ed)4. Dezvoltarea infrastructurii turistice a porturilor maritime	
Exemple de proiecte:	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Proiect - Construcția Portului turistic de agrement Tomis-Tuzla;</i> • <i>Proiect - Amenajarea de centre de prevenție, tratament medical primar și puncte de salvamar în județul Constanța.</i> 	
e)	Măsură: Inițierea și promovarea politicii maritime integrate la Marea Neagră și susținerea inițiativelor de „creștere albastră”
Acțiuni:	
Ee)1. Îmbunătățirea cunoașterii mediului marin, prin cercetare, și a supravegherii maritime integrate Ee)2. Conservarea fondului piscicol al Mării Negre și dezvoltarea acvaculturii maritime Ee)3. Elaborarea Planului de Acțiune Maritimă pentru Marea Neagră	

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

Nr. crt	Lista proiectelor și acțiunilor	Aspect de mediu evaluat																						
		Calitatea aerului		Calitatea solului		Calitatea apelor		Resurse naturale		Biodiversitate		Calitatea vieții		Calitatea peisajului		Managementul deșeurilor		Patrimoniul cultural		Zgomot		Riscuri de mediu		
	<p>formării lanțurilor alimentare scurte, pentru consolidarea legăturilor dintre producători și consumatori, creșterea calității produselor și asigurarea unor venituri mai mari pentru comunitățile locale (ex prin procesarea produselor agricole primare);</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Diversificarea activităților economice în mediul rural (dezvoltare a activităților legate de ocupațiile tradiționale, procesarea produselor agricole și silvice specifice zonei, mici activități industriale, turism) și formarea forței de muncă în concordanță; ➤ Valorificarea tuturor resurselor naturale regenerabile existente (ex: plante medicinale, fructe de pădure); ➤ Politică națională privind susținerea centrelor de excelență rurală 																							
16	<p>Asigurarea accesului echitabil în zone rurale la serviciile de interes general</p> <p>Acțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Identificarea și stimularea dezvoltării localităților cu rol de servire intercomunală în zonele lipsite de orașe. ➤ Identificarea soluțiilor pentru asigurarea serviciilor medicale și de educație în întreg teritoriul național (ex: servicii itinerante, transportul elevilor în școli, servicii la distanță, includerea în strategii de dezvoltare locală, etc) Exemple de proiecte: ➤ proiect pilot tele-medicină în Delta Dunării. 																							
17	<p>Valorificarea potențialului teritorial local al zonelor rurale prin includerea acestora în circuitele turistice</p> <p>Acțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Menținerea patrimoniului cultural material și imaterial, inclusiv prin proiecte de promovare a tradițiilor locale; ➤ Stimularea agroturismului și agriculturii tradiționale; ➤ Relaționarea așezămintelor culturale cu tradiții și obiceiuri; ➤ Activități de animare a populației în vederea menținerii tradițiilor; ➤ Programe pentru instalarea tinerilor fermieri; ➤ Stimularea strategiilor de dezvoltare locală bazate pe valorificarea resurselor specifice (de tipul Strategia Deltei Dunării); ➤ Conservarea și promovarea valorilor de patrimoniu natural și de peisaj; ➤ Adoptarea unor măsuri fiscale pentru stimularea investițiilor în reabilitarea patrimoniului cultural; ➤ Exemplu de proiect: ➤ Realizarea unui inventar și ghid de valorizare a peisajelor și patrimoniului natural și cultural din mediul rural. 																							

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE MEDIU

Nr. crt	Lista proiectelor și acțiunilor	Aspect de mediu evaluat																					
		Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul deșeurilor	Patrimoniul cultural	Zgomot	Riscuri de mediu											
18	<p>Consolidarea cooperării administrative între autoritățile publice locale în vederea realizării unor atribuții de putere publică pentru care nu mai au resurse (planificare teritorială, politici fiscale etc)</p> <p>Acțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Proiecte de dezvoltare a resurselor umane și dezvoltare a capacității instituționale a autorităților locale; ➤ Sprijinirea cooperării intercomunale: grupuri de acțiune locală, asociații de dezvoltare intercomunitară, etc; ➤ instituirea unor structuri care să asigure activități de consiliere a primariilor din zonele rurale pe acest domeniu. 																						
19	<p>Diversificarea activităților economice în zona montană.</p> <p>Acțiuni strategice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Crearea platformelor de preluare, sortare, condiționare, păstrare, ambalare și analiză a produselor cu specific; ➤ Încurajarea realizării și promovarea unor mărci cu specific teritorial; ➤ Susținerea unei cercetări aplicative în domeniile relevante pentru sectorul primar, în special cercetări silvice, agricole și piscicole; ➤ Creșterea accesibilității fondului forestier prin continuarea finanțării de proiecte de drum forestier, la nivelul zonelor montane; ➤ Stimularea parteneriatelor public private, prin Grupurile de Acțiune Locale și prin Strategiile de dezvoltare locale dezvoltate de către aceștia; ➤ Încurajarea practicării profesiilor tradiționale în zonele cu potențial de valorificare în turism (Munții Apuseni, Munții Banatului, Munții Mehedinți, Carpații Meridionali, Zona Munților Ciuc și Nemira, Obcinele Bucovinei, Oaș-Maramureș); ➤ Reamenajarea terenurilor, a clădirilor și a siturilor industriale dezafectate și abandonate și pregătirea lor pentru noi activități economice, în funcție de cerere și de potențial; ➤ Stabilirea unor centre zonale de formare profesională pentru tineri; ➤ Reintroducerea învățământului profesional cu profil de agricultură montană; ➤ Susținerea recrutării tinerilor pentru IMM-urile locale; ➤ Stimularea dezvoltării turismului activ, de aventură, în zonele montane, și a stațiunilor montane pentru sporturi de iarnă, în relație cu eficiența economică și cu dinamica schimbărilor climatice; ➤ Crearea unor centre de reciclare a deșeurilor; ➤ Submăsura 13.1 „Acordarea de plăți compensatorii în zona montană pentru utilizarea terenurilor agricole din zonele cu condiții climatice și de relief defavorabile”; ➤ Modernizarea infrastructurii de primire turistică; 																						

RAPORT DE MEDIU

Nr. crt	Lista proiectelor și acțiunilor	Aspect de mediu evaluat										
		Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul deșeurilor	Patrimoniul cultural	Zgomot	Riscuri de mediu
37	<p>Intervenții pentru asigurarea conectivității zonei de coastă, atât față de teritoriul de influență, cât și între centrele costiere românești</p> <p>Exemplu de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ cale ferată dublă, electrificată Constanța - Mangalia respectiv Medgidia - Tulcea. ➤ dublarea și electrificarea căii ferate Constanța-Mangalia și a căii ferate Medgidia-Tulcea ar crește potențialul transportului multimodal în zona costieră. Conectarea nodului TEN-T Constanța cu centrele socio-economice complementare Tulcea și Mangalia ar facilita construirea unei axe de dezvoltare dobrogene. ➤ infrastructură aeroportuară pentru modul complementar de transport aviatic Ținta intervențiilor este extinderea rețelei aeroportuare existente (Tulcea, Mihail Kogălniceanu) cu amenajări pentru hidroavioane în conexiune cu porturile navale, respectiv la Mangalia, Constanța și Sulina. Efectul intervențiilor ar crea modalități rapide de transport de pasageri între zone de interes turistic ridicat. <p>Acțiune:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Intensificarea cooperării între porturile românești <p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ cooperare portuară Sulina – Constanța – Mangalia; ➤ infrastructură portuară pentru transport de gaz natural lichefiat. 											
38	<p>Dezvoltarea potențialului turistic a zonei costiere românești</p> <p>Acțiune:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Intervenții în potențialul de primire vizitatori <p>Exemple de proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ spații de cazare variate, accesibile ➤ creșterea gradului de siguranță al turistului. <p>Intervențiile pot avea caracterul de stimulare a inițiativei preponderent private.</p> <p>Acțiune:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Valorificarea patrimoniului imobil și a celui natural <p>Exemplu de proiect:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ crearea clusterelor de furnizori de serviciu și de atracții turistice <p>Acțiune:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Consolidarea infrastructurilor portuare de la Marea Neagră în scopuri turistice <p>Exemplu de proiect:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Includerea porturilor românești în lanțurile de croaziere maritime – sistemul de „harbor break”. 											

RAPORT DE MEDIU

Din tabelele de mai sus se poate observa că **aspectelor de mediu biodiversitate, schimbări climatice, deșeuri**, corespunzătoare obiectivelor relevante de mediu:

OMR 2: Evitarea fragmentării habitatelor prin realizarea noilor căi de transport (rutiere și feroviare);

OMR 10: Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reutilizare / reciclare;

OMR 11: Adaptarea la efectele schimbărilor climatice,

OMR 12: Protejarea habitatelor de efectele schimbărilor climatice

trebuie să li se acorde o atenție deosebită.

Efectele cumulate au fost evaluate atât pentru perioada realizării lucrărilor propuse în cadrul SDTR, cât și pentru perioada exploatării acestor lucrări.

Legenda tabelului matricea pentru identificarea efectelor cumulate importante

Efect negativ	
Fără efect/efect neutru	
Efect pozitiv	

RAPORT DE MEDIU

Măsurile prevăzute de SDTR corelate cu OG și OS/ Provocările principale privind zonele urbane și zonele rurale	Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul de deșeuri	Patrimoniul cultural	Zgomot	Riscuri de mediu
Protejarea resurselor agricole și limitarea extinderii intravilanului localităților , mai ales la nivelul marilor orașe și a zonelor funcționale a acestora, care atrag fluxuri importante de populație, prin promovarea modelului de oraș compact (OG 4, OS 4.4);											
Consolidarea și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice locale , cu precădere la nivelul zonelor metropolitane, a sistemelor urbane și a zonelor rurale (GAL/CLLD), în vederea creșterii calității vieții locuitorilor;											
II. Dinamica creșterii populației											
Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale , cu precădere a celor deficitare din această perspectivă, care se confruntă cu un declin demografic accentuat, dar și a noilor zone rezidențiale din jurul marilor centre urbane, unde numărul populației este în creștere continuă, pentru a asigura deservirea corespunzătoare a acestora (OG 2, OS 2.1.);											
Asigurarea unei conectivități eficiente între orașele mari și zonele urbane funcționale, unde se manifestă tot mai intens fenomenul de suburbanizare și unde numărul populației, cu precădere al celei care practică navetismul , este în creștere (OG 2, OS 2.2);											
Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale, prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și furnizarea unor servicii de transport adaptate nevoilor locale , orientate cu precădere către orașele mici și zonele rurale, pentru a atenua fenomenul depopulării acestora (OG 2, OS 2.3);											
Furnizarea unor servicii sociale de calitate , de asemenea orientate către localitățile urbane și rurale cu grupuri semnificative de populație de etnie romă , unde se manifestă și o rată ridicată de creștere a populației (OG 2, OS 2.4);											
Incurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor care atrag populație și unde se manifestă tot mai intens fenomenul periurbanizării și creșterea în ritm alert a populației (OG 3, OS 3.2);											
Consolidarea unei rețele de poli de excelență rurali , cu precădere în zonele aflate la distanțe mari de orașe și afectate de riscul depopulării, pentru creșterea accesului populației la servicii de interes general (OG 3, OS 3.3);											
Sprijinirea dezvoltării unor sisteme urbane și a unor axe de dezvoltare, cu precădere la nivelul aglomerărilor de orașe mici din zona montană , confruntate cu scăderea și îmbătrânirea populației (OG 3, OS 3.4).											

RAPORT DE MEDIU

Măsurile prevăzute de SDTR corelate cu OG și OS/ Provocările principale privind zonele urbane și zonele rurale	Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul de deșeuri	Patrimoniul cultural	Zgomot	Riscuri de mediu
i. Numărul populației											
Asigurarea unei conectivități eficiente între orașele mari și zonele urbane funcționale , unde se manifestă tot mai intens fenomenul de suburbanizare și unde există o tendință de concentrare a populației (OG 2, OS 2.2);											
Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale, prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și furnizarea unor servicii de transport adaptate nevoilor locale , orientate cu precădere către orașele mici și zonele rurale, pentru a atenua fenomenul depopulării acestora (OG 2, OS 2.3);											
Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor care concentrează un număr mare de locuitori (OG 3, OS 3.2);											
Consolidarea unei rețele de poli de excelență rurali , cu precădere în zonele aflate la distanțe mari de orașe și afectate de riscul depopulării, pentru creșterea accesului populației la servicii de interes general (OG 3, OS 3.3);											
Sprrijinirea dezvoltării unor sisteme urbane și a unor axe de dezvoltare , cu precădere a celor care deserveșc un volum mare de populație și unde există o tendință de concentrare a resurselor de dezvoltare (OG 3, OS 3.4).											
IV. Dinamica locuirii											
Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale , cu precădere a celor deficitare din această perspectivă, dar și a noilor zone rezidențiale din jurul marilor centre urbane, unde se dezvoltă noi zone rezidențiale lipsite de infrastructură tehnico-edilitară (OG 2, OS 2.1.);											
Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale, prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și furnizarea unor servicii de transport adaptate nevoilor locale , orientate cu precădere către orașele mici și zonele rurale, unde calitatea locuirii este cea mai precară (OG 2, OS 2.3);											
Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor care atrag populație și unde se manifestă fenomenului expansiunii urbane (OG 3, OS 3.2);											
Protejarea resurselor agricole și limitarea extinderii intravilanului localităților , mai ales la nivelul marilor orașe și a zonelor funcționale a acestora, unde ritmul construcției de noi locuințe este cel mai alert, prin promovarea modelului de oraș compact (OG 4, OS 4.4);											

RAPORT DE MEDIU

Măsurile prevăzute de SDTR corelate cu OG și OS/ Provocările principale privind zonele urbane și zonele rurale	Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul de deșeuri	Patrimoniu cultural	Zgomot	Riscuri de mediu
V. Confortul locativ:											
Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale , cu precădere a celor deficitare din această perspectivă, dar și a noilor zone rezidențiale din jurul marilor centre urbane, unde se dezvoltă noi cartiere lipsite de infrastructură tehnico-edilitară (OG 2, OS 2.1.);											
Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale, prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și furnizarea unor servicii de transport adaptate nevoilor locale, orientate cu precădere către orașele mici și zonele rurale, unde calitatea locuirii este cea mai precară (OG 2, OS 2.3);											
Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor care atrag populație și unde se manifestă fenomenului expansiunii fondului construit (OG 3, OS 3.2);											
Protejarea resurselor agricole și limitarea extinderii intravilanului localităților , mai ales la nivelul marilor orașe și a zonelor funcționale a acestora, unde se dezvoltă noi zone rezidențiale, prin promovarea modelului de oraș compact (OG 4, OS 4.4);											
VI. Rata de dependență											
Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente, cu vocație de poli internaționale și racordarea lor la rețeaua de orașe europene , cu precădere a marilor centre urbane din România, care concentrează forța de muncă tânără , cu studii superioare (OG 3, OS 3.1.);											
Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale , cu precădere a celor deficitare din această perspectivă, în vederea revitalizării orașelor și comunelor cu o tendință de îmbătrânire a populației (OG 2, OS 2.1.);											
Asigurarea unei conectivități eficiente între orașele mari și zonele urbane funcționale, în condițiile în care acestea concentrează forța de muncă care practic navetismul către nucleele urbane (OG 2, OS 2.2);											
Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale, prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și furnizarea unor servicii de transport adaptate nevoilor locale , orientate cu precădere către orașele mici și zonele rurale, pentru a atenua fenomenul îmbătrânirii demografice și a crește atractivitatea acelor localități pentru tineri (OG 2, OS 2.3);											
Furnizarea unor servicii sociale de calitate , de asemenea orientate către localitățile urbane și rurale cu grupuri semnificative de populație vârstnică , dar și cu comunități importante de romi (OG 2, OS 2.4);											

RAPORT DE MEDIU

Măsurile prevăzute de SDTR corelate cu OG și OS/ Provocările principale privind zonele urbane și zonele rurale	Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul de deșeuri	Patrimoniu cultural	Zgomot	Riscuri de mediu
Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor care atrag populație (OG 3, OS 3.2);											
Consolidarea unei rețele de poli de excelență rurali, cu precădere în zonele aflate la distanțe mari de orașe și afectate de scăderea și îmbătrânirea demografică, pentru a atenua aceste fenomene, printr-un acces mai facil la servicii de interes general (OG 3, OS 3.3);											
VII. Gradul de deservire al populației cu personal medical											
Asigurarea unei conectivități eficiente între orașele mari, care concentrează infrastructura și serviciile medicale, și zonele urbane funcționale, unde se furnizează doar servicii medicale de bază (OG 2, OS 2.2);											
Furnizarea unor servicii sociale de calitate, prin realizarea de investiții în infrastructura de sănătate cu precădere la nivelul orașelor mici și a zonelor rurale care sunt private de astfel de servicii (OG 2, OS 2.3);											
Consolidarea unei rețele de poli de excelență rurali, cu precădere în zonele aflate la distanțe mari de orașe și cu acces limitat la servicii de sănătate, prin realizarea de investiții în infrastructura medicală cu rol de deservire intercomunală (OG 3, OS 3.3).											
VIII. Ponderele cheltuielilor cu servicii sociale:											
Furnizarea unor servicii sociale de calitate, prin realizarea de investiții în infrastructura de servicii sociale, cu precădere la nivelul orașelor mici și a zonelor rurale care sunt private de astfel de servicii (OG 2, OS 2.3);											
Consolidarea unei rețele de poli de excelență rurali, cu precădere în zonele aflate la distanțe mari de orașe și cu acces limitat la servicii sociale, prin realizarea de investiții în infrastructura de servicii sociale cu rol de deservire intercomunală (OG 3, OS 3.3).											
IX. Accesibilitate rutieră											
Dezvoltarea unei rețele de transport eficiente și diversificate, cu precădere a axelor de transport din rețeaua TEN-T, care reprezintă coridoare de dezvoltare ale României (OG 1, OS 1.1.);											
Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, care să deservească cu precădere localitățile de pe malul Dunării și a litoralului Mării Negre, respectiv marile centre urbane, cu rol polarizator la nivelul teritoriului (OG 1, OS 1.1.);											
Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zonele urbane funcționale (OG 1, S 1.2.);											

RAPORT DE MEDIU

Măsurile prevăzute de SDTR corelate cu OG și OS/ Provocările principale privind zonele urbane și zonele rurale	Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul de deșeuri	Patrimoniu cultural	Zgomot	Riscuri de mediu
Sprijinirea dezvoltării axelor de dezvoltare de la nivelul teritoriului, care se suprapun peste principalele coridoare de transport (OG 3, OS 3.4.).											
X. Accesibilitate feroviară											
Dezvoltarea unei rețele de transport eficiente și diversificate, cu precădere a axelor de transport din rețeaua TEN-T, care reprezintă coridoare de dezvoltare ale României (OG 1, OS 1.1.);											
Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, care să deservească cu precădere localitățile de pe malul Dunării și a litoralului Mării Negre, respectiv marile centre urbane, cu rol polarizator la nivelul teritoriului (OG 1, OS 1.1.);											
Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zonele urbane funcționale (OG 1, S 1.2.);											
Sprijinirea dezvoltării axelor de dezvoltare de la nivelul teritoriului, care se suprapun peste principalele coridoare de transport (OG 3, OS 3.4.).											
XI. Rata antreprenoriatului											
Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale, în scopul creșterii atractivității investiționale a zonelor deficitare (OG 2, OS 2.1.);											
Asigurarea unei conectivități eficiente între orașele mari și zonele urbane funcționale, în vederea creșterii accesibilității la companiile care se relochează din nucleele urbane în aceste zone periurbane (OG 2, OS 2.2);											
Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente, cu vocație de poli internaționale și racordarea lor la rețeaua de orașe europene, cu precădere a marilor centre urbane din România, care concentrează cea mai mare parte a agenților economici, cu precădere a celor din domeniile cu valoare adăugată ridicată (OG 3, OS 3.1.);											
Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor care atrag populație și unde se manifestă tot mai intens fenomenul relocării de agenți economici și de locuri de muncă (OG 3, OS 3.2);											

RAPORT DE MEDIU

Măsurile prevăzute de SDTR corelate cu OG și OS/ Provocările principale privind zonele urbane și zonele rurale	Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul de deșeuri	Patrimoniu cultural	Zgomot	Riscuri de mediu
XII. Rata ocupării formale											
Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților , cu precădere a orașelor mici și a zonelor rurale, în scopul creșterii atractivității investiționale a acestora (OG 2, OS 2.1.);											
Asigurarea unei conectivități eficiente între orașele mari și zonele urbane funcționale , în vederea creșterii accesibilității la locurile de muncă concentrate în jurul centrelor urbane (OG 2, OS 2.2);											
Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente, cu vocație de poli internaționali și racordarea lor la rețeaua de orașe europene, cu precădere a marilor centre urbane din România , care concentrează cea mai mare parte a locurilor de muncă din sectoarele secundar și terțiar (OG 3, OS 3.1.);											
Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor care atrag populație și unde se manifestă tot mai intens fenomenul navetismului forței de muncă (OG 3, OS 3.2);											
Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit , în vederea dezvoltării sustenabile a turismului, ca alternativă ocupațională a populației din zonele cu potențial în acest sens (OG 4, OS 4.2);											
Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural din zonele cu potențial turistic ridicat, în vederea dezvoltării turismului și a creării de noi locuri de muncă (OG 4, OS 4.1.).											
XIII. Rata șomajului											
Asigurarea unei conectivități eficiente între orașele mari și zonele urbane funcționale , în vederea creșterii accesibilității la locurile de muncă concentrate în jurul centrelor urbane (OG 2, OS 2.2);											
Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente, cu vocație de poli internaționali și racordarea lor la rețeaua de orașe europene, cu precădere a marilor centre urbane din România, care concentrează cea mai mare parte a locurilor de muncă (OG 3, OS 3.1.);											
Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor care atrag populație și unde se manifestă tot mai intens fenomenul navetismului forței de muncă (OG 3, OS 3.2);											
Furnizarea unor servicii sociale de calitate, prin realizarea de investiții în infrastructura de servicii sociale , cu precădere la nivelul comunităților defavorizate, care se confruntă cu excluziunea de pe piața muncii (OG 2, OS 2.3);											

RAPORT DE MEDIU

Măsurile prevăzute de SDTR corelate cu OG și OS/ Provocările principale privind zonele urbane și zonele rurale	Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul de deșeuri	Patrimoniu cultural	Zgomot	Riscuri de mediu
Consolidarea unei rețele de poli de excelență rurali, cu precădere în zonele aflate la distanțe mari de orașe și cu acces limitat la servicii sociale, prin realizarea de investiții în infrastructura de servicii sociale cu rol de deservire intercomunală (OG 3, OS 3.3).											
XIV. Indicatorul de colectare a încasărilor la bugetul local											
Consolidarea capacității structurilor de guvernare la niveluri multiple și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice, mai ales în zonele în care încasările la bugetele locale nu asigură resursele necesare pentru realizarea de investiții pe cont propriu (OG 5, OS 5.1.);											
Consolidarea unei rețele de poli de excelență rurali, cu precădere în zonele aflate la distanțe mari de orașe și cu acces limitat la servicii de interes general, care nu pot fi furnizate la nivelul fiecărei localități din cauza resurselor financiare limitate ale administrațiilor locale (OG 3, OS 3.3);											
Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale unde aceste investiții nu pot fi realizate cu fonduri de la bugetele locale, în scopul creșterii atractivității investiționale a zonelor deficitare și a dezvoltării bazei de impozitare (OG 2, OS 2.1.).											
XV. Gradul de educație superioară											
Asigurarea unei conectivități eficiente între orașele mari și zonele urbane funcționale, în vederea creșterii accesibilității la instituțiile de învățământ concentrate în acești poli urbani (OG 2, OS 2.2);											
Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente, cu vocație de poli internaționali și racordarea lor la rețeaua de orașe europene , cu precădere a marilor centre urbane din România, care concentrează cea mai mare parte a populației înalt calificate (OG 3, OS 3.1.);											
Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor care au și statutul de centre universitare (OG 3, OS 3.2);											
Furnizarea unor servicii sociale de calitate, prin realizarea de investiții în infrastructura de servicii sociale , cu precădere la nivelul comunităților defavorizate, care se confruntă cu riscul de excludere de la educație și cu fenomenul de abandon școlar (OG 2, OS 2.3);											
Consolidarea unei rețele de poli de excelență rurali, cu precădere în zonele aflate la distanțe mari de orașe și cu acces limitat la servicii educaționale , prin realizarea de investiții în infrastructura de învățământ și formare profesională continuă cu rol de deservire intercomunală (OG 3, OS 3.3).											

RAPORT DE MEDIU

Măsurile prevăzute de SDTR corelate cu OG și OS/ Provocările principale privind zonele urbane și zonele rurale	Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul de deșeuri	Patrimoniu cultural	Zgomot	Riscuri de mediu
XVI. Suprafața medie a exploatațiilor agricole											
Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural, cu precădere în zonele în care există presiuni antropice ridicate, inclusiv din cauza practicării unei agriculturi intensive (OG 4, O.S. 4.1.);											
Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale, inclusiv a fondului funciar agricol supus riscului de eroziune, secetă prelungită, inundații, alunecări de teren, etc. (OG 4, OS 4.3.);											
Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban și protejarea resurselor funciare agricole, prin limitarea expansiunii intravilanului localităților (OG 4, OS 4.4.).											
XVII. Accesibilitatea la rețeaua de alimentare cu apă											
Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a orașelor mici și mijlocii și a localităților rurale, cu precădere a celor deficitare din această perspectivă, care înregistrează un nivel scăzut de dezvoltare socio-economică (OG 2, OS 2.1.);											
XVIII. Accesibilitatea la rețeaua de canalizare											
Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a orașelor mici și mijlocii și a localităților rurale, cu precădere a celor deficitare din această perspectivă, care înregistrează un nivel scăzut de dezvoltare socio-economică (OG 2, OS 2.1.).											
XIX. Consumul casnic de gaze naturale:											
Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a orașelor mici și mijlocii și a localităților rurale, cu precădere a celor deficitare din această perspectivă, care înregistrează un nivel scăzut de dezvoltare socio-economică (OG 2, OS 2.1.);											
Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene, în vederea asigurării conectării zonelor neacoperite de rețele de distribuție a gazelor naturale, dar și de securizare a importului de gaze naturale pentru asigurarea necesarului de consum, mai ales pe termen mediu și lung (OG 1, OS 1.3).											
XX. Ponderea suprafețelor împădurite											
Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural, mai ales în zonele ocupate de vegetație forestieră, de rezervații naturale și în cele afectate de defrișări massive (OG 4, OS 4.1.);											
Reducerea vulnerabilității zonelor expuse riscurilor naturale, cu precădere la nivelul zonelor cu defrișări și risc sporit de inundații și de alunecări de teren, dar și a zonelor lipsite de vegetație forestieră și supuse riscului de deșertificare (OG 4, OS 4.3.);											

RAPORT DE MEDIU

Măsurile prevăzute de SDTR corelate cu OG și OS/ Provocările principale privind zonele urbane și zonele rurale	Calitatea aerului	Calitatea solului	Calitatea apelor	Resurse naturale	Biodiversitate	Calitatea vieții	Calitatea peisajului	Managementul de deșuri	Patrimoniu cultural	Zgomot	Riscuri de mediu
Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului urban și rural, prin limitarea extinderii intravilanului localităților în defavoarea suprafețelor împădurite (OG 4, OS 4.4.).											

Legenda tabelului matricea pentru identificarea efectelor cumulate importante

Efect negativ	
Fără efect/efect neutru	
Efect pozitiv	

Din tabelul de mai sus se poate observa că aspectelor de mediu biodiversitate, deșuri, schimbări climatice corespunzătoare următoarelor obiective relevante de mediu:

OMR2: Evitarea fragmentării habitatelor prin realizarea noilor căi de transport (rutiere și feroviare);

OMR10: Reducerea cantităților de deșuri generate și creșterea gradului de reutilizare / reciclare;

OMR11: Adaptarea la efectele schimbărilor climatice trebuie să li se acorde o atenție deosebită.